

NOVINE HORVATZKE.

TECHAJ I.

Dana 6. Proszincza 1835.

M. J.
12

BROJ 1.

Iz Zagreba. Dan 30. meszecza Grudna l. 1834 zaradi obchinzke y nenavadne radozti, z kojum nam je oszvenul, oszebjunoga zpomenka je vreden. Y zato z izpisom veszelya nashega Horvatzke Novine radovolyno zapochimlyemo. Ov najmre dan Nyih Excellenczia Gozpodin *Alexander Alagovich*, Biskup Zagrebechki y Kralyevzki Chazti Banzke Nameztnik szvetechno obszusaval je petdeszeto leto mashnichtva szvojega. K ovoj szvetechnozti vre podvecher dana 29. ob 6 vuri najpervich z velikem zvonom vu ztolnoj czirkvi, y zatem ze zkupzvonenyem po vszeh czirkvah znamenye je dano; izti vecher kaszneshe szledela je pri Nyih Excellenczii Gozpodinu Biskupu musika pred gradom po bandi ovde lesechega domorodnoga Regimenta *B. Radoshevich* zpelyana. — Dan pako szvetechnozti ob 10 vuri vszi zvoni varasha vjavili sze jeszu, y vesz *Clerus* z Gozpodini Kanoniki ishel je pred Nyih Excellencziu, kojega z prosheczium vu czirkvu dopelyash; vugodno szada oglaszi sze perviput novi velike czene czevnik ili orgule, y onda z musikum ovadeshnyega zkladnoglasznozti drustva pochela sze je masha z popevkum: „*Hodi duh sveti*“ i.t.d. Pri ovoj meshi bila je vnosina obodvojega zpola, vszakoga ztalisha y reda nazochna, koju je velichanztvo Novomashnoga Paziira vu prahu poniznozti pred Vszamoguchem zkrushenoga vu zasganu pobosnozt poztavilo, y na lyubav proti miloztivnomu ovomu domovine Zavetniku genule, katera vre prez toga gorucha lyubav josh bolje ochituvala sze je, da ovadeshnyega Szl. Kaptoloma G. Kanoniki, za iztincko szvoje y szercheno nagnenye izkazati, na vszu pri oltaru dvoru do zadnyega noshenya szvechnyakov y kadilnicze Nyih Excellenczii Preizvishenomu Gozpodinu Novomashniku milovolyno alduvali sze jeszu, koja oszebjuna pelda v ногем zazito lyubavi szzu z oka je zvabila. Kad bi sze zadnyich me-

sha med szlosnem puczanyem vojakov Oz. Kr. Divizie Regimenta gorerechenoga, ter Szlob. Kr. Varasha y Kaptoloma z velikum paradum na Kaptolomzkom piaczcu poztavlyeneh Purgarov, y med germanyem musarov z popevkum: „*Tebe Bose hvalimo*“ dokonchala: Preizvisheni Gozpodin Biskup, kakgoder doshavshi, tak y odiduchi blagoszlov delil, y med Clerom vu redu z jedne y z druge ztrani ztojechem od vszeh redov y ztalishev Gozpose zprevodyen vu grad povernul sze je, obraduvan z veszelem pozdravlyenyem vszega puka, koj Nyemu z jezero glaszmi: „*Bog sivi*“ nepreztancze vikal je.

Ob dveh vurah popoldan veliki v gradu dersani szu bili ztoli vu treh palachah, pri kojoj priliki, poklamkak G. Kanonik Josef Schrott doleszledeche vugodno govorenje na Nyih Excellencziu y oztale zvishene Goztes bi bil zrekel, Preizvisheni Gozpodin Biskup od szvoje ztrani lyublyeno sze zahvalechi, najpredi Nyih Velichanztvu Szvetiomu Czeszaru y Kralyu, zatem Szvetloj Czeszariczi, mlandomu Kralyu y vszemu najvisheshemu Auztrianzkomu Rodu preszlawnu zdraviczu je napil, koju vszi szlosno z nepretergnyenem: *Vivat potverdishe*, doklam proti Otczu y Ladavezu lyubavi puna szerdcza vu popevku „*Bose sivi Franju Czara*“ bi sze bila zlejala.

Zatem zdravicza pila sze je za Nyih Excellencziu Gozpodina Biskupa, da Mu Otec nebezki jošche vnoha leta za obchinzko dobro y na haszen szvete vere vu naruchaju Horvatov presiveti dopuzti. — Potlam napitnice y zdravicze za nazochne y nenazochne domovine chuvare, branitelye y vsze zadnyich verne domorodcze poleg ztarohorvatzko ga obichaja: „*Bog sivi*“ zpite y po naski zpowane szu bile.

Navecher bil je gornyi y dolnyi varash po dobrevolynozti ztanovnikov na znamenye prestimavanya te szvetechnozti povszud razszychen.

— 2 —

Szledi gorezpomenuto blagorechje Vi-szekopostavanoga Gozpodina Kanonika Jósefa Schrotta:

Decem Lustra jam evoluta sunt, quod Excellentissimus Dominus Præsul noster, sublimi Presbyterii honore initiatus, primum Sacrificium incruentum Deo Patri immolaverit: septuaginta quatuer anni autem effluxerunt, quod felix Mater Eum nobis in lucem ediderit. Itaque hodie, ipso suo faustissimo natali die, augustum Sacerdotii sui Jubilæum, Cœlo benignè aspirante celebravit, et veteranus pro Religione pugil, renovato sponsalistici cum Ecclesia Christi fœderis serto gloriose redimitus est. — Illam Agni immaculati, pro Salute nostra ad occisionem ducti, mundam hostiam, quam Patri Cœlesti obtulit, inspexerunt de Cœlis plaudentes Angeli, et confertissima Fi-delium turma, in tenerrimos lætitiae, ac pietasensu effusa, cernua adoravit. — Cum hac sancta hostia ascenderunt simul venustissimæ phyalæ odoramentorum plenæ ante Thronum Dei; — ascenderunt tot acres vigiliae et sollicitudines, quas in splendidis Reipublicæ Officiis sustinuit; — ascenderunt tot grandes Conatus et Labores Apostolici, quos médiis sæculi decursu, pro domo Dei strenue exan-tlavit; — ascenderunt fulgores et ornamenti, quæ cum aliis Ecclesiis, tum etiam parietibus, et aris Basilicæ suæ induxit; — ascenderunt Lacrymæ tot Pauperum et afflictorum, quas vere paterna liberalitate alacriter detersit; — ascenderunt et preces votaque nostra, quæ pro longæva ejus incolumentate ex Corde fudimus. — Omnia hæc velut fumus Aromatum ascenderunt ante conspectum Dei, et hodiernam Magni Sacerdotis Litationem Ei, qui est Sacerdos in æternum acceptabilem fecerunt.

— Nunc vero, quando nos ceu filios suos Cænam hanc dilectionis secum manducare voluit, dignum est sensa illa, votaque nostra, que in solenni hoc Sacerdotii Jubilæo concepimus, etiam peculis lætitiae palam sanciri. — Sed quid dicam? quid sciam apposite precari Illi, cui est mens Consilii dives, animus ad excelsa natus, conscientia recte factorum tranquilla et beata? qui solidis sapientiae Christianæ præsidiis munitus, caduco mortalis vi-

tæ lusu non conturbatur, sed suspicit intrepide Cœlos, et mente quieta, animoque infraicto prosequitur cursum trans fluxi hujus æquora mundi? Nobis igitur solummodo, ut prece-mur, opus est; nobis ardenter voveamus, ut Deus Benignissimus pretiosam vitam Venerandi Antistitis nostri, tot eximiis decoris illustrem, tantorumque meritorum fertilem, diu adhuc clementer sospitare dignetur, in Ecclesiæ suæ sanctæ præsidium, in decus Gentis nostræ, in solatia nostrorum temporum, et futuræ melioris spei dulce pignus. *Vivat! Vivat! Vivat!*

Iz Baga iliti Karlobaga [vu Primorju] ov chasz szledeche pripechenye nam obznanye-no je: Dana 24. Grudna 1834 ztanovniki od Baga: Karlo Potochnyuk, nyegovszin Anton, y Blas Bachich, iz otoka [insule] Pagu vu maloj ladjezi domom povrachajuchi sze, od szilovitoga juga razbieni vu vuzkom morju pri Pagu ili tak zvaneh Paskeh Vratah potopili sze jeszu.

Zpomenka je vredno, da y pred tremi leti najprej 1831 okol iztoga dana na iztom meztu po zpomenatom vetrui tri mladichi iz Karlobaga, po imenu: Ivan Lukshetich, Anton Verban y Miho Lenacz jednakem nachinom poginuli jeszu.

Iz Zhubicze nam sze pishe: Vetomadne na szamu Bosichnu noch je ovde pogorelo 8 his z vnojem drugemi ztanyi, z farofom y czirkvum. Ognya jakozt bila je tulika, da sze zvoni razczverli jeszu, y da sze okolo his izte szirove verbe na pepel obernushe. Zrok toga pogora sze josche nezna.

V p e l y i v a n y e.

Nedvojimo, da vugodno y povolyno bude nekojem zmed nashek chtavcev, koji mozbite doszad Novine chteti prilike nebi bili imali, za bolye y laglye najnoveshek chinov y pripecheny razumevanye, zadnyih let dogodyaje vu pochetku Horvatkeh Novin na kratkom napervodonezti. Oni pak, koji vszedydily-ni tchaj vszagdashnyih dogodyeny do szada iz ztranzkih Novin opazivajuch obilneshe poznaju, poszel ov z tem manye za odvishei dersali

budu, kajti sze vsze nashe poszluvanye prez ogleda na izte izpiszane ztvari najzadnyich oszvétlanya materinkoga jezika dotiche. Da sze anda nít dersavneh dogodyajev laglye na dalye prede, pretreszimo pred novinami nekotereh orszagov vu najkrajshem zavjetku nekoja znamenitesha dugovanya.

F r a n c z u z k o

Kralyeztvo od szevera poleg Spanyolzka leseche y vishe od trideszet milionov puka vu szebi zadersavajuche, ztoji pod ladanym Ludvika Filipa I. kralya, koj po kervavom harcu dana 27. 28., y 29. Szerpna [Juliusa] 1830 vu Parizu dogodyenom, y kralyem Karolom X. pretiranem, kraly je poztal poleg pogodbe z podlosniki napravlyene. Pogoda ova je temely ladanya, koj po dveh zboruh, to jezt kamerah, jednoj Ztareshín [Kammer der Pairs], drugoj kotarzkeh Poszlankov [Kammer der Deputirten] obmejasheno je; ar Dvorniki [Ministri] Kralya, pod odgovor ovomu, vu dveh zboruh zeztavlyenomu orszachkomu Zpravischu jeszu poztavlyeni; y szamo poleg zapovedih y dokonchkov vu Zpravischu ovom z privolyenyem Kralya napravlyenih ladati szmeju. Medtemtoga poleg vsze ove naredbe domachi kralyeztva mir vechkrát muti sze po nezadovolyneh lyudih, zmed kojeh nekoji Karola X. nekoji pako szamoztojno ladañye [Republik] vypelyati tersziju sze. Oni pod imenom *Karlízov*, ovi Republikanczev poznani jeszu.

S p a n y o l z k o

Kralyeztvo pred kratkem vremenom pod temelye narodnech pravicz poztavlyeno, ima 12. milionov ztanovnikov; ravna sze po *Kristini* vдовiczi kralya *Ferdinanda VII.*, koja poleg testamenta nyegovoga je Ravnitelyicza vuimekhere szvoje *Isabelle*, dana 6. Liztopada 1831 josh za sivoga otcka szuproti ztaroj odvechtva praviczi [lex Salica] vu tretjem letu dobe szvoje Kralyiczym poztavlyene. — Kraly otecž vu merl je d. 29. Rujna [Septembra] 1833. Za kojem pripechenyem nyegov brat Karol, koj sze je bil, vre za sivoga brata iz ovoga orszaga vu Portugaliu pobegnuvshi, kralyuvanyu kchere kralyevzke protiztavil, sze-

be Kralyem je ozval, y najpredi kada Don Miguel iz Portugalie bi bil ztiran, vu Angliu, odonud pako otajno vu Spanyolzko je doshei. Ovoga tam vre *Zumalacarreguy* z sheregom, proti Kralyiczi vojujuchem, je prichekal, y odonda broj szuprotivnikov kralyichineh vszaki dan razte.

Iz ovoga szamo pogibeli zroka Kralyicza mati vszem Spanyolczem, koji szlobodu naroda vupelyati terszili sze, y josh proti Francuzom vu letah 1808 — 1815 viteski vojuvali jeszu, ter mechu pokojnoga kralya, koj szamoladanye prez temelyneh prepri zov ze vszum ostrochum zadersati sze je terszil, vushli jeszu, oproschenye [amnestiu] je podelila. — Zatem videch, da ztoliczu prez narodnoga zakona pravicz iliti konstituczie zadersati nemore, takovu vupelyala, orszachko zpravische [Cortes] zkupzezvala, y Generala *Minu*, glaszovitoga szloboschine viteza, ze szvojem sheregom Karolu je szuprotztavila. Y ovak szada kervavi domachi rat vu Spanyolzkoj zemlyi vodi sze. Jedni Kralyicze, y z nyimi Cortes; drugi pako *Karola*, Redovnichtvo, y Plemenschinu braniju; y ovi *Karlízte* zovu sze.

Moniteur od 20. Grudna zadersava szledeche telegrafzko objavlyenyе iz *Bayonne*: „Ztanovito je, da szu 12. *Mina y Lorenzo* pri *Carascalu* tri batalione *Erasove* pobili, y raztirali, koje szu do *Urroza* preganyali. Ov izti dan szu *Lopez y Orua* *Zumalacarreguya* y czelu nyegvu bojnu moch pri *Sorladi* napali y pobili. Ovi glaszi szu 14. iz *Pamplone* szlusbeno szim dozpeli.“ — Drugo telegrafzko objavlyenyе, koje je popoldan nadoshlo, poveda: „Dobil szem szlusbeni bulletin od dvojega obladanya kralyichine vojzke. *Erasova* vojzka je vu harcu pri *Carascalu* chizto raztirana. Drugo harcuvanye bilo je tverdokorno y izhod dugo dvojmben. Nenazochnozt.“ [*Ovdi je objavlyenyе od nadojduse nochi pretergnyeno*].

R u s z k a

Journal d' Odessa, od 5. Grudna zadersava szledecha:

„Z Aleksandrie szmo glasze zverhu Du-

brovnichkoga Herczega Marshala *Marmon-ta* dobili. Po szvojem odlazku iz Czarigrada je pohodil *Smirnu*, *Scio*, *Skalu Novu*, *Efezus* y *Szamos*. Poklam je v *Bajrut* vu *Sziriu* doshel, preshel je chez *Libanon* y puschinu, y za petem danom je vu *Damask* dozpel. Od onud je ishel proti pol dnevu prek jezera *Tabarje*, prek *Jordana*, chez *Nazaret*, *Naphus*, y 15. 7^{bra.} je *Jeruzalem* doztigel, gde ga je *Ibrahim Pasha*, koj je zato tam bil doshel, pohodil. Iz *Jaffe* sze je odelil z ladjum vu *Alekszandriu*, kam je 4. 8^{bra.} dojadril. Pishe nam sze, da je shezt dan kontumacziu vu paliči *Ali Memeda* dersal, da ga je *Vicze-Kraly* z velikem preshtimanyem prijel, y vu *Kajir* odishel, da szvojemu szlavnomu goztu drugu palachu pripravi. Iz *Kajira* Marshal vu *Nubiу*, pak zatem prek *Cherlenoga Morja* prejde.“

P o l y z k a.

Varshavzke Novine pishu szledečha od dnevne zapovedi, koju szu Nyih Velichanztvo Czar d. 29. Ztudna vu *Modlinu* van dali: „Nyih Velichanztvo Czar szu pri szvojem zadersavanyu vu *Varshavi* z radoztjum zagle-dali oszebujni red, koj vu vszakom pogledu tam vlada, y zaradi toga szu zversheno zpūnyavanye szlusbene dusnozti vojnichkoga Ravnitelya Varshavzkoga, Generaladjutanta *Pankratjeffa I.* podpunoma zpoznali, a Generalu vojnichke Policie Mestru y General-majoru vu szlusi ztojeche vojzke *Storozenku*, szvoju najvekshu zadovolynožt zkazali. Menyshem pako szlubsenikom Varshavzke Policie odluchili szu Nyih Velichanztvo vszakomu jeden rubel, funt rīb y porcziu rakie.“

S z e r b z k a.

Poveda sze, da je Szultan vu techaju meszecza Kujna [Septembra] Szerbzkomu Kne-

zu *Milosu Obrenovichu* szvoj veliki red obilno z brillanti nakichen podelil, y *Huszeinu Pashi Vidinzkomu* naruehil, da mu on ovo chazti znamenye, szam zruchi; y to poleg zapovedi Szultanke na koncu réchenoga meszeca pri *Brigovu* na *Timoku* vchinyeno je. Kajti bi pako ovo nadarenje pervo bilo, koje je ikada Szerbzki Knez od Turzkoga Czara dobil: zato je priliku dalo vnogoverztnoj szveteznozti vu vnogeh Szerbzkeh meztah, a navlaztito vu ztolnom Kragujevczu. —

Buduch, da je voda vu Dunaju jako plitva, zato Knez *Milosh*, za polehchatи dunajzku tergovinu do Chernoga Morja, daje razbijati pechine vu vusini tak rechene *Demir-Kapie*. Austrianzko ladanye vre dugō vremena, kak je znano, na tom poszluje pod ravnanyem Grofa Szechenyia. Da che y Turzki Czar k tomu kaj pripomochi, nadeati sze morēmo, ar je szvojega Mernika [Ingenieur] *Nasi Bega* tamo poszlal, da pregleda meztah zpomenuta.

I l i r z k a.

Iz Terzta 16. Grudna je sze cz. kr. Goëletta [fela ladjh] imenom *Enrichetta* pod zapovedjum fregade Laitnanta *Mikole Kranoticha* ztojecha iz nashega brodischa [lúke] oddelila. Ona pelya robu, peneze y nekuliko putnikov vu *Korfu* y *Patras*; szuprotivno pak doshla je iztoga dana iz *Jonichkeh* otokov [insul] vu recheno brodische cz. kr. Goëletta *Vigilante*, koja za paketbot [ladyu], koja je na morju to, kaj dilisancz [na kopnju], med iztem, y med *Jonichkemi* otoki szlusi.

Vu Cz. Kr. Lotterii vu Terztu dana 3. Proszinceza [Januara] 1835 jeszu szledechi broji vlecheni:

48, 15, 50, 90, 73.

Pervo szledeče vlechenye bude 17. t. m. 1835.

Novine Horvatzke dvakrat na tjeden, y to vszakipul na pol arkusha v tork y szobolu zhajale budu. *Danicza* sze pako vszaku szobotu na pol arkusha priklopi, zvun *Obznanitelja* koj tulikajshe dvakrat na tjeden zide. Czena na pol leta za domache 3 fr. za zvanzke 4 fr. szrebra znasha. Predbrojenye josche zmirom terpi tak na Cz. Kr. Postah, kak takaj vu Cz. Kr. priv. *Novinariczi Horvatzkoj* vu Gozpodzki vuliczi Br. 103.

NOVINE HORVATZKE.

TECHAJ I.

Dana 10. Proszincza 1835.

BROJ 2.

I z Z a g r e b a.

Za navuchitelyzto dogodovschine iliti historie vu kr. Akademii Zagrebechkoj, koje po szmerti G. *Ladislava Susicha* prazno ztoji, y koje 500 fr. szrebra poleg navadnoga ter-hov obalenya noszi, odpret je Concursus na dan 19. Szusheca 1835 pred kr. Vsvezuchilischem Pestanzkom.

Poleg dobrovitne Kralyevzke odluke od 4. Ztudna 1834 Br. ^{13,594}₃₃₃ je Gozpon *Vincenzz Catalinich*, Advokat y Namezni Szudecz szl. y kr. Horvatzko-Primorzkoga Varasha *Bakra*, Navuchitelyom perve diachke skole vu Reki pozavlyen.

Poleg dobrovitne Kralyevzke odluke od 11. Ztudna 1834 Br. ^{11,267}₂₆₇ je vu Akademii Zagrebechkoj chazt juridichkoga Podztareshine Gozponu Doktoru *Ivanu Henfneru*, vu iztoj Akademii politichkeh znanoztih Navuchitelyu, zkupa z dohodkom miloztivno podelyena.

Nyih Velichanztvo Czeszar y Kraly do-ztojali szu chazt meztnoga pri kr. Varasdin-zkom Gimnazium Ravnitelya y Knyig Czen-zora G. *Ivanu Maurovichu* ondesnyemu Vitznanztya Navuchitelyu y Exhortatoru miloztivno podeliti; zkupa takaj nyega, na zpo-znanye zasslusbih, Zachaztnem Kanonikom Chasmenzkem dobrovitno imenuvati; koj da-na 1. Proszinceza po Gozpodinu inf. Prepustu y Kanoniku *Imbri Vojiskeczu* z doztojnym szvetechnoztjum vpelyan Chazt Ravnitelya prijel je.

B e c h.

Sz.Cz. Kr. Velichanztvo jeszu vu jednoj najvisheshoj, na Pervoga Kancellara Grofa Mitrovzkoga danoj odluki od 17. Grudna 1834 najmiloztivneshe doztojali Poszvechenoga Bis-

kupa y Ztolne szv. Stefanzke Czirkve Kusto-sha J. *Mihalya Leonharda*, Biskupom vu Sz. Pöltenu pozaviti.

V e l i k a B r i t a n i a

Lesi vu zapadnoj ztrani Europe dalye od Francuzke Zemlye med morjem, y ztoji pod ladanyem Kralya *Vilhelma IV.*, koj poleg Narodnoga Zakona ima oblazt pozaviti Dvornike, Kralyeztyo ravnajuche y odgovoru vu Parlamentu to je to orszachkomu Zpravischu podversene. Vu ovom vishe dvadeszet milionov ztanovnikov vu szebi zadersavajuchem Kralyeztyu, koje iz *Anglie, Skoczie y Irlandie* zkupa zeztavlyeno je, y zvan toga vu vszeh szvéta ztranah velike kraje y proztrana naszelischa [Colonia] ima, nahaja sze poleg najvekshega bogatzva y oholnozti, najztrashneshe bogechtvo y szironashtvo. Nesrez-cha nyegova jeszu dugi orszachki vekshi, kak da bi sze ikada zplatiti mogli. — Zato intereshi neizmerni y josh k tomu razszipno Ravnitelyzta Gozpodarztyo rugotne stibre potre-buje; pod ovemi vszi delavni podlosniki zku-chech pogibaju, y zato sze navek puntaju, ar gozpodari v laglyu czenu z mashinami kak z delavezi robu pripravlyaju, szamo da zhajati mogu; ovi pako ali chizto za malu plachu de-lat, ali prez dela ozdati primorani jeszu; za-to tak polyodelzke kak rukotvorzke mudromestrie iliti mashine teru, fabrike vusisu, ro-biju y vsze zlo delaju, — ter ovi *Ludit* zo-vu sze. — Drugi, za tulikomu zlu konecz vu-chiniti, czeli temely Ravnitelyzta vu koren premeniti shetuju, y *Radikalcz* imenuju sze, ter kakti za vodye *Luditov* dersati sze more-ju. — Izti Parlament vre od ztarine vu dveh Hisah szedi, jedna Gornya [Ober-Haus], druga Dolnya [Unter-Haus], veli sze; vu onoj Biskupi y Velikashi, vu ovoj varashev y grofovijih Poszleniki szede; — vszi szu zker-blyivi za dobro obchinisko, szamo da nekoji szude szrechu Domovine jedino vu obdersa-

vanyu ztarine, nekoji páko vu premembah vszagdashnyeh zachuvati; onakovi *Tori*, ovako-vi *Vighi* zevu sze; y zato ako Dvorniki jeszu izmed jedne Parlamenta fele, druga sze im vu dokonchkeh szuprotztavlya, y *Opozicija* imenuje sze. Zadnye Dvornichtvo [Ministerium] je bilo zmed *Vighov*, ovo je Kraly odpuztil y novo napravil zmed *Toriev*. — Vu ovom je poglavica *Robert Peel*, chlovek oszabujne vuchenosti y vre zdavnja vu vszakojachkeh chaztjah czeloj *Anglii* dapache y *Europi* glaszovito poznan; — poleg nyega ztari *Vodya* y *Herczeg Wellington*. Od ovo-ga Minizteruma szu szada vsze Novine pune, nam je dozta na kratkom *nekoja* izvaditi iz piszma [Adresse], koje izti *Peel* varashu *Tam-vorthu*, kojega do szada Poszlanik vu Parlementu beshe, poszal je:

Moja Gozpodro! Pokehdob Dvornikov pervi szem poatal, tak mora moj kakti Poszlanika z vami zavez preztati; trasim vendar ovu zjedinyenozt nadalye po onom, kojega na mezto mene zebraли budete; y ovo je zrok, da Vam moje buduche vu novoj chazti baratanya nakanenye natuliko odpiram, kuliko sze z mojem ztalishem szlositi more. — Tesek zaizto poszel na sze vzel jeszem iz lyubavi proti *Domovini* y *Kralyu*, szudim vendar da iztini zpodobno je, da ga szrechno obavlyal budem. Tverdo vupuchen, da ako z odpertum, szerdchnum y razumiyivum reehjum temelye mojega mishlenya odprem, zaufanozt obchinzu zadobim. — Pred vszem velim, da niszem zato Ravnitelyzto poprijel, da bi od-ztupiti moral od mojega doszadashnyega nachina szuditi, — zajedno nigdar nigdo rechi ne more, da bi ja ili predi ili potlam premembe temelyov Ladanya [Reform Bill] ikojeh faling branitely, ali nepriately pametne nove pobolyschicze bil. — Vszem je znano, kak marlyivo poszluval szem poradi papirneh pe-nez, poradi zlehkotena y popravlyena zاغlavneh zapovedih, priszesneh y vszeh orszachkeh szudov. Ali, veli sze, z premembum temelyov [Reform Bill] zapocheta je nova doba; ter vszaki Minizter dusen je odper-to valuvati: jeli hoche premembi temelyov pri-ztati? y jeli hoche vu díhu, poleg kojega na-redyena je, baratati? — Ja premembu za tak

zialnu y potrebnu dersim, da nijeden domovine y mira priately z nikakvem zkazlyivem nachinom nyu prechiti ne more. Ako sze pako po díhu premembe razumeva, da mi vu vekovechnoj zmutnyi siveti imamo, da sze orszachki Poglavarji szamo po tom vu obchin-zkom posteruyu zadersati mogu, ako sze vszakomu mishlenyu puka priklope y doter-gnenye všzgá, kaj gdogoder za zlo dersi, odmah obechaju, — y veliku podpornyu La-danya, koja od razuma y zapovedi jaksha je, — najmre preshtimavanye vszeh pravicez z ozkrunenyem ztarine poteptavaju, — ako sze rekoh po díhu premembe *to* razméva, tak sze nechu vu to puschati, da ga naszledujem. Ako pako duh ov pregledanye szlosno y pri-atelyzko vszeh nasheh tak czirkveneh kak szvetzkeh naredyen potrebuje, y poleg obzkerblena oszebneh, doszad zadoblyeneh pravicez szamo zle obichaje popraviti y prepre-chiti hoche: tak morem né szamo od moje, nego y od mojeh drúgov [Collegih] ztrani, baratanye vu ovom díhu y ovoj nameri na sze vzeti.

Metemtoga da josh biztréshe mishlenya moja oehitujem, hochu ova, koja vu obchin-zkom zrechena kakti nezstanovita szim tam vlechi bi sze mogla, poszbenem, koji sze pretreszaju, poszлом prilositi. —

Kaj sze varashov dotiche, poradi kojeh komishie za previdyenyje vre odredyne jeszu, obecham, da kak berse napravke nyihove dobrim, takove zrelomu pretreszanyu podlosim. — Poradi *stibre* czirkvene vre Lordu *Alt-orpu* prilosil sze jeszem, da sze vszekolike kojegoder vere czirkve iz obchinke kralye-ztya kasze podigati y popravlyati imaju. — Ja niszem temelyom Lorda *Johna Russella* szu-protiven poradi obichajev venchanya pri *Dissenterih* [zstanoviti verozakon, razlichen od czirkve Anglianze]; — szuprotiven pako jeszem, kak y doszad bil szem tomu, da izti *Dissenteri* oszobitu pravicz u pri Vszeuchili-schah [Universitatih] trase. — Metemtoga vendar velim, da vszé naredbe, poleg kojeh razluka zbog ovoga ili onoga zakona vu ovom poszlu poradi *Pravicz* y *Likarztra* dela sze, premenyene biti moraju; odtud naj *Dissenteri* szude, jeli ja zbog vere, y chij szu-

protivnik jeszem? — Ne morem na dalye prepuztiti pri ovoj priliki takaj od popisza penziih govoriti. — Podelyene penzie vu szvzem ztalishu budem oztavil, za nove pako penzie szamo lyudi za domovinu, kralya y znanosti raszlusne napervopoztavlyati hochu, y to ako *Dohnya Hisu* z menum jednako mislila bude. Dohodek y laztovitoz naj oztane czirkvi, pobiranye vendar deszetine da sze pravichno odkupi, nigdo od mene zasganéshe ne seli. Kaj sze oztaleh czirkveneh naredbih dotiche, od oveh josh szada, kajti sze verlo pretrezti moraju, nikaj rechi ne morem; terszil sze vendar budem vsze zlochezte obichaje, koji moch czirkve pomenyshati bi mogli, pretergnuti, oblazt nyejnoga hasznovitoga poszluvanya povekshati, y praviezu, z kojum czirkva od púka lyubav y poshteny posrebuje, objachiti y obszegurati. Ter ovo za moj szadashnyi czily zadobiti dozta naj bude: — Pogled moj oszobito ravnal budem na mir zvanzki, prez da bi sze vezal na ono, na kaj sze doszad vupira; zatem na obchinzku veresziu [credit], na gozpodarztvo ravnityztra, zadnyich na polyzko, mesterzko y tergovachko poszluvanye. Bilnaj potlam koj goder szád mojeh trudov, ja sze nadeam, da Vi, moja gozpodo, szvoju zaufanozt meni ne zkratite, po chem takaj moj korak vu Minizterium za dober zpoznali budete. Ja szem z preshtimanyem od szerdeza Vash verni *Robert Peel*.

B e l g i a n z k a.

Prez zpomenka ztarésheh dogodyajev, hochemo szamo novésha pripechenya, koja szu szadashni oblichaj dersave zrokuvala, naperovo donezti. — Po miru od *Campa Formia* 1797 y od *Lunerville* 1801 je *Belgianzka* pod *Francuzsku* bila pala. Vu zboru pako *Beckom* je bilo dokonchan, da sze *Hollandianzka* z *Belgianzkom* zjedini. Vu ovom zjedinenu videla sze je *Belgianzka* vu szvojih varaskih pravicah jako uvredyenu, y chutila sze je po takvom machuhinzhkom vladanyu natuliko zabantuvanu, da ni mogla drugo potrebuvati, kak razdrusenye. Oszobito je morallo *Belgianze* razdrasiti, kad szu zpazili da sze nyihov jezik iz szuda, shkol i. t. d. izhitava, ter

na mezto nyega Hollandianzki vpelyava. — Ovi y vnogi drugi zroki jeszu prichinili, da sze je vu meszeczu kolovozu [Auguztu] 1830 vu ztolnom *Brusselu* buna ili revoluczia zdiglia, y vu kratkom vremenu po czelej dersavi razshirila tak, da szu sze *Hollandianzci* iz czelega *Belgiuma* pobrati morali. — *Belgianzka* je ochituvala szvoju szamoztavnozt y pozvala je vu meszeczu Klasznu [Juniu] Herzenga *Leopolda* od *Szaksszen-Koburga* na *Belgianzku* ztoliczu, koj szada poleg *Narodnoga Zakona* z nyum lada. —

Vu Zpravischu *Vechnichtva* dan. 21. GruDNA je Baron *Pelichy* ochitnval: „Szlusim sze nazochnoztjum G. *Pravicze Ministra*, da ga nagovorim, da Zakonotvorztru kaj berse kakvu naredbu od majdana, iliti *duella*, napervoztavi. Saloztna pripechenya, koja sze vu kratkom vremenu pri nashoj vojzki dogodishe, zadovolyno szvedochiju potrebochu takove naredbe. Kad vidimo, da kerv nasheh vojnikov vechput poradi maleneh y bedazteh zrokov, zbog krive chutlyivozti poshteny teche; koj varaschan nebi moral naztojati na vszaki moguchi nachin ovomu bichu szuprotiviti sze? Ali oszobito na dusnozti zakonotvorztra zpada izkoreniti zlo, koje bolyshe zadersavanye kvari, y drustvo pomenshavajuch najzadnyich podkopati bi moglo; — zlo, koje nasz vu vremena okrutnozti zapelyati, y chloveka divjoj zverini zpodobnoga vcheiniti bi moglo. Pitam vasz, moja Gozpodo, jeli ni tusno videti, kak sze kerv nasheh junakov v takoveh nevredneh bojeh preleva? Dragoczena kerv, koja sze szamo za obrambu Domovine y Kralya prelevati bi moral! Tak je, moja Gozpodo, ja sze podzupim ochito valuvati, y to prez ztraha, da bi mi gdo pomenykanye szechnozti zpochituvan, pokehdob dichna znamensa kakti szvedochanztra hrabrenozti na szebi noszim: *Duelant* ni vszigdar naj szechneshi; jer takov, koj sze na szvoju vmetelynozt zanasha, pred nepriatelyzkiem zernom vechput pobegne. Doupuztite mi, da za podpornyu mojega govorenya odgovor napervo donezem, kojega je veliki *Condé* nekojemu Chaztniku, koj ga je jeden dan pervo boja pod izlikum, da ga je

zbantuval, na majdan pozval: „Gozpone,“ rekel mu je *Condé*, „mi niszmo gozpodari nashega sivlenya; mi moremo nashu kerv szamo za Domovinu y za Kralya prelejati. Zutra chemo pravdu dokonchati; ja chu na tverdyu [fort] nepriatelyzku navaliti, pak chemo videti, gdo bude zmed nasz szerchnéshi. — Tverdyja je bila nazkochena, y veliki *Condé* je pervi na jurish derchal. — Ja Vam prepuscam, da razszudite, gdø je bil szerchnéshi.“ Nato *Minister Pravice* reche: „Ja szem delnik oveh plemeniteh chuteny, koja vrednoga Ztareshinu giblyu, y koja je tak dobro izrekel. Vu *Belgiumu* y vu blisnyeh dersavah sze od vszuda glasz dise proti neszrechnoj mahnitotzi majdana, y proti nezgodam, koje odtud izhadyaju; ali kak ja miszlim, jeszu vre do szada ztojeche naredbe zadozne, za ove kastige vredne boje preprechiti; y vre szem dal zapoved, da sze vszi *duellanti* preganyati imaju. Poshtuvani Govoritely je zpoznal, y izkuztvo [experientia] je dokazalo, kak je tesko na to gledech naredbu napraviti; Szudi szu vu *Francuzkoj* stimali, da sze zaglavne naredbe [leges criminales] na majdan prilagoditi ne mogu. Chutila sze je potrebocha, da sze kakva osznova naredbih napervo donesze; ali ovo je od jednoga zpravischa do drugoga bilo odlozeno, y ima neogiblyive prechke. Vu nashoj Domovini jeszu *duellanti* obszudyeni. — Znam da szu razlichna mishlyenya zverhu ovoga kotriga *Pravice*; ufam sze da sze bude to pitanye na zkorom pri *Szudu od Kaszucie* napervo vszelo, y da che taj Szud pravdu vu ovom pogledu vtverditi. Ako najvishéshi Szud najde, da majdan vu nasheh *Praviczah* y *Naredbah* zavjet nije, tak nechu nikaj stentati moju osznowu naredbih *Kameram* predlositi. Ali ja miszlim, da sze nebudem moral z tem dugo-

vanyem zabavlyati, y radi toga sze za szrechnoga dersim, kajti z vnosinum poszla obtershenno zakonotvorzto ztopram za dugim vremenom to razszudyavati bi moglo.“

I l i r z k a.

Dana 17. je dojadrla vu nashe brodische cz. kr. *Goeletta Aurora*, koja je 8. tekuchega *Putras*, a 12. *Korfu* oz tavila. Takajshe ova *Goeletta* pelya robu, peneze, y lizte. Dana 18. je vu rechenom brodischu cz. kr. *Korvetta Czezarea*, ztojecha pod zapoved-jum Laitnanta *Bujakovicha* pritzala. Ova je doshla iz *Mletak* [Venedig], y je odluchena, da bude zpadala na divizi ladyih, koje radi szegurnozti po czelom Adrianzkom morju shirom brode.

T u r z k o.

Poleg glaszov iz *Aleksandrie* od 17. Grudna naztala je tamо na koncu meszeca Ztudna [Novembra] kuga, y razprezterla sze je po vszeh ztranah varasha. Perve kusne napazti pokazale szu sze na vojneh ladjah pod 1. 4. y 6. brojom, y na fregatti *Beheri*. Niti izti Arzenal, vu kojem sze nahadya oszem jezer delavezev, ni prozt od nye oztal. Vesz varash doshel je vu veliku zmutnyu, a Ravnitelyztyro y veksha ztran premogucheh Turczev potrebuvala je najostreshe protimbe. Buduch pako, da vre 12 let ove kuge ni bilo vu *Egiptu*, szada pak najenput bi sze povernula, pocheli szu sze ztancvni bojati, da ne bu ztrashne szada pomore zrokuala z tem bolye, z chem je veksha nevolya pri proztem puku, koja takovomu zlu razpreztrirati sze pri pomase.

Vu Cz. Kr. Lotterii vu Bechu dana 31. Grudna [Decem-bra] 1835 jeszu szledechi broji vlecheni:

81, 87, 22, 12, 16.

Pervo szledeche vlechenye bude 10. t. m. 1835.

Novine Horvatze dvakrat na tjeden, y to vszakiput na pol arkusha v tork y szabolu zhajale budi. Daničza sze pako vszaku szobotu na pol arkusha priklopí, zvun Obznanitelja, koj tulikajshe dvakrat na tjeden side. Czena na pol leta za domache 3 fr. za zvanske 4 fr. szrebra znasha. Predbrojenye josche zmirom terpi tak na Cz. Kr. Postah, kak takaj vu Cz. Kr. priv. Novinarniczi Horvatze koz vu Gozpodzki vulici Br. 103.

NOVINE HORVATZKE.

TECHAJ I.

Dana 13. Proszinceza 1835.

BROJ 3.

Z a g r e b .

Viszokoszlavna kr. Dvorzka Kamera je Bakarzkoga kr. Szoli Vagara *Vincenzca Nonnera* na laztovitu proshnyu nyegovu za ovu iztu szlusbu vu *Varasdin* odredila.

Iz Posuna dana 8. Proszincza: Zbor josc zmirom szedi pri obedveh Ztoleh, y vszevdily poszluje na razjasnenyu Urbariuma. Pitanya, koja napervo dohadyaju, obznanili budemo, kakpervich sze obodva Ztoli vu nyih zjedine.

Velika Britania y Irlandia.

Poleg glaszov iz Londina od 26. Grudna [vu *Messageru*] imal je Kraly szledechi dan iz Brightonu vu palachu S. Jamesa dojti, da tam proglasenye zaradi razpuschenya Parlamenta podpishe.

Poleg Londinzkeh Novin od 27. Grudna nije Kraly ov dan vu varash doshel, chekali szu ga pako do pondelyka [30.] koj dan sze je nuternyi dvorni tolnach dersati, y proglasenye zaradi razpuschenya Parlamenta vandati imalo.

Ov chasz po nenavadnoj priliki dobili szmo od dana 30. Grudna iz Londina glasze: da vu zpomenutom nuternym dvornom tolnachu, vu Brightonu dersanom, razpuschenye Parlamenta zbilya dokonchano je. Pochetek pako novoga Orszachkoga Zpravischa na dan 19. Szechna odluchen je. Kralyev proglasenye, poradi razpuschenya Parlamenta vandano, szledi vu blisnym liztu.

Iz Londina. Liondinzke Novine govore zmirom od novoga imenuvanya Miniztrov, neg nam vendor nikaj ztanovitoga zverhu toga ne povedaju. Josh zmirom szu vszi Londinzki Chaszopiszi puni od vszakojachkih zhodisch, koja sze za novi Minizterium ali proti nyemu dersiju.

Oberztar *Evans* Reprezentant od *Vestministra* dal je gledech na krive glasze zaradi govorenja szvojega, koje je 19. Grudna vu nekoji veliki zkupchini izbornikov one polovicze Varasha Londinkog dersal, ochituvanje vu Novine pozaviti, vu kojem veli, da on nije rekел, da je z *Pecloiem Manifestom* zadovolyen, y da sze vu nyegvo valuvanye z kakovum zaufanoztjum vpira. Da on z takvem Dvornichtvom, kakvo je *Tori-Ministerium*, nije zadovolyen y nigdar zadovolyen ne bude; da vu nyem nijedna iz takovoga Ministeriuma zvirajucha naredba niti najmanyshu zaufanozt zbuditi ne more; da on zadnyich, ako y vezdashnyi Minizterium, priszilyen, Parlamentu gdekoju prav dobru naredbu napervoztavi, takove odhitil ne bude; kajti pako nigdar ne veruje lyudem, koji szu szamo, primorani, orszagu koju szlusbu zkazali, zato vszaku priliku poprijel bude, da nye obali.

Za szvedochanztvo, da je G. *Roberta Peela* piszmo, na *Tamworthske* izbornike poszljano, vu Anglii obchinckem nachinom dobro prijeto bilo, zpominyaju obznanenya iz Londina med oztalemi, da sze je zmed dvanajst politichkeh Novin, keje vszaki dan v Londinu zhadyaju, szedem za gore zpomenuto *Peeleovo* piszmo ochitualo, najmre: *Morning-Post, Times, Morning-Herald, Morning-News, Standard, Albion*, y *S. James-Chronicle*; a chetiri proti nyemu, po imenu: *Morning-Chronicle, True Sun, Globe, y Sun*; szam pako *Courier* vre za nyega vre proti nyemu.

Novine iz Irlandie doshavshe povedaju, da je tamo zbog deszetine opet do hervanya doshlo, y da je jedenajzt lyudih vubieno.

Iz Londina od 27. Grudna. Dan na dan razte borenye med priatelyi y nepriatelyi vezdashnyega Minizteriuma y to ne szamo v Londinu nego y v Irlandii, oszobito pako v Dublinu. Novine najnoveshe z Irlandie zpominaju vszakojachke zkupchine, koje zemelyzka Gozpoda protestantzkoga verozakona vu sze-

verneh ztranah otoka [Insule] derse vszevdily pismza na Kralya za novi Minizterium poshi-lyajuch. Vu nekojeh okoliczah kaseju tulikaj-she znamenitesha katolichanzke vere zemely-zka Gozpora vekshe nagnenye Ravniteyztvu sze pridrusiti, kak O' Connelloro gozpoduvanye zpoznavati. Pri velikom vendar kupu ztanov-nikov, najpache pako pri pomensyshen szada je O' Connell vu vishéshem prestimanyu, neg je ikada bil, ter ze vszum mochjum poszluge, da sze pri blisnyem zbiranyu Parlamenta, koje na zkoro dersano bude, z chem vishe kotri-gov zebere, koji szu pripravni nyegovomu ravnanyu sze prez pogodbe podverchi. Ako-prem vszaki zna, da je on Vighe, dok szu josh bili vu Minizteriumu, kakbers ni szu ikoje zmed nyegoveh najmanyshen potrebuvany zpu-nili, z nepriztojnemi imeni ogerditi znal, tak nye vendar szada gledech na Torie hvali, ter im za veliki najem iliti zaszlusbu dersi, da szu nekojemu Irlandiancu Lordu Plunkettu chazt Kanczelara Irlandzkoga podelili, na ko-jega mezto szu Tori szuprotivnem nachinom odmah Anglianca G. E. Sugdena poztavili. Ovo pripechenye je O' Connell vu zpravischu Proti - Torzkoga zdrusenya dana 20. Grudna dersanom zpomenul, kada je G. R. Peela litz, kojega je Izbornikom Tamoworthskem poszlal, ostro pretreszaval, terszechi sze szvojem poszlushitelyom iz nyega dokazati, da, kaj Peel zverhu Irlandske Cirkve govori, nikaj drugo ni, kak ochito boja nazveschanye od ztrani noveh Miniztrov proti Irlandii. Z tem je zvez-al nekoj nesrezchni dogodyaj, koj sze je vu Rathcormarcu pripetil, izdavshi ga za pervi korak nyihoga kervavoga shetuvanya. Vszi, koji szu god pri tom zpravischu nazochni bili, chude sze zadnyich nad nachinom, z ko-jem je szvoje govorenje napervodoneszel, y czelu zkupchinu szilovito genul, akoprem chi-ne nyegove proklinyaju. Vu iztom Londonu pokazala szu sze nekoja znamenya ztanovi-toga razdrusenya med ztrankum proti-szamo-ladarzkom y med onum, koja je za Kralya y za naredbe szadashnye. Zadersanye zkvar-jajuche ztranke pri zpravischu vu tak zvani City of London Tavern, y zbantujuche rechi, z kojemi sze je szlusil Dr. Lushington ter drugi puka navuchitely y zavetniki proti o-

szobi Kralya, vnogo szu k tomu razdrusenyu doprineszle. Velika ztran premogucheh y zna-meniteh lyudih yu City, koja je predi zmirom proti Toriem bila, pridrusila sze iz ztraha pred lyudztvom, szadashnym Dvornikom. Zad-nye dane [24. Grudna] sze je opet pri zbi-ranyu kotrigov Common Councilu vu Kotaru Aldergatzkom jeden republikanzki gorovitely [nekakov G. Saul] zdigel, koj je Kralya „per-vem chaztnikom“ imenuval, pri kojoi priliki je med lyudmi za szamoladanye zavzetemi, ve-likia vika nantzala, koja sze je povekshala, ka-da je on izti Saul rekeli: „da je vezdashnya doba jednaka dobi Karola I. y da ni odvish pozabiti, kaj sze je z ovem Kralyom pripetilo!“

S p a n y o l a z k o

Novine Francuzke: „Journal de Paris“ od 14. Grudna, povedaju, da je opet vodya Zumalacarreguy proti Cordovi, y Orau voju-val, pri kojoi priliki je zadnyi potuchen. — Ove izte Novine pishu: Jednu vu Bayonni razgasheno Karlitzichko pismo obznanuje, da szu Cordova y Oraa 15. kushali na Zumalacarreguya navaliti, poleg izzoga piszemeza je ova napatz zlo zishla, y Krizlinianci po-tegnuli szu sze z nekulikem zgubichkom v Estellu:

Poleg Indicateura de Bordeaux je boj josh dana 16. y 17. terpel. Ove Novine od 24. Grudna povedaju; „Ov chasz je moze-bit vu doliczi Borundi, gde szu Karlizti dana 12. tuchen, a 15. z nova napadyeni bili, vre do dokonchanya doshlo. Zadnyeshega dana sze jeszu szedem vur tukli, y szamo noch je borenyu konecz poztavila, gde sze obedve ztranke za obladavcze dersiju. Ztanovito sze zna, da je boj jako kervolochen bil; jer je poleg valuvanya obedveh ztranih vishe od 1000 mertveh na bojischi oztalo; nistarmanye vu nochi 16. y szledechi dan je Mina z 2000 vojakov k vojzki Kralichinoj prizpel. Y ztrasanzki shereg iz Vittorie sze je na izto mezto odputil, kamo je takaj Manso z 3000 dojti imal. Harcuvanye terpelo je vszevdily, y premda Zumalacarreguy na prikladnom meztu tverdo ztoji, vendar stima sze, da sze najpotlam iz bojischa pobrati bude moral.

Poleg jednoga piszma iz *Bayonne* od 22. Grudna, je *Eraso* po boju dana 12. iztoga meszecza pri *Carrascalu* vchinyenem vu *Aois* odishel.

Vodya *Mina* je dal szledeche preglashe-
nye na szvoju vojzku y na ztanovnike *Na-
varreske*: „Hrabreni Vojniki, koji zte pod
mojum zapovedjum izti dan y zkoro iztu vu-
ru vojuvali, vi zte na ravnicaah od *Sorlade*
y *Unzue*, *Europi*, koja na vasz ochi vuper-
te dersi, pokazali, kuliko zte vredni, y kaj
vchiniti morete; ter pokazali zte Szvetlem
Kralyiczam szrechnie dane, koje nyim vasha
szerchnoxt y hrabrenoxt obechuje. Vi zte
vashega velikoga Vodyu jako obradovali, y
bludechem sziromahom neszrechni konecz, ko-
jega sze nadeati imaju, pokazali, ako proti
tusnomu navuku izkusztva puntarzke pogla-
vicze budu poszlushali, koji ih szvojoj dik-
selynozti aldrovati hocheju. Hvala vam, zkup-
vojniki, za vashe szlavno zadersavanye, y
Nyih Velichanztvo Kralyicza - Ravnitelyicza
che vam obilno nadarenye dati, koje tak ver-
lo zaszlusili jezte. Napredujmo nevtrudyeno
vu nashem tak lepo zapochetom poszlu; daj-
mo domovini josh vishe takoveh szlavneh
dnevov, kak je bil dan 12. Grudna, ter onda
che nyejin blagoszlov zverhu nasz dojti. —
Navarrexi! vi zte moj tolnach zametavali, ter
nut vre vam je izpunenye moje grosnye pred
ochima. Najmanye 1500 lyudih, koji szu vu
szvojem puntanya obzali, je iztoga dana na
ravnicaah od *Sorlade* y *Unzue* mertvih palo,
y ova tusna nezgoda je vszem szudyena, ko-
ji od szvojega zaglavnoga nakaneňya odz-
puti necheju. Neszrechni, kaj sze nadeate
od onoga vashoj domovini ztranyzkoga ker-
voloka, koj szvojoj chudi y szlavohlepnozti
vashe otcze, vashu deťcu, vashu bratju y
imetek alduje? Moji hrabreni vojniki budu vre
Zumalacarreguyu poleg zaszlusbe nágodili;
najte sze z nyim zdrusiti, — zkupite sze o-
kolo vashega Vice-Kralya vashega zemlyaka
y vashega brata; ja chu vasz izbaviti, ob-
chuвати, y mír vam prizkerbeti. Ja vam mo-
ju rech za to dajem, koje josh nigdar poterl
niszam, kak ravnice pri *Sorladi* y *Unzui*
szvedoche. Ja szem vszem tverdokornya-
kom szmertonoszni rat nazveztil, ter jeden

jedini dan vchera szem ih 1500 potukel. Ako
sze to y vam zgodi szami szi budete krivi.
V glavnom kvartiru *Pamplone* dana 16. Grud-
na 1834 [podpisz] *Espos y Mina*.“

Szuditi vendor moramo, da boj pri *Sor-
ladi* dana 12. za *Karlizte* tak jako poskoden
bil nije, pokehdo vishe Novin poveda, da
szu izti *Karlizti* tri dana kaszneje, to jezt da-
na 15. Grudna tak dobro zpravlyeni y obja-
cheni bili, da sze je *Zumalacarreguy* ne szam-
mo na moztu pri *Arquias* Vodyi *Cordovi*, koj
je mozt oszvojiti hotel, zadozta protiztavil,
nego takajshe Generala *Orau* szilum odtri-
ral, koj ga je ze szvojem sheregom bil obi-
shel, y iz za herbta na nyega vudril.

Memorial des Pyrénées, koj je po szve-
dochanztvu *Messagera* czelo vreme ovoga bo-
ja vu nijednoztranozti obzal, y kojemu sze
anda vishe vérutati more, zadersava vu jed-
nom piszmu iz *S. Jean-Pied-de-Porta* szle-
deche glasze zverhu boja od dana 15. Grudna:
„*Spanyolyzka* objavlenya szu vszidgar nekuli-
ko prekoredna. Ona koja szu nam glasz od
obladanya *Kriztinczev* dana 12. bila doneszla,
povedala szu, da je *Zumalacarreguy* zevsze-
ma potuchen, y da ga na vsze ztrani tiraju y
preganyaju. Iz piszma vendor, koje pred o-
chima imamo, vidi sze, da szu obedve vojzke
po vchinyenom boju szvoj lesaj zadersale. Pokehdo
pako da ov rat szvoje laztovitozti
ima, koje ga zmed vszeh drugeh razluchuju,
tak je piszal *Cordova* *Zumalacarreguyu*, da
sze seli z nyim zeztati. *Zumalacarreguy* ga
je chekal, y *Cordova* je z 5000 vojnikov do-
shel; ali je bil ztrashnim ognym nazad po-
tiran tak, da je triput zahman kushal mozt
oszvojiti. *Cordova* je zatem hotel z tremi
lumbardami po drumu napervo iti, ali mu ni
ovo nije, po volyi zishlo. Metemtoga dojdu
Oraa z 2500 vojnikov, ali buduchi zagoda
ili zpasen ili izdan, znameniti shereg, koj bi-
she pripraven za prijeti ga, obkolil ga je, y
ztrashno prelevanye kervi med nyegvemi lyudi-
mi vchinil. Vojzka Kralyichina je morala
odztupiti, ali ova dva shereg [Oraa y Cor-
dova] sze niszu mogli vishe zjediniti; Cor-

dova je vszu szvoju prates [bagage] vusgal, szamo da Karlistom vu ruke ne dojde, y povratil sze je vu Zunigu. Karlisti stimaju nyesgov y Oraov zgubichek okolo 2000 lyudih. Ali najlaglye da je to prevech; nego vendar je ovo obladanye Karlistov znamenito; pokehdoj je tri dana potle zadoblyeno, kak szu stimali, da je czela vojzka Karlistov raztopena."

F r a n c u s k o

Ztanovito piszmo iz Marseilla od 27. Grudna med oztalemi pishe: 30. Liztopada vudrila je guta negdasnyega Deya Algirskoga. Odkada sze je iz Mekke povernul, prebival je na ladanyu ne daleko od Aleksandrie vu gradichu szebi od Pashe prikazanom.

R u s s k a.

Szeverska Pchela [Novine Ruszke] noszi szledechi izvadek iz lizta, kojega je Bisкуп Jeruzalemzki [iz Czarigrada od 21. Kolovoza 1834] Arkibiskupu Taborzkomu Jerofeiu, vu Moskvi zadersavajuchemu sze, pisjal: „Opel szu nasz, dragi Brate, nove y nenavadne nevolye pohodile, y vu najvekshu tugu hitile. Iz zadnyeh liztov nashe bratje Jeruzalemzke vidimo, da josh zvan drugih neszrechneh pripecheny, od nepovolynyh okolnoztyh mezta, y od bunenya Arabzkoga zrokuvaneh, — zvan, plenenya rekoh, glada y oszobne pogibelyi sivlenya, dana 23. Rosnyaka dogodil sze je szilni y ztrahoviti potresz, koj je 3 minute nepreztancze terpel. Malo sze ni velika kamenita bolta odichene czirkve Ssv. Groba zrushila. Czirkva Szaroklosterzka sze je na dve ztrani razpukla, kak szu sze god negda zaşloni czirkve Szalomoneve raztergali bili. Dva turna izte czirkve

szu zkoro do zemlye razrusheni. Na izti nacchin szu zidine vu szvet. Bel'chemii y vu klostru szv. Krisa jako razpuczale. Ova nenaadiana neszrecha je vszu ondeshnu bratju vu ztalish najvekshe zdvojnozti; a nasz vu tugu neizpiszlyivu poztavila. Komaj nam je nashe tverdo ufanye vu Ruszku pomoch bilo pochele obechavati, da sze dugi, od velikoga pogora y dugovechnoga rata na czirkvi Jeruzalemzkoj lesechi, zlehchali budu, ter nut, vre joj je nova gluboka zavdana rana, za koju nikakvoga vrachtva neznamo; — neg ako zapuschena bude, tak joj sze grozi pogibely, koju Vi szami razszudit morete. — Ztanovito, dragi Brate, mi sze szad vu tak nevolynom y tusnom ztalishu nahadyamo, da vu nashoj laztovitoy mochi nikakovoga nachina neprevidimo, kak bi Jeruzalemzke klostre zdersati mogli, ako kastigujuchi, zkupa vendar miloztivni Bog nashu neszrechu miloszerdnenem okom ne pogleda, y poleg szvojeh nedokuchlyiveh odluchkov tesko na nasz leseche breme, koje nam sze nepodneszlyivo vidi, laglye ne vchini. Mi chutimo, kak saloztni Vam ovi glaszi biti mogu: poleg vszega toga szmo sze vendar odluchili Vam takove na znanye dati, jedno, da nam sze tuga z ochituvanyem polehcha, a drugo, da Vi ova neszrechna pripechenya vszem znanczem vu Ruszkoj zemlyi, dobrem y iztinckem chaztitelyom szv. Groba nazveztite, y nyihovu zasganezt podbodete, da Szvetomu Meztu z obilnum pomoch-jum prizkoche.

Vu Cz. Kr. Lotterii vu Gradcu dana 10. Proszincza
1835 jeszu szledechi broji vlecheni:

82, 29, 38, 45, 78.

Pervo szledeche vlechenye bude 24. t. m. 1835.

Novine Horvatzke dvakrat na tjeden, y to vszakiput na pol arkusha v torc y szobotu zhajale budu. Danicza sze pako vszaku szobotu na pol arkusha priklopi, zvun Obxanitelya, koj tulikaishe dvakrat na tjeden zide. Czena na pol leta za domache 3 fr. za zvanske 4 fr. szrebra znaša. Predbrojenye josche zmirom terpi tak na Cz. Kr. Postak, kak takaj vu Cz. Kr. priv. Novinariczi Horvatzkoj vu Gozpodzki vulinzi Br. 103.

NOVINE HORVATZKE.

TECHAJ I.

Dana 17. Proszincza 1835.

BROJ 4.

Z a g r e b .

Viszokoszlavna kr. Dvorzka Kamera je Harmiczarzu szlusbu vu Karlovecu, Szenyzkomu Harmiczaru, G. Franyi Prebegu, a Harmicze y szoli Kontrolora szlusbu vu Brodu, Xupanyzkomu Kontroloru G. Filipu Mallosheggu podelila.

Velika Britania y Irlandia.

Ovo je vetomadne zpomenuto *proglasenye*, koje je Kraly zaradi razpuschenya Parlamenta vandal: „Vilhelm, Kraly. Poklamkam szmo Mi po szvetuvanyu Nashega otajnoga Tolnachtva za potrebro zhashli szadashnyi Parlament, koj je do chetertka 15. Proszinca produsen, razputziti, zato obznanujemo ovo Nashe Kralyevzko proglasenye, y razpuschamo takvem nachinom imenuvani Parlament; ter duhovne y szvetzke Lorde y Knighte, Purgare y Poszlanke Gradisch, y Komishare Grofovih y Gradisch vu Zpravischu Obchin, odvesujemo od dusnozti na imenuvani chetertek 15. Proszinca dojti y zkupiti sze. Y poklamkam Mi selimo y pripravni szmo, kak najpervlye moguche bude, puk Nash zkupazpraviti y tolnoch nyegov vu zpravischu zadobiti, zato Mi z tem vszem Nashem lyublyenem podlosnikom Nashu Kralyevzku volju y dopadnozt ochitujemo, da sze novi Parlament zkupa zezove, y obznanujemo k tomu nadalye, da szmo Mi po szvetuvanyu Nashega otajnoga Tolnachtva Nashemu zjedinyenoga Kralyezta Veliko-Britanzkoga Kanczelaru y Nashemu Irlandzkomu Kanczelaru zapoved dali, da Ovi obodva, kakpervich te glasze dobiju, odmah priztojnem obichajom y poleg naredbe za pozivanye novoga Parlamenta zapovedi dadu, y Mi potrebujemo nadalye z ovem Nashem Kralyevzkom, pod velikum pechatjum daniem proglasenyem, da poleg toga prez stente Nashi gore imenuvani Kanczelari za novo zbiranye zapovedi razposhalju, da sze duhovni y szvetzki Lordi y Ob-

chine, koje vu imenuvani Parlament dojti imaju, zeberu y vu zpomenute Zpravische poztave, kaj v chetertek 19. blyisnyega meseca Szechna vehiniti sze ima. Dano vu Nashem Dvoru vu Brightonu dana 29. Grudna 1834 vu petom letu Kralyuvanya Nashega.“

Times ochituje zverhu govorenja, koje je O' Connell vu priliki nesrechnoga pripechenya vu Rathcormaku dersal: „K kakvomu vrasjemu czilyu je O' Connell ov nesrechni dogodyaj prilagodil? Da ni nyegove merzke pohlepnostti, z kojum sze terszi zadnyi oztanek mira y pokoja v Irlandii zatreti, bil bi zaizto puk chakal, doklam sze nazkoro chez nekuliko meszeczov deszetina dotergne, y rad bi bil prez mermranya y ochivezne nezadovolynozti josh za ovo kratko vreme desztenu polosil. Chujemo ga pako k zpravischu na Dublinzkoj tergovachkoj peneznici, koja je iz szameh nyegoveh szlusicz zeztavlyena, govoriti, tak zpazimo, kak G. Roberta Peel potvarja, da je rekel, „takove grozovitozti, [kak je ono kervavo pripechenye vu Rathcormaku bilo] budu neznamoma terpele.“ — Gde sze je G. Robert Peel tak nerazumno nagrozil? Ova potvora ni nish drugo kak nesramna y gerda las. Nistarmane sze O' Connell vu to vszigdar vpira, kak da bi to izbilya iztina bila, y zapochimlye naveke z tem merzkinm ogerdyenyem szvoju tusbu proti szlednyemu, koj sze podztupi Minizterium podpirati, koteri kaj takvoga miszlti more. Pri nyem je vszaki, koj szadashnyi Minizterium podpira, iz toga jedinoga laslyivo utemelyenoga zroka, „prez szrama y chlovechnozti nezduшен malovrednyak.“ — Ono je zlochezt y obchinzkoga poteptavanya vreden chlovek, koj proti Ladanyu laslyive potvore kuje, da szamo lyudzstvo proti nyemu pobuni. Che hoche domachi rat, tak naj izraven pove. Nek jedenput odhiti szvoju zkazlyivu szvetozt, y neka szvoja beszna pozivanya k punti, govo-

renya najmre, od kojih sze zna, da kakti sarki ogorki vusisu, ne dokancha z prevejanum y pohlyevnum molbum, „da szamo naj nijednu naredbu ne prekershe.“ — „O! proszim vasz za vesz szvet, ne chinite szamo nista proti naredbam.“ — „Znam ja,“ govori im, „da vasz merzko gule; znam ja, da szu vam vnogi zmed vashch duhovnikov y oszloboditelyov zadnyi grosh iz sepa vzeli; naredbe niszu od vasheh kervolochneh okrutnikov za drugo naredyene, neg da vasz, koje prez toga za szvoje zaversene szusnye derse, z nyimi trape; znam ja, da nikaj nemate, kaj sivlenyu vu vasheh ochih ikakvu vrednozt dati bi moglo; sivlenye je vam na terh; szmert bi jedina mogla tak kervolochno pregnanomu y potlachenomu puku oszlobodyeny donezti; *iz vsxeh teh zrokov premilo vasz proszim, ne chinite chizto nikaj, zarad chesza bi vasz obesziti ali raztreyati mogli.* Vchinite meni za volyu, y zapametite szi dobro, da bi vi pravo govorech puntari morali biti, y da je vrucha selya szerdца mojega z vasz punta-re napraviti, nego da mi sze neche kastige, za puntu odluchene, ili szamomu za sze, ili z vami podnezti.“ — To je z dozta razlosnemi rechmi ochituvan zaglavni on na vredyenye *Velichanztva* namerjen potmajnoizlichni *System* onoga pravoga *Belialovoga* szina. Metemtoga morali bi zlo vpuchi biti, da ne bi znaли, da vre pochme pogibati. Vu kratkoj dobi 14 dnevov na szvetlo dojde nezpretno baratanye vkanlyiveza, koj vishe za blagom pohlepozti y vishe kertoselynezti vu szebi zjedinyene ima, nego ikoj puka naputitely ztare ali nove dobe.

S p a n y o l z k a.

Journal du Commerce od 22. Grudna poveda med oztalemi obznanenyi szledecha od Spanyolzke zemlye: „General *Cordova* veli vu jednom piszemcu vu Madridzkeh Novinah oglashenom, da je on vu boju dana 15. *Karlizte* obladal, y da je *Oraa*, kojega je vojzka poleg drugeh obznanenyih vsza razztepena bila, tamo szvoje taborische dersal, gde szu *Karlizti* lesali. *Cordova* veli, da ne zna, kuliko je lyudih mogel *Orua* zgubiti;

a od szebe poveda, da je okolo 100 vojnivkov pogreshil, y da josh nepriatelya tira.“

Zumalacarreguy je dal szledechi Izpisz *Ministru Vojnichkomu Don Karlovomu* zverhu boja pri *Arquijasu* od dana 15. Grudna: „V glavnem kvartiru *Gastiani* dana 16. Grudna 1834. Da ne bi bil izdaieza *Cordova* z szvojem nazad odzduplenyem iz bregov *Arquijaskeh*, kad szem mu dana 13. tekuchega meszecza na ravniczi pri *Zunigi* boj ponudil, vre zadozta pokazal, da je nyegov Izpisz laslyiv y izmishlyen, tako bi zaizto vcherashnyi boj josh tverdje szvedochanztvo od toga bil dati mogel. Videchi ja, da je *Cordova* pri *Sorladi* oztal, y szvoje sherege dana 14. t. m. pregledaval, niszem dvojil, da iz vishe ztranin na nasz vudriti kani, y da je uveren, da mu zkoro nemoguche bude, prehod prek mozta *Arquijaskoga* predreti. Y zbilya, — ova nyegova namera je z vekshum bahatoztjum proglaszena bila, neg' to vu takoveh prigodeniy navadno biva; kaj je prez dvojmbe za to vechinil, kajti sze je ufal, da chem mu ja proztor dati, ter da niti on prechke imal, niti nyegova kriva *Relaczia*, koju szvojemu Vladanyu poszal je, prigovora nashla ne bude. Ali pokehdob szem ja bil nakanil zadoztno pokazati, da sze hrabreni vojnikи, kojem szrechu imam zapovedati vszaki dan jakshe podsisu, puntarzke sherege pobiti, zato szem sze z czelum bojnym szilum vu szelo *Zunigu* zpravil, y chinil szem 4. *Navarreski* batalion pod zapovedjum szvoga szerchnoga Oberztara, *Don F. Garzia*, y jednu kompaniu granadirov od 3. bataliona do shumicze koja je tik do mozta, napervo iti. — Ob 11 vuri pred poldan je bil *Cordova* z szvojem sheregom na bregu *Arquijaskomu* proti *Accdu*, a drugi shereg prek mozta iztoga imena, proti *Val de Lani* priblisaval sze je, z ochitum namerum na moje levo krilo vudriti; ali buduchi da je josh do onde chetiri vure za hoditi imal, zato szu mi konyaniki vnogo pomogli ravniczu braniti, na kojoj szu peshczi zkuplyeni bili. Ja szem naztojal, kak najbolyshie na vsza chinenya pazku imati, koja bi nepriately proti moztu poprijeti hotel. Za pol vure sze je videl shereg *Cordorin* mimo puztinyzkoga ztanya z brega dole iti, y proti moztu obernuti sze; ali’

buduchi da szeje chcerti batalion pervoj koloni verlo protivil, tak je bila prisilyena z znamenitim zgubichkom nazad odztupiti. Zahman szu sze glaszile trubente, y bubnyi na boj germeli, zahman szu ztrashni krich podigli, zahman szu pokushali mozt oztaviti, ter z leva y z deszna prek vode gaziti, szamo jedna kolona od jezero lyudih je bila zadozta za nepriatelya v nered y zmutnyu poztaviti. Malo za tem sze ni nikaj chulo, kak javkanye ranyenih nepriatelyov, koje je chak do shume dozpevalo. Metemtoga hotechi sze *Cordova* zkazati z szvojum hrabreoztjum zapové, da druga kolona dojde; ali *Guidzki* batalion, koj je szada napervo ztupil, y hitro v shumu dozpel, vudri josh jedenput na nepriatelya, y baczi ga nazad na szvoj pervi lesaj. — Pokehdoj je pak nashem pervem kolonam praha y olova pomenykovati pochelo, tak szem chinil datti znamenye, da nazad odztupe, ter da ih trejti *Navarrezki*, a za tem trejti *Guipuzcoanzki* batalion y dve kompanie od *Kastilianzkoj* bataliona izmene. Josh dvakrat je pokushal nepriately prek iti, ali za chetireh y pol vure harczom y za ravnou tak dugem puczanyem iz maleh ognyenicz, je najzadnyich videl, da je prisilyen natrag odztupiti. — Bash ob trejti vuri mi je obznyeno, da nepriatelyzka kolona, koju je *Orau* chez tesznyavu [teszni prohod] pri *Gastiani* poszlal, najhitreshe proti *Val de Lani* napreduje. Kaj berse szem dal zapoved Donu *Fr. Yturraldiu* y Brigadiru Donu *Brunu Villarealu*, da mu z tremi *Alaveskemi* batalioni naproti idu. — Bojechi sze za tem, da nebi nepriately, koj sze je na bolyshem meztu nahadyal, nashe nadvladal, chinil szem pervi *Navarrezki*, y pervi *Guipuzcoanzki* batalion chez shumu napervo iti, koji na priatelya tak batrivo y hrabreno vudrishe, da sze je yugibati moral. — Kad je za tem vecher nadoshel, y vatra malo po malo na moztu preztajala, zpazim, da je *Cordova* szvoje nakanenye premenil, y oztavivshi szvojega druga *Orau* na czedilu, szramotno pobegel; radi chesza szem mogel, nekuliko kompaniij, y dva *Navarrezka* bataliona, koji sze na moztu jeszu bili, proti *Orau*, na pomoch nashem poszlati. Po raztiranom pak nepriatelyu szem vszu moju vojzku zku-

pil vu szelu *Orbiso*, iz kojega szem sze prikladnéshe mogel z vszakim sheregom, koj bi sze pokazal, pobiti. Ali je nepriately, oztavivshi veliki broj ranyenih, hitro proti *los Arcos* pobegel. Po dokazanyu szelyanov je *Cordova* 4 do 500 ranyenih, a *Orau* takajshe okolo tuliko z szobom pelyal. Ter vendor poveda nepriately, ako che gdo nyegovomu piszemcu veruvati, da ga junachko brane-nye mozta vu onom punoslavnem dnevu ne ztoji vishe, kak 17 mertveh, y 100 ranyenih! — Nashi hrabreni vitezi szu opet jasno pokazali, kuliko je kralyeva vojzka verztnesha od puntarov; pokehdoj je nepriately, koj je z vszum szvojum szilum na nasz vudril, z zgubichkom od 150 mertveh, y 1000 ranyenih szramotno bil odtiran. Y tak szu vsze lasi odkrite, koje je vu szvojem izpiszanyu raztreszal, y t. d. [podpisz] *Toma Zumalacarreguy*.

Memorial de Pyrénées veli: „Na zkorom sze moremo zresznoga boja med vojujuchiemi ztrankami nadiati. *Mina* zpravlya pri *Estelli* 12,000 lyudih. General *Caratella*, drugi poglavar szluseche vojzke, je takajshe vre tamo odishel, y vu *Eugui* ztoji jedna kolona pod *Linaresom*. *Zumalacarreguy* zkuplyeva od szvoje ztrani takajshe vszu bojnu szilu. Batalioni *Erasovi*, koji szu od *Krizlin-czey* pri *Carrascalu* raztepeni bili, szu szé opet zpravili. Vishe *Biskajzkeh* Batalionov je zapoved dobilo, k glavnoj vojzki *Karliztor* oditi.“

Memorial des Pyrénées zadersava szledeche piszmo od Spanyolzke krajne: Josh zmirom nikaj ztanovitoga ne chujemc iz bojicha; obedve ztranke derse sze prez stentanya za obladavcze vu jednom iztom harcu; neg kak je videti, tak szu do szada obedve ztranke szamo vnogo kiervi prelejale, a vendor josh nish pravoga obavile. Kaj je vendor pri vszem tem znamenitoga, to je podztuplyivoz *Karliztor*, koja na mezto da bi sze pomenyshavala, vszaki dan veksha poztaje. Neizmerna prikladnozt, koju *Zumalacarreguy* pri razredyenyu vojzke szvoje po-kašuje, povekshaya zaufanozt nyegoveh na-

szlednikov, y dava mu vsze nachine na ruku, nadvladati neizbrojno zträdanye, z kojem sze boriti ima, y szuprotivehine, koje mu vu vszakom kutu y vu vszakom kraju pute za ztiraju. Szrecha ovoga chloveka je zganyka.— Szam, prez orusja, prez tverdyav, primoran v zimi vojuvati, zna szi itak z oszebujnum szvojum vojnechku glavum nachine najti, z kojemi vsza ova preoblada. Zahman shalyu na nyega izbor Spanyolzke vojzke, zahman naj-prevejaneshe vodye; czeli jeden Francuzki shereg szamo z tem poszla ima, da mu pre-rese na kopnu vsze pute, po kojeh brashno y oztale bojne potrebchine dobiva, to izto obavlyaju Angliancki brodovi na morju; vszev-dily povekshavaju sze dogovori zjedinyeny, y diplomatichka ochituvanya; ali iz vszeh teh preprechikh sze szmeje neobladlyivi *Biskajaneč*.— Jeszmo li sze anda vkanili, taki z per-vine rekuch, da sze takvoga zerna chlovek z nikakvem orusjem prgnuti, ter pozoj pun-tarie nikak pogaziti ne bude dal. Poklamkam vre vsze, kaj goder divja szila kervolochnoga zrokuge, vu oneh neszrechneh krajeh dover-sheno bude, onda mozbit tedenegda previde-li budu, da politika y chlovechnožt z szobum donasha, da sze opet red mir y pomire-nye vpelya. Vu oztalom szmo szegurni, da sze ov domachi rat drugach dokonchati ne more, kak ako obedve ztranke nekaj popuzte.“

Zumalacarreguy bil je 21. v *Eulati* y imal je vsze prelaze *Sierre d' Andrie* vu szvo-jeh rukah. *Kristianczi* terszili szu sze zku-piti y vu okoliczi *Estelzkoj* ziti.

A m e r i k a.

Vu *New-Orleansu* sze jé jedno drustvo, za preprechiti majdane zpravilo. Chez titi szud ima jednoga Preszednika dva Podpreszednike,

Novine Horvatze dvakrat na tjeden, y to vszakiput na pol arkusha v tork y szobotu zhajale budu. *Danicz* a sze pako vszaku szobotu na pol arkusha priklopi, zrunk Obznanitelja, koj tulikajshe dvakrat na tjeden side. Czena na pol leta za domache 3 fr. za zvanzke 4 fr. szrebra znasha. Predbrojenye josche zmirom terpi tak na Cz. Kr. Postah, kak takaj vu Cz. Kr. priv. Novinarniczi Horvatkoj vu Gozpodzki vulinzi Br. 103.

jednoga Tajnika, y 12 Szúdczev, koji sze vszako polletje zbiraju. Nyegve odluke mo-re vszaki chlen obdersavati pod kastigu izhi-chanya iz drustva. Ali taj szúd odluchuje szamo vu takveh poszleh, koji mu sze od jedne ili od obedveh ztranich napervo donezu. Odluehki sze vchine szamo po najzvershené-shem razvidyenyu, y najzreléshem pretreszanyu, ter njedna ztran sze ne szme ztegnuti, zadovolyschinu dati, koju, chez titi szud pri-merno dopita. Ovo drustvo nima nameru, da majdane med szvojemi chleni zevezema pre-prechi, ali che prez dvojmbe vnogo dopri-nezti, da sze ove predszudyje izkorene. Ta-kajshe naredbe majdanzke szu popravlyene. Zabantuvani more izebrati felu orusja, y ako szu pistole, tak pervi pucza, koj szvoga vreditelya tuche, zgubi praviczu orusje izebrati. Szamo pistole y vuzki mechii szu dopuscheni. Nijeden chlen drustva ne szme poziv na majdan od pjanoga chloveka, ili od szmut-lyiveza, niti pri goschenyu prijeti.

P o l y z k a.

Iz *Varshare* od dana 28. Grudna sze ob-znanyuje: Nyih Velichanztv Czar szu po Ravnitelyzvu Kralyczva Polyzkoga osznowano podigneny Spitala za szironahe vu varashu *Busku* vu Vojvodzvu Krakovzkom po-tverdili, y za obavlyeny pervoga zetroska 15,000 fr. odredili, ter izto vreme odluchili, da ovo miloszrdnozti poszvetyeno Ztanye imenom *Szv. Mikule* zvalo sze bude.

Vu Cz. Kr. Lotterii vu Bechu dana 10. Proszinceza 1835 jeszu szledechi broji vlecheni:

8, 34, 18, 64, 20.

Pervo szledeche vlechenye bude 24. t. m. 1835.

NOVINE HORVATZKE.

TECHAJ I.

Dana 20. Prossinca 1835.

BROJ 5.

Z a g r i e b.

Nyih ez. kr. Velichanztvo doztojali sru z najvishéshum na kr. Vuger. Dvornu Kan-czelariu poszlanum odlukum od dana 29. Grudna 1834 Oberztaru narodnoga Lichkoga Kraj. Pesh. Regimenta *Mihalyn Zajatsku* y Oberz ztrase mestru *Ivanu Szilliaku* Vugerzku plemenschinu z prikazom plache naj miloztiv-nésho podeliti.

Velika Britania y Irlandia.

Times [Anglianze Novine v Londinu] mochi je szadá za Reprezentanta oneh primerneh popraviteleyov dersati, koji szude, da je moch Kralyezta y velikastva po premembi temelyov ladanya zadozta ograjena, y da narednoj szloboschini Naroda Anglianzkoga vnego veksha pegibely od *zkvarjajuche* ztranke, kak od Kralya y velikastva dohadja. Ztranka primerneh popraviteleyov razluchava sze szada od ztranke *zkvarjajuche*, z kojum je predi, neg szu premembe temelyov ladanya priete bile, jeden izraven czily ruke szi podajuch szledela, po tom, da najmre vszaka pod imenom popravlyanya nekaj drugoga razmeva. *Times* y nyejni naszledniki iliti *zdersavajucha* ztranka, kojeh oszebito veliki broj med Londinzkemi tergovczi, y vu obchinzkem med premoguchneshemi purgari nahadya sze, potrebuju szada josh szamo *upraviteleyne premembe* [administrative reform] gde szuprotivnim nachinom *zkvarjajucha* ztranka premembu czeloga pravicz zakona, hotecha puku vgoditi, zpelyava, ili z drugemi rechmi puntu podignuti hoche. Ova zadnyesha potrebuje, da sze Anglianze czirkva vishe ne bi meshala vu politichke poszle, da sze vszako leto orszachko zpravische [Parlament] zezove, da vszi ztanovniki, koji stibru plachaju, praviczu imaju zebirati parlamentzke kotrige, da sze to zebiranye tajno obszlusa-va, da Gornya Hisa naj preztane, y najmany jedna ztran od nyih, [imenito *Hume*] da

sze naszelischa od Anglianze zemlye oddele, y [O' Connell y nyegvi naszledniki] da sze Irlandia od Anglie oddrusi. Vnogi zmed pervesheh Miniztrov, oszebito *Lord Stanley* y *Sir James Graham* derse, kaj sze glavnih miszlih tiche, odperto ruku zdersavajuchem popraviteleyom, y *Times* sze kak najbolye ter-szi ztranku onu, kotere je orudelje, dan na dan povekshati, y preprechiti, da sze ne bi ove dve ztranke, najmre zdersavajucha y zkvarjajucha, zjedinile, ali barem, da sze broj druge ztranke poleg moguchnozti pomenysha.

Berlinzke [Haude - y Spernerove] Novine zadersavaju szledeche piszmo od szvoje-ga Korespondenta z Londina od 2. Prossin-cza: Ochi vszeh ne budu vu oveh blyisnyeh 14 daneh na nikaj drugo ravnnane, kak na zbiranye novoga Parlamenta, koj 19. Szechna ziti sze ima. Meni sze vidi, da je *G. Robert Peel* ja-ko zpametno baratal, ladajuchu miszel vszeh postenya vredneh lyudih vu varaschanzkem drustvu szebi na haszenobernuvshi; da tak kusha *dolnyu hisu* zkupazpraviti, koja bar narodnomu zakonu szuprotivna nije, po kojem je orszag to poztal, kaj je; ar kak szem vre vu zadnyem liztu ochituval, szada je doshlo na harcz med zdersavajuchum y zkvarjajuchum ztrankum, to je to med onemi, koji hocheju, da sze zderse velika dersavna na-redyena, koja szu najmre z orszaga to napra-vila, kaj je, y med onemi, koji obchinSKU jedna-kochu za czily imaju, y po vpeleyanyu prez dvojmbe prevech hitrem novoztih vsze na igru radi bi poztaviti. Vszakim nachinom je szada-shnyi ztalish za czelu Europu od velike vas-nozti, ar ako tak zvana zkvarjajucha ztranka prevagne, tak Anglianze szamoladanye, narodni zakon y vera tesko budu josh jedno le-to czenu imala. Onda bude „*politique du mouvement*“ vu Francuzkoj y Spanyolzkoj zemlyi podbodyena, y neche vech zaizto biti dan on

daleko, vu kojem drustveni ztalish czele ozta-le Europe prevaliti sze more.“ —

S p a n y o l z k a.

Pishesze z Bayonne od dana 30. Grudna: „General Mina sze je dana 22. tekuchega meszecza z glavnoga kvartira Pamplone di-gel, da vudri na czvét nepriatelyzke vojzke pod Zumalacarreguyom ztojeche.“ — Ako je glaszom na krajini Spanyolzkoj razneshenem veruvati, tak je vre dana 27. Grudna lyuti y szrészni boj med Karlizti y Kriztinezzi vchinen. Zumalacarreguy je, kak sze poveda, bil jako utverdyen pri Onnati, y imal je 7 do 8000 lyudih; General Mina takajshe okolo tuliko, y josh izyishe jeden Regiment konyanichki, koj je pred jednem danom bil doshel. Od ovoga sze veli; da je z szvojim osktrum navalenyem boju konecz poztavil, y da szu Karlizti rastresheni proti morju pobegli.

Election de Bordeaux veli: „Glaszoviti Plebanush Merino je na jedno pratenye 1500 pushak, y 60,000 fishakov, koje szu iz Valladolidu vu Burgos vozili, napal, y oszvojiti hotel, ali pokehDOB mu ovo podprijetje ni izishlo, kak sze je ufal, tak szu puntari bili nakanili czelu prates pokvariti, y poszlali szu jednoga od szvojeh, da ju rusge; ali je v chinu bil zapopadyen, y on chasz vztreyen.

Poleg novéshega lizta od *Election de Bordeaux* je Zumalacarreguy dana 29. y 30. Grudna vsze napredi ztojeche chete Oraove potiral, y ovoga Generala priszilil med zide Estellzke zatvoriti sze, gde szu mu vszi zavezi z Pamplanum pretergnyeni.

Moniteur y Journal de Paris od 5. tekuchega meszecza zadersavaju szledeche glasze iz Spanyolzke, iz kojeh je videti, da go-vorenje, koje lizti Parizki prediduchi dan, zverlu zadoblyenoga predobitja Kristinian-czeh nad Karlizteh rastreszli jeszu, nikavoga temelya nima; „Jedno piszmo iz Bayonne od 3. Proszinceba objavlyuje, da je ztrasanzka cheta iz Iruna proti Vessi [Veri?] izdercha-la, y nekuliko Karliztov vubila. Dva zaszus-

nyeni szu odmah poztrelyani bili. — Zumalacarreguy je vu okoliczi Vittorie, gde sze terszi nove vojnikie zkuplyevati. — Don Carlos je bil dana 1. vu Iluici; y poveda sze, da che sze z Guibelaldom vu Leyssi zeztati. — Vojzka Kralyichina je josche zmirom vu okoliczi od Estelle.

P o r t u g a l z k o

Kralyezvto z temelyi ravnanya prepiszani vu zkradnyi zapadne Europe ztranki leseche z polchetertem milionom ztanovnikov ravna sze po Ravnitelyzvu vu ime Kralyicze szvoje Done Marie da Gloria khere Petra od Bragance, koj bil je Czeszar od Brazilie y Kraly Portugalie y Algarbie. Ovaj primoran od Braziliancov Czeszarzvo pet let ztaromu szinu szvojemu dana 7. Travna 1830 oztaviti, povernul sze je v Europu, gde vu Kralyezvu Portugalzkom nashel je brata szvojega Dona Miguela [Mihalya], koj akoprem vech kak jenkrat priszegnul bi bil, da Kralyezvto Portugalzko, koje na nyega, doklam muski zpel ztaréshega brata Petra bi sivel, itak nikakvimi nachinom pazti nije moglo, redom po Kralyu Petru prepiszanem ravnati hoche; vendor szuprotivno barataju-chi Kralyezvto za sze je pograbil. — Don Pedro odpovedal je chazti szvojoj kakti Kraly Portugalzki z temi pogodbami, najmre: Da Kralyicza, nyegva Kchi Dona Maria da Gloria vnuka Nyih Velichanzta Szvetloga Czeszara y Kralya nashega Franye I. Kralyicza bude; da nyu brat nyegov Don Miguel pozakoni; da vu ime Kralyicze, dok ona k dobi dojde, kakti Ravnitely lada; kaszneje pako pravedno Kralyuvanye nyoj izruchi, y da temely ravnanya od Petra napravlyen neozkru-nyeno obdersaval bude. Videchi anda Peter, kak brat nyegov krivodushno ne szamo z Kralyiczum, nego z iztemi podlosniki zbog nyihove proti Kralyiczi vernozi barache, vsze szvoje drago kameňye y gyungye na novcze oberne, y pervich vu otok [insulu] Terceiru 22. Szechna 1832 odbrodi. Ov otok je jeden izmed vnozh, koji sze Azori zovu. Szim vtekliisz su Kralyiczi verni Portugalzci, zklopivshi Ravnitelyzvo za ove otoke y za-

szlobodyenyne domovine od *Mihalyoveh* pregonov. Iz *Terceire Peter* dana 7. y 8. Szerpna 1832 ztupi na kopno pri *Dueru* potoku, y prez muke tverdyavu *Oporto* zavjel je. Od ovoga dana vnogo kervi je prelejano do 2. Szerpna 1833, koj dan *Napier* vitez oszobiti *Petroveh* brodov Admiral vu jednom morzkom harezu vszu moch *Mihalyevu* na morju je vломил, vsze brodove vishe kak 300 topov y 2500 vojnikov otel, y *Petru* put otvoril vu *Lizabon* ztolno Kralyezvta mezto, vu koje je dana 28. Szerpna vleznul. Od ovoga vremena vsze gorje *Mihalyu* je ishlo, doklam vu meszeczu *Szvibnyu* [Maju] 1834 iz orszaga oditi bi bil priszilyen, nazopet priszegnuvshi, da nikada vishe onamo povernuti sze, ili stogod proti *Doni Marii da Gloria* zapochimati neche. *Don Pedro* otdada vu ime Kchere Kralyicze je ladal y orszachko zpravische poleg temelya ladanya zkupzpravil. Izti Peter je vumerl dana 24. Rujna [Septembra] 1834. Kchi pako nyegva *Dona Maria da Gloria* Kralyicza Portugalzka poruchena je vetomadne z Herczegom *Leuchtenbergom*.

P o l y z k a.

Novine *Varsharzke* zadersavaju szledechi chlenek [articulus]: „*Gazette de France* noszi vu szvojem liztu od 8. tekuchega meszeca jeden chlenek z *Courier français*, y selí, da sze ochito pokudi. Vu ovom chlenku povedaju sze zmishlyeni pregoni, koje tak Litvanczi kak Polyaki terpeti moraju. Da bi sze hoteli pozvati na preshezne pogovore takovih chlenkov, tak bi mogli szada zpopmenutoga zebszema zamuchati. Hochemo vendar josh jenput za volyu iztine govoriti y *Gazettu* poszlushati, jeli ona dobro ili krivo miszli? Nakanili szmo dakle prehititi ogovarjanya, koja sze ze vszem tem, da iztini zpodobna nisz, od Francuzkikh Novinarov tak pozpeshno prijemlyu y vu perve rede nyihovih Novin poztavlyaju. Zvan toga znamo vre napervo, da glasz iztine pri vszeh oneh nemochen oztane, koji kakti negdashnyi Sidovi, szvoja vuha zapreju y pobegnu, szamo da ga ne chuju. Da bi mi vu onom chlenku szamo jednu las za pogovoriti imali,

to ne bi bilo tak grozovito. Ali kad sze zlo chutenye z'nechujenum neszramnoztjum terszi, najbolysha chinanya pogerditi, y kad sze ovakovo zlochezto chutenye podztupi naredbu Kralyezvta zaradi okrutnozti tusiti, koja vendor szamo obrambu oneh neszrechneh za nameru ima, koji szu vu zadnym nemiru oszirotyeni, tak sze more komaj veruvati, da sze opachina y zloba do tulike vishine neszramnozti zdignuti more. Na kratkom odgovarjamo onem, koji nasz poszlushati hote, da je pripovezt od otimanya decze od szvojih ztarreshed jedino odtud izishla, kajti sze Vladanye oszobito brini ove male sziroticze, koje nikakvoga nachina siveti nemaju, vu odhranilischa [Ruszki Instituti] Kralyezvta poztaviti, y to ne zato, da sze negda z ovum cheleyadum shéregi vojnikov objache, nego szamo, da sze od ztradanya y szmerti glada reshe, y da im sze kakov sitek vu napredek otvori. Opravlyaju sze na ztroske Ravnitelyzvta, y poshilyajusze v odhranilischa vojnichkeh szirot. Vu tom lesi vsza okrutnoz, proti kojoj Francuzski Novinari vesz razszvetiyeni szvet podhuztiti tersziju sze. Ravno tuliko iztine je vu potvarjanyu, da otimanye imany vu Polyzkoj prez koneza terpi, y da sze na vszaku prozti tusbu Policzie-Agenta podprijemlye. Otimanya vu Ukazu od 4. [16.] Liztopada t. l. odredyena zpadaju szamo na one, koji szu pri najvekshem zaglavnom szudu obszudyeni, kak takajshe na vuzkoke, koji nesta od okornozti y zlobe szvoga latzovitoga szerdeza povlecheni, nekaj pako z lasmi *Propagande*, kje *Journals* tak dobrovoljno razskirili szu, zaszlepliyeni, o proschenye vecnkrat y na duge roke ponudeno prijeti ni szu hoteli. Druga razglashenya iztoga chlenka jeszu tak znano laslyiva, da prekorupcze [absolute] nikakovih preverseny ne potrebuju. Jedino ponavlyamo, da mi niti ne trasimo, niti ufanya nemamo, ogovarjanyu vuza zabertviti. Mi mu dapache dajemo szlobodu; ali nyegve pochetnike predajemo obchinzkому pogerdyenyu, y salimo iztinzki neszrechu onih, koji kakti aldov szvoje lahkovere vre pod bremenom neszreche pogibaju, neszreche, od koje szu sze laszno mogli oszloboditi.“

T u r s k o.

Objavlenye iz *Korfu* zadersava szledeche glasze zverhu ztalisha dugovany v *Arbanaskoj*: „*Korfu* 24. Grudna 1834. Pred nekojem vremenom szu sze opet v *Epiru* puntarzka gibanya pod ravnanyem poznanoga Arbanazkoga poglaviecie *Tafila Busia* pokazala. Poleg zadnyih, koje szmo dobili, oglaszov vidi sze, da *Mahmud Pasha Janincki* niti volye niti vojzke dozta nema, z koum bi *Tafila Busia* iz *Bereta*, ztolnoga najmre mezta ovoga puntara, pretiral. *Tafil Busiora* ztranka sze je ne davna za 150 lyudih iz *Dibre* y *Matrie* ojachila, y czela nyegova bojna moch more 15 do 16 zto momkov znašati, tverdyava *Beralzka*, vu rukah Ravnya poztavlyena, je z sivesom dotmar obzkerblyena, niti sze nima za szada kaj zresznoga od grosnye *Tafila Busia* bojati. Vu *Sktareh* nadoshlo je z pochetkom ovoga meseca vishe Bejov, da sze tam, kak je chuti, z *Hasisom Pushum* ondeshnyem Ravnitelyom dozpomenu, kakvim nachinom bi mochi Arbanazkoj mir y red povratiti. Med prihodniki imenuju sze *Pasha Pechincki* y *Beji*, *Tiranaski*, *Kavajaski* y *Elbassaski*. Zjedinyena bojna moch oveh zapovednikov bude prek zadozna, za *Tafila Busia*, ako sze ne bi hotel z dobra narediti y k pokornozi vernuti, kak mu je vre ponudyeno, z orusjem zpokoriti. *Pripiszek* od dana 27. Grudna: Ovdesnyi Ottomanzki General Konzul dobil je ravno szada lizte od *Pashe Janinzkoga*, poleg kojih je *Tafila Busi* vsze ponudke dobrovolyno prijel, y z naszledniki szvojemi *Berat* zpraznil. Ovak je mir nazopet v oneh okoliczah vztanovlyen.

B r a z i l i a n s k a.

Zadnyi glaszi iz *Rio-Juniera* povedaju,

Novine Horvatске dvakrat na tjeden, y to vszakiput na pol arkusha v tork y szobolu zhajale budu. *Danicza* sze pako vszaku szobotu na pol arkusha priklopi, zvun *Obznanitelja*, koj tulikajshe dvakrat na tjeden zide. *Cena na pol letu za domache 3 fr. za zvanzke 4 fr. ssrebra znashu*. *Predbrojenye* josche zmirom terpi tak na Cz. Kr. Postah, kak takaj vu Cz. Kr. priv. *Novinariczi Horvatkoj* vu Gozpodzki vulinxi Br. 103.

da je za zdrusenyce z *Dersavami Zjedinyencami* szledecha osznowa Kameri Poszlanikov predlosena, y da vre na pretreszanye dojti ima. *Chlenek 1.* Brazilianko Czeszarzto y zjedinyene dersave Szeverzko-Amerikanzke chine obchincko zdrusenyce vzaimnoga braneanya proti vszakoj ztranzkoj napazti, y za obchincku koritz nuternye potrebchine nyihoveh dersav. *Chlenek 2.* Obadva naroda hote jeden drugomu poleg vsze szvoje mochi, proti vszakomu nepriatelyzkemu napadyenyu pomagati, y za ovu nameru budu vszako leto nekakov izneszek, koj sze ztopram odluchiti mora, zpravlyali. *Chlenek 3.* Vszaki zmed oveh dveh narodov bude szvoje Poszlanike vu dersavnom zpravischu drugoga naroda imal. *Chlenek 4.* Izvozki obedveh narodov budu vu vszakoj luki [brodischu] drugoga naroda tako dersani, kak da szu laztoyiti izvozki domachi, zaradi chesza y od vszake dache oszlobedjeni budu. *Chlenek 5.* Obadva naroda budu szi vzaimno pomagali, da sze med nyima tverdi zavez naprawi, hasznowita navuchanya, zmanozti, mestrie y oztala szim zpadajucha imaju biti od szada obedvem narodom obchincka. *Chlenek 6.* Varaschani jednoga naroda vsivaju vu dersavi drugoga vsze pravicze, kojegod y domachi. *Chlenek 7.* Pravde, koje sze med varaschani obeh narodov pripetiju, moraju sze dokonchati ili vu ohchinckom zboru, ili pak po szudu priszesnikov, kojeh imma biti jednaki broj iz obedveh narodov. *Chlenek 8.* Obadva naroda zavesuju sze, da cheju vzaimno jeden drugoga pomagati, za zdersati narodni nachin vladanya, y da cheju sze proti vszakoj pogibeli braniti. *Chlenek 9.* Brazilianko vladanye bude naztjalo za ovczily dogovor zdrusenyca, koj dugovechen bude, vutverditi.

NOVINE HORVATZKE.

TECHAJ I.

Dana 24. Proszincza 1835.

BROJ 6.

Dalmaczia.

Iz Zadra dana 22. Grudna 1834. [Zadarke Novine] „Dalmaczia, zahvaljuje miloschi y obzkerblenu nashega vszelyublyenoga Czeszara y Kralya vre vnoga dobrochintzva, koja ovoj dersavi na haszen y korizt szluse, y nyejn ztalish za dojducha takajshe vremena vutverdyavaju. Med temi je cezza [drum] preko Velebicha, zevidanye novoga Lazareta vu Dubrovnickom kotaru, na redyenye novoga vodovoja za glavni Zadarcki varash, utemelenye 20 stipendiumov za gimnazialecze, y mudroiyubneh navukov szlushitelye; zaszadyenyne murvih za napredok szvilarzvta, y ozta velikoszerdchne podpornye, z kojemi szu Nyih Velichanzvto vnoige kotare, koji szu perveshe leto po dugoterpnji szushi na nikaj doshli, nadelili.

Vug er zka.

Iz Posuna dana 12. Proszincza. Zvan pretreszanya, koje szada med obodvemi ztol zverhu urbarialzkih chlenkov [artikulushev] josh zmirom terpi, prechteto je dana 9. o. m. pri ztaliskom ztolu deputacjonalzko objavljene zverhu osznove na podignenyte ztojeche-ga mozta med Budimom y Pestom, y dokonchano z vekshem brojom odvetov [votumov], da sze ov predmet [objectum] szada napervu vzeti ima. Viszoki velikaski ztol priztupil je k ztaliskomu poruchku [Nunciumu] zaradi ravnanya Dunaja.

Dana 19. Proszincza. Y vu danashnymom 283. zboru pretreszavali szu sze oztali josh urbarialzki chlenki. Pri ztaliskom ztolu od 16. potverdyeno je napervoztavlenye zbog ravnanya Dunaja, y poszlo velikaskomu ztolu, da ga odobi. Vu zhodischu zdelana osznova poruchka [Nunciuma] zverhu napervozvetoga podignenyta ztalnoga mozta med Budimom y Pestom, je za zborno pretreszanye pripravlyena.

V nochi med 15. y 16. o. m. vumerl je

ovdi za 6 dnevnom betegom najchaztneshi Ztolno-Belgradzki Biskup Ivan Horvath vu 64. letu dobe szvoje.

Velika Britania y Irlandia.

Morning Post od 2. t. m. govori med oztalemi, gde zdersavajuchi ztranku na najvekshu poszlenozt y marlyivozt pri blisnyega zbiranya harcu opominya, szledecha: „Blisnyih cheternajzt danov je najlaglye, najznamenitesha doba, koja je ikada v dogodovschini orszaga ovoga napervo doshla. Od konca szada zapochetoga harcza viszi blago, mir y czvét velike Britanie. Kak velika anda mora biti odgovorlyivozt onih, koji harcz ovoditi imaju. V kris ruke dersati, y niti za jednu, niti drugu ztranku poszluvati, je vu ovom hipu pregreska. Vsaki poszebni mora vu szabi odluchenom proztoru, bil on vuzeck, ili shirok, k chemu ga odhranenyje y blago nagiblye, k zdersanyu reda y pametnoga ravnitylyzvta szvoju pripomech doprinezti. Neka anda tak vpucheni, kak y nevpucheni dobro pretreszu, zakaj sze harcz ovoditi ima; neka previdiju, da to ni je harcz med dvema ztrankama, koje szamo chazti ischu y moch na sze povlechi seliju, nego da je to harcz za szmert ili sivlenye med verum y neverum, med szamoladanym [monarkium] y obchinzkem naroda ladanyem [republikum], med redom y neredom.“

Vre 5. Proszincza zapochela szu sze zbiranya za novi Parlament, y to ne szamo v *Londinu*, nego takaj vu *Bristolu*, *Lincolnu*, *Canterburyu*, *Doveru*, *Plymouthu* y po vnozhig drugih varashih y mezta. Vu anglianzkikh grofoviah zapochela szu sze zbiranya 10. 12. y 15. — *Times* od 3. t. m. tusi sze nad opachnozjtum y neprikladnozjtum zdersavajuche ztranke vu *Cityu*. — *Globe* veli, da szu ufanuya *Torier* vu *Cityu* chizto prerezana. — Novine Londinzke od 5. t. m. nosze glasze od pervoga zbiranya, koje sze je ov dan vu

Southwarku [jusnom Londinzhkom predvarashu] obdersavalо, pri kojoj priliki zebrani szu **G. Humphery**, pervéshi Reprezentant ove ztrani varasha, y **G. Harvey**, predi Reprezentant od *Colchestr*. Obodva szu proti szadashnyemu Minizteriumu. — V obchinzhkom govorech, poleg szadashnyega ztalisha, v *Londinu* tak zvana *skvajayucha* ztranka vszigidgi prevasuje.

Times dvoji vre 6. t. m., da v *Londinu* zdersarajucha ztranka preoblada, ufa sze vendor, da zbiranya vu dersavah Minizteriumu bolye na ruku pojdu. *Standard* pak vre pita, kaj da bude vchiniti, ako zbiranya poprek za Miniztre dobro nezidu; y stima, da, ako bi szé vendor veksha ztran *dohye hise*, negledech na naredbe, koje Kraly z pochetkom dojduchega Parlamenta vu blagorechju szvojem ochituval bude, Minizteriumu szuprotztavila, Parlament drugoch razpuschen bude.

S p a n y o l z k a.

Madridzki lizti od 20. Grudna veliju: „Naredba, koja izklyuchenyе [exclusio] **Don Carloro** y nyegovih poszledkov od priztolja Spanyolzkoga zadersava, je vchera na treh mestah vu ztolnom varashu z prepiszanum szvetchnoztjum proglašena. Vre szu pocheli ponudyati na prodaju ztvari zpadajuche na sequester, koj je na **Don Carloro** imany poztavylen. Za upravlyanye ovih imany szu novi szlusbeniki poztavyleni, jer szu sze po nemarnosti doszadashnyega upralyanya dochodi znamenito pomenyshali.

Election de Bordeaux zadersava jeden kratki pregled bojne szile obedveh ztranek pod zapovedjum Generalov *Mine* y *Zumalacarreguyu*. Poleg ovoga dokazanya ima pervi 17,700 pesczey y 1030 konyanikov, prez varaskih ztrás, betesnih y ranyenih; a drugi 15,000 pesczov y 598 konyanikov.

Dana 7. tekuchega meszecza je bil vu Banki Parizkoj glasz puknul, da je dana 2. t. m. pri *Tafilli* [poleg drugeh pri *Estelli*] boj vchinyen, gde je 18,000 *Karlitzov* y 16,000 *Kristiniancer* vojuvalo, y da szu zadnyi obladali. Ov glasz je, kako sze chuje, z lizti iz *Bayonne* doshel. Francuzki y Spanyolzki fondi [Staatspapiere] szu bili pocheli padati poradi ovoga glasza.

Niti *Moniteur*, niti drugi Parizki *Journali* od 7. t. m. nezadersavaju nikavoga glasza od ratogledischa [theatrum bellii] vu szeverzkoj Spanyolzkoj. — *Messager de Chambre* veli: „Ni mochi zeznati, gdo je predobitely oztal vu bojih na Spanyolzkoj krajini vchinyeneh.“ — Chtejemo v *Juternom liztu* szledechi izvadek jednoga lizta iz *Pamplone* od 2. Proszincza: „*Karlizti* sze dersiju za predobitelye vu boju dana 28. Grudna z Generalom *Lorenzom* vchinyenom, vszi pako putniki, a navlaztitо nekoje veruvanya vredne oszobe, koje szu dana 30. iz *Pamplone* odishle, povedaju, da szu *Krizlinsci* vu zadnych bojih jakshi oztali. Da szu ovi glaszi ižtiniti, szvedochi nam takajshe szadashnyi lesaj sheregov *Karlitzinskeh*, od kojih sze nekoji proti krajini razperhalи, a drugi vu planine pri *Estelli* odztupili jeszu. — Dana 30. Grudna sze je vishe régimentov od vojzke kralyichine iz *Pamplone* odelilo, da vudre na chete na medyi ztojeche, y da oblahchaju doshaſtje pratesi. Iz *Bayonne* je jeden brod odishel na kerczan [nalosen] z penezi za vojzku kralyichinu. Chreda meszarzkeh volov vu *Francuzskoj* kuplyeneh, y za *Pamplonu* odredyeneh cheka vu *S. Jean-Pied-de-Portu* na jedno oddelenye vojnikov [détachement], koje ju poradi szegurnoſti pratilo bude.“ — Z druge ztrani poveda *Election* pod ižtim danom iz *Bayonne*: „*Zumalacarreguy* je dana 16. Grudna z 8 batalioni y z konyaniki dve milye od *Estelle* lesecha mezta zaszedyna dersal, to jezt: *Asartu*, *Acedo*, *Mendoza* y *Nazar*. Kolone, *Lorenzova* y *Lopezova* szu bile jednu milju od onud vu *los Arcosu*, *Oraova* kolona vu szelu *Arbayzi*, jednu yuru od *Estelle*. Zenznavshi *Zumalacarreguy*, da bi rechene tri kolone, koje szu po broju jakshe bile od nyegove vojzke, szledechega dana na nyega vudrile, odztupi potajno dana 27. v jutro z 5 batalioni vu planinu *Arbayzu*, poztavi sze vu zaszedu, da na oszamlyenu kolonu *Oraovu* napade, kad sze iz szela podigne. To sze je zbyila zgodilo: y *Oraa*, koj sze je iz nenada napadjenoga videl, odztupi nazad z gubitkom od 25 mertvih y ranyenih.“ — *Indicateur* ne zpominja nishta od ovoga pripetyenya. Jedno po nyem zohcheno [communicat] pisz-

mo iz *S. Jean-de-Luzu* glaszi ovako: „Bashovaj chasz sze je dovezla vu nashu luku jedna ribarzka ladya pod zaschitenyem oborusene Spanyolzke *shalupe*, y doneszla je 3650 pushak odredyenich za vojzku *Minoru*. Ove budu poszlane vu *Pamplonu*, y budu szlusele, kako sze poveda, za oborusjiti 3000 Aragonianczev, koji szu pred nekulikemi dnevi prek potoka *Ebra* preshli, y vu *Pamplonu* odishli, da ztupe v szlusu pod *Minom*.“ *Memorial Bearnaise* veli, da nije nikaj ztalnoga iz Spanyolzke zachul, neg vendar sze chudi nad ostroumnoztjum *Zumalacarreguyorum*. „On pobira,“ veli zpomenuti lizt, „vu uzdignyeneh krajih vojnike y stibru, kak dabi na nyegovo vlastovitu dersavu zpadali. Oszebuja glava jednoga chloveka je vsze naredila, prijatelyi y nepriateli szu primorani nyegovu oblazt zpoznaati, y nyoj sze povdati.“

Messager obznanyuje, da sze glaszi, da je Minizterium vu *Madridu* premenjen, y imenuje szledeche nove Miniztre: Marquis *Torremejia* pervi Minizter; *Fleix* pravicze Minizter; *Sulas*, domachih poszlov; *Remisa* blagajni; *Llauder*, vojнички; a *Figueroa*, morzke vojzke. Ako szu ovi glaszi iztiniti, tak budu gozpodā *Martinez de la Rosa* y grof *Toreno* iz Minizteriuma izishli.

Portugualia.

V *Plymouthu* je jeden brod z glaszi z Lizabone doshel, koji do 27. Grudna doszis, ali kak sze iz *Londinskih* liztov vidi, od vele vasnozti ni szu. *Oglasnye iz Lizabone* baracheju z vekshinum od ztalisha ztranzkih sheregov, koji szada zkoro prez poszla vu ztolnom varashu, y vu nekojih krajih dersave ztoje. Buduch najveksha ztrān oveh z plachum y hraum nezadovolyna, a zvan toga prez ufanya dobiti poszla, ochitovala je, da neche vishe szlusiti, potrebujucha, da sze domom puzti. *Irlandianzki* vojniki, vu vszem 160, koji szu vu *Penichi* ztali, szu sze mrali na szilu v *Lizbonu* odpratiti, ar szu sze branili szvoju dusnozt zvershavati. Poveda sze, da szu putem vnoge opachine vchinili. Metemtoga poleg korespondenczie *Courierove* *Ladanye* nima volye, ztranzke chete od-

puztiti; a najvishe, kajti je vu ovom pogledu Spanyolzki poszlanik napervoztavil, da je vezsema potreben 6 — 8000 lyudih z Lizabone na Spanyolzku medju odpraviti; pokehdo je nyegovo *Ladanye* bilo prisilyeno szvoje sherege od onud potegnuti. Pri odlazku poszte je radi toga vu otajnom tolnachu dokonchano bilo, da sze vsze vchiniti mora, za ztranzke sherege vu szlusi uzdersati, y dva regimenta vu Galieziu poszlati. Ako ztranzki sheregi odideju, tak sze ovo nebude moglo vchiniti.

Times zadersava szledeche z paketbotom doshavshe piszmo iz *Lizabone* od dana 27. Grudna: „Ako sze vsze nakanyene premembe vu ovdeshnyoj politichkoj zkupschini zpelyaju, y Grof *Villareal* kakti poszlanik vu *Paris* odide, tak bude herczeg *Palmella* z obdersanyem Prezidentzta vu Tolnachu, takaj chāz Miniztra ztranzkeh poszlov poprijel. Don *Francisco d'Almeida* hoche biti, kak sze chuje *Limin* naszlednik pri Spanyolzkom dvoru, kak berse sze poszli ove dersave bolye utverde. G. *Abreu e Lima* bi pak vu Rim ishel. Pri herczegu *Palmelli* szu vechkrat Miniztri tolnach dersali, y premdar sze josc che nezaju dugovanya od kojeh szu bartali, tak vendar znamo tuliko, da je bilo pitanye, jeli sze zaradi novoga Minizteruma Angliañzkoj kakove premembe vu opravlyanyu obchinzkeh poszlov narediti imaju. Tak zvani *Ultraliberalczi* [t. j. lyudi, koji od prevelike za narodnum szloboschinum pohlepnozohti nikakove mere ne obdersavaju, y po tom izti szvoj čilj prekorachuju] szu imali prevasnozt vu Kabinetu, y potrebuvali szu, da sze ima vu premembah od Don *Pedra* zapocheteh napreduvati, y da je treba zaufanozt imati vu praviczi, y vu jakozi obchinzkoga mishlenya. Herczeg *Palmella*, kak chujem, takajshe ovako miszli; szamo jeden Minizter je bil drugoga mishlenya. — Opet je nekuliko *Migueliztor* vu razlichneh ztranah dersave vubijeno, akoprem *Ladanye* vsza mogucha chini, da ovu razvuzdanoot prepredi. G. *Alexander Sarmenta*, kojega vszaku yuru iz *Madrida* chekamo, y dva drugi *Pairi* od Don *Pedra* imenovanii szvoja szedalischha vu *Pairzkoj Ka-*

meri josche prijeli nisu; t. j. grofi *Porto-Santa y Penafiel*. Pervoga dersiju za najvuchenéshega chloveka vu *Portugalzkoj*, a obadva szu poznani kakti *musi* oszebjujnoga poshtena y pravednozti. Chuje sze, da che ih Kamera, kak berse bude zpravlyena v Proszincu pozvati, da szvoja mezta poprimu. — Mi budemo ovde na zkorom Francuzuku komediui imali; pokehdob je predvchera jedno komediantov drustvo, iz 34 pershon zeztavyeno iz *Harre* szim doshlo. — Z pervim Proszincza che ovde novi lizt, pod imenom „*O Independente*“ iziti, koj sze hoche szrednye zteze dersati med Novinami ravnitelyzta y oppoziczie y mishlenya nijednoztrancev orudelje biti.

Szada sze izbiraju kotrigi za municeipalzku kamenu [zpravische varasko] Lizzbonzku, y stima sze, da che szadashnyi nyejin Prezident *Francisco Antonio de Campos* opet izebran biti; chuti je takajshe govoriti od izbiranya *Rodriga Pinto Pizarra* bivshega poszlanika iz *Oporta*. — Vetonadne je doshlo 45 protzih vojnikov iz med grenadirov *Irlan-dianskih*, koji vu *Penichi* y *S. Juliao* ztoje; kajti im zaoztavsha placha brojena bila ni je. — Ovde sze stima, da szu od *Miguelistov* podbodyeni bili. Oberztar *Shav* je od vladanya vre nesto penez dobil, da vojnike zplati. — Oydeshnye Francuzuko poszlanichtvo je chizto zreszno proglaszilo, da che sivesha [Proviant] za flotu Francuzuku, vu *Tuju* ztojechu, na naztojeche tri meszecze kupyvati: a czela flota ztoji vu jednom briggu od 14 lumbarad.

P o l y z k a.

Iz Varshare 2. Proszincza. Oydeshnye

Novine zapochele szu novo Ieto z szledechem szlusbenem chlenkom: „Podignutje vu letu 1830 y dogodyaji, koji szu poszledek nyegov bili, hitili szu kralyezvto Polyzko vu najsuhkeshu nevolyu. Razorechi boj opústil je czele okolieze, hasznovite naprave doshle szu pod nikaj, verni podlosniki, pravednomu szvojemu Ladavezu z nagnenyem podani szluge, preterpeli szu szramotu, pregone y poroblenya, najdelavnesha ztranka puka, polyodelcez y fabrikant, che neszu hoteli gozpodujuchu opachinu podpirati, bivali szu aldovom neszreche, koju niti szami vpelyali, niti podpirali nisu.“ — Nyih Velichanzvto Czar y Kraly poprijeli szu vsze moguche nachine, da tak neszrechnomu puku ztalish polehchaju, y rechene Novine zadersavaju popisz, iz kojega je videti, da szu vu techaju preminateh 3 let 33,538,601 fr. polyzk. na Polyzku doshli. — „Zvun toga,“ govari izti chlenek, „obernyen je 1 y pol miliona fr. na penzie, odluchene aldovom izarda podignutja, y nova glavnica od 5 milionov odredyena je za podpornyu onih, koji szu pravedno na nyu rachunali, koje vendar zadovolyiti do szada ni je bilo moguche. Tulika dobrochinztya giblyu puka, da zvishenoga Ladaveza blagoszlavlya, a ravnitelyzta tu batrivozt ima, da negledech na tulike neszreche, koje je dersava ova podneszla, vendar vsze podanke y stibre naredno v obchinzku penezniciu dobiva, y da sze blagajzki dohodki ne szamo nepomeyshavaju, nego od leta do leta vekshi poztaju.

Vu Cz. Kr. Lotterii vu Terztu dana 17. Proszincza 1835
jeszu szledechi broji vlecheni:

• 43, 82, 53, 4, 84.

Pervo szledeche vlechenye bude 31. t. m. 1835.

Novine Horvatke dvakrat na tjeden, y to vszakiput na pol arkusha v tork y szobolu zhajule budu. Danica sze puko vszaku szobotu na pol arkusha priklopi, zvun Obznanitelja, koj tulikajshe dvakrat na tjeden zide. Czena na pol leta za domache 3 fr. za zvanzke 4 fr. szrebra znamna. Predbrojenye josche zmirom terpi tak na Cz. Kr. Postah, kak takaj vu Cz. Kr. priv. Novinariczi Horvatkoj vu Gozpodzki vuliczi Br. 103.

NOVINE HORVATZKE.

TECHAJ I.

Dana 27. Proszince 1835.

BROJ 7.

Z a g r e b.

Dana 26. t. m. preminul je ovdeshnyi vaski plebanush viszkepestuvani gozpon *Peter Horvatich* vu 58 dobe szvoje letu od pluchne gute vudren.

Viszokoszlavno kr. nameztno tolnachtvo je pod 9. p. m. vnogopostuvanoga gozpona *Ivana Hasicha* adminiztratora vu *Gornyeh Krisolyanah*, plebanushom ondeshnyem imenuvalo.

Podelitelyztvo fare *Prozorske* je dana 13. p. m. vnogopostuvanomu ondeshnyemu adminiztratoru *Ivanu Skerpcsu* iztu faru podelilo.

Dana 3. t. m. vumerl je vu *Strigori* ondeshnyi viszokopostuvani plebanush gozpon *Mat. Shaffranich* vu 44 dobe szvoje letu u vodenom betegu; a 6. t. m. vumerl je vu *Czirkrenom* [u Krajni] ondeshnyi vnogopostuvani kapelan g. *Karol Poszavec* vu 28 letu u szuhom betegu.

B e c h.

Nyih cz. kr. Velichanztvo suu z najvisheshem na kr. vugerkoga dvornoga kancelara grofa *Rericzkoga*, iz kabinetu danem piszmom od 16. Proszince t. l. kr. vugerkoga pervoga dvornoga nameztnoga kancelara, barona *Ivana Malomyaya* kralyevkikh vratarov mestrom vu vugerkom kralyeztru najmiloztivneshe imenuvati doztojali.

Velika Britania y Irlandia.

Iz Londina. Iz szledechega izpisza videti je kotrige, koji suu szada v kabinetu, a med zponyami one, koji suu pred ovemi bili. Pervi blagajni Lord, ili pervi minizter g. *Robert Peel*. [Vicomte *Melbourne*; a pred nyim *Grey*.] Blagajni kancelar, on izti. [Lord *Althorp*.] Lordkancelar, Lord *Lyndhurst*. [Lord *Brougham*.] Prezident tolnachtva, Lord *Roslyn*. [Marquis *Lansdown*.] Lord zkrovno-tolnachke pechatni, Lord *Warrclif-*

se. [Lord *Mulgrave*.] Minizter zvanzkih poszlov, hercze g. *Wellington*. [Lord *Palmerston*.] Minizter nuternih poszlov, M. *Goulburn*. [Vicomte *Duncannon*.] Otajnik kolonialzki, Lord *Aberdeen*. [M. *Spring-Rice*.] Pervi Lord admiralzta, grof de *Grey*. [Lord *Auckland*.] Veliki mestér topovnich-tva, g. *G. Murray*. [G. James *Kempt*.] Prezident tergovachkoga biroa, M. *Alex. Baring*. [M. C. *Poulett Thomson*.] Peneznichki mestér, M. *Alex. Baring*. [M. J. *Abercromby*.] Prezident kontrol-biroa, Lord *Ellenborough*. [M. C. *Grant*.] Obchincki zplatitel vojzke, g. *Edward Knatchbull*. [Lord *John Russell*.] Bojni otajnik, M. C. *Herries*. [M. C. *Ellice*.] Otajnik en Chef Irlandzki, G. H. *Hardinge*. [M. J. *Littleton*.]

Zbiranye Parlamenta biva szledechem nachinom: Pervi dan iztoga zbiranya, vu kojem na izbor odluchenii iliti kandidati imenuju sze, odpre zpravische zbiratelyov predsze-dechi chaztnik, z prechténym dvojega piszma, jednoga najmre, zkojem sze zbiranye zapochimlye, drugoga pako, vu kojem sze vszakoverzne shegavozi y podmitena prepovedaju. Zatem szlede govorenja naj znamenitessheh zavetnikov kandidatoveh, zmed kojeh jeden iztoga kandidata preporucha, da ga zeburu, drugi pako preporuchanye podpiraju. Potlamkak sze to dovershi, y kada vre kandidati szvoja govorenja izvuztiju, biva dokonchanye zbiranya, ter to najpre po zdignyu-rük. Y to je zadozta, ako sze nikakov szuprotivnik neztane, ili che sze takov opet ztegne. Ako sze pak nezna, chija ztran je premahnula, ili ako prijatelyi kandidatovi potrebuju, tak szledechi dan zbiranye nazopet ponavlya sze, pri kojoi priliki vszaki y szlednyi szvoj odvet [votum] vu bilyesnú knyigu zapiszati mora. Ovde ztopram imena prebrojiti sze mogu.

Zebranye Harveya vu Southwarku, per-
vo najmre, koje je vu obchinkom na zna-
nye doshlo, dalo je priliku *Timesi* szledecha
ochituvati: „Ako szu vszi takovi, [kakov je
Harvey] tak nemoremo nista drugoga rechi,
kak da sze szamoladanyu britichkomu konecz
priblisava. Czirkva, vojzka, gornya hisa,
kraly, kralyicza, — vszaki bude kushal glu-
boko pochuteni jad, koj sze je po vszako-
terom suhkom naszmehnenyu v liezu toga, za-
povedjam y naredbam povdanoga popravite-
lya, kakti po govorechem skurom znamenuy,
vnogo bolye ochituval, neg bi sze bil y po-
kojoj debeloj, z pszinami napunyenoj knyigi
ochituvati mogel. — Szamo naj gdo chtye bla-
gorechje toga odpertoscherchnoga jednoztran-
cza, z kojem je *Colchester* zbiratelye *South-
warkske* nadaril, pak onda naj josh z nekojemi
novinami pita: „Gde szu nepriatelyi czirkve
y dersave, koje vi „skvarjajuche“ im-
nunjete?“

Harveyovo zahvalno govorenje, dersano
na *Southwarkske* zbiratelye, zapochimlye **sze**
ovako: Ja szem manifest g. *Robertu Peelu*
pazlyivo chtel, y nisz nista nutri nashel, kaj
ne bi bil vre predi vechput od nyega chul.
Chlovek zrele pameti mahom na to odgovori:
„Dragi moj gozpon *Robert*, ako szu oni z bi-
lja nakanili priatelyom popravityoy biti, a
zakaj szu Parliament razpuztili, koj je za pre-
membe zavzet? „*Southwark* je najpredi rech
kralya na zbiranye takovih parlamentzkikh ko-
trigov, koji bi nyemu z tolnochom szvojim
pomagali, pozivajuchi poszluhnul. Pak kak
glaszi odgovor? „Mi, zbiratelyi *Southwark-
ski*, szmo *Johna Humpherya* y *Daniela Har-
veya* zebrali, da vasemu Velichanztvu z tol-
nochom szvojim pripomasu.“ Y, che je bos-
ja volya, to hoehem. Mi nechemo kralyu
dober nash tolach zkratiti. Od zadnyih mi-
niztov nechu nish skodlyivoga rechi; oni szu
puku *reform-billu*, — ovo neizmerne veliko-
che pismzo — vu ruke podali, y zbog toga
szamoga vre faszlusili, da nyihova imena vu
vyszakom szerdzu zapiszana budu. Szada
ztoji pri puku, da *billi* sivlenye riadehne. Dru-
gach sze bude reklo: „hoteli szu szamo, da
im sze donesze kak y jeztina, koja na ztol

gotova poztavi sze, neszu pak na to miszlili,
da bi odtuda y kaj jeli.“

Messager des Chambres od 9. t. m. po-
veda, da je g. *Robert Peel* vu Tamworthu
zebran. — Vu *Liverpoolu* [drugom tergovach-
kom varashu kralyezvta] prevase doszada
zdersavajucha ztranka.

Sun grozi sze na jednom meztu, ako bi
mogel minizterium tu novu miszel poprieti,
kak mu *Standard* szvetuje, da naj jeden
Parlament za drugem tak dugo razpuscha,
doklam sze koj najde poleg volye kralya y
velikastva, tak bi jim mi zkriknuli: „Chuvaj-
te sze, igra, koju zkushavate, more vasz na
shancze zpraviti! Ali ako bi mi vam, ne-
gledech na glavno ozkrunenyе vashe, sivle-
nye prikazati hoteli, zpomenite sze, da spo-
lyarov imamo, kojih yuze tak neprederlyive
jeszu, kak one v *Hanu*!“

Iz Kanade dohadyaju vsze nepovolyné-
shi glaszi. Vu *Montrealu* sze je meszecza
Ztudna jal y nazlob med branitelyi szlobodnih
y zdersavajuchih temelyov vu odperte szva-
dye obernul, ter varash 14 dnevov vu tak-
vom ztalishu dersai, da sze je vsze poprek
vu najvekshi zmutnyi meshalo. Jednoga da-
na nahajal sze je varash zevszema vu rukah
puka zdersavajuche ztranke, koj je v broju
od 1000 vszakoverztno oborusenih lyudih hi-
se szlobodno miszlechih poszlanikov habil y
rushil. Vu *Quebecku* pako imala je zmutnya
zrok szvoj vu francuzskoj y anglianzkoj
ztranki. Poveda sze, da je szuprotivnozt
francuzka proti Anglianzkoj, najmre vu ko-
lonialzkom zpravischu, oszebjuno jaka.

S p a n y o l z k a.

Journal de Paris y *Moniteur* nosze szle-
deche telegrafzko obznanenye iz *Bayonne* od
6. Proszinceza: „General *Caratala* je prez o-
bilneshega izpisza szlusbeno objavlenye po-
szlal od predobitja, koje je dana 2. Proszin-
cza nad 3 batalioni puntarzkemi zadoblyeno.
— Iz *Navarre* ni nista novoga.

Poleg glaszov iz *Bordeauxa* od 7. Pro-
szinceza doshaysheh je vu *spanyolzkom* kon-
zulatu szledeche objavlenye od Generala *Cá-
ratala* iz *Villafranke* nadoshlo:

„Dana 2. t. m. szu Generali *Caratala*, *Espartero* y *Jauréguy* vu *Ormaisteguyu* med *Villafrankum* y *Bergarum* razbili 8 batalionov puntarzkih, pod *Zumalacarreguyom* ztojehi. Boj pochel sze je ob drugoj vuri popoldan, a ob petoj szu *Karlisti* vu najvekshom neredu pobegli. Zgubitek je na obedveh ztranah velik, prez dvojmbe szu vendor kralyichini sheregi obladali.“ Jeden lizt od 6. Proszincza iz *Jean de Luza* pishe od toga dogodyaja ovako: „General-Commandant treh *Baskizkeh* dersav, General *Caratala* objavlyuje iz *Villafranke* od 2. t. m. Gubernatoru *S. Sebastianzko* piacza da szu kralyichini sheregi dana 2. popoldan na *Ormaisleguyzkeh* verheh oszem *Zumala-carreguyeveh* batalionov szlavno preobladali. Izti Commandant veli, da bi bil czelu *Karlistinzu* ztran znischetil, da nije noch nadoshla. Dana 4. t. m. je ov glasz od Gubernatora *S. Sebastianzko* kralyichinomu konzulu vu *Bayonnu*, kak takaj zajedno vu *Madrid* bil poszlan.

Zpomenuti glaszi povedaju takajshe, da je *Mina szlobodne [dobrovolyne]* kompanie naredil, koje imaju na medyi ostro paziti, da vszakakovu tergovinu *Karlistov* prepreche. Vnosina *francuzskih Baskov* zpravlya sze pod *zaztavu Minovu*. Vech ih ztoji pet do shezt zto pod zapovedjum jednoga chaztnika, koj je pervlye vu *Portugalzkoj* szlusil. Vnogi vojaki od razlichneh narodov, koji szu prudi zkratyene plache *Lizabonu* oztavili, budu takajshe vu spanyolzku szlusbu ztupili.

Portugalka.

Morning-Chronicle poveda iz *Lizabone* od 27. Grudna 1834: „Kaj sze najvugodnéshe priatelyom *Done Marie* vu Anglianckoj obznaniti more, je to, da sze vech nekuliko vremena nije nikaj nenavadnoga ovde pripetilo. Ladanya poszli idu mirno szvojim putem, premda morebit z malo kesznéshim poszlekom, neg je selati; zato sze vendor pobolyshanye ztalisha ztanovnikov vre dobro zpaziti more. Velika vnosina naroda nemiszli vishe na povratek domachega rata, y vech izti razbojniki y guerille, koji szu u vreme domachega nemira, lepu priliku robiti imali, sze prilagadyaju z postenim delom za szvoje

zdersavanye zkerbiti. Poztojanye ovoga mera bi mudroga y krepkoga miniztra vu ztalish poztavile, zviralischa dohodkov dersavneh odpreti, y *Portugalzku* vu red premoguchih y razszvetlanih narodov *Europe* podichi. Minzterium ne odztuplyuje od politichkoga sistema, kojega je *Don Pedro* tak szrechno upelyal, y chini sze, da nyegova prevedrakehi jedno iz uverenozti, a drugo iz velikoga prestimanya proti vszemu, kaj od nyejnoga otca izhadya, od tove zteze odztupiti neche. Saloztno je, da szu *Cortesi* [narodno zpravische], koji szu ravno szad produseni bili, manye vremena potroshili za hasznowita upravlyanya dersave, kak za ostra y oszobna navalenya proti miniztrom. Ovo je kameram vreme vzelo, y vchinilo je miniztrom nemo-guche szvoju pazlyivozt na hasznowite naredbe za narod ravnati. Na koncu zpravischa sze je videlo, da je oppoziczia szamo nameru imala nezklad vu kabinetu zbudit z ufanjem, da che ona vladaniye na sze privlechi. Morem vasz vendor obszeguriti, da minizterium vu vszeh szvojeh chinenyih z najvekshum szlosnoztjum poztuplyuje. Izto zadnye premenenyje minizteriama vu Anglianckoj sze kakti jeden dogodyaj premishlyava, koj vishe, neg ikaj drugo szlusi za pritzolje *Done Marie* objachiti. Ovo sze more komu chudnovito vidi, ali mi szudimo, da ako bi y najvekshi *Ultra-Torykabinet*, proti szlobodnem naredyenyam protiviti sze hotel, tak vendor bi koriztno nashel, gledech na *Portugalzku* iznimku napraviti. Dobro sze zna, da *Miguelisti* na Angliu y na vsze kaj je god anglianckoga, nezmerno merziju, y da bi oni, ako bi najvekshu moch na sze privlekli, vsze zvezanye z Anglianckum pretergli, y vpelyivanye angliancke robe vu *Portugalzku* prepovedali.

Ja szem ztanovito vpuchen, da bi sze *Miguelisti* rajshi z *Francuzskim*, akoprem bi republika bila, ili z kojim goder drugim vladanyem szlosili, neg da bi najmenyshe obchinzvo z Anglianckum imali. Zbog toga mora, kak mi sze vidi, vszeh anglianckeh miniztrow politika biti *Donu Mariu* pomagati. Ali bi takajshe jako pogibelyno bilo, *Dona Miguela* opet na pritzolje poztaviti hoteti. Vno-

goletni domachi rat bi nazad bil vpelyan, y dersava bi zevszema puzta oztala. — Kak god sze szerchnozi konstitucionalcev dise, tako pada zaufanozi *Miguelistov*. — Kaj nekoji *anglianski* lizti povedaju, da je *spanyolzko* vladanye od nashega pomoch izkalo, to nikakovoga temelya nima. Valya da je ov glasz odtud doshel, kajti je nash kabinet iz *Madrida* szlusbeno obznanenye dobil, da szu razbojnichke chete velika zlochinzta na medyi oveh dveh dersav vchinile, ter izti kabinet nagovarja sze, da bi nekuliko sheregov tamo poztavil, ter da tak na szvojoj ztrani ove opachine preprechi. Ovdeshnye vladanye na-ztoji dva regimeta tamo poszlati. — Josh je vu *Lizaboni* 4 do 500 vlovlyenih *Spanyolcsov*, koji nehte prijeti szloboschine z podgodbom, da nebudu k *Dönu Karlu* priztupili. Prem da szu vlovlyeni, vendar szvoju selyu, z nyim zdrusiti sze odperto ochituju, y da voliju vu vezdashnym saloztnom ztalishu ozati, nego szvoje temelye y postenyе zgu-bitii. Kad je glasz doshel, da sze je vu *Anglii* minizterium premenil, usali szu sze chez herczega *Wellingtona* szloboschinu ztechi, y zato szu mu piszali bili. Ali je odgovor nyihovo ufanye zrushil; pokehdob sze je herczeg ochitaval, da sze on vu to meshati nemore, kajti *Portugalzko* vladanye more nyih kakti szusnye zadersati.“

G e r c h k a.

Iz *Athene* 11. Grudna 1834: Vre szu vszi kotrigi viszokoga ravnitelyzta, kak takaj vszi miniztri, y dvornichki chazniki nadoshli. Vsze szudbene y orszachke piszarnicze sze vred poz-tavlyaju, y za nekuliko dnevov budu opet poszli szvojem putom tekli. Ali hitro ovo preszelenye ravnitelyzta, kak je prevideti bilo, je z velikemi neprilikami szlozeno, ar je malo

koje ztanye tak naredyeno, da bi vu nyem prilichno ztanuvati mochi. Z druge pako ztrani je to potrebno bilo, kajti drugach bi sze ztaras znonoznih zibely *Athena* prevech po-chasznim korakom povekshavala y polepshala. Za szvetechno prijetje Nyih Velichanztva kralya, koj pozutra szimo dojti ima, vsza sze z najvekshum marlyivozljum pripravlyaju. Kraly bude vu hisah jednoga zmed najbogatesheh Gerkov, koje na oszebito vugodnom mazu lese, tak dugo ztanuval doklam sze pache nyegove dogotove.

Glaszi iz *Nauplie* vu *Sortiru* od 14. Grudna 1834 povedaju, da je Nyih Velichanztvo gerchki kraly ob 11 vuri u jutro chez *Epidauros* v *Athenu* odishel, kamo sze ztolicza kralyevzka preneszla bude.

R u s s k a.

Petrograd, 31. Grudna 1834. Ruszki czar je vu jednom 19. Ztudna vu *Kovnu* vandanom ukazu zapovedati doztojal, da ukaz od 1. Rujna 1833 zaradi od malte szlobodne uvosnye sitka iz ztranzkih krajov vu vsze luke [brodischa] y chez vsze europeanzke cze-szarzta malte, vandan, do 1. Proszincza 1835 valajuehi, gledech na luke Chernoga morja, Dunaja y Azovzkoga morja joshi za ovo leto [1835] moch szvoju zadersati ima.

Dana 22. Proszincza bila je vu Bechu szrednya cena [cursus]:

Zapiszov dersavzkoga duga po 5 p. Ct. v. szr. 100 $\frac{1}{4}$;	detto detto detto 4 p. Ct. v. szr. 93 $\frac{1}{16}$;
Poszud. z szrechkuwan. od 1820, za 100 f. v. szr. 212 — ;	detto detto 1821, za 100 f. v. szr. 138 $\frac{7}{10}$;
detto detto 1834, za 500 f. v. szr. — — ;	Bechke var. Banco-Ohligat. po 2 $\frac{1}{2}$ p. Ct. v. szr. 60 $\frac{5}{32}$;
	Bankakcie komad 1280 $\frac{1}{4}$ v. szr.

Novine Horvat zke dvakrat na tjeden, y to vszkiput na pol arkusha v törk y szobotu zhajale budu. *Danicza* sze pako vszaku szobotu na pol arkusha priklopi, zrun Obznanitelja, koj tulikajshe dvakrat na tjeden zide. Czena na pol leta za domache 3 fr. za zvanzke 4 fr. szrebra snasha. Predbrojenye josche zmirom terpi tak na Cz. Kr. Postah, kak takaj vu Cz. Kr. priv. *Novinarniczi Horvat zkoj* vu Gozpodzki vulici Br. 103.

NOVINE HORVATZKE.

TECHAJ I.

Dana 31. Proszinceza 1835.

BROJ 8.

Z a g r e b .

Dana 21. Proszinceza poglavisti y plemeni gozpodin *Pavel Kaloczy* szlavnoga Kraljevstvih *Dalmatinzkoga, Horvatzkoga y Slavonzkoga* ztola szudbenoga Priszednik vu 68 letu szvoje sivlenye z vekivechnem je zamenil.

Dana 29. Proszinceza najchaztnéshi gozpodin *Franjo Xav. Luczich*, Opat sz. Juraja vojnika y muchenika Liszachkoga, reda konyanichkoga zlatoga krisa vitez, ztolne Zagrebechke czirkve Kanonik, y Veliki-Jasprist Kamarchki, vszeh Pravicz Doctor, Pervo-Bilesnik Apostolzki, szl. Varmedyiij Zagrebechke, Varasdinzke, y Krisevechke ztola szudbenoga Priszednik od raka drobénoga, kojega veliku bol chez czeli meszecz z kerschanzkum terplyivnoztjum podnashal je, vu 76 dobe szvoje, a 53 mashnichtva, kanonichtva pako 23 letu preminul je, oztavivshi oszeljune pobosnozti, proti kralyu vernozti, y proti sziromahom miloszrdne dareslyivozti pelydu.

Iz *Krajine*: Med 13. y 14. t. m. dnevom je devet tolvajov iz Boszne na nashu ztran doshlo, gde vu *Majanskoj* kompanii pervom Banzkom Regimentu, na 5 Krajsnikov, koji szu z koli po derva vu lozu poshli znenada navalishe. Jednoga zmed ovih z chetvericuum volov zaoztavshega nemiloma popadechi iz sharanic szvojih razztreliali ili bolye rekuch zreshetali, nyegvu pako chetyericzu odtri szu. Metemtoga drugi ubitoga viku podignushe, y odmah zkupishe sze pet kompaniij na kordon. Puztaije zpazivshi pregon oztave plen y hitro pobegnu preko medye u szelo *Zborishche* k szvojemu zavetniku ondi ztanujuchemu Agi. Nashi Sheresani y zprednya cheta idu zdvemi Chaztniki vu zpomenuto szelo, zahtevajuch, da sze jim tolvaji izruche. Metemtoga oztale kompanie obkolile szu czelu okoliczu. Kada pako Turczi iz pushak odgovar-

jati pocheli szu, nashi jurishom na szelo vudarishe, popalivshi nekuliko kúch. Pri ovom hervanyu oztashe nashi dva granichara mertvi a dva ranyeni, izmed Turczev poztreljani szu dva Agina szina y pet Mutlyakov, petnajsti ih je pako ranyeno. Tolvaji vre predtemtoga potajno vu szvoje gnyezdo *Vrelo* odmaknuli szu sze.

V u g e r z k a .

Iz *Posuna*, dana 22. Proszinceza. Od szlavnih ztalishov vu zhodischi zdelani poruchek zverhu podignenya ztalogá mozta med Budimom y Pestom je 20. t. m. vu 283 zboru napervozzet y potverdyen, ter mahom viszokomu velikaskomu ztolu poszlan, da ga dovoli. Kajti pako podignenye mozta ovoga onda szam poprijeti y zpelyati sze more, che vszaki prez iznimke k ztroskom po plachanyu moztovine doprinesze, zato szu szl. ztalishi dokonchali, da za nekoje vreme vszaki, chez mozt iduchi, moztovinu koja po orszachkomi zpravischu odluchila sze bude, polositi ima.

Dana 26. Proszinceza. Viszoki velikaski ztol je vu 286 zboru, kojega je dana 24. t. m. szam obdersaval, gore zpomenuti poszel napervo vzel, y k nyemu zpremahom odvetov priztupil.

Velika Britania y Irlandia.

Londiniske Novine od 14. Proszinceza obznanju nam vszake po szvojem nachinu nova zbiranya za Parlament, pri kojih mi vendar opazujemo, da pri vszem tem nish ztanovitoga ili za ovu ili za onu ztranku zezvedeti ni je mochi. Póleg *Couriera* vre ih je do 14. t. m. nakuliko szu v Londonu na zmany doshli, 403 zebrano, med kojemi 257 popraviteyov, a 148 Toriev broji sze.

Nameri, od G. *Abercrombya* zreszno zgovorjenoj, da cheju herczega *Wellingtona* radi odpuschenoga Whig-minizteruma na od-

govor povlechi, priztupil je szada takajshe Sir John Campbell drugi kandidat za Edinburgh. Vu szvojem piszmu veli med oztalemi, da od dobe Augusta nije bilo nepravedneshega poszvojitelya neograjenoga gozpoduvanya, kak je Wellington, koj od 15. Ztudna do 10. Grudna beshe szvojvolyni zapovedavecz angliancki, zavjedno najmre dersavni otajnik vu vszeh treh departementih, pervi blagajni Lord, y predsednik [prezident] otajnoga tolachtva, bash kano August konzul, koj je zavjedno poglavarom y branitelyom puks [tribunus plebis] y czeszarom poztal; da sze takovoga kaj vu Anglianckoj josh nije chulo, y da je to proti dersavnomu zakonu, ter da hercug zaradi toga na rachun potegnuti sze ima.

S z e v e r n a A m e r i k a .

V u o c h y l e n y , koje je prezident od 1. Grudna 1834 zpravischu Zjedinyenih Dersavdal, zpmihiya najpervich, da sze republika ze vszemi dersavami dobro pogadya, [zvun jedne jedine]. Poklamkan onda nekulike zbroji, z kojemi josh poszle nekoje zjednachiti ima, prehadja na najjasneshi predmet [objekt] szvojega nazvestyena, y zapochimlye napervoztavlyanye dugovany z Francuzkum z ovimi rechmi: „Nevngodno je za me, da ov mirovni y zevszema razveszelyivi zvanzke politike nashe kip, — ztalish nash z Francuzkum vu szebi nezadersava.“ Zatem ochituje szvoju najvekshu salozt zverhu toga, da sze z szvojem ztarem prietelyom y drusbenikom porazmeti nemore, gde vendor Zjedinyene Dersave za takovo porazmenye zdersati, nigdi zfalele nisz, ar vre blizu dvadeszet y pet det pustiale szu sze za nosz voditi po vnogovernzh dogovorih, doklam najzadnyich pogodba od 4. Szerpna 1831 podpiszana y prijeta je bila, po kojoj dug od 25 milionov frankov, kojega je Francuzkum Szevernoj Ameriki za naprawlyene kvare dusna, y kojega szu vnogovernza nad Francuzkum ladavsha ravnityzta za temeljitora zpoznala, zplatiti sze je imal. Vu toj pogodbi cherzto je naprawlyeno, da sze ovi novoci na shezr rokov [terminow] zplatiti imaju, pervi za leto dan od zpoznanja pogodbe, a

drugih pet vszaki za leto dan kasznesh. Narniali szu zajedno med szobum, da z jedne ztrani francuzka vina pri uvosnyi vu Szevernou Ameriku, z druge pako ztrani ztanovite szeverno-amerikanckie pamuchne szorte pri uvosnyi vu Francuzku manyshu maltu plachale budu. Szeverna Amerika je obechanye szvoje odmah zpunila, y Francuzi vsivali szu nepreztancze koritz od onud zvirajuchu. Narnavo je y szeverno-amerikancko ravnityzto chakalo, da che Francuzka ravno tak posteno y berzo obavlyati, na kaj sze je zavezala. „Vu ovom dobro utemelyenom nadeanyu,“ govori dalye prezident, „szmo mi salibog zevszema vkanyeni. Od ztrani francuzké nije nikaj za zvershavanye pogodbe vchniyeno, y bojim sze, da szada berschasz prisilyeni budemo, ztalish nash doszadashnyi z Francuzkum dotergnuti. Francuzka zemlya ne szamo obechanye y dusnozt, koju po onom zaveznu na sze je vzela, nije zpunila, dapache szu sze pri tom uzmenykanyu takove nekoje okolicze pokazale, da mi nikakvoga zadoztnoga temelya nemamo veruvati; da Francuzka potlam ikada zpomenuti zavez zpuni. — Najzadnyich med oztalemi veli: „Ako francuzke kamere vu szadashnym zpravischu zplachanye imenuvanih novacz nedrede, tak szi moremo miszlit, da je francuzko ravnityztyo izraven nakanilo, na sze vzetu dusnozt nezpunnyenu oztaviti, ter vre zpoznani dug nepolositi. Che je pak tomu ovako, tak vszaki dan zavlachenya je novo omrazenye posteny naroda nashega, y zkartyenyje pravicze onem nashem zkupvaraschanom, koji po tom skodu terpe. Y zato, ako iz vezdashnyih kamer zaradi dokonchanya imenuvanoga poszla zagoda josh nikakvoga odgovora nedobim, nakanil szem z francuzkem imetkom tak baratati, kak szu oni z nashem negda baratali, y nyim chine nyihove jednakum merum odmeriti. Gidz dozt y moch Francuzke je prevech znana, kak da bi gdo nadeati sze mogel, da ju takvim nachinom v ztrah nasene. Francuzka naj szamo z toga vidi nashe tverdo naprawovzjetje, pravicze nashe braniti. Ako Francuzka szvoju vre dugo za pravednu zpoznanu dusnozt zpuni, reshi nasz od potreboche, poleg koje

bi szi drugach szami morali pravicz u zhoditi, y po tom oszlobodi francuzki imetek od plénny, kakvo szu predi amerikanzki purgari od Francuzov visheput terpeti morali. Ako pak nam Francuzka zpoznanu vre pravichnoz nadalye zkrati, y z vrasenym pravicze narodov, iz nashega protivnoga zadersavanya zrok k nepriatelyztvam proti Zjedinyenem Dersavam zpelya, tak k kriviczi szilu pridru-si, y pribavi szi ne szamo pravichno poku-dyenye razszvetyenih narodov, nego y kasti-gu bosanzku. Neszloge z Francuzkum moramo josh bolye saliti zaradi ztalisha, koje-ga ona v Europi gledech na szlobodnéshe temelye zavjimlye. Kada sze vendar pravicze y postenyu naroda zdersati imaju, tada szu nam vsza ravnitelyzta jednaka. Ako sze po kak-vi szvadyi z Francuzkum, gde ochito krivo ima, razproztranye szlobodnih temelyov pre-prechi, ona bude kriva, y to ne szamo za ov chin, nego y za druge, ar je pervi zrok k tomu dala. — Poklamkam vsza ova razmishlyavanya zpravischu napervoztavil jeszem, od nyega szada viszi, je li che na dalyesh-nye baratanye fruncuzkikh kamer chekati, ali pak takove naredbe napraviti, koje szu potrebne za obrambu pravicz y zdersanye der-savzkoga postenya. Kak vre goder dokon-cha, zvershavajucha moch vsza, koja joj sze naruche, verno zpunila bude.“

F r a n c z u s k a.

Moniteur od 14. t. m. zadersava vu szvo-jem szlusbenom predelu szledechi chlenek: Kraly je g. *Serruriera*, miniztra szvojega vu *Washingtonu*, nazad pozval. Minizter zvan-zkikh poszlov je Miniztra Zjedinyenih Dersav Szeverzko Amerikanzkih vu *Parizu* od toga china podvuchil y zkupa mu na znanye dal, da pashushi, koje on gledech na ovo ochituvanye potrebuval bude, za nyega pripravni ztoje. — Na to mu je, kak *Journal du Com-merce* poveda, G. *Livingston*, minizter szever-zko-amerikanski odgovoril, da, poklamkam bi on zato od szvojega ravnitelyzta szimo poszlan bil, da uzdersi dobro porazménye med ovemi dersavami, tak duo tih pashushov potrebuyati nebude mogel, doklam zaradi to-ja zapovedi od szvojega ravnitelyzta ne dobi.

Poleg *Moniteura* je amerikanzki dug vu poszlanichki kameri 15. t. m. napervoztavy-lyen po G. *Humannu*, peneznichkomu mini-ztru; koj pri toj priliki szledecha govorishe: „Mi szmo od prezidenta *Jacksona* zbantuvani. Ali kaj je prezident vchinil, je za sze ob-ztojichi chin, koj od nyega, a ne od naroda dohadya. Vu vezdashnym ztalishu bili szu vnogi te miszli, da ysze pri tom oztavimo, kak je szada, y chekamo, kaj Amerika zachela bude, da to izto y mi chinimo. Ali potlam szmo znashli, da je ovo obodvojih ztranek chakanye y ztrasenye prez czilya v kaj vishe, poskodno za nashe luke [brodischa] y za nashu tergovinu. Moja gozpodo, nepri-ztojno zadersavanye prezidenta *Jacksona* ne-pomenysha ni malo szretost duga, kojega mi Ameriki zplatiti imamo, y k chemu szmo sze zavezali. Zato naredbu napervoztavlyam, poleg koje dug ov na 6 rokov zplatiti sze bude imal, z tum vendar pazkum, da sze tak du-go nish nezplati, doklam za ztanovito vpu-tyeni nebudemo, da Amerika nikaj proti nam poprijeti neche.“ Na to je naredyeno, da sze ovo govorenje y k tomu zpadajucha piszma tizku predadu, y kamere szu sze razishle.

S p a n y o l z k a.

Memorial des Pyrenées veli: „Putniki z *Pamplone* doshavshi povedaju, da je *Mina* bolezten. Nyegova bolezt, z pochetka mala y nikakove zkerblyivozti nezavdajucha, sze je na tuliko povekshala, da sze jako pogibely-na vidi, y da sze nyegova vojzka vu ztrahu za nyega nahadya. Bash v onoj dobi, kada szu zpomenuti putniki *Pamplonu* oztavili, je dozpela tamo jedna cheta okolo 1000 pesczov, y jedno oddelenye 200 konyanikov iz *Arra-gonie* doshavshch, za objachuti vojnichku szi-lu viczekralyeyu.“

Moniteur od 12. tekuchega meszecza pishe: „Josh niszmo nikavogha obilnéshega glasza dobili od predobitja, koje nam je General *Carralua* obznamil. — Jedna zpremba [Transport] pod ztrasum iz *Eksonda* odishav-sha, sze je nazad povratila, kaiti joj je oglasheno bilo, da ju cheta *Karlistinska* che-

ka.“ — *Messager* k tomu pridaje: „Zrok zbog kojega sze je jedna za kraljichinu vojzku od redyena zpremba vu *Elisondu* nahadyala, poznaje sze odtuda, kajti je Oberztar *Ocanna*, koj je vu *Urdachu* 4 miliona realov [real noszi 11 y pol krajczarov szrebra], vnoge vole konye y.t.d., z *Bayonne* doiduche prijeti imal, tamo iduch od *Segastibelza* napadyen, zadersati sze moral. Bers da che sze y nazad iduch onde zadersati; y to bude pametno vchinjeno, kajti poveda *Sentinella Bayonska*: „Vsza *Navarreska* bojna szila je vu okoliczni *Bellade* zpravlyena; ona ima 10 Navarrezkih batalionov, jeden Guidzki, y dva Kaztilianzka. — *Memorial des Pyrenées* je pravo previdel, da che ova bogata zpremba Karlitznzkoga Pervoga Vodyu vu zkushavanye pozaviti; ali mi szudimo, da sze ykanyuje ako miszli, da je boj, od koga General *Caratala* vu szvojem bulletinu govari, vchinyen za nyu oszvojiti. Boj kod *Ormaisteguya* je sze dana drugoga dogodil; a penezi y druge na hranu zpadajuche ztvari to jezt brashno je dana 4. z Francuzke odishlo.

Chuje sze, da je General *Cordova* za bojom od dana 15. Grudna pri *Arquijasu* vchinyenem vu nemiloschu dozpel; kajti je [kak szmo vu 4. liztu nasheh *Novin* povedali] Vodu *Orau* na czedilu oztavil, y da je zato vu *Madrid* na odgovor pozvan.

P o r t u g a l z k a.

Glaszi z *Lizabone* vu Anglianzku doshavshi doszisu do 4. Proszinceza. Kralicza je dana 2. kamere otvorila. Vu *Lizaboni* szu sze z nadztojechim dosheztjem Herczege *Leuchtenberga* zabavlyali.

B o s n a.

Zadarzka Gazzeta od 20. t. m. pishe:

Novine Horvatzke dvakrat na tjeden, y to vissakiput na pol arkusha v tork y sso-bolu shajale budu. *Danicza* a sze pako vissaku ssobotu na pol arkusha priklopi, svun *Obznanitelja*, koj tulkajshe dvakrat na tjeden vide. Czrena na pol leta za domache 3 fr. za svanske 4 fr. szrebra masna. Predbrojenye josche zmirom terpi tak na Cz. Kr. Postak, kak takaj vu Cz. Kr. priv. *Novinarniczi Horvatzkoj* vu Gospodski vulinici Br. 103.

„Z *Mostara* od 2. Proszinceza. Dana 22. Grudna 1834 je nenaredni Zultanzki Poszlanik, po imenu *Esseid Akif Bujuk Teskeredzhi Effendi* muszelimom vu *Mostaru* zkup zpravlyenim czarzki ferman, to jezt zapoved prechtel, vu kojoj im sze najpredi nalasei vu obchinzkom, da pokorni budu, za tem pak, da czaru novih vojnikov dadu, kojih sze broj josh vendar znati ne more. Vszi nazchni szu obechali czarzkomu szlusbeniku jedno y drugo, y zverhu toga szu mu z nyegovum punum zadovolynoztjum piszmeni zavez dal. Zatem sze je zpomenuti czarzki Poszel z *Vezirom Boszanzkim Daud Pashum* vu *Sarajevo* povratil.“

Dana 27. Proszinceza bila je vu Bechu szrednya cena [cursus]:

Zapiszov dersavzkoga duga po 5 p. Ct. v. szr. 100 9/16;	detto detto detto 4 p. Ct. v. szr. 94 1/4;
Poszud. z szrechkuwan. od 1820, za 100 f. v. szr. 211 1/4;	detto detto 1821, za 100 f. v. szr. 139 1/4;
	detto detto 1834, za 500 f. v. szr. 573 7/16;
	Bechkevar. Banco-Ohligat. po 2 1/2 p. Ct. v. szr. 60 15/32;
	Bankakcie komad 1298 1/3 v. szr.

Vu C. Kr. Lotterii vu Bechu dana 24. Proszinceza 1835 jeszu szledechi broji vlecheni:

84, 9, 16, 39, 25.

Pervo szledeche vlechenye bude 7. d. m. 1835.

Vu Cz. Kr. Lotterii vu Gradcu dana 24. Proszinceza 1835 jeszu szledechi broji vlecheni:

52, 9, 77, 40, 10.

Pervo szledeche vlechenye bude 7. d. m. 1835.

NOVINE HORVATZKE.

TECHAJ I.

Dana 2. Szechna 1825.

BROJ 9.

Z a g r e b .

Danasz v jutro odputil sze je połeg najvishéšhe odluke szlavni domorodni peshichki B. Radashevichev Regiment Br. 53 z drugim batalionom y z Stabom odovud vu Petrovaradin, od Gozpode Officzirov ovdesnye purgarzke chete z bandum do Maximira zprevydyen; odkuda zpomenuta gozpoda Officziiri vre danasz popoldan szl. Fürst Bentheim-Steinfurlov pešichki regiment Br. 9. z regimentzkom Stabom y z drugim batalionom iz Pestu dohadyajuchi vu nash glavni varash zprevodili jeszu.

Velika Britania y Irlandia.

Ztolni Londin gledech na parlamentzko zbiranye razdelyen je na 7. zbiralisch [Boroughs], najmre: *City of London, Westminster, Finsbury, Mury - le - Bone, Lambeth, Southwark y Tower-hamlets; County of Middlesex*, koja je takaj zbiralische, nezпадa vech chizto k Londinu. Praviczu zbirati imá v Londinu vszaki varaschan, koj je varaske szloboschine [*Freedom of the City*, varaschanzke pravicze] zadobil, y vszaki domachi, koj vu varaskom kotaru negibuchega 19 funtov sterlingov na leto donashajuchega ime ka dokazati more, zvan Sidovov. Ali oni perveshi, koji najmre szamo varaske pravice imaju, jako szu ogradyeni po *reform-billi*, y szamo oni, koji szu josh za szada bili vu vsivanyu tih pravic, imaju, doklam sivu, praviczu zbirati za parlament. Vszaki zbirately more tuliko kandidatov zažnameniti, kuliko kotrigov mezto ono, vu kojem prebiva, vu parlament poshilya; ovih na celi Londin 16. dojde, najmre 4. na City, a po dva na vszaki drugi zbiratelyni kotar. Izti chin zbiranya ravnaju *Sheriffi* [szudeci vu razlichnih varasha ztrankah], y za zpravlyanye odvetov [wotumov] jeszu vu vszakom zbiralischu ztanovite hisicze odredyene, gde piszma zbiratelyov otvorena lese, y gde sze nyihovi od-

veti vu odpertu zbiranya knyigu zapiszavaju. Kak sze pri tom zbiranyu barache, videti je iz szledechega: Alderman [vechnik] *Wood*, koj za *City* zebran bishe, rekeli je vu szvojoj zahvalniczi, da je mahom od pochetka toga zbiranya vnosina Poszlov k nyemu dohajala, koja sze je ponudila, da che mu szvoje odvete za tretju ztran laglye, kak *Tori*, dati; on pak im je odgovoril, da od nyega ni shillinga nedobe. Zatem je josh vnoga povedal od popplasheny u podmityenya; kak n. p. da szu sze zbiratelyom k bosichu pitani purani domom poshilyali, y da je vszaki puran pod krelyutjami pet funtov sterlingov imal, y vno-ga zpodobna.

Obchinzke Novine zadersavaju szledechi litz z Londina od 14. Proszincza: Negle-dech na veszelo szlavoglashenye, koje po vszih *whigzke* y korenite ztranke litzih nahadyate, morem vasz nazopez ohszeguriti, da ztalish *Tori* ne szamo ni za zdvojiti, nego da sze vszevdily bolye z *Whig* zjednachuje. To imaju zahvaliti szrechno izvuztjenoj rechi: „*Zdersanye z napredujuchem pobolyshavanym*.“ Nechu sze tu zadersavati pri vno-goverznom zbiranyu, koje je ili za ovu ili za onu ztranku dobro ili zlo zishlo, povedam im szamo, da izti minizterium protivniki vre med szobum govore, da na koncu zbiranya *Tori* 260 do 280 parlamentzkih kotrigov imali budu. Josh ie k tomu 60 do 70 zebrañih, kojih politichka miszel josh sze mashe, ovi vendar kak vre god minizterium ztupal bude, k ovoj ili pak k onoj ztrani priklope sze. Kak je vide-ti, veksha ztran zmed ovih y primernih *Whig* szamo pazi na perve korake Lorda Stanleya. — Koj nyegovo perveshe piszmo, poszlano zbiratelyom grofowie *Lancasterzke* przopodi z govorenjem, koje je oposzred nyih dersal, mahom zpazi, kak sze je *Stanley* met-toga priblisil, poklamkam poravnanye z minizteriom oderto kase. Lord Stanley,

kak takaj veksha ztran naroda, veruje zadnyich vu izlinitozi dersavno — ladavzkikh temelyov, koje Sir Robert Peel vu szvojem govorenju oglaszishe. Ovo vputyenye raztolmachuje vsze, vu nyegvom govorenju zadersane propavke perveshega piszma. Y vre sze iz nyihovoga muchanya zpoznati more jad Ultrabilateralcev, koji szu tak glaszno nazvestyali, da on pripomagal bude minizterium prehititi.

Vu Middlesexu grofovii Londinckoj je szu kandidati jeden Tori y dva proti-minizterialci. Med zadnyeshe zpada poznani Josef Hume, peneznik szuprotivnikov, koj je vre visheput vu imenu grofowie ove v parlament ishel. Vu szvojem govorenju, z kojem sze zbiratelyom preporucha, da ga zeberu, y koje [govorenje] vnozigiput z pohvalum zkupchincie pretergnyeno bishe, veli med oztalemi: „Moje miszli mogu zavetnikom Mr. Tom Wooda [szvojega tekmecka] nepoznane biti, [med posszlushiteyi chuje sze glassni szmeh y po-hrala]; neg nisu nepoznane czelomu orszagu. Gentlemeni, ja ztojim pred vami kakti nepriateli Torier, koj nikada z nyimi pomiril sze nebude. Moja selya je, z nyihovih ruk moch opet ztergnuti, nyihove ruke vu vash sep vteknuti. Recheno nam je, da je naj szamo jenput zkushamo; Gentlemeni, mi szmo ih dozta zkushavali zadnyih sheszdeszet let, y vszigidar kakti takove znashli, koji bojazli-vo ztaraju sze, vszaku duhovpichkikh dohodkov glavniciu, vszaku penziu y nepotrebnu szlusbu zdersati, — do iztine vszaku josh tak zlu od puka prokletu navadu. — Ja velim, oni pokazashe, kakvi szu. City Londincku je ih na szud potegnula, y za kriveze zpoznala. Ja szem za prikratyenyel parlementov; vern pak imamo szada vszako leto parlemente: ar niszmo nista manye kak chetvera zbiranya zadnyih chetiri let imali; ovo bude korenite propaviteye vu glublini szerdcza veszelilo. [Chuje sze radozina krika y szmeh]. Ja szem reformbillu tak zvershenu napravil, kak mi je moguche bilo. Ako nije dobro zishla, krive szu tomu prechke, koje szu nam Torii protiztavlyali, ne one, koje szu nam v dolnyoj hisi — ovdi je szamo jeden drobish zmed nyih bil, — nego one, koje szu nam v gor-

nyoj hisi y za ztoliczum kralyevzkum delali. Ja ochitujem, da Siru R. Peelu ili herczegu Wellingtonu ravno tak veruval budem, kak y Lordmajoru Lodinckomu, nyemu pak barem niszem nikad ni rechi veruval. Wellington nije govoril, — mi imamo szamo poszlanike Wellingtonore, — a vendar je ravno Wellington, koj gozpdaju, pak k chemu szu ovdi vsza obechanya y naredbe Toriov? Da puka zadrame. — Ali hvala Bogu, mi niszmo takovi lyudi, koji bi sze zadrāmiti dali. Josche lar zkoznuje! Iztina je, Whigi nam nisu vszega dali, kaj szmo seleli, moramo li sze zato Toriom v shake predati, koji nam chiztonikaj nedaju? [Chuje szc krika: „nikak, nikuk!“] Pak kaj je Mr. Wood, taj torichki kandidat? Szin nekojega Gentlemana, kojega szem ja dugo poznal vu parlamentu kakti Toriev, Castlereaghsovoga y Wellingtonovoga ravnanya priatelya. A gozpa nyegova? — vem je perva komorkinya kod kralyicze. [szmeh] Mr. Wood je lieutenant vu 11. herczega Wellingtona regimentu? Zakaj nedojde v uniformi? Kajti zna, da vi cherlenih halyin neterpite. Ah, kakvu szerchnozi bude lieutenant proti oberztaru imal! Novi g. Irlandzki dersavni podotajnik je takaj nekaj z nyim v rodu. [Mr. Wood skrikne: „On je moju teczu rzel,“ na kaj rozgotom szmeh pukne]. Govorite, ako vi kojega Toria zeberete, stimate, da che stibru pomenyshati, da che dersavne y czirkvene zle navade dotergnuti? Velim vam, da chu vsza mogucha vchiniti, ne da ovu ili onu ztranku podprem, nego...“ [Jeden zmed zbiratelyov zkyrikne glasszno: „nego naj-zpametnesh'e bude, da Mr. Humea poshlyeno vu Kanadu!“] Hume govari dalye z merzlim szerdczem: „Dragi moj ztarche! ti pojdesh predi tam, kak ja. [szmeh] Zatem, ako nazopet zebran budem, tersziti chu sze, da dobru miszel zaszlusim. Ako prepadnem, nebudem meni, nego vam na szramotu. Ja ravno nimam po vszeh kotareh z mitom pogodyennih, koji bi za me poszluvali. [pohvala] nimam nikakvih Commitceov, kojim bi torichki chaztniki predszedeli, [pohvala] duhovniki takaj nejdu za me okolo odvetov zproshevat, [chuje, chuje, ala szramote!] Na kratkom, ja na vasz zpuszham, Gentlemani; ja szem

doszada poleg moguchnozti v dolnyi hisi poszuval, y budem nadalye poszuval, ako me opet zeberete: ali moje pervo, glavno izrechje bude: „Dole z Torii!“

Parlamentzka zbiranya szu sze vre y vu grofoviah zapochela, y kak je videti, vsze bolye za zdersavajuchu ztranku. — To izto vu Southamptonu. — Vu szevernem kotaru groovie Lancasterzke szu Lord Stanley y g. John Wilson Patten zebrani, ili bolye rekuch nazopet zebrani. — V Irlandii je takaj pochetek zbiranya.

S p a n y o l z k a.

Gazette de France od 13. t. m. zadersava szledeche glasze iz Spanyolske: „Buletin Caratalov nije drugo neg las, kakve szu Kriztinczi navadni raznashati. Hervanya od 2. y 3. szu povszema z koriztjum Karliztov vuchinyena. *Zumalacarreguy* je zadnyeshega dana malo ranyen, ali vendar to ga ni prechilo opet dana 4. pervomu boj zapocheti.“ — V jednom liztu iz *Madrida* od 3. Proszinceza [vu Parizkeh lizteh ztoji]: „Glaszi od premembe minizteriuma Madridzkoga szu zevezema prezali. Jedini minizter, koj sze vu szvojoj chazti tesko zdersal bude, je gozpon *Moscoso*.

Quotidienne od 14. Proszinceza pishe: „Doshle szu novine do 7. Proszinceza iz Spanyolske. *Mina*, koj sze je iz *Pamplone* bil podignul za oszloboditi obszedenu prates vu *Elisondu*, je bil vu doliczi *Ullzami* napadyen, y prisziyen obernuti sze, y vu *Lanzu* oztati. Dana 8. sze je chulo na Krajini ostro puczanye iz malih pushak-vu *Bajanskoj* doliczi; od-kud je szuditi, da szu Karlizti na *Elisondu* vudrili. Pitanye, chija che denesz biti ova prates? je od velike vasnozti. Prechke, koje Kriztinianci imaju za dopelyati rechenu prates na odredyeno mezto, zadozno pokasuju, vu kakovoj sze-ztizki nahadyaju.“

Messager des Chambres od 14. Proszinceza zadersava szledeche piszmo iz *Oyazzuna* od 7. Proszinceza, koje szvedochi, da szu Kriztinczi predoblyeni. „Dva Don Karlovi batalioni szu jednu Kriztinzku chetu vu ogeny med sze prijeli y potukli. Chuje sze, da szu

Generali *Caratala* y *El Pastor* z vnogemi ranjenymi, med kojemi je vnosina chaznikov, po boju vu *Villafranku* nazad odztupili. Chini sze, da je *Espartero*, koj je na boj prekeszno doshel, vu *Zumarragu* oditi moral, y da je vu ovom lesaju od Karliztov napadyen josh po nochi nazad vu *Bergam* hitro pobegnuti moral. Vu ovom odztuplenyu szu ga Karlizti tako sivo tirali, da szu vnogi nyegovi vojnikи orusje y teletyake pobaczali, da berse besati mogu. Za ztalno sze zna, da szu Karlizti dana 6. Proszinceza vu *Oyarzunu* zadoblyeno predobitje szvetkuvali.

Memorial des Pyrenées zadersava szledeche piszmo szvoga, kak veli, dobro podvuchenoga korrespondenta: „Prates od jednoga miliona, 400 goved, y nekuliko konyev, Kriztinianczem z *Bayonne* poszlaña, je merala, kak sze zna, vu *Elisondo* povratiti sze, da nepadne v ruke Karliztov, koji szu ju na czezti proti Pamploni, vu vnogo věkshem broju chekali, neg dabi im sze nyejna ztrasa zadzoti protiviti bila mogla. Chuje sze, ali sze josh nezna, jeli ichtina, da je *Mina* 600 mladih lyudih z *Pamplone* poszlat, da zpomenu-tu ztrasu objache; pak da szu ovi neszrechni, koji szu drugach iz najbolyshih rodov [family] varashkih, od Karliztov napadyeni y vlovlyeni. — Dana 4. y 3. Proszinceza szu pri *Seguri* boji vchinyeni, pervi je dvojmben; ali dana 3. je predobitje na ztrani Karliztov oztalo. Oni szu tirali nepriatelya do *Bergara* y dozta szu mu kvara vchinili. — Karlizti szu vlovili jedno piszmo Generala *Espartera*, iz kojega sze vidi, da sze nyegovi sheregi vu velikom zträdanyu nahode, prez penez, prez oprave, prez obuche; da je nyihova tuga prekoredna, y da szam vech nezna kak che jih u vuzdi uzdersati; y ponavlya szvoju drugach vech dvakrat poszlanu proshnyu za szvoje odpuschenye iz szlusbe. — Ja szem vech napervo povedal, da che *Mina* szvoje prestimanye zgubiti, kaktigod y drugi; hochete videti, da sze moje prorochanztvo zpunilo bude.“

Messager veli: „Razglashena prates je josh dana 9. vu *Elisondu* bila. Karlizti szu dersali vsze pute vu *Pamplonu* zaszedyene;

ali sze je chulo, da che General Lorenzo tamo iti putov trebit.“

Moniteur obznanuje poleg jednoga szlusbenoga pismma iz Bayonne od 15. Proszincza, da sze je zdravje *Minovo* za vnogo pobolyshalo, y da sze ufa na zkorom opet poglavarstvo nad vojzkum prijeti.

Prates, koja je dvakrat iz *Elisonda* odishla, y opet sze nazad povratila bila, je dana 10. Proszincza szrechno vu *Pamplonu* doshla. — Ovo ohznanenye je vasneshe, neg jedno predobitje; jer da je ova prates vlovlyena, bi czeela kralyichina vojzka vnoga bila ztradati morala, kajti nikakovoga drugoga zdarsavonya nima, neg kaj iz *Francuzske* dobi.

Courier de l' Europe pishe, da je *Mina* proshnyu predal za szvoje odpuschanje iz szlusbe, y da che Generala *Llaudera* szasdasimyeg ratnoga ministral za naszlednika dobiti.

Poleg jednoga lizta iz *Madrida* od 7. Proszincza sze vladanye zreszno zabavlya z pitanyem od dotergnenya reda jesuitzkoga: Miniztri vendor od toga niszcu jednake miszli; jeden izmed najoszebuneshih [nyegovo ime nije obznanyeno] je ovomu nakanenu protiven.

Portugatka.

Kad je Kralyicza dana 2. Proszincza vu Narodno zpravische [*cortes*] ishla, bil je vesz varash z ztrasami obzert, y Kralyiczu zprevadyala je drusba jako velika. Toga sze zrok poveda, kajti je negdo zadnyi vecher ztaraoga leta pusku zprusil proti kralyevskoj palachi.

Morning - Chronicle zadersava szledeche oglashenye z Lizabone od 3. Proszincza: „Danasz su Cortesi do 20. t. m. produseni, da budu mogli miniztri vsze naredbe zvershit, koje su vech zdavna bili pripravili. Po-

leg onoga, kaj szem chul od nekih Poszlanikov, szudim, da pregovarjanja necheju tak ostra biti, kako vu pervom zpravischu. Poklam su Cortes, produseni, su vsze novine pochele umereneshe piszati.“

Franckuzka.

Moniteur od 16. Proszincza zadersava pogodbu med *Francuzkum*, *Anglianskum* y *Danimarkum*, poleg kojega zkradnya vlast pogodbam med *Francuzkum* y *Anglianskum* vchinyenem za potreti tergovinu szusnyev priztuplyuje.

Poruszka.

Nyih Velichanztvo Poruszki Kraly su szvoga doszadashnyega nenarednoga Poszlanika y Miniztra pri Hollandianzkem dvoru, grofa *Maltzana*, za iztu chazt pri Czeszarzko-austrianzkemu dvoru imenuvati doztojali. Izti grof *Maltzan* je vech zbog toga iz *Haga* vu *Berlin* doshiel.

Dana 30. Proszincza bila je vu Bechu szrednya cena [*cursus*]:

Zapiszov dersavzkoga duga po 5 p. Ct. v. szr. 100¹⁷/32; detto detto detto 4 p. Ct. v. szr. 93 5/3;

Poszud. z szrechkuvan. od 1820, za 100 f. v. szr. 210 ;

detto detto 1821, za 100 f. v. szr. 138¹³/16;

detto detto 1834, za 500 f. v. szr. 573 1/3;

Bechkevar. Banco-Ohligat. po 2 1/2 p. Ct. v. szr. 60 3/10; Bankakcie komad 1293 v. szr.

Vu C. Kr. Louterii vu Teretu dana 31. Proszincza 1835
jeszu szledechi broji vlecheni:

40, 41, 38, 19, 11.

Perva szledeche vlechenye bude 11. t. m. 1835.

Novine Horatzke drakrat na tjeden, y to vszakiput na pol arkusha v torc y szobotu skajale budu. *Danica* sze pak vssaku szobotu na pol arkusha priklopi, zvun Obznanitelja, koj tulikajshe drakrat na tjeden side. Czona na pol leta za domache 3 fr. za svanske 4 fr. szrebra snuska. Prednojenye: joche zmirem terpi tula na Cz. Kr. Postah, kak takaj vu Cz. Kr. priv. Novinarnici Horatzkoj vu Gospodzki vulinzi Br. 103.

NOVINE HORVATZKE.

TECHAJ I.

Dana 7. Szechna 1835.

BROJ 10.

Z a g r e b .

Dana 31. Grudna 1834 je viszokopostuvani gozpon Ferencz Runsko, plebanush u Molvi, od v. dvornô-vojничkoga Tolnachtva plebanushom Novogradzkom vu Krajini imenovan, za koju faru 6. Proszincza priszegel je.

Dana 31. Proszincza preminul je viszokopostuvani g. Ferencz Bubisuti, plebanush vu Vukmanicu.

V u g e r z k a .

Iz Posuna 29. Proszincza. Zvan treh tochek [punktumov] urbariuma, dokonchane szu oztale vsze med obodymi ztoli. Da vendor ztalishi vreme ono, vu kojem velikaski ztol ztaliske poruchke pretreszava, z nechem zpune, dokonchali szu vu predevcherashnym zhodischu, da cheju pravdenzko zdelanye napervo vzeti, y vre szu vchera odporuchek [Renuncium] velikaskoga ztola od 12. Rujna p. l. zverhu pervoga razdelenya nyegovoga, koj sze tiche naredyenya szudbenih ztolov, prijeli, y pervi §. „od podignenya Mirovnoga Scuda“ poleg volye velikaskoga ztola na ztran poz tavili, ar ovi sele, da sze nikakovi novi szudi nebi podigavali, nego da sze czeli ov poszel onde napervo vzeme, kadi bude zpmenek od pravdenoga reda.

Danashnyi 290. zbor obdersaval sze je pri obodyih ztolih. Zvan pretreszanya poruchkov y odporuchkov, urbariuma sze tikajuchih, dozpele szu velikaskoga ztola opazke zverhu poruchka ztalishov, gledech na podigne nyne mozta med Budimom y Pestom, k ztaliskom ztolu, koje ovdia na prepisz dane jeszu. Najzadnyich zishli szu sze zkupa obodva ztoli, y poszlassi szu Ny. Cz. Kr. Velichanztvu reprezentaciju zverhu redyenya Dunaja.

Velika Britania y Irlandia.

Londiniske novine od 14. Proszincza zadersavaju znamenito govorenje, koje Lord

Stanley na zbiratelye v Lancashiru dersashe. — Lord Stanley zpomina najperovich, da mu nije potrebno swoje miszli obshirno ochituvati, ar szu vre itak szycjem poszlushitelyom od vnozhih let zadozta poznane y on takovim nikada zneveril sze nije. Opazil je zajedno, da Sira Roberta Peela manifest zadersava od pocetka do konca prave, narodnomu zakonu primérne navuke Whigov. Da sze vu tom manifestu duh popraviteyzki, koj sze nikakovih ponovchic neboji, zgovarja — neg y zkupa duh nagnyenozti proti narodnomu zakonu. — Med oztalemi nadalye govori, iz kakovih temelyov vu szadashnyi minizterium, kak mu je Sir Robert Peel ponudil, ztupiti nije mogel. „Pitanje je szada, kojim da putom nam shetuvati bude? Vu szadashnyoj, veli sze, dobi moreli bi vszi popraviteyi zajedno poszluvati, zabit na vazaku razluku politichkikh szudov, y szlositi sze k jednomu jedinomu velikomu czilyu — da najmre szadashnyi minizterium prehite. Ja vendor niszem ove miszli y neverijem, da bi kaj takovoga za szada potrebno bilo. Ja sze nebudem niti jednomu jedinomu, niti vnosini pridrusil, gde nebudem za ztanovito znal, da sze nyihov czily, nyihove namere, nyihovi temelyi z mojemi zevezema y prez ikakve pogodbe szlasu; niti nikada dopuztil nebudem, da szu namere y temelyi onih, koji obchinzko ime popraviteyov nosze, oni izti, koje ili ja szada naszledujem, ili koje Lord Greyov minizterium negda naszleduvash. Ja nebudem nigdi pomagal, gde budem znal, da sze na obalnye ovoga ili onoga minizteriuma shetuje, doklam nebudem videl, da je moguche takov minizterium szlositi, koj bude bolye nagnyen zpelyanyu temelyov, za koje ja zavzet jeszem. Od mene barem nima sze szadashnyi minizterium nista bojati, premda z druge ztrani zavzati sze nemorem, da ga podpiral budem. Na me nista nezpadaju nagibi ovoga il onoga chloveka. Vendor pretreszavajuchi szadashnyi minizterium y premishlyavajuchi oszobe, iz ko-

jih je zeztavlyen — nebi mogel rechi, da lyudi, koji, kak ja, szlobodnoga szu mishlenya, pametnim nachinom veliku zaufanozt vu nye poztaviti bi mogli. Che bi pak videl, da sze szlobodne one miszli pravedno y oderto zpotrebljavaju; dusnozt moja, kakti postenoga chloveka bude, takova poprijetja podpreti, makar bi bash drugach proti takovim oszobam bil y nikakvu zaufanozt vu nye poztavlyal. Jeden szamo czily pred ochima imam: szrechu orszachku y napreduvanye mojih temelyov. Znam ja, da popravljana moraju napreduvati y shrom okolo szebe szigati, ali to szamo narodnomu zakonu prilichnym putom moguche je doztignuti."

G. Alex. Baring, szadashnyi predsednik tergovachke komore y peneznichki mester, zebran vu *Essexu* parlamentzkim kotrigom, ochituval je vu govorenju szvojem med oztalemi, da bi bil selel zadnye dneve szvojege sivlenya v miru zprevoditi, da nije zpoznal czelu vasnozt ovoga za uzdersanye czirkve y dersave velikoga harcza. Navlaztitko jako govoril je proti *Whigom*, y reklo, da ih nije kraly, nego da szu oni kralya, pozsvadivshi sze med szobum, jeden za drugim oztvili. Obechal je, da che *Dissenterom* pomochi, nakuliko najmre prez vrasenya czirkvenih pravicz moguche bude y zavezal sze je pred vszem, da che sze vzeti za ladanyzko gozpodarstvo, koje szada vu zeyszema putom y zlocheztom ztalishu poztavlyeno jezt.

Sir Edward Knatchbull, ohchincky platiely vojzke, kojega szu protivnichke novine za tak ztrashnoga y besznoga proti - popravitiela zkriciale, ochituval je pred zbiratelyi szvojemi, da je nyegova y czeloga ministriuma selya, miszel puka zezvedeti y poleg nye sze ravnati, ar dobro znaju, da sze drugach zdersati nebudu mogli. Dopuztil je nadalye, da, kaj sze deszetine dotiche, velike y glavne premembe potrebne jeszu, y zaszegural je, da on niti kakti *Tori*, niti kakti *Whig*, nego kakti poszczebni chlovek poszluval bude y vszakoga podpiral, koj za obchinzko dobro delal bude.

Sir James Graham govoril je med szvojemi zbiratelyi jako nepriatelyno proti miniztrumu. Veli najmre, da ravnitelyzto vech nemore iz gorshih materialov zeztavlyeno biti, neg je szada; da czele perveshe sivlenye szadasnyih miniztrov zadozta pokasuje, nyihovo vszeydilno szuprotivzto proti vszem dobrem ravnitelyzta, naredbam y nagneny proti zlem navadam. Poleg vszega toga ochituval je, da im sze on szuprotztayil nebude, ako sze szamo terszili budu kaj dobroga zpelyati.

Vu Skoczü zapochela szu sze tulikajshe zbiranya, ali kak je videti, vsze bolye za szlobodno miszlechu ztranku. Vu *Edinburghu* derzano je pervo zbiranye 12. Proszincza, y negledech na gerdo yreme, zpravishe sze 10,000 lyudih pred *Hustingi*, zvun toga szu josche obloki y krovi blisnyih his obzterti bili.

Iz Londina dana 20. Proszincza. Torichke novine *Times* vele, da vu szadashnyem parlamentu blizu 170 Toriov vishe bude, kak vu perveshem: — Vu *Dublinu* szu gozpoda *O' Connell* y *Buliven* zebrani. — V *Kumberlandu* je zebran Sir James Graham.

Dana 24. Proszincza. Parlamentzka zbiranya szu vsza dokonchana, zvan 36. Poleg *Couriera* je 380 popravitiyov a 242 *Tori*, anda 138 vishe proti szadashnyemu miniztrumu. Ovih 36 zbirany, koja nam josh za szada neznana jeszu, dojdu vekshum ztranum na *Irlandiu* [*Irsku*].

Vu Yorku pri priliki zbiranya za szeverzku ztran ove grofovie, gde najmre popravitiyi doszada obladashe, podigla sze je punta, vu kojoj dva zdersavajuche ztranke kandidati, g. *Duncombe* y *Walker* ne dalko od varasha iz kuchije ztergnyeni szu bili, z kojemi szu potlam tak nechlovechno baratali, da szu morali vu nekoje blisnye imanye pobechi.

F r a n c s u z k a .

Iz Pariza dana 21. Proszincza. Pitanye zverhu amerikanckoga duga sze vsze bolye zaplyte. Y vre pervlye, nego kamera nad szebi danum osznowum naredbe, vu tom poszlu tolnach dersati bi mogla, nanudyaju y prepishuju joj sze ze vszih ztranih dokonchki.

Ona naj zplatyanje znanih 25 milionov Ameriki zkrati, naj térjanye zjedinyenih Szeverno-Amerikanckih Dersáv za neobztojno proglaszi; neka z drugemi rechmi minizterium prehit, ter Ameriku na rat pozove. Gozpon *Hyde de Neuville*, chizti Legitimist, to jezt chlovek szamo za odvechnoga kralya zavzet, kojemu je ta prilika vugodna, da szadashnye vladanye razdrasi, dal je ztanovito piszmo vu novine poztaviti, koteru ochituvanya od ztrani miniztrov na kameru pokliszarzu zrokvalo bude. *Hyde de Neuville*, bivshi vu vremenu podignutja francuzski poszlanik pri *zjedinyenih dersavah*, szudi, da szu Amerikanczi Francuzom vnogo vishe, neg' 25 milionov dusni, od onoga najmre rata, kada za nyihovu szloboschinu y szamoztalnozt vojuvalo sze je. Morali bi sze anda zmencze rachuni naprawiti, ter Francuzka bi od 50 let chinse potrebuvali mogla. *Hyde de Neuville* zpominya pri tom, da vu onoj dobi Amerikanczem nije doshlo na pamet, izti dug terjati; ako bi dakle szada zaradi teh 25 milionov rat naztal, tak naj orszag to szebi szmomu pripishe: zakaj Karola X. zadersali nisu.

S e v e r n a A m e r i k a .

Dana 17. Grudna p. I napervoztavil je vu Senatu g. *Webster*, da sze varaschanom zjedinyenih Dersáv, koji od Francuzke onih 25 milionov frankov dobiti imaju, ta suma iz orszachke peneznice zplati. Nadalye je v Senatu y pokliszarzkoj komori [Deputirten-Kammer] dokonchano, da prezident vsza piszma, koja sze toga poszla tichu, y vsze lizte med Washingtonom y Parizom, ondeshnym najmre szeverno-amerikanckem poszlanikom y szobum izmenyene, pred nye poztavi.

Dersavni morzke vojzke otajnik obznanil je zpravischu, da czela morzka zjedinyenih dersáv moch 12. velikih bojnih brodov, 13 fregat, 14 korvet y 6 golet broji. Zvun toga pripravno je dozta materiala za podigne-nye 5 velikih morzkikh brodov, 11 fregat, 7 korvet y 2 golet. Broj mornarov vszake fele znasha 6072; a vetomadne ztopram znova zku-pazpravlyena morzka vojnichka cheta broji, zkupa z oficziri, 1283 lyudi.

S p a n y o l z k a .

Messager des Chambres zadersava szle-deche piszmo iz Madrida: „V Madridu dana 8. Proszincza. Zbog razlichnih temelyov, koje kotrigi kabimenta szlediju, je vladanye vu szvojem poszluvanyu jako preprecheno. Izti upralyanya poszli neidu, kak bi morali; kajti minizter domachih poszlov dozta dela ima, szamo da sze brani proti navalenyam szvoga drúga, novoga ratnoga miniztra. *Llauer* sze je odmah, kad je doshel, v ochiti rat poztavil proti *Moscusu* y najberse, da che ga za malo vremena iz minizteriuma izrinuti. On sze niti z *Torenom* ni malo ne szlase. On ve-li, da sze drugi nachini moraju podprijeti, za rat vu szeverzkih dersavah dokonchati, kajti bolez *Minora* y ztalish ove ztrani Spanyol-zke obchinzku zkerblyivozt zbudjavaju y vszu pazlyivozt puka zabavlyaju. Med nachini, koje je *Llauer* napervo doneszel za rat dokonchati, je pervi, da sze ima Francuzuk na pomoc zvatii, ako domacha szila zadozta nebude; drugi, da sze poglavarzto nad vojzkum *Mini* oduzme, pokehdob zbog bolezti rat napreduvati nemore. On hoche takajshe, da sze vu oneh dersavah, gde sze rat vodi, czivilzkom ravnitelyom oblazt uzme, y voj-nichkim poglavarom, navlaztito gledech na po-lieziu izruchi.— Vu dvojem kabinetzkem zpravischu, koje sze je dersalo za dogovarjati sze od toga, szu sze miniztri med szobum szamo gledech na czivilzke ravnitelye pogodili, a vu vszem oztalom sze neszlasu. *Martinez de la Rosa* je, kak vszigidar, vszakomu mishlyenyu od ztranzke pomochi protiven y je vetomad-ne v jednom szlusbenom razgovoru z gozponom *Raynevalom* ochituval, da dugovanye bo-lye ztati nemore, ter izvishe je generalu *Ala-ri* v jednem na nyega poszlanem vputyenyu naruchil, da Toriom reche, da Spanyolzka nikakvoga ztranyzkoga medztajanya iliti umeshanya nepotrebuje, y da je nyejna bojna szi-la vech kak zadoztna, da z puntari *Navarrez*-kemi na konecz dojde. Tolnachtyo vladanya je izraven protivnoga mishlyena, y je ov dan vu jednom piszmu, koje je, kak szude, *Marquez de las Amarillas* piszal, uprav ochitovalo, da sze Navarrezko zdignutje prez tu-dye pomochi vgasziti nemore. Najvechja

teskocha lesi vu tom, kak y gde sze pomech medztajanya potrebovati more; kajti ako sze odmah nevchini, kaj je nakanyeno, tak bi moglo josh zlo z toga iziti. Ovde bi vsze teskoche preobladane bile, da bi sze *Toreno* y *Llauder* [sto neche bit' lahko] zjedinili, jednum ztezum ishli, y minizterium napravili iz musov, koji szu verztnéshi neg nyihovi szadashni drugi. — Pri dvoru szu vszi za ztranyzku pomoch zavzeti, ali je najvishe nyihovoj nameri to protivno, da kraly [francuzki] Lyudevit Filip od toga nista znati neche. — Nekoji szu *Llauderu* predztavili, da na pomoch *Miu* josh jednoga poglavara k vojzki vu Navarru poshalye, v kojega on vszu zaufanozti poztaviti more; ali on toga neche vchiniti, kajti veli, da nijedan verztan chlovek nebi na to priztal, drugu chazt vu Navari obnashati, gde bi odgovarjanye za vszaku neszrechu na nyem lesalo, a on bi z druge ztrani moral z pogiblju szvoje szlave y sivlenya zadoblyenne lavre na poztelyu *Minoru* polositi. Buduch, da szu ovi temelyi ochivezto iztiniti, tak szu generalu *Llauderu* ponudili, da on ze vszum, koja mu kakti ratnomu miniztru na zapoved pripravna ztoji, bojrum szilum vu *Navarru* odide. — Ali nima dozta sheregov, z kojemi bi puntare obladal. Szadashnyi voda one divizie, z kojum je pervo *Cordova* ladal, pishe, da bi za oszvojiti szeverne dersave najmanye 40,000 lyudih vishe potrebno bilo, neg sze ih szada tamo nahadya, a ako sze vsze zkupa zbere y vsze druge ztrani dersave z pogibelyum zburkanya obchinzkoga mira oszáme, tak che sze komaj 10,000 lyudih zpraviti mochi. *Llauder* je szvoje druge pital, jeli oni dobri ztoje za uzdersanye mira domachega, ako on ze vszemi sheregi, koji szu mu pod zapoved, vu *Navarru* odide? Nigdo sze ni podufal odgovoriti. Nash ztalisz

je jako nevolyen, a vreme sze vendar zani-kaj gubi.“

Portugalzka.

Poleg najnovéshod od 10. Proszineca iz *Lizabone* dôshavshih liztov, je onde vsze mirno bilo y kralyicza, koja malko bolezna bishe, je vre opet ozdravela. — Kazalische, gde ztanovito, vre vu 6. liztu nashih novin zpomenuto, francuzkikh igrokaczov drustvo iga, zove sze szada: „*Theatralzko vuchilische francuzkoga jezika*.“ — Ratni minizter je szlusbeno ochitoval, da za shezt tjednov po mladom letu 1835 nema vishe niti jeden ztranyzki vojnik vu Portugalzkoj biti.

Nemska.

Vu *Côthenzkikh novinah* od 21. p. m. chteje sze: Vnogim *Hahnemannovem* y Homöopathie priatelyom vugodno chuti bude, da ov nyein pochetnik, akoprem 80 let ztar, josche zmir zdrav y chil, nazopet osenil sze je. Dana 18. t. m. obszlusavalо sze je venchanye prez vszake zprave vu nazochnozti rodbine y nekojih priatelyov. Mlada tovarushicza *Hahnemannova* gozpodichna *Marie Melanie d' Herilly* je iz Pariza, kehi nekojega ondeshnyega zemelyzkoga gozpona.

Srednja czena sitka vu Zagrebu dana 7. Szechna:

	Vu szrebra
Banatzka pshenicza	3 fr.
Horvatzka t.	2 fr. 30 kr. do 2 fr. 36 kr.
Napolicza [Halbfucht]	2 fr. 30 kr.
Hers, ili ras	1 fr. 45 kr. do 2 fr.
Kukuruga	1 fr. 48 kr. do 2 fr.
Proszo ili proja	1 fr. 45 kr.
Jechmen	1 fr. 45 kr.
Zob	1 fr. 30 kr. do 1 fr. 36 kr.

Novine Horvatke dvakrat na tjeden, y to vszakiput na pol arkusha v tork y szobotu zhajale budu. *Danicza* sze pako vszaku szobotu na pol arkusha priklopi, zvun Obznanitelja, koj tulikajshe dvakrat na tjeden zide. Czena na pol leta za domache 3 fr. za zvanske 4 fr. szrebra snasha. Predbrojenye josche zmirom terpi tak na Cz. Kr. Postah, kak takaj vu Cz. Kr. priv. Novinarniczi Horvatkoj vu Gozpodzki vutiesi Br. 103.

NOVINE HORVATZKE.

TECHAJ I.

Dana 10. Szechna 1835.

BROJ 11.

Z a g r e b .

Vu szelu *Boszanczy* pripetil sze je per-voga *Proszincza* t. l. po nochi ogeny, koj vu malom chaszu nekuliko his zkupa z drugemi ztanyi na pepel obernul je. Pri ovom saloztnom dogodyaju pokazashe oszebjujnu chlo-vechnozti peldu Nyih Excell. gozpodin gene-ral *Nugent*, koj izti dan iz *Terzta* vu grad *Ztelnik* doshavshi, kak bers ognya szvetlozt zpazi, odmah z szinom *Albertom* y z szvojemi szlusbeniki ujashe-y vsze na gaszenye potrebno orudelye dopelyati uchini, ter akoprem od dalekoga puta truden, vendar da ognya lyutozt vtishiti priomore, zkoro do jutra na meztu nesvreche ozlavshi, vsze potrebne naradbe napravil je. Mladi pakò grof *Albert*, czeszarzki oficir prez ztraha ochivezte pogibeli, ognyene krovè y ztene rushechi kakti najprirozteshi vojak, marlyivo posluval y hrabreno branil je. Za tak odichemu dobro-tivnozt y lyublyenu pomoch Nyih Excellenczi, kak takaj mladomu gozpodinu grofu *Albertu Nugentu* szifromaski pogorelczi iz glubline genyenoga szerdcza ponizno zahvalyju, ter sze za polehchiczu kakovu zadobiti, vszemu orszagu zkrusheno preprouchaju.

Velika Britania y Irzka.

O' Connell ochituje vu szvojem, na zbi-rateleye *Dublinzke* dersanom govorenju med oztalemi, da che obzati na oddrusenyu *Irzke* [Irlandie] od *Anglianze*, il siv il mertev oztal; vszikak vendar najvekshi nyegovi szu-protivniki budu ga pripravnoga nashli, da pre-ztuplenye *Irlandie* iz szadashnyega ztalisha k szloboschini y szamoztalnozti, kak najbolye moguche bude, nepogibelyno vchini. Pozva-she vsze prez razlike ztranke, neka nedopuze, da bi sze narod irzki nadalye ponizuval y kakti shumak, koj szamoga szebe ladati nemore, vu selezju zpet dersal. Proti *Whigom* y *Torion* govoril je z ochutim poteptavanyem y odurjavanyem, hvalechi sze, da on, zvan

iztinite szlobode y pravichnozti, drugoga te-melya nezpoznavat. Rekshi nadalye, da za ovu szlobodu zadobiti, deszetine sze doterg-nuti, gozpodujuchi czirkveni zakon v *Irzki* preztati, triletni parlamenti vpelyati, y zbira-nya otajnim odvetuvanyem obszlusavati sze moraju, dal je za razmeti, kak da je on taj, koj proti *Jakobinizmu* y puntarii vojuje, vre sze je zadnyich y branitelyom obztojechega v Angliazkoj dersavno-szamoladavzkoga za-kona imenuval. Ravno tak govoril je gozpon *Ruthren*, koj proti lordmajoru *Dublinzkomu* najmersje rechi potrebuyashe, imenujuch ga lasczom y ogerditelyom, kajti je nekoj dokument podpiszal, vu kojem sze veli, da gozpon *Ruthren* k zebranyu nije prikladen. Proti ovem dvem podignushe sze dva zdersavajuchc ztranke kandidati *West* y *Hamilton*. Oboda govorishe jako krepko proti okrutnozti *O' Connellovoj*, pokazajuch, kak bi potrebito bilo, da sze vszi pravomiszlechi zjedine y dotergnu neredno baratanye, koje szame pomor y ne-volyu po orszagu razpreztira, josh je *West* ochituval, da che vre Goliata bune y bludne vere kamenom iztine vszegnuti. Buna na cze-ztah *Dublinzkih* bishe peszve velika y po-glavarzto potrebuvalo je vsza mogneha, da obchincki mir y szegurnozi zdarsi. — Ali kak szmo vre v perveshem liztu nashih novin vi-deli, zebrani szu vendar *O' Connelly Ruthren*.

Times imenuje szada 5 ztrankih vu *Anglianze*: 1. ztranka *Toriov*. 2. ztranka zdersavajuchih *Whigov*. Ova, kaj sze glavnih temelyov tiche, nerazluchuje sze nista od *Toriow*, ar takajshe seli ztoliczu kralyevzku zder-sati, vsze zle navade dotergnuti y potrebne popravke vpelyati; nego szamo zato razdru-suje sze od *Toriow*, kajti joj sze bolye dopada perva je ravnitelyzto grofa *Melbournea*, neg szadashnye *Sira Roberta Peela* y zato terszi sze szame takve kotrige vu parlament zpravi-ti, koji vezdashnyemu minizteriumu protivni

budu. 3. ztranka *korenitih Whigov* potrebuje, da pri parlamentzkem zbiranju vszaki naj e-tajno odvetuje [votizira], da sze na tri leta parlamentski kotrigi zeberu, potrebuje nadalje razfalatyenyje czirkve, pomenshanye zbiratelyzkih dohodkov, da sze broj zbiratelyov vu kotarih dvojverztno poveksha. 4. ztranka *korenitnikov* potrebuje, da sze vszako leto novi parliament zebere, da bi vszaki y szlednyi imal praviezu za parliament zbirati, y da ne-bi jedna czirkva vekshih pravicz imala kak druga. 5. ztranka *pukoladurska*, oderto ochitujte, da che puntu podignuti, da je vre szita szamoladavzkoga zakona y da je vre zkradnya doba, od Amerikanczey pameti sze vuchiti. Ova ztranka je jako szlaba, y neznasha v ztolnom *Londinu* niti 1/13 ztran vszikh zbiratelyov. Iz toga je videti, da *Torii* y *Whigi* szamoladavzkii dersavni zakon zdersati hote a popravke szamo poleg toga zahtevaju, gde szu-protivnim nachinom *koreniti Whigi*, *korenitniki* y *pukoladarsci* za puk zavzeti jeszu y malo sze zato brine, jeli poleg toga kraly, ple-menschina y obchine obztati mogu.

Poleg iztini zpodobnoga rachuna dele sze odveti za novi parliament ovako: *Chistih korenitnikov* je 100 do 120; *korenitih Whigov* 80 do 100; umérnih y zdersavajuchih *Whigov*, naszlednikov *Melbournovih* y *Stanleyovih*, 160 do 180; *Toriov Sira Roberta Peelera* 120; *Toriov herczega Wellingtona* 30; *chistih Torior* 50 do 60. Che je ovo razdelenye iztinito, tak je mochi prevideti, da sze *Peeler* minzterium tak dugo dersal bude, doklamgo-dec hoche za szada potrebne popravke, koje umérna ztranka naroda vpeiyati seli, podpírati, ali barem nyim sze ne protiviti. Narodno szuprotivnichtvo broji najvishe 220 kotrigov. Od *Melbournove* y *Stanleyove* ztranke neima sze *Peel* vnogo bojati.

Asni-Bey y Achmet Effendi viszoki chaztniki u turzkoj vojkzi, doslli szu iz *Czarigrada* kroz Nemsku y *Francuzuku* v *Londin*. Chujemo, da szu od Zultana szimo poszlani, da vide ovdéshnya vojnichka vuchilischa, poleg kojih potlam Zultan szvoja, za odhranenyje mladih chaztnikov podignul hude.

S p a n y o l z k a.

Z *Madrida* od 7. Proszincza sze chteje vu *Electionu*: „Kurir je glasz doneszel, da sze je puk vu *Kartageni* proti vládanyu zdigel. Pervi peshichki regiment je zapoved dobil, za izmembu 4. regimenta tamo odpraviti sze. Chuje sze, da che josh vishe drugih ztrasanzkikh regimentov tamo oditi.“

Memorial des Pyrenees pishe: „Karlitzinski general *Eraso* je dana 3. Proszincza z 6. biskajskemi y 3. alavezskemi batalioni iz *Biskaje* vu *Kastiliu* proti varashu *Burgos* preshel, da sze z plebanushom *Merinon* zjedini. Doshavshi *Eruzo* do *Medine de Pomar*, napeti sze na jeden granadzki batalion y vszega polovi, tak da mu nigdo nije vujti mogel.“ *Quotidienne* veli, da je *Eraso* pital *Zumalacarreguya*, jeli mora ove szusnye poleg nyegovec perve zapovedi poztrelyati, ter kajti mu je on to vu odgovoru opet naruchil, tak szu za 3. dana vszi zkupa pogublyeni.

Poleg glaszov iz *Madrida* od 11. Proszincza szu tamo v ztrahu bili, da che *Eraso* doshaztje vu *Kastiliu* duh onoga lyudztyva za *Don Karla* zbuditi, dapache szu sze bojali da izti varash *Burgos* puntarzku zaztavu podigne.

Morning - Heraldov korespondent iz *Madrida* pishe: „Pokehdob *spanyolzko* vladanye rat vu szevernoj ztrani dovershiti nemore y pokehdob szudi, da zdignyenczi vishe za szvoja privilegia neg za *Don Karla* vojuju, je najpotlam za dobro obnashlo, ova *privilegia* a *spoznati y szveto obdersavati*. Francuzka che za obdersanye ovoga dogovora dobra ztati; ali herczeg *Wellington*, komu szu takajshe od toga piszali, neche nista za to znati.

Morning - Post poveda, da szi je kralycza *spanyolzka*, ako sze nyejna dugovanya zlo dokonchaju napervo vzela, z svojemi kcherjami v Talianzko oditi, ar je vre dugo vremena tomu vsze szvoje prichuvane noveze tamo poszlala.

Messager zadersava szledeche piszmo iz *Bayonne* od 18. Proszincza. „*Spanyolzki* poszli szu sze szada zevszema drugach obernuli,

neg szu pervo bili. Szada ni vishe nit' zponenka od toga, da bi sze karlitzinzka vojzka preobladala, kajti sze vidi, da vladanye ze vszum szilum, koja mu pod zapoved ztoji, za szada toga vchiniti nemore, nego szada sze o tom baratyte, da sze konstitucionalzko vladanye tretjoj y zadnyoj katastrofi [premembi], koja mu nadztoji, vugne. — *Don Karlos* je tako szeguren za dober konecz szvoga podprijetja y tak sze je verlo objachil vu *Biskaji* y *Navarri*, da vu *Huici*, gde szvoju ztoliczu poztaviti kani, jeden grad zidati chini. Sto vishe, zapovedal je *Erasu*, da ide z 5 batalioni vu *Asturiu*, kajti sze ufa, da tamo vnogo priatelyov ima. Nyegovi vojnichki bulletini [vszakojachka piszemeca iliti kratka piszmena oglashenya] sze szada stampaju, kak sze priztoji y izlaze u vreme odlucheno.

Moniteur od 24. Proszineza zadersava szledeche glasze iz *Spanyolzke*: „Z odluchkom od dana 12. Proszincza je Navarra z tremi *biskajzkemi* dersavami [*Biskaja*, *Alava* y *Guipuskoa*] poztavlyena vu ztash obeszdnutja. Vojnichko poglavarzvto che najvekshu oblast tamо imati. Vu *Arragonii*, *ztaroj Kastili* y *Katalonii* je oblast vojnichka razshirena [povekshana]. — Dana 6. je *Manso* szvoje sherege vu okoliczi *Villarcaya* zkupil. — Dana 8. sze je povratil *Eraso* vu *Biscayu* chez doliczu *Mena* zvanu. — Iztoga dana sze je *Zumalacarreguy* chez doliczu *Amescoa* vu *Navarru* povratil. Dana 16. sze je *Don Karlos* vu *Eulati* z *Zumalacarreguyom* zeztal.

Quotidienne od 24. Proszineza veli od zadnyega gibanya *Karliztov*: „Danasz szmo glasze iz spanyolzke medye dobili, koji do dneva 14. doszisu. *Zumalacarreguy* ni dalye od *Vittorie* doshel, kak nekoji journali oglaszili szu bili; na izti nachin niti *Eraso* nije proti varashu *Burgos* napreduval. Jer kad je on szvoju nameru, orusja prizkerbeti y okolicze pregledati, doztignul, povratil sze je nazad vu *Biscayu*, odkud je bil y proshal. *Zumalacarreguy* je dana 14. iz *Alegrie*, mezta *alave-zkoga*, z nekulikemi batalioni y z jednum lumbardum odishel, za vudriti na tverdyavu

Maestu, koju 800 *Kriktinczov* chuva. Shezt jezer *Kriktinczov* je vu okoliczi *Estelle*.

Z *Bayonne* od 18. Proszincza. Dana 15. t. m. je *Zumalacarreguy* na *Maestu* vu *Alavi*, mezio 2 y pol zemlyopiszné milje od *Vittorie* leseche, z 9 batalioni vudril.

Za okornim protivenjem, koje je do pol-dan terpelo, szu *Karlisti* tverdyavu na jurish oszvojili, z zgubichkom 60 mertvih y 80 ranjenih. Pedeset varaschanov je poszecheno, koji szu pomogli varash braniti y koji szu pervi ponudyavanye *Don Karloroga* komandanta, da varash predadu y da nyim nishta neche biti, zahitili; nyihove kuche szu bile plenyane. *Don Karlu* je dana 17. obznanyeno, da sze je vu *Valadolidu* buna [revoluczia] za nyega podigla. Dva bataliona, koji szu onde ztrasili, szu *Karla V.* Kralyom proglaszili.

P o p i n z k a z e m l y a.

Z *Rima* od 12. Proszincza. *Don Miguel* sze josh vu ovom glavnom varashu nahadya y ztoji vu szudbenoj pravdi z szvojem kuchegazdum, pri kom je na ztanu. Stima sze vendar, da che zkoro vu *Piemont* oditi; kajti mu je kraly jednu szvoju palachu pri *Nizzi* za prebivanye odredil.

Od 17. Proszincza. Doshel je szimo francuzski komandant, general *Cubieres* iz *Jakina* [*Ankona*], da ozta vu ztran zime z cheiyadjum [familium] szvojum kod nasz zprevodi. On je ovde vu velikom prestimanyu.

Gazetta Ticinese ima szledechi chlenek iz *Jakina* [*Ancone*] od 18. Proszincza: „Pishe nam sze szledechi glasz, kojega vasnozt, ako je iztinit, nashem chtavezem preszuditi puschamo y kojega prez poruchanzvta za nyegou iztinitozt obznanujemo: Denesz je szumpornicza [ladja] iz *Korfu* doshla. Vu gerchkeh novinah *Salvatore* chteje sze, da brodi iz *Smirne* doshavshi povedaju, da je Czar Turzki vubit y da szu tri Pashe vladanye prijeli, dokle szin czarov k dobi dojde.“

G e r c h k a.

Z *Atene* od 27. Grudna 1834. Pred ne-

kuliko dnéov je doshel szimo cz. kr. auztrianzki poszlanik g. *Prokesch od Ostena*.

Po naredbi vladanya je vu vszakoj vuliczi jeden drevni ztup, z napiszom imena vulicze y z lampashem poztavlyen; ovo razszvetyenye vulicz je vu *Ateni* potrebno, kajti sze vszi puti vu jako zlochezjom ztalishu nahadyaju.

T u r x k e.

Lizti iz Aleksandrie od 3. Grudna 1834 povedaju tusne glasze od ztrahovite kuge, koja vu onoj okoliczi vnego zla zrokue. — Pa leg potlashnyih, iz Aleksandrie chez Malu doshavshih glaszov, obznanyeno je nameznomu kralyu iz *Arabie*, da sze je czeli *Hedshas y Jemen* nyegovoj vojzki podvergel. *Ibrahim Pasha* zadersaval sze je v Jeruzalemu, da rekrute pokupi.

S z e v e r n a A m e r i k a.

Angliancki lizti donashaju izvadke iz novin y piszem *Washingtonzkikh* y *New Yorkzkikh* do 27. Grudna. Veksha ztran zmed nyih zadersava y prorokuje mirovne glasze. Nekojo sze vendar od nyih razluchuju. Komishia, koja rachune med Amerikum y Francuzkum raztrebiti ima, zeztavlyena je iz szamih *Jacksonovih* prijatelyov tak, da sze je nadeati, da zevszema z poszlanichtvom prezidenta szlosila sze bude.

Poszlanik nekoj iz *New-Yorka* je ochituvan, da, ako z Francuzkum morzki rat na-ztane, tak ga dersava *New-Yorka* szama voditi hoche, ako druge *Zjedinyene Dersave* k nyemu nepriztupe. — Nekoj *Washingtonski* korespondent veli: „Zpravische poszlanikov vsze vishe y vishe boju je naagnyeno y to ne szamo ztranka *Jacksonova*, nego y branitelji tarifa. Vnogi zevszema ostroumni prija-

telyi rukodelzta [manufaktur] szude, da boj izto rukodelzta chverzteje utelemeyi, kajti za vodyenyje boja treba je, da sze malte povekshaju y za dovershenim ictim bojom ove vekshe malte za zplatiti bojne duge zadersati sze moraju. Ovi velc, da nasha tergovina ne bi vekshu skodu terpela, neg bi nashe rukodelzta haszni po tom dobilo. — Dvojilo sze je predi, jeli general *Jackson* za ictinu boj seli. Ja stimam za ztanovito, da ga seli.“ „Sire — reche mi nekoj dobrí y pravedni *Jacksonecz* — ja szem imal postenyé z namish ztarim kapitanom govoriti. On me je zaszegural, da je pripraven od Francuzov zadovolyschinu szi prizkerbeti, makar ladja za ladjum nashe morzke vojzke vu dno prepadne. Ja chu, prida k tomu prezent, ztupiti na jednu ladju y che bu treba, z nyum vtonuti.“

F r a n c u s u s k a.

Knez Talleyrand more szamo josh z pomochjum dvih szlúg hoditi. V kuchiju morati ga je dignuti. Dana 2. Széchna zpunil je 81 leto.

Dana 6. Szechna bila je vu Bechu szrednya cena [cursus]:

Zapiszov dersavzkoga duga po 5 p. Ct. v. szr. 100 4/5;
detto detto detto 4 p. Ct. v. szr. 93 9/10;
Poszud. z szrechkuwan. od 1820, za 100 f. v. szr. 212 1/8;
detto detto 1821, za 100 f. v. szr. — ;
detto detto 1834, za 500 f. v. szr. 572 1/2;
Bechkevar. Banco-Ohligat. po 2 1/2 p. Ct. v. szr. 60 9/32;
Bankakcie komad 1300 v. szr.

Vu Cz. Kr. Lotterii vu Gradcu dana 7. Szechna 1835 jeszu szledechi broji vlecheni:

71, 9, 51, 87, 89.

Pervo szledeche vlechenye bude 18. t. m. 1835.

N o v i n e H o r v a t z k e dvakrat na tjeden, y to vszakiput na pol arkusha v tork y szobolu zhajale budu. *Danicza* sze pako vszaku szobotu na pol arkusha priklopí, zvun Obznanitelya, koj tulikajshe dvakrat na tjeden zide. Czena na pol letu za domache 3 fr. za zvanzke 4 fr. szrebra znamka. Predbrojenye josche zmirom terpi tak na Cz. Kr. Postah, kak takaj vu Cz. Kr. priv. Novinariczi Horvatkoj vu Gozpodzki vuliczi Br. 103.

NOVINE HORVATZKE.

TECHAJ I.

Dana 14. Szechna 1835.

BROJ 12.

Z a g r e b .

Kak po czelom orszagu, tak navlaztitu vu nashem glavnem varashu 12. t. m. dan najmre Narodyenya Nyih Cz. Kr. Velichanztva *Franye I.* z velikum y doztojnum szvetechnoztjum obszlusavanje. Nyih Excellenczia gozpodin *Alexander Alagovich* szlusili szu vu ztolnoj czirkvi popevanu mashu za vszelyublyenoga domovine Otcza, vu nazochnozti vszega szl. Poglavarzta y izvishene gozpose. Po mashi pako zpeval je mlajshi *Clerus* narodne popevke: „*Bose sivi Franyu Czara!*“ y „*Bose sivi Karolinu!*“ vu domorodnom jekiku. Metemtoga na kaptolomzkom piaczku z velikum paradum poztavlyena divizia, ovdle sechega cz. kr. peshichkoga *F. Bentheimzko* regimenta y szl. purgarzko - vojnichke chete puczale szu, kojim musari glaszno odgovarase. — Zatem preizvisheni gozpodin Biskup dali szu veliki szlavno - szvetechni ztol, pri kojem Nyih Excellenczia izrekli szu odiche ne zdravicze za Nyih Cz. Kr. Velichanztvo, najmiloztivnéshega narodov Otcza, za Nyih Velichanztvo Szvetlu Czeszariczu, za Mlajshega Kralya y vesz najvishéshi Austrianzki Rod; na koje napitnicze vsza velikim brojom nazochna gozpoda za glasznym szerdca radoztjum odgovorishe. Veszelle ovo vu palachi nazochna musika ovdesnyega cz. kr. regimenta triput ponovlyenim szlavoglaszjem: „*Bose sivi Franyu Czara!*“ povekshala je.

Kr. Dvorzka Kancelaria podelila je chazt pravdobranitelya sziromahov pri szl. szudbenom kralyeztvih *Horvatzko*, *Slavonszko* y *Dalmatinzko* ztolu pl. g. *Franyi Novaku*, Varasdinzke varmedyie Viczefiskalu ter izte y Krisevechke varmedyie ztola szudbenoga priszedniku.

Vchera 13. t. m. od szl. Poglavarzta szlobod. y kr. glavnoga varasha Zagrebechkoga vu tolnachu na obchinzku vszeh radozt zebran

je varaskim ovdesnyem plebanushom viszokopostuvani gozpon *Stefan Pogledich*, dogodovschine y pravicz czirkvenih navuchitely, filozofie doktor, ovdesnyega plemenitoga Konvikta podravnitely y szl. varm. Varasd. ztola szudb. priszednik.

Vchera preminul je ovde vu plyuehnom saru gozpon *August Bernath*, ztaréshi navuchitely grammaticalzkih skol y priszednik szl. varmedyie Varasdinzke vu 50 dobe szvoje letu. Vechni pokoj y zpomenek verlomu y pre vrednomu navuchitelyu!

Primorje Horvatzko.

Dana 13. Ztudna [Novembra] 1834 ob 10 vuri predpoldan je pieleg [fela ladjih] *Stefana Fiamenga*, iz *Zadra* vu *Reku* brodechi, tri morzke milye od kopna, od szilovite bure popadyen y vu zadnym zatoku morja *Karnerzko* med *Rekum* y *Lovranom* prevernyen tako, da szu vszi nutri bivshi lyudi vu oblazti zburkanih szlapov z vana na ladyi dersechi sze oztali, izvan dvih sen granicharzkih, koje szu sze bile vu nuternyu ztran ladje zkrile, ter kakti vu grobu zakopane nahadyale. — Videchi ovu pogibely lyudolyubni kapitan *Rechke* luke, odmah dve ribarzke barke y jedan malo pred tem doshavshi pieleg kapitana *Ivana Persicha*, ze vszem tem, da sze je bura, zdigala, na pomoc odpravi. Boreche sze nepreztraheno ove tri ladje z nadutim morjem, dozpeju do neszrechnih pogibajuchih, koje oszlobodivshi, povleku prevernyen pieleg vu luku *Lovranzku*, *Iku* zvanu, kamo szu ob 5 vuri popoldan doshli. Onde szu sze vech bili vno gi *Lovranczi* od naravzke chlovechnozti ganjeni, ovim neszrechnim na pomoc zkupili, y med oztalemi takajshe ondeshnyi zdravja deputat, gozpon *Anton Polcich*, y gozp. *Franyo Cercich*, plebanush y kanonik *Lovranzki*.

Pervi korak bil je na oszlobodyenye onih dveh sen, koje szu sze vu nuternyoj ztrani

ladje nahajale, kaj prez velikoga truda y pomyivozti zvershti sze nije moglo, da sze ne bi zadushile, kad bi sze ladja naravnati imala. Zato bishē potrebno, jednu ztran krova z serekirami odtvoriti, kuda szu zamertve iz ztrashne pogibelyi oszlobodyene, eva pako je z tem ztrahovitija bila, kajti sze je vech cuela ladja zkoro z vodum napunila tak, da szu szamo z najvechjum teskochum verh vode glave dersati mogle.

Po chlovekolyubnoj zkerbi ztanovnikov od *Ike*, koji szvoje pomochi nijednomu potrebnomu nezkratyju, jeszu ove neszrechnie za nekuliko dnevov zevszema ozdravele.

V u g e r z k a.

Iz *Posuna* 9. t. m. Josh zmirom obodva ztoli pretreszavaju oztala pitanya urbarialzka. Zarad podignena ztlnoga med Budimom y Peštom mozta zjedinili szu sze obodva ztola y imenuvali deputaciju, koja naj osznowu y nachin podignena toga mozta zdela y zatem zpravischu predlosi. Predsednik te deputacie je Nyih Excellenczia gozpodin grof *Gabor Keglevich Busincki*, cz. kr. zkrovni tol-nachnik y komornik, kr. vuger korune chuvan y t. d. Vchera, 8. zapochela sze je o tom izta deputacia vu nenažochnozti Nyih Excellenczie gozpodina grofa *Keglevicha*, pod nyegovim nameznikom g. velikem Verovitichke varmedye supanom, *Franjum Szegedyom*. Iz zmesznoga, 6. t. m. dersanoga zpravischa, poszdana je na Nyih Velichanztvo Czeszara y Kralja deputaczia, da vszelyublyenomu orszaga Otczu k viszokomu narodyenya danu od ztrani czeloga naroda szrechu seli.

S p a n y o l z k a.

Messager od 26. Proszincza pishe: „Tverdy Maesta je [kako szmo vu prediduchem ližtu povedali] dana 16. pod *Zumalacarreguyevu* oblazi doshla. Ova tverdyja je od velike vasnozti, kajti lesi na takovom meztu, gde sze czezte proti *Alavi*, *Biskaji* y *Navarri* zeztaju; najvechja vendar korizt, koju kraljeva vojkza iz toga oszvojenya ima, ztoji vu tom, da je orusje, koje je gradzka ztrasa positi morala, szlusilo, za jedan novi *Navarski* batalion oborusjati.“ — *Indicateur de*

Bordeaux govori od pripetjenya, koje sze je ne daleko od *Estelle* zgodilo, ali vendar nista obilnéshega od toga ne pishe. — Poleg *Nationala* je bil *Mina* dana 17. *Pamplonu* bash oztavil, ali szamo za nekuliko vür, kajti sze je iztoga dana na vecher nazad vu tverdjupo-vratil.

Moniteur od 28. Proszincza zadersava szledechi glasz od ratogledischa iz szeverne Spanyolzke: „Szlusbena szobchenya [oglaszi] povedaju, da sze je dana 17. seztoko hervanye med kralyichinum vojzkum pod zapovedjum generala *Lorenza* ztojechum, y med Karlizti pri *Arquijasu* zgodilo. — Nepriately je z velikim szvojim kvarom sivo do *Aranaiza* nazad potiran. — Od ztrani kralyichine vojzke je oberztar *Alais*, komandant perve brigade poginul.

Times zadersaya szledeche poszbeno piszanye iz *Bayonne* od 17. Proszincza, iz kogega sze morebit ravno tak lahko dobar ili zlochezt konecz rata vu szevernih krajih spanyolzkih poznati more, kakti god iz nadutih y szamohvalnih buletinov obodvih ztran vojujuchih: „Mozebit che sze laglye preszuditi mochi, kak dugo josh rat vu *Spanyolzkoj* terpeti ima, ako sze znachaj [karakter] lyudztya, koye je delnik ovoga rata, podpuanoma zpozna. Polyzki ztanovniki vu *Biskaji*, *Navarri* y *Guipuzkoj* jeszu goruchim y szlepim fanatismom tak podbodyeni, da vszakakove najvekshe trude, pogibelyi y ztradanya, z velikodushnozatum podnezti mogu, koja je bolyshega dugovanya vredna. Ov celi neszrechni puk sze dersi vu szvojoj szvezti zavezan, vsza mogucha za ovo dugovanye vchiniti, koje kakti bosanzko prestimava. Gdogod je za orusje, ide pod zaztavu *Don Karlu*, a drugi szluse za potajnike ili zvedyavce [spione]. Ako sze koj zvedyavец vlovi y vztreli, tak sze odmah drugi najde, koj prez vszakoga ztraha na nyegovo mezto ztupi. Vojniki *Zumalacarreguyevi* niszcu obchuvani niti od zime po gorah y verhih, niti od nagle premembe vremena; oni nit hrane nimaju, da bi sze mogli na dalekikh putih, koje vszaki dan chiniti moraju, okrepiti; visheput nimaju drugo, nego malo duhana y raki; ter vendar pokasuju, da ztradanye nyihovu krepkochu nadvladati ne-

more; pokihdob na vszakom meztu pochinka radozino y veszelo pleszati ili kakgoder drugach zabavlyati sze pochmu. *Mina* che im najzada ovo sivlenye za navadu napraviti. On szam je vszu szvoju vojnichku szlavu po evakovoj feli sivlenya dobil, kako nyegovi szashnyi nepriatelyi sivu. — *Rodil* je chemer vu rané metal, y czelo dugovanye po szvojoj kervolochnozti na riziku poztavil. *Mina* zna takajshe dobro rat voditi, ali bolye zna zlo vrachiti. Nistarmanye nemanya vu ovom ratu szerdite mahnitotzi, koju navadno nuternyi nezklad karakterizira [naznachuje]; vszi szusnyi sze poztrelyaju; vszaki ztanovnik, ako je za orusje, mora ili *Karlizt* ili *Kriztinecz* biti; nijednoztranozt ni mogucha, y zato je vsze pod orusjem. Kad koj shereg jedno szelo oszvoji, tak sze odmah zkupi na tergu [Marktplatz] y chteje vojnicko proglashenye [proklamacziu], z kojim sze vszi ztanovniki novo oszvojenoga szela nagovarjaju, da sze z nim vu orusu zjedine, gdo nepriztane, toga poszku; ako pak po odlazu ovoga sherega pod drugum zaztavum opet drugi nadojde, tak vsze pokolye y porazi za kastigu, kajti szu z perveshem ztali, y tako sze na vszaki nachin szmerti vugnuti nije mochi. Ako sze k tomu prida tamni y fanaticzki znachaj puka; oszveta ili fanteny, kojim gorí konstitucionalzka vojzka; fela rata, kojega je verozakon zapalil y razigral y izta neprigoda jako bresnate y ztrashnemi jarugami razparane zemlye, tak je lahko razumeti, kako to more biti, da szi obodve ztrani preobladanye pripiszuju, y da je tesko pogoditi zverhu takovoga rata, v kojem vsze zlochezte ztrazti [passio] zkupa vojuju. Nije dvojiti, da *Don Karlori* priatelyi vu nuterniyih dersavah ovomu ratu pripomasi. Ako chlovek dober krajobraz [mapu] v ruke vzeme, tak more iz vszih doszadashnyih gibanyih videti, da ako je *Mina* szvoga protivnika iz jednoga mezta ztiral, zato on na drugom meztu bil je napadyen, y da szu puntari navadno iz vszih ovih dogodyajev korizt imali. Vu tom lesi zrok szmutnyih novin spanyolzkikh. Francuzi-paze marlyivo na vsza gibanya *Don Karlova*, ali badava; brodi, koji szu navadni zkrovnu tergovinu tirati, drugo nepelyaju

neg orusje ter prah y zernye, kaj sze preprechiti nemore. Ov pogled nam daje mezto, na kojem dva vojvode, kakti dve kervolochne zvéri, jedan proti drugomu vojuju.

Lizti z *Bayonne* od 24. Proszinceza povedaju: „Govori sze, da je dana 17. Proszinceza pri *Eulati* vu doliczi *Amescoa* boj vchinjen. Od ovoga boja sze josh vnogo nezna, ali sze chini, da nije bil tak lyut, kak sze je z pochetka govorilo. Vech od nekuliko vremena je navada, vszako hervanye za glavni boj dersati, koj vendar prez vszakoga vekshega poszledka oztane. Jedna *Minova* kolona od rezerve je dana 19. izishla, y zeztavshi sze z petim batalionom Navarrezkih *Karliztov*, vudri na nyega y baczi ga nazad vu doliczu *Arquiliu*. Mi neznamo, kuliko je lyudih pri ovom zeztanku peginulo. General *Mina* je dana 20. josh bil vu *Pamploni*, prem da sze je govorilo, da je 19. vu tabor odishal. Karlizti biju *Elisondu* nepreztance. *Don Carlos* napreduje vu zkuplyanyu 8,000 novakov za vojzku, koje je josh pervo zebrati zapovedal. *Junta* [politichki dikazterium] *Navarre-ska* nahaja sze poleg zadnyih glaszov vu *Lesaci*, a *Guipuzkoanzka* vu *Echilaru*.“

Moniteur zadersava szledechi izvadek iz szlusbenoga piszma, koje je dana 27. doshlo: „Dana 18. v jutro sze je vu *Máridu* buna podigla. Jeden del drugoga lehkoga peshachkoga regimenta, zapelyan od szmutlyivczev, koji szu ga vputili, da je konstitucionalno vladanye v pogibelyi je ranum zorum postarzku kuchu [v szred *Madrida*], v kojoj sze glavna ztrasa nahadja, na jurish oszvojil. Novi generalkapitan *Canterac*, koj je na pervu viku ovoga pripetyenya tamo doderchal, je vu onoj zmutnyi ubijen. Kralyevzka ztrasa pod zapovedjum ratnoga miniztra, garnison y varaska cheta szu hitro tam doshli, y za malo vremena je bila czela postarzka kucha od vszih ztran obkolyena. Puntari szu sze jedno 2 vure branili y z obodev ztran je nekuliko mertvih palo bilo, ali videchi, da sze nigdo za nyih ochitovati neche, rekli szu, da cheju sze podlosit z pogodbum, da im sze oprozti y da sze vu boj proti *Karliztom* vu *Navarru* poshalju. Ove pogodbe szu im dopuschenae, y na vecher je ov izti lahki peshachki regi-

ment vu *Alcovendas*, jednu stacziu od *Madrida*, na czezti proti szevernim dersavam odi-shel. — Izkrichanye puntarov je bilo: „Bog sivi Izabelu! Bog sivi szloboschinu!” Ovo nyihovo zkushanye sze v *Madridu* vu obchin-zkom nije dopalo, y nigdi ni bil mir preter-gnyen vu varashu, izvan onoga mezta, gde szu sze puntari nahadyali.“

Korespondent obchinzkih novin pishe iz *Madrida* od 19. Proszincza med oztalemi szle-decha: „Chuje sze, da szu u vojzki [kralyichinoj] otajna drustva y zhodischa, koja za nameru imaju, szadashnyi minizterium zrushiti, y novu konstituczii, kak je bila od leta 1812, proglaszati. Dva ali tri oficziri drugoga lah-koga regimenta szu sze poztavili na chelo toga zaveza, y dobivshi podoficzire na szvoju ztran, vodili szu jedan del regimenta proti postarzkoj kuchi z ufanyem, da cheju im drugi regimenti y purgarzki shereg pomochi; ali kada szu zpazili, da szu sze ztrase branile, a da sze za nyih nigdo uzeti neche, tak szu odluchili ponudjeno oprostyenyе [amnestiu] prijeti. — Nije potrebno, da moje mishlyenyе od ztalisha y ponashanya minizteriuma izre-chem, pokehDOB izta priptyenyа dozta raz-losno govore. Manyshi oficziri sze zaprisz-su [?] y zapelyavaju poloviczu regimenta, a vekshi glavari nista od toga neznaju; 550 lyudih je vubilo generala, y prepiszava pogodbe vladanyu, koje ima 10,000 lyudih na piaczu na zapoved; vladanye dopuzti puntarom dich-ni odlazek y poshilya ih NB. za kastigu, — v *Navarru*, kakti na galiu. Sta josh pod o-vim vladanyem chekati imamo, to sze nezna. Nigdo nezna, gdo szada vlada y chij odvet vu minizteriumu dokancha, y jeli neche josh koj drugi regiment na ovu peldu protiviti sze, ter sivlenye varaschanov u pogibely poztaviti, y vulicze Madridzke kervjum napuniti.

Messagerov korespondent pishe iz *Bayonne* od 26. Proszincza med oztalemi szledecha: „Karlisti sze na vsze ztrane batrivo verte, Mina neda drugoga znamenya od szehe, da je siv, nego da peneze y objachenye potre-buje, koje mu nigdar dozta hitro po nyegovoju volyi nepriszpeva. Tusi sze na *Ardoina* y *Toren*a y vsze, koji mu penez neposhilya-ju. — Chini sze, da sze je izta narav proti ovoj neszrechnoj kralyiczi zaklyela; kajti je predvchera ztrela vudrila vu magazin puske-noga praha vu *Lequeitii*, y hitil ga je v zrak zkupa z 55 lyudi, koji szu sze nutri na-hadyali. — Na szrechu je bila onda szumpor-nicza vu *S. Sebastianu*, koja szlusi za muni-czii tamo pelyati. — Chekamo drugoga ku-rrira z nazvestyenyem, da sze je minizterium premenil; kajti ni vishe moguche, da sze szadashnyi josh dusje uzdersati more.

R u s s k a.

Petrovgrad. Czar je u jednom ukazu od 4. Proszincza t. l. zapovedal, da sze szloboda-na od malte uvosnya sitka iz ztranyzkih kra-jov, koju je vre predi [vu nashem 7. listu] gledech na luke chernoga y azovzkoga morja y Dunaja na leto 1835 produsil, takaj na or-szachku meju od Moldavzke, Austrianzke y Prajzke, zatem na luke baltickoga y beloga morja pretegne, zkupa je prebrodyenyе sitka iz jedne ruszke luke vu drugu na ztranyzkih ladjah, poleg perveshih leta 1833 y 1834 te-melyov dopuscheno.

Vu C. Kr. Lotterii vu Terztu dana 11. Szechna 1835

jeszu szledechi broji vlecheni:

27, 85, 6, 79, 58.

Pervo szledeche vlechenye bude 25. t. m. 1835.

Novine Horvatke dvakrat na tjeden, y to vszakiput na pol arkusha v tork y szobolu zhajale budu. *Danicza* sze pako vszaku szobotu na pol arkusha priklopi, zvun Obznanitelja, koj tulikajshe dvakrat na tjeden zide. Czena na pol leta za domache 3 fr. za zvanzke 4 fr. szrebra znasha. Predbrojenye josche znirom terpi tak na Cz. Kr. Postah, kak takaj vu Cz. Kr. priv. Novinarnci Horvatkoj vu Gozpodzki vuliczi Br. 103.

NOVINE HORVATZKE.

TĚCHAJ I.

Dana 17. Szechna 1835.

BROJ 13.

Z a g r e b .

12. t. m. Nyih Excellenzia nash preizvisheni gozpodin Biskup *Alexander Alagorich*, koj zaisto u nijednoj priliki, tak gledech na neizkrunyenu vernozt proti Czeszaru y Kralyu, kak na lyubav proti narodu nashemu oszrebujnum peldum vszih domorodeczev szerdza genuti neuzmanykaju; doztojali szu zaradi szvetechnozti odichenoga Narodynya dana Nyih Velichanztva Czeszara y Kralya, na paradu izztupivshemu 2. batalionu ovdeshnyega F. Bentheimzkoga regimenta, ter szim pridrusenim domordnoga B. Radoshevichevoga regimenta vojakom 175 fr. 20 kr. vu szrebru milovolyno daruvati.

D a l m a c s i a .

Gazetta di Zara pishe od 8. Szechna. Vchera je nadoshel cz. kr. bojni brik, *Ussaro*, pod zapovedjum laitnanta *Graziania* iz Terzta vu nashe brodische y bude vu *Viss* odjadril.

Iz *Shibenika* od 20. Proszinceza. Vchera je vu ovom varashu novoimenoyani iztochne nezjedinyene czirkve biskup, gozpodin *Pantaleon Gorikorich*, z obdersavanyem navadne szvetechnozti, po odvedyenom na to kotara Zadarzkoga komiszaru *Mihailu Martelliu* vu szvetovnih dugevanyih [ad tempora] installiran.

S z e r b z k a .

Z *Belgrada* od 19. Proszinceza. Vu Szerbskoj jezt buna [punta] bila, koju szu nekoji velikashi podigli z namerum, kneza *Milosha* iz vladanya izhititi, y na mezto nyega, nyegovoga szina *Milana* poztaviti.

Od 22. izarda m. *Glaszi* od dana 19. jesezu iztiniti, y povedasze, da szu nekoji chaztniki szerbzki, koji szu drugach od kneza *Milosha* vnoga dobrochinztya prijeli, ovu bunu zrokivali, zpravivshi kod *Chuprie* nekuliko jester lyudih iz med proztoga puka, koje szu

szvako jachkemi laslyivemi obechanyi zapelyali y navabili. Ali sze govor, da je knez odmah poszla szvoga brata proti puntarom, koj je czeło zdignutje vtasil y vsze puntare raztriral; nekoji zmed nyih szu vu besanyu vlovlyeni, y vu verugah okovani odpratyeni vu *Kragujerac*.

Velika Britanija y Irzka.

Sir Robert Peel dersal je govorenje vu *Tamworthu* na szvoje zbiratelye, iz kojega *Albion* szledecha daje: *Sir Robert* govoril je preko vure z navadnim szvojim nachinom zverhu najznameniteshiz ztvarih szadashnyega ztalisza politichkoga. Pokazal sze je zevszema vputyenoga, da che mu moguche biti, orszag z novum dolnym hisum ravnati poleg zdersavajuchih temelyov y poleg onih narodnomu zakonu primernih premembih, koje szu vszi mudri y razborni lyudi za potrebne znashli. Do popisov novozebranih parlamentzkikh kotrigov, koji vu nekojih novinah bahato kasu sze, chini sze malo dersati, y zpomenul je nekoju pribovezt od treh kraja chov, koji zezlavshи sze jednoch vu ztanovitoj kerchmi vu *Tooley-Stretti*, piszmo na kralya napravili jeszu, pochemshi je ze szledechmi rechmi: „Mi narod angliancki.“ Pokazival je zatem, kak je mala miszlih razluka med konstitucionalnimi Whigi y tak zvanemi Torii, a z druge ztrani, kak je gluboka propatz, koja vsze konstitucionalne popraviteleye od onih razdrusuje novitelyov, koji bi radi czeli ladanya temely zrushiti. Perveshi miniztri dusni szu zahvalni biti vszem szvojem protivnikom za podpornyu, koju szu im ovi vu vszakoj priliki proti lyudem, szamo grade vzraku zidajuchem, zkalali: te izte podporne ima sze novi miniztrium nadiati od vszih postenyva vrednih mušev, koji znaju razluku napraviti med pravichnim y mochnim ladanyem, ter med szlabemi, poleg vetra sze ravnajuchem ztrankami, koje neznaju, chesza bi sze prijele.

Novine *Times* od 23. Proszinceza zadersavaju chlenek zverhu czirkvenih premembih y marlyivoga razgovarjanya, koje gledech na to ministri y biskupi med szobum obdersavaju. Izte novine veliju: da vu *Britanii* pri vezdashnym czirkvenom ztalishu od biskupov poshemshi do plebanushev vsze vervi od vszakojachkih zlih obichajev, a vendar obznanuju, da biskupi, za ove izkoreniti, vnoge naredbe napraviti tersze sze. K ovakovem zlem navadam zpadaju neprimerni dohodki obodvih er-sesij *Canterbury* y *York*, kak takaj biskupij *Londinske* y *Durhamzke*, nakupeny glavnice od duhovnichkih dohodkov, ztolni kaptolomi y ozala zpodobna. „Iz toga je videti,“ veli *Times*, „da raynitelyztvo zreszno terszi sze premembe vpelyati.“

Deszet kotrigoy szadashnyega minizteriuma prepalo je pri zbiranyu.

Za znak dobrega ztalisha zdersavajuche ztranke, jemlyu minizterialzke novine zyanovoga, da vu ovom parlamentu 103 zdersavajuchi kotrigi vishe szedeli budu, kak vu perveshem, takajshe jako protivnichtvo, koje szu kandidati zdersavajuche ztranke pri zbiranyu nekojih korenitnikov, kak n. p. gozpose *Humea* y *O' Connella*, protiztaviti moguchi bili, zatem da szu prepali nekoji *repealeri* v Irzkoj, najmre gg. *O' Connor* y N. *O' Connell* nekoji znameniti *Whigi* vu *Skotskoj*, kakoti *Gibson*, *Craig* y vnogi drugi, y dvojicea zmed kotrigov perveshega minizteriuma *Lord Palmerston* y kapitan *Byng* vu *Anglianzkoj*.

Brighthon Gazette veli: Imamo dober zrok veruvati, da szu bolye izishla zbiranya za minizterialcze, neg sze je ikada ravnitelyztvo y nadiati moglo. Ufanye je bilo veliko, ali iztinitozt je preko vszega ufanya.

Vre szu vsza zbiranya dovershena, y Londinzki lizti iz verlo dobrega zviralscha, dana 31. p. m. u Pariz doshavshi, pripisuju *Torien* 303 prezdrojmbene odvete vu dojduchom parlamentu, nerachunavshi szimo kotrigov *L. Stanleyove* ztranke.

Poleg *Morning-Heralda* od 26. Proszinceza, je po jednom kuriru iz *Petrograda* v *Londin* glasz dozpel, da je doszadashnyi czarzkoruzki pri francuzkom dvoru poszlanik, grof

Pozzo di Borgo, vu toj iztoj chazti v *Londin* odluchen. — [Journal des Debats od 28. poveda takajshe tu novinu y pridava, da je doszadashnyi ruszki pri Londinzkom dvoru poszlanik, grof *Medem*, vre pervo za iztu chazi u *Pariz* odredyen].

S. p a n y o l z k a.

Election de Bordeaux zadersava szledechi izvadek jednoga lizta iz *Bayonne* od 24. Proszinceza. „Mina je vu *Izurcu* [dve vure proti szeveru od *Pamplone*] odishel, odkud sze je jedan batalion druge navarrezke brigade priblisaval; obilneshega od toga gibanya joscje nista zeznati niszmo mogli. — Karlitzinzka junta za *Guipuzkou* je vu *Etchaluru*, gde sze czepeleishi [poztolji] za Karlizte pripravljaju. — Dersave *Biskaja* y *Alava* szu vech pochele szvoju ztran novakov pod orusje ztvlyati, za izpuniti broj 8000, koje je *Don Karlos* zdignuti zapovedal. General *Ocana* je z pomochjum *Minorih* adjutantov oszvojil mezta *Zoix* y *Lumbier*.

Z *Navarre* od 20. Proszinceza. Ovdesnyi purgari jeszu v nepreztanoy szlusbi vojnichkoj. To je ovomu puku jako neprilishno, oszobito pokle je doshla zapoved, da sze vszi zaszusnyeni Karlizti ztrelyati imaju. Pred nekuliko dnevov je *Mina* vnoge purgare dal pred sze dozvati, koji sze niszu dali na zapoved, kak bi bili morali na ztrasu ztupiti. General ih je pital, zasto szu prijeli ztalish vojnichki, kada necheju nyegove dusnozti overshavati? Oni szu odgoyorili, da pokihdob szu na to priszilyeni bili, drugo neprosze, neg szvoje odpuschenye, ter zbilya ih je 30 bilo odpuscheno.

Moniteur od 27. Proszinceza pishe: Puknul je glasz, da je dana 17. pri *Aranaraki* vu *Aneskoj* med drugum brigadum Karliztov pod *Ituraldom* y med kolonami *Lorenzovum* y *Orarovum* boj uchinyen. Ov je bil verlo zreszen, a koritz je vendar ozala na ztrani kralyichine vojkze. Poveda sze, da szu Karlizti vno go zgubili, pokihdob ih je 200 mertvih a 300 ranjenih ozalo. Harezuvanje je szamo nekuliko yur terpelo; Kriztinezzi szu nepriatelya na vsze ztrane razganyali.

Sentinelle de Pyrenées veli od ovoga pri-petyenya: „Preshaztnih dán suu Kriztinczi proti Karlistom pri *Salvalierri* boj podigli, vu kojem suu zadnyi potuchení, y nyihov vodya *Ituralde* je na bojischiu merlāv oztal.

Z *Madrida* od 23. Proszincza. Govori sze, da cheju 4000 ovdeshnyega garnizona na zkorom proti zdignyenim dersavam oditi, y da che 1. Szusheča [Marcza] vu *Burgosu* zpravlyena biti vojzka od 20,000 lyudih za dokonchati rat vu szeverneh žtranah. Vojzka *Minora* nebude manya onda od 60,000 szlusechih vojnikov.

Papinzka zemlya.

Z *Rima* od 24. Proszincza. Obchinzki sze govori, da je szveti otacz Papa, genyen kervolochnoztjum, koja sze vu domachem ratu v Spanyolzkoj dogadya, kralyiczi ravnitelyiczi y *Don Karlu* piszal, da sze pomiriju, y da prelivanyu kervi konacz jedanput poztave. Poveda sze, da je vu ovom otchinzkom nago-varjanyu oszebujne hvale vredno, da je za obedve ztranke dobrovitno y priatno piszano. — Od 25. iztoga meszecza. Marshal *Marmont* je iz *Egipta* vu *Genovu* doshel, gde obdersava cheterdeszeticzu [quarantenu], koju zvershechi, vu nash glavni varash doshel bude. Vech mu je jedna palacha za prebivenye od-reyena.

Frančuzsko.

Z *Pariza* od 1. Szechna. General grof *Sebastiani* je szinočh iz *Napule* vu *Pariz* vu najbolyem zdravju doshal. Ovde sze stima, da che sze na zkorom na put vu *Londin* na szvoju novu szlusbu ondashnyega poszlanika odpraviti.

Z *Bresta* od 29. Proszincza. Dana 23. Proszincza na vecher je doshal vu ovu liku jedan portugalzki brod iz *Liszbone* y dopelyal je 218 vojnikov francuzskih, koji suu od vladanyia *Done Marie* odpuscheni.

Poleg *Messagera*. Francuzka ima od Polyzke potrebuvati: 1. poszudni dug, kojega je vojevodstvo Varshavzko l. 1811 v Parizu napravilo, ov dug znasha 7,795,000 fr. prez zaveznnoga 6 na ztotonoga dohodka; 2. pomoc, koju je vojevodstvo Varshavzko iz

obchinzke kralyezta peneznice vu penezih, bojni pripravi y opravi dobila, y ova znaša 30,000,000. Polyzka pako ima od Francuzke szledecha potrebuvati: 1. zaoztašte plache, koje Francuzka polyzkomu sheregu platiti ima, vszezkup 2,500,000; 2. pomoc, koju je francuzski shereg od iztoga vojevodstva y od zaszebnih lyudih poleg kontraktov dobil; ova znasha 30 — 40 milionov frankov.

Amerika.

Novine szeverno-amerikanzke *Kentucky Commentator* ochituju veliku ztizku zaradi francuzkoga rata, y vre ztrah zavadavaju, da Francuzka, ako boj kakov izide, ne szamo od *Anglie*, nego y od drugih na kopnu vladanyih pomocob dobi. „Tako biva,“ vele izte novine, „kad je vojak president!“

Turko.

Z *Czarigrada* od 8. Proszincza. Kuga je povszema preztała; dana 31. Grudna [Decembra] 1834 pochel sze je szvetek *Ramazan*; ovoga tjedna nimamo nista drugo novoga, neg da je patriarki gerchkomu, armenzko-katoliczkomu, y armenzko-nezjedinyenomu *Nishanis*, to jezt znamenito prestimanye izkazano bilo.

Iz *Smirne* od 27. Grudna 1834. Lizti tergovachki iz *Bagdata* povedaju, da je czela *Perzia* vzdignyena, y da je *Mirza Mahomed Khan*, szin *Abaza Mirze*, izkal pomoc od Ruszke, za obladati szvojih 4 ili 5 ztricsov, koji bi mu radi preztolje perzianzko preoteti. Poleg nekojih glaszov je ruszka vojzka vech do medje perzianzke doshla, a poleg drugeh suu vech Ruszi chak vu Peržii. Veli sze, da je pervi komandant ruszke vojzke na krajini, zapoved dobil izraven volyu *Mohameda Mirze* izvershiti, buduch da je ov nachelnik [princez] od Ruszke y Anglianze za pravdenoga naszednika szvoga deda zpoznan.

Y tak, kulikogod je nevugodno za szadashnyu anglianuku tergovinu videti vu Peržii podignyen rat poradi naszlednichtva, tukiko je z druge ztrani koriztno, da je vladanye ruszko, zbog dalekoche Anglianze, potrebné nachinc poprijelo, za prepričiti szmutnu,

koja bi Perzii neogiblyivu pogibel, a morebit y razdelenye kralyeztva prichiniti mogla.

Z Bagdata od 21. iztoga m. Zadnyi glaszi iz Perzie jeszu zevszema turobni. Rat domachi med petemi boriteyi za preztolje kvari y opustuje dersavu. Chini sze, da je jedan zmed nyih vubijen.

Metemtoga¹ poszlanik ruszki grof *Simonich*, je oztavil *Tauris* jako razburkan; y vu onom varashu sze je vre znalo, da jedan shereg ruszki iz *Georgie* dohadja za oszvojiti okolish *Eriavanzki* y dersati ga tak dugo, dokle novo vladanye perzianzko neplati onu veliku dachu, koju je Perzia Ruszkoj po kripozti zadnye pogodbe, [traktata] vu *Taurisu* vuchinyene, dusna. — Poszlaniku anglianckmu pri perzianzkem dvoru sze nije tesko videlo vu *Taurisu* oztati, premda sze onde vszaki dan kervava pripetyena zgadyaju; on je bil szvojemu vladanyu po razlichnih putih pisma poszjal za obznaniti szadashnyi ztalish one dersave, ali predi neg szu nyegova piszma vu London doshla, je jedna zmed najlepshih provincij perzianzkeh orusjem y vatram nadzerta.

Iz Malle od dana 5. Proszinceza. Basha egyptonzki je za ztalno nakanil znamenitu morzku moch narediti [organizirati]. Nyegova flota broji szada 1 admirala, 1 podadmirala, 1 protiadmirala, 76 kapitanov, 117 laitnantov, y z drugimi priztojnimi chaztniki.

R u s z k a.

Z Odesse od 6. Proszinceza. Tergovina vu szredeznom morju lesi vu obchinzkem pretergnyena. Vu brodischu Czarigradzkom lesiju vnozi tergovachki brodi od razlichnih narodov, od kojih sze nekoji chizto v lahku cenu prodavaju.

Novine Horvatzke dvakrat na tjeden, y to ruzakipul na pol arkusha v tork y szobotu zhajale budu. Danicza sze pako vszaku szobotu na pol arkusha priklopi, zvun Obznanitelja, koj tulikajshe dvakrat na tjeden izide. Czena na pol lcta za domache 3 fr. za zvanske 4 fr. szrebra snasha. Predbrojenye josche zmirom terpi tak na Cz. Kr. Postah, kak takaj vu Cz. Kr. priv. Novinarniczi Horvatzkoj vu Gozpodzki viliczi Br. 103.

Z Petrograda od 22. Proszinceza. Ovde sze ima oszebujna pazka na perzianzka dugovanya. Stima sze, da je nashe vladanye szvoga vu politiki perzianzkoj jako verztnoga diplomatichkoga opravitelya tamо poszalo, da more pravdenomu naszledniku pokojnoga Sha-ha z tolナchem y pomochjum na ruku iti. Dvor ruszki che vu porazumenyu z anglianckim minizteriumom poztupati, ako bi iz perzianzkoj zdignutja kakovo zapletenyе izishlo. Ne-koji hocheju, da je grof *Pozzo di Borgo* ravnо zato za poszlanika vu London odpravlyen, pkihdor je on szvomu czaru vasne szlusbe vu zadnym ratu med turzkiem czarom y med *Mehemed Alium* vchinil, gde je veliku verznozt y poznanye vu iztochnich dugovanyih pokazal.

G e r c h k a.

Z Atenc 27. Grudna 1834. Minizterium narodnoga razszvetyena y navukov je, kako sze chuje, vladanyu predlosil osznowu, poleg koje sze skole gerchke, gimnaziumi y vszevuchilischca podignnti imaju, y ov je od vladanya odobren bil. Chuje sze, da che ovo napervoztavlyeno naredyenye skol biti na nacin nemszkih vuchilisch; minizter razszvetyena je vech vsza potrebna k tomu pripravil.

Dana 13. Szechna bila je vu Bechu szrednya cena [cursus]:

Zapiszov dersavzkoga duga po 5 p. Ct. v. szr. 101 1/2;
detto detto detto 4 p. Ct. v. szr. 94 7/8;

Poszud. z szrechkuwan. od 1820, za 100 f. v. szr. 212 3/4;

detto detto 1821, za 100 f. v. szr. 139 1/4;

detto detto 1834, za 500 f. v. szr. 582 2/16;

Bechkevar. Banco-Ohligat. po 2 1/2 p. Ct. v. szr. 60 3/4;
Bankakczie komad 1312 1/3 v. szr.

NOVINE HORVATZKE.

TECHAJ I.

Dana 21. Szecyna 1835.

BROJ 14.

E r d e l y z k a.

Po lizteh, koji vchera iz *Kolosvara* doshli su, zevzedeli szmo, da je erdelyzkomu zboru 5. t. m. po najvishéshim piszmu Nyih Cz. Kr. Velichanztva konecz poztavlyen.

Velika Britania y Irzka.

Irzka zbiranya bila suz jako nemirno ob-szusavana. Lyudztyvo na ravnica ztanujuche, vszigdi je pod orusjem, ne, da sze z poglavari prepira, nego iz ztranchnozti. Ker-vave szvadyc dogodile suz med razlichnemi ztrankami.

Poleg novin *Dublin Evening Mail* bude prez vszake dvojmbe proti zebranyu *O' Connellorem* y *Ruthrenovem* molba na parlament dana. *Times* sze tusi na hamulije katolichkih duhovnikov vu Irzkoj, kajti je tamo pri zbiranyu *Kerryzkom* nekoj torichki kandidat prep. Nadalye govoril: Kak nam sze vidi, tak vu Irzkoj ztotina takovih za parlament zbira, koji poleg naredbe nit te pravicze nemaju. Povedano nam je, da komaj tretja ztran zbornikov 10 funtov sterlingov letnoga dohodka ima.

Courier szudi, da, ako y *Peelov* ministrium zpelyal bude, da sze *Sir C.M. Sutton* za govoritelya zebere, y da sze povolno piszmo od *dolnye hise* dobí; tak bi poleg vszega toga pri pretreszanyu pitanya zverhu *irzke* czirkve vendar prepal, kak vszaki drugi dojduchi ministrium, koj sze nebi podufal, vu ovom poszlu poleg proztih pravichnozti y zdravoga razuma temelyov baratati.

Dana 30. Proszince u jutro, taki po szeszii szuda *Kingsbenchov*, priszegli suz pred ovim szudom herczeg *Wellington*, kanoti der-savni zvanzkikh poszlov otajnik, y *Sir Edward Knatchbull*, kanoti zplatitely vojzke. *Sir Robert Peel* poztavil je priszegu 28. i. m. vu blagajzkoj komori kakti pervi Lord y kanczelar izie komore, a *Sir G. Murray*, generalfeld-

czaigmester, kak takaj *Sir Ch. Rowley*, jeden zmed Lordov admiraltva, priszegli suz izti dan pred szudom poruchanztva.

Londinzke dvorzke novine od 3. navecher zadersavaju kralyevzku kabinetnu zapoved iz *Whitchalla* od 3. Széchna, poleg koje imenuvana je jedna komiszia, zeztavlyena iz nekojih ershegov, biskupov, *Sira Roberla Peela* y vnogih drugih. Ova ima ztalish razlichnih biskupij vu *Anglii* y *Walesii* pregledati, y osze-bujnu pazku vzeti na biskupzke dohodke, za-tem na to, da sze biskupzke dusnozti primer-neje razdele, da sze tak zvane kommende do-tergneju, da sze dohodki jaspristij y kaptolomov na bolyshe ztvari potroshe, da sze na ztalish ztolnih y kolegialzkikh czirkvih bolye pazi, y da budu redovniki priszilyeni vu szvo-jih czirkvenih kotareh zadersavati sze.

Poveda sze, da je *Lord Palmerston*, koj pri zbiranyu za *Hampshire* prepadnushé, od jedne ztrani izbornikov *Lancashirzkikh* pozvan, da sze naj kod nyih vjavi, ako bi, kak je chuti, *Lord Francis Egerton*, jeden zmed re-prezentantov izte grofovie, vu obchinzu szlus-bu ztupil.

Czily, zakaj suz sze pervéshi miniztri na imanyu Lorda *Melbournea* zishli, jeszu po-zminanya, kak sze imaju protivniki vu blyis-nyem parlamentu ponashati, *Lord John Russell* nije tamo doshel, ar je malo bolezten bil.

Josche zmirom terpe pravdanya zaradi go-voritelya parlamentzkoga, y terszenya proti-minizterialcev proti zebranyu *Sira C. M. Suttona* dobivaju po tom vekshu ztalnozt, kajti vre szada vszi za jednoga iztoga kandidata ztoje. Predi suz najmre szad za *Littletona*, szad za *Bernala* y nekoje druge bili, szad suz pak vszi na g. *Abercrombya* mahnuli, odkada je ochituval, da che tu chazt prijeti.

Herzegi *Hamilton* y *Sutherland* poszali suz szadashnyemu minizteriumu szvoje ochi-tuvanye, da che ju za nyega ztati.

Poveda sze, da che kraly szam vu lazto-viti oszobi parlament odpreti, y da zaradi toga vre 19. t. m. v *Londin* dojde.

Marquis *Londonderry* je, kak szam pri-jednoj priliiki ochituje, na potrebuvanye her-czega Wellingtona chazt poszlanichtva pri-russkom dvoru prijel, y kani vre chez nekuliko tjednov u *Petrograd* oditi.

Times zadersava dugi chlenek zverhu ztalisha katolichke czirkve vu *Irskoj*, y chi-zto je zato, da sze katolichko redovnichko iz orszachke kasze naj platya. *Courier* je zevszema te izte miszli y veli, da takova naredba ne szamo za *irzke* zemlye, nego y czeloga ozta-loga kralyezta mir hasznovita bi bila.

Glaszovitoga *Hunta* vudrila je ne davno guta, y to po czeloj levoj ztrani na tuliko, da sze tesko bude ikada vech gibati mogel.

G. *Ribero*, *brazilianzki* poszlanik v *Londinu*, odishel je v *Lissabon*, da tamo Doni *Marii* k nyejnom pozakonenyu szrechu seli. Narucheno mu je takajshe od *brazilianzkoga* dvora, da naszlov [titul] herczega od *Bragancze*, kojega po szmerti *Don Pedra* nigdo ne-noszi, prijeti naztoji.

Poleg *brazilianzko* - dersavnoga zakona moraju szada tri one oszobe, koje ravnitelyzv chine, szlusbu szvoju polositi, y zato hoche zapovedi ili zakone krojeche zpravische napervoztaviti, da g. *Feijo* szada szam naj ravnitelyzv na sze vzeme, y to berschasz iz velike spornozti.

S p a n y o l z k a.

Z *Madrida* od 23. Proszinceza. Dogovori, koji szu vu *prokuradorzkoj* kameri zverhu pri-petyenya od dana 18. t. m. bili naztali, jeszu vchera ztopram zgotovlyeni, y imaju poszledak, da je *Llauder* od minizteruma odpus-tyen. Kamera nije mogla terpeti, da je ztalish vojничki razvuzdan; a z druge ztrani je za potrebro dersala od miniztra potrebovati, da sze chizto ochituje, zakaj bi sze morala pomoch od francuzov izkati, znaduchi, da je obchinzko mishlyenye vu *Madridu* proti ovo-mu nakanenu.

Danasz sze za ztalno dersi, da je gene-ral *Valdes* za miniztra vojничkoga imenovan. Ov chlovek je priately *Minor*. — Admiral *Don*

Cajetan je izebran za najvechega kapitana od flotte. — *Espelleta* komandant od Arragonie je poztal generalkapitanom od *Madrida*. Nezna sze, jeli che *Llauder* opet dobiti ravnanye od *Katalonie*. — Povedaju, da je varaschanzke vojzke [Bürgermilitz] okolo 126,000 peshakov, 13,000 konyanikov dobro oborusjenih. Govori sze izvishe, da je josh tuliko varash-chanov popiszano bilo; ali sze veli, da ako bi sze vu vojничki ztalish poztavili, tak bi to 12 milionov ztalo. Chuje sze, da sze vu *Hollandianskoj* pripravlya shereg okolo 4000 vojnikov, pod zapovedjum spanyolzkih oficzirov, koj che sze pod zapovedjum nachelnika [princeza] od *Asturie*, pavorodjenoga *Don Karlovoga* szina vu *Andahuexiu* prebroditi, da pazlyivozt nashega vladanya na onu ztran obe-ne. Z druge ztrane sze veli, da bi bilo pri *Don Karlu* ztranzkih diplomatichikh poszlanikov videti, kak berse bi nyegovo vladanye szamo vu jednom velikom varashu zpoznato bilo.

Glaszi iz *Navarre* obznanuju, da je ve-liky szneg vsza nakanenya vojujuchih ztrankih preprechil.

Od 24. Proszinceza. Szlusbeno egla-she-nye od komandanta kolone *Szierzke* govori, da je *Merino* potuchen, premda je 150 konyani-kov imal.

Pishu iz *Alcale de Chilvert* [vu Valenczii], da szu od 1. Proszinceza do szada doshli k onomu komandantu 43 Karlizti z orusjem y pratesum, da oprostyeny delniki poztanu. Nyi-hovi poglavari bi sze takajshe bili podlosili, da bi bili znali, da mogu oprostyenyne [amni-stiu] dobiti.

Za iztinu sze poveda, da che vechja ztran sheregov, koji sze po razlichnih krajih kralye-ztva nahode, izraven vu szeverne dersave oditi, y da bude 50,000 varashke vojzke zdig-nyeno, da pojdu na izto odlucheno mezto. — Drugi lahki peshichki regiment, koj sze je bil dana 18. vu Madridu zpunktal, je sze iz *Alco-vendas* vu *Navarru* odputil.

Iz *Cadixa* od 10. Proszinceza. 600 va-raschanov od *Xeresa*, luke *San Marciala* y okoloztojehih mezt sze je zkupilo na konyih, y odishli szu proti *Karliztom*, da im vreme zkrate, vu kojem bi sze mogli na red pozta-

viti. — Govori sze od jedne morzke expedicije karlitzincke, koja ima iz *Jorke* oditi za zkerczati sze vu *Spanyolzku*. Na ov glasz suu sze varaschani *S. Fernanda di Xeres*, y luke *Santa Marie* na red poztavili, da budu pripravnii na pervu zapoved napreduvati.

Election de Bordeaux od 31. Proszincza pishe: Kolone *Lovrenzova*, *Oraova y Cordovina* suu dana 26. vu *Abanosu* y *Huarti* pri *Puenti la Reyna* bile; glavni shereg *Minov* je vu *Pamploni* lesal. — Dana 16. je 5. karlitzincki batalion od *Navarre* ztupil vu *Reynosu* [vu dersavi *Santander*] y szlabi garnizon onoga mezta sze z Karlizti szlosil. — *Zumalacarreguy* sze je z 5 *navarrezkemi*, 4 *alavezkemi* batalioni y z jednum chetum konyanikov pri *Estelli* med *Dicastillom*, *Aronizom*, *Arelanom* y *Allom* zjedini.

B e l g i a n z k a.

Brissel. Iz *Littiha* od 28. Proszinceza: „Chuje sze, da je ovdi 150,000 pushak poleg naruchka napravlyeno: 60,000 za *Hollandzku*, a 90,000 za *Don Carlosa* vu *Spanyolzkoj*.

N e m s k a.

Iz *Frankfurta* 31. Proszinceza. Izvadek iz bilesnicze [protocola] 3 szeszie nemskoga zaveznnoga zpravischa od 15. Proszinceza 1835: „Kaj sze dotiche vandranya, zhodisch y zjedinyenyih nemskih detichov. Dokonchek. Polklamkam nemskomu zavezu vnogo na tom lessi, da nemski detichi nikakovih zhodisch y zjedinyenyih delniki nebudu, po kojih bi sze mogel obchincki mir vu domachih ali ztranyzkikh dersavah zmutiti, zato: 1. vandranye k nemskomu zavezu zpadajumchem detichem vu vsze one dersave y mepta prepoveda sze, vu kojih takova zhodischa y zjedinyenya terpe sze, doklam obchincki znano nebude, da suu ovakova tamo prezta; 2. da pak nemski detichi, koji sze zadersavaju vu dersavah, gde takova zhodischa y zjedinyenya terpe sze, domom sze pozovu y da sze pri szvojem povratku pod obchincku pazku poztave, viszoka y najvishja ravniteytva zkerbela budu. 3. na detiche po nemskom vandrjujuche bude policzia ostro pazila, najpache kaj sze tiche vszakojachkikh drustvih, vu koje bi sze mozbit pus-

tyati mogli. 4. zavezna ravniteytva budu szi vszerdily vszaka po szvojem poszlanichtvu vu obchinckom zpravischu na znanye davala, vu kakve suu dersave y mepta zaradi zpomenutih zhodisch y zjedinyenyih vandranye detichom prepovedala.

T u r z k o.

Ako je izardina, da je turzki czar vubit, kako suu talianzke novine poleg gerchkih od 18. Proszinceza piszale [gl. nash broj 11], tak sze je to najdalje dana 15. ili 16. Proszinceza pripetiti moral. Glaszi iz *Czarigrada* doshavshi 14. Proszinceza, od toga nista nezpominyaju: ako sze dakle nije stogod zgodilo josh dana 15. y 16., tak bi moral ov glasz vu gerchkih novinah izmishlyen biti. Metemtoga chekamo nazkorom noveshe glasze dobiti, ter stogod bude, nashim chtavczem prez stentanya oglasziti hochemo.

Obchinckie novine pishu z *Czarigrada* od 14. Proszinceza: „Jedan turzki plenipotenciar je vu Albanzku odishel, da onde na meztu zdignutja tusbe Albanezov chuje, nezklad potishi, y mir na vszaki nachin, makar z ostrochum upelya.“

E g i p t o n z k a.

Iz *Alekszandrie* 24. Grudna. Vszi glaszi iz *Szirie* povedaju, da *Ibrahim Pasha* napreduje novake popiszavati, y da pobira orusje y stibru od glave. Vu *Aleppu* je potrebuval od kerstyenikov 1500 pushak, od sidovov 400 a od turczev 12,000. Na izti nachin je zapovedal szelyanom okolo *Latakie*, da vszaki po jednu pushku prida.

Iz *Malte* od 5. Proszinceza. Glaszi iz iztochnih ztran doszisu do 19. Grudna 1834. Poleg ovih sze je vu *Szirii* nemir podigel, zborg cheszha je bilo potrebno vu *Konij* [*Ieonium*] pomoch za ondeshnye sherege poszlati, koji suu iz szamih konyanikov zeztavlyeni. Takajshe ztrasanzka vojzka *Dardanelzkikh* gradov je objacheno z 2,500 lyudih, koji suu iz *Czarigrada* tamo poszlan. — Pri zlivanyu *Nila* vu morje, vu *Damiatu* y *Roseti* delá 12 jener lyudih vu onde podprijetih velikih poszlih: y glaszoviti zemlyomerecz *gozpon Brunnell* je

imal iz *Londina* tamo dojti, za pripomochi ovo za egiptonsku zemlyu tak vasno podprijetje.

Szeverna Amerika.

New-Yorkski Journal of commerce od 1. Proszinceza pishe iz *Washingtona*: „Prezident je z radoztjum ochituval ufanye, da che z Francuzukum vu miru oztati. Takvim nachinom bi bil dokonchan „neogiblyivi boj“, koga szu ztanoviti lyudi tak zreszno prorokovali. General *Jackson* dal je danasz — na iztinitozi ovih rechih mogu sze zanezti — priateliom szvojem za razmeti, da je zevszema uputyen, da che Francuzka z szlobodnemi amerikanckemi dersavami posteno baratati, y da poleg toga nam nije potrebno z ovum deravum v nepriatelyzvo pustiyati sze.

Dana 2. t. m. dozpele szu v *Londin* novine iz szeverne Amerike do 11. Proszinceza. Za ztranyzke poszle odredyeni izbor, kojemu je za pretreszanye predana ona ztran prezidentovoga poruchka, koja sze francuzkoga duga tiche, objavishe szenatu szud szvoj. Izbor je ravno poprek te miszli, koje y prezident, da je najmre potrebuvanje onoga duga pravichno, da je to nepravedno, da francuzka tak duo odvlachuje, dug on zplatiti; szudi vendor, da che vre francuzko ravnitelyzvo izkerno baratati y dusnozt szvoju zpuniti, ter zbog toga preporucha, terplivno chakati dalyeshnyi techaj iztoga dugovanya. — Nadalye ztoji vu iztom objavlenyu: „Izbor je zpolom te miszli, da josche nije vreme nadoshlo, vu kojem bi kongresz zevszema zreszno pitanye poztaviti moral, jeli bi szi najmre poradi zrokuvane krivicze szami zadovolyschinu od Francuzke vzeli. Izbor szudi, da sze naj kongresz chuva boja ili drugih kojih naredbih, koje bi tamo pelyati mogle, y naj rajshi pricheka, kaj da pri tom poszlu

kraly francuzki obavi, koj szi za ztanovito vszega truda vzel bude, da szamo zavez on zpuni.“

Na szumporniczi *Francy I.* zvanoj, koja Newyork 16. Proszinceza oztavishe, y 5. t. m. u *Havre* dojadrishe, doshli szu glaszi, da je szenat ravno tak, kano y gori zpomenuti izbor, jednoglaszno ochituval, da za szada josche bi prerano bilo, kakove nove naredbe gledech na dug francuzki poprijeti.

Dana 16. Szechna bila je vu Bechu szrednya cena [cursus]:

Zapiszov dersavzkoga duga po 5 p. Ct. v. szr. 101 7/10;
detto detto detto 4 p. Ct. v. szr. 95 3/10;
Poszud. z szrechkuwan. od 1820, za 100 f. v. szr. 212
detto detto 1821, za 100 f. v. szr. 139 1/4;
detto detto 1834, za 500 f. v. szr. 582 13/16;
Bechke var. Banco-Ohligat. po 2 1/2 p. Ct. v. szr. 61 5/16;
Bankakcie komad 1319 v. szr.

O g l a s z.

Od ravnitelyzta ovdesnyega najvishjim dovoljeniem potverdyenoga zkladnoglasznozti drustva obznanuje sze: da naredbne exequie za pokojne P.T. kotrige: viszokodroyenu gozpu groficzu Antoniu Gyulayiczu, rodyenu groficzu Vratislav y gozpodina barona Daniela Raucha, y to za pervu 26. Széchna, za drugoga pako 5. Szuscza t. l. vu czirkvi Sz. Katarine pred poldan ob pol jedenajztoj vuri obszlusavale sze budu; na koje vszi, koji nazochni biti seliju, doztojno pozivaju sze.

Vu Zagrebu 21. Szechna 1835.

Ravnitelyzvo zkladnoglasznozti drustva.

Novine Horvatke dvakrat na tjeden, y to vszakiput na pol arkusha, v tork y szobotu zhajale budu. Danicz a sze pako vszaku szobotu na pol arkusha priklopi, zvun Obznanitelya, koj tulikajshe dvakrat na tjeden izide. Czena na pol leta za domache 3 fr. za zvanzke 4 fr. szrebra znasha. Predbrojenye josche zmirom terpi tak na Cz. Kr. Postah, kak takaj vu Cz. Kr. priv. Novinarnice i Horvatkoj vu Gozpodzki vuliczi Br. 103.

NOVINE HORVATZKE.

TECHAJ I.

Dana 24. Széchna 1835.

BROJ 15.

Vu Bechu dana 21. Széchna zvlecheni szu szledechi do danasz znani broji pri loterii bech-
kih his br. 70, najmre: Glavni zgoditely 111,192
pri Häuszleru vu Pelzni [Pilsen v Česki] dobi

270,000 fr. zatem

84,936 pri Fögelnu vu Shremstu [Česki] dobi 30,000
168,228 – Rosenfeldu vu Shuczavi dobi . 15,000
132,107 – Uhlichu v Terztu dobi . . . 10,000
105,467 – Brambau vu Falkenovom [Česki] 5,000

P r i s z r e c h k e.

173,650 vu Bechu prodano, 1000 czechinov;
7,985, 200 czeck.; 103,838, 150 czeck.;
7,868, 100 czeck.; 63,966, 50 czeck.

B e c h .

Iz Becha 3. Szechna. Vojvoda Esterházy,
cz. kr. zvanredni poszlanik pri kr. veliko-bri-
tanskem dvoru, odishel je 29. p. m. od ovud
v Londin.

Nyih cz. kr. Velichanztvo podignuli szu
z najvishéshum odlukum od 5. t. m., cz. kr.
konzularzvto vu Gallaczu na chazt pravoga
konzulata, y imenuvali szu ondeshnyega zla-
roztu, Demetra Athanaskovicha, cz. kr. ondes-
nym konzulom.

V u g e r z k a.

Iz Posuna 16. Széchna. Kajti obodva
ztola josh y dana 10. t. m. vu 294. zpravischu
vu predelavanyu urbariuma zjednili sze nisu
vu szledechih tochkah, najmre :

1. Da sze na mezto zkupnoga imena trih
dolnye Slavonie varmedyij, vu §§. 1. y 2.
drugoga urbarialzkoga chlenka, izte varmedyie
poszbeno po szvojem imenu: „Srém, Pose-
ga, y Veroviticza“ zvati imaju; [!!!!??]

2. Zverhu toga, da kmeti szloboschinu
imaju za ztanovitu dachu staczun odpreti;

3. Zverhu naredyenya gozpodzkikh szudov
vu urbarialzkeh poszleh;

Zato odluchil je velikaski ztol vu szvo-
jem dana 11. t. obdersavanom zpravischu, da,

premda sze nemore z temelyi szlavnih ztali-
shev porazmeti, predlosenyen vendor reprezen-
tacie zverhu premembih, koje szu po najvi-
shéshem odluchku vu urbariumu prichinyene,
nadalye prechiti neche. Szada sze velikaski
ztol z popravlyanyem uredyenya reprezentacie
y premenyenoga urbariuma zabavlya; a ztals-
ki ztol poszluje na izjasznenyu juridichkoga
operatora.

S z e r b z k a.

Obchinzke novine pishu z Belgrada 29.
Proszinceza. Doshal je szimo turzki poszlanik
pri londinzhkom dvoru, Nuri Bey, vu drustvu
22 lyudih, y ztupil je dana 27. tekuchega vu
kontumacziu v Zemlinu. Dana 6. Széchna che
oztaviti kontumacziu, y bude chez Béch vu
Londin odishel. Nyegovo drustvo je zeztav-
lyeno iz 2 tajnikov, 1 tolnacha [koju chaft
mladi knez Vogorides obnasha], 2 inoshev, 4
kadetov od morzke vojkze, 1 imana [turzko-
ga popa], 1 tartarina, 1 kuhara y deszetero
druge drusine.

Govori sze, da che 1. Szechna obzna-
nyeno biti, kakove pravicze dopuscha knez
Milosh puku szerbzkemu.

Buduchi sze dana 26. obszlusaval veliki
szvetek vu Szerbkoj, ztanovniki belgradzki
szu ishli v czirkvu, gde ih je kanczelar nago-
varal, naj sze mirno zadersavaju, naj sze ne-
puzte zaszlepiti z kakovim god varanyem, y da
budu uputjeni, da knez otchinzki zkerbi za
dobro szvoje detcze. Od ztrani policzie je po
vszéh kuchah obznanyeno, da nije szlobodno
govoriti od ztvarih, koje szada dersavu uzne-
miravaju, y da sze na nijednom obchinzkom
meztu neszmi vishe od 3 oszob zkupa zpraviti.

Z Belgrada od 26. Proszinceza. Knestvo
szerbko nahadya sze szada vu vasnoj pre-
membri, koja mu nyegov buduchi ztash, to
jezt, pravicze puka y vladavca zversheno
utverditi ima.

Buduch da velikashi szerbki, na pozvanye
szvoga vladanya z pochetka ovoga meszeca

za pretreszanye obchinzkih poszlov vu *Kragujevacz* doshavshi, nekoja proti predlošenim osznom izrekli, tak je knez *Milosh* zapovedal, da zpravischa nebude, y da sze vszi pokliszari domom povratiti moraju, ter da sze onim, koji josh nisz u bili doshli, protizapoved poshalye. Ov chin je povszema Szerblye razdrasil; ter ne szamo da nisz poszlushali kneza, dapache szu dokonchali zpravische derasti, y iztoga kneza, ako bi negiblyiv oztal, iz vladanya izhititi, ter na meztu nyega ngegovoga szina *Milana* na preztolje zdignuti. Za tim je bila posziana deputacia knezu vu *Posarevacz*, bash onda, kad je *Milosh* szvomu bratu *Ivanu* naredbu dal, da ide hitro ze vszum vojzkum, koja mu na zapoved ztoji, vu *Kragujevacz*. Ali sze ztalishi nisz preztrashili, nego poszlashe deputaciju naproti vojzki, ochitnijuch nyejnom vojvodi, da nisz u nakanili rat podignuti proti szvojoj bratji, y da drugo neseliju, neg izvershiti pravednu y razlosnu selyu puka szerbzkoga, y izpunenyje obechanya iztoga kneza, ter da na vszaki nachin seliju z knezom pomiriti sze. Z ovim ochituvanyem nagovorili y genuli szu brata knezovoga, da nije ishel vu *Kragujevacz*. Szada szu naztale pogodbe med velikashi, zpravlyenimi vu *Kragujevcu*, y med knezom, ztanujuchem vu *Posarevcu*, y chini sze iztinito, da szu vech napravili osznomu narodno-ga zakona; ali sze josh nezna, kak dalko sze potrebovanye jednih, y dovolyenyje kneza z druge ztrane pretrese. Za ztalno povedaju, da je knez *Milosh* nagnyen vnogo dopuztiti, da je dana 24. oztavil *Posarevacz*, y dana 26. z velikum szvetechozjum vu *Kragujevacz* doshal, da more takajshe nazochen biti pri velikaskih zborih. Putem iz *Posarevcza* vu *Kragujevacz* izkazalo je lyudztno knezu veliku lyubav, zovuchi ga po navadi szvojim otczem. — Obchinzki sze govori, da puk nikakovoga zloga nakananya nima, poznajuchi dobro dobrotniva knezova namerena, koja szu oszobito na dobro manyshih lyudih obernuta, koja sze vechput zadeti moraju na griben protivchine velikaske, kakgod sze je dogdilo pri osznom gledech na utverdyenyje razmernejega y pravichnejega razdelenya obchinzkih nalogov y dache.

Velika Britania y Irzka.

Vu tak zvane izhodno-indianzke hise v Londinu dozpele szu szledeche poszlanicze iz *Kine*: „*Canton* dana 20. Kolovoza 1834. Lord Napier nadoshel je ze szvojum zprembum na ladji *Andromache* 16. Szerpna vu Kinu. Nyih gozpodztyo doshli szu na kopno kakti konzul, neimajuchi vendar k tomu dopustyenya od nameztnoga kralya, koj, sta vishe je, zapovedashe, da sze naj odnasha, y 19. Szerpna prepovedashe izvosnyu; zaradi cheszha britichka tergovina pretergnyena jezt. Vszi-zkupa Anglianci ochituvali szu, da cheju pod oblažtjum nyih gozpodzta kakti punoblaznika kralyevzkoga jednovolyno poszluvati.“

Vre 3. t.m. zpravila sze je vu *Lambeth-Palace*, ztolnom gradu ershega Canterburyzko-ga komiszia, koja je odredyena za pretreszanye czirkvenih poszlov. Vszi kotrigi bili szu nazochni.

Sir Robert Peel odpuztil je ne davno szvojim arendatorom na otoku *Thanet* 20 od zto nyihove dojduche arende. Minizterialzke novine derse to za dokaz, kak zresno pervi minizter terszi sze, zel ztalish polodelnoga puka popraviti.

Herczeg *Leuchtenberg* ubrodivshi sze 21. Proszinceza vu *Talmouthu*, y zprichavshi sze od herczega *Wellingtona*, dobishe od nyega prekrasznu szablyu anglianzkoga dela na znak prestimanya.

S p a n o y l z k a.

Nekoji anglianzki lizti govore, da je herczeg *Wellington* generalu *Alvi* nekoje pogodbe napervo doneszel, koje szu tak dobro szlosene, da je *Europa* odobrila bude, y szmerjaju na razvezanye spanyolzkoga pitanya. Ovo szu chlenki zverhu toga:

1. da *Don Karlos* odpuzti vladanye szvojemu ztaréshemu szinu.
2. da kralycza *Kristina* iz Spanyolzke odide.
3. da sze odmah zaruki med ztareshim, *Don Karlovim* szinom y med *Izabellum II.* uchine.
4. vladanye che biti upravlyano na ime Karla VI., a *estatuto real* oztane vu perveshoj jakozti.

5. imenovano bude tolnachtvo vladanya, za ravnati dersavu, doklam mladi nachelnik [princz] ztareshu dobu doztigne, 18 najmre leto. Ovo tolnachtvo che biti zeztavlyeno iz 5 kotrigov, med kojemi vszikak *Zumalacarreguy* y markez di *Las Amarillas* nahajati sze budu morali.

6. Amniztia prez pogodbe za vsze politichke pregreske.

7. mora sze pukom *baskijzkih* dersav y *Navarre* zadovolyna szegurnozt dati, da nyihove pravicze nepremenyene ozlanu.

8. vszi dñgi y vsza poszudyevanya na ime kralyicze ili *Don Karla* uchinyena imaju sze zpoznati, y dersati za pravi dñg spanyolzki.

9. vsze chazti, naszlovi [tituli], naktjenya [dekoracie], bile one od kralyicze ili od kralya podelyene, moraju sze oztaviti onem, kojim szu podelyena.

Chteje sze vu *Journalu des Debats* iz *Bayonne* od 28. Proszincza, „Ovih dan vlovili szu Karlizti pri *Hernani* 40 oszob, koje szu ishle prodavat hranu nesto vu *S. Sebastian*, a nesto drugamo. Poleg perveshe zapovedi *Don Karlove* imale bi sze bile ove oszobe vsze poztrelyati, ali poglavar Karliztov, koj ih je vlovil, nije hotel vishe, neg szedam glav aldrovati, koje szu sze sdribati morale [Loose ziehen]. Ova neszrecha je pala na chetiri musa y na tri sene; jedna zmed ovih bila je mati sheztero drobne muske detuze. Ona je proszila miloschu, da bi pred szmertjum z musom szvojim, koj ne dalko ztanuvash, zeztati sze szmela. Kad je ovo zadobila y z musom sze zeztala, premiszli zadnyi, da nyegova sena lakshe detczu hraniti more, nego on szam, y ponudi sze, da che szmert podnezti za szvoju senu; buduch da szu ovo prijeli Karlizti, tak je sziromak kakti aldrov szvoje lyubavi raztrelyan bil.

P o r t u g a l z k a .

Dana 20. Proszincza zapochela szu sze opet zpravischa kortesov. Taki pervo zpravische bishe zburkano, navlastito zato, kajti gledavczi na galeriah meshali szu sze vu poszle y dogovore. Nekoji zmed nyih pocheli szu vikati: „*Dole z izdaiczami! Napravimo konecz minizterialzkom kotrigom!* Dole z mi-

nixtri! Neka sive Dona Maria II.! Neka sive narodni zakon! Vu nekojem potleshnyem zpravischu dano je za pretreszanye piszmo, po marshalu *Saldanha* y 30. zkupkotrigih pokliszarzke komore podpiszano y na kralyiczu ravnano, vu kojem ju mole, neka komore *odpuzti*. Za malim pretreszavanyem predano je to piszmo oszebjynomu izboru. Zbudilo je pak veliku zkerblyivozt vu minizterinmu. Vu tem iztem zpravischu napervoztavil je pokliszar nekoj, da sze coelibal ili neosenyenzenzvo rimzko-katolichanzkoga redornichtva vu *Portugalzkoj* doterne.

F r a n c u z k a .

Tergovachka *lyonska* komora poszlala je piszmo na poszlanike *rhoneznkoga* departamenta v Parizu, iz kojega je videti, da szeverno-amerikanzke dersave vszako leto za 60 milionov szvilne robe zpotrebe. Iz toga mochi je zpaziti, kak zkvarlyiv bi bil za *Lyon* rat med Francuzkum y szeverno-amerikanzkemi dersavami.

Moniteur kase, da je nyih excell. grof *Pozzo di Borgo*, czarzko-ruszki poszlanik pri francuzskom dvoru, dana 1. Szechna kralyu *Ljudevitu Filipu* piszmo predal, po kojem nyega — dvor od doszadashnyega poszlanichtva nazad poziva. Izti grof odishel je 5. t. m. v Londin.

Nekoje parizke novine derse za ztalno za zrok premembe z grofom *Pozzo di Borgo* uchinyene, pomirenje spanyolzko, y vele, da szada pri londinzhkom zvanzkikh poszlow *birou* vu iztom poszlu pozpomenki obdersavani буду, ravno tak kakgod negda zaradi holandianzko belgianzkoga poszla.

Gоворило sze je vu Parizu, da che sze kabinet na dele premeniti, y da je k tomu priliku dala nazochnozt grofa *Sebastiania*, iz Neapolu szimo doshavshega, koj je vu Londin za francuzkoga poszlanika preneshen.

Vu Parizu bude sze nazkoro pochela palacha zidati, koja je odredyena za dokonchanje aprilzkoga procesza. Minizter domachih poszlow podelishe vre 27. Proszincza vu tom poszlu potrebne zapovedi. Ova palacha ima poleg nyegvoga szuda tak velika biti, da vu nyoj 150 szudzhev, 150 obtusenih, 150 mu-

niczialnih gardiztov, 450 szvedokov y 600 gledavcev proztoru bude imalo. Za nyejno zdanye odlucheno je 360,000 frankov.

Komora poklizarzka imenuvala je 5. t. m. komisziu, koja osznowu naredbe zaradi amerikanzkoga duga pretreszati ima.

Pred 25. blizo leti zapocheti vodovoj ili sleb, koj reke Somme y Oise vese, dovershen je z ztroski 30 milionov frankov, y takvim nachinom je odpert prehod med szredozemnim morjem y szevernim oczejanom. Vreje ladja *Roberline* od 110 szudov ravnim putem iz *Cette* do *Abeville* dojadrla.

Papinzka zemlya.

Poleg papine zapovedi od 29. Grudna vpelyane szu vu papinzki zemlyi pri vojnom uredyenyu nekoje premembe. Tak peshichka vojzka zeztavlyena je z 10 batalionov; konyanichka vojzka iz jednoga dragunzkoga regimonta y jedne chete loyczev. Szimo dojde jedna kompania kanonirov, dva regimonta tudyozemzke peshichke vojzke [Shvajczarov], jeden regiment karabinerov y jedna cheta ztrelczev, koji poleg uredbe generalu policzie direktoru podverseni jeszu. Anda vu szlusbi ztejcha vojzka ima 17,362 vojake y 1524 konye.

Turzka.

Obchinzke novine pishu od *Tigrisza* dana 29. Grudna 1834: „Poleg glaszov iz Perzie doshavshih, je mladi nachelnik [princz] *Mohamed Khan* dana 16. tekuchega vu *Tcheran* doshal, gde je bil za *shaha* proglasjen. Vu iztochnih y jusnih ztranah Perzie vlada josh vszevdily nemir zbog zdignutja drugih pretendentov, koji hocheju szvoju pravicu z orusjem dokazati. Vu *Teheranu* vendar miszliju, da cheju nyihovi trudi prez poszledka oztati, pokendob sze zna, da mladoga *Mohameda Khana* Ruszka y Angliazka pomase.“

Novine Horvatke dvakrat na tjeden, y to vszakipul na pol arkusha v tork y szobolu zhajale budu. *Danicza* sze pako vszaku szobotu na pol arkusha priklopi, zrun Obzanitelja, koj tulikajshe dvakrat na tjeden iside. Czena na pol leta za domache 3 fr. za szanzke 4 fr. szrebra znaša. Predbrojenye josche zmirom terpi tak na Cz. Kr. Postah, kak takaj vu Cz. Kr. priv. Novinarniczi Horvatkoj vu Gozpodzki vuliczi Br. 103.

Povishta.

Nyih Excellenzia gozpodin Ban y szl. varmedye zagrebechke veliki supan doztojali szug *Karola Berkovicha* zachaztnim podbilyesnikom izte szl. varmedye imenuvati.

Dana 20. Szechna l. t. imenuvali szu v. g. ztalishi y redi szl. varmedye zagrebechke vu manyshem szvojem zpravischu, varmedyinckim ranovrachitelyom za brodzki kotar, g. *Ignacza Petrovicha*.

Premianuchi.

Dana 16. t. m. vumerl je izszluseni negda vu Mihalyevcu plebanush, viszokopostuvani g. *Mikula Lipich*, vu 64 letu dobe szvoje. Ov viteski redovnik oszbezujnu peldu lyubavi proti blisnym vu dalekom takaj szvetu od nasz razdrusenem pokazal je, kada bi ezel szvoj imetek na 3 ztrani razdelivshi, 1000 fr. szrebra bratom nashem vu Ameriki kerschenikom v testamentu oztavil. 100 fr. szreb. pak onem, koji za nyegovu dushu aldoe chinili budu, a oztali vesz szvoj dozta obilen imetek med bogcze razdeliti zapovedal.

Dana 20. t. m. preminul je vnogopostuvani g. kapelan vu Jaztrebarzkom, *Mihaly Nemichich*, v 30 letu dobe szvoje vu szuhom betegu.

Z Mozkve pishu, da je tamo vumerl na koncu presheztnoga leta glavni y najposzleni podpirately polyzke poszlednye revolucie, *Vincenz Nemojewsky*. Bil je obszudyen na szmert; czar pako zmenil mu je szmertnu kastigu z vuzum za chasz sivota. Meszeca Liztopada dojde u Mozkvu, poztane bolezten, y za neknliko tjednov zpuzti dushu.

NOVINE HORVATZKE.

TECHAJI.

Dana 28. Széchna 1835.

BROJ 16.

Zagreb.

Viszokopostuvani g. *Franjo Vlaskovich*, plebanush szv. Juraja od Lopatinecz z podeli-telyzvom g. grofa *Ladislava Festeticha* dobil je faru vu Strigovi u Medyimurju.

Vugerek.

Z Posuna od 23. Februara. Vu zpravishah 296 y 297 od 14. y 16. t. m. suu zadnyi dokonchki gledech na obdelavanye urbariuma med tabulami zgotovlyeni. Potle sze tabule od redigiranya reprezentacie, koja z urbariumom poszlana biti ima, zbabvlyaju, y zverhu toga szl. ztalishi napreduju juridichko obdelanye [operat] pretreszati.

Ereditiyaka.

Vszemirozni reskript Nyih cz. kr. velichanztva, po kojem je *Erdelyzko* dersavno zpravische [kako szmo vu nashiem 14. broju zpomenuli] razpuschено, je od dana 29. Proszincza, t. l. — Z drugim od iztoga dana na kr. *Erdelyzki* gubernium poszlanim reskriptom suu Nyih cz. kr. velichanztvo doztojali Nyihovu kraljevzku viszozt, velikoga hercze-ga *Ferdinanda Estenskoga* za szvoga naj-vishega punoblaznoga komiszara vu *Erdelyu* imenovati, y iztomu takajshe najvishe upravlyane onoga guberniuma zruchiti.

Velika Britania y Ircka.

Najveche szada vasnozti dugovanye vu Anglianckoj je zbiranye govoritelya za parlament. Vre suu zato vszi, koji pri toin odvet imaju, za dan 19. Februara vu chetterek ob 12 vuri o poldan v. Londin pozvani, da za ztanovito dojduly vszaki szvoje mezto poprime.

Katoliki imali suu vu zadnym parlamentu 33 kotrigi, vu szadashnym broje 32; pet kotrigov peryeshega parlamenta [gg. *Galvey*, *O'Reilly*, *Lalor*, *Lambert y Blackney*] nije opet zebrano; novozebrani chetiri suu gg. *O'Hoghlin*, *Brady*, *Bodkin y Power*.

Pazke vredno je, da 22. grofovje, varashi y zbiralische [Borough], po vszeh treh kralyeztvah szvoje peryeshe reprezentante zadersala jeszu. 463 kotrigi, t. j. vech kak dve tretje ztrani czele dolnye hise budu opet ztara szvoja mezta prijele.

Legal-Observer veli, da je moguch szvojem elitavcem zebchiti izpisz vszih pravodzianczev, koji suu za blisnyi parlament zebrani. Iz ovoga izpisza je mochi videti, da dojduchi parlament nebude, da sze z rechmi lorda Coka poszlusim, kakovgoder parlamentum indocum, [nevuchen parlament] koj nebi znal kakve dobne naredbe napraviti. Broj ovih pravodzianczev znash: 43, najmre gg. *Abercromby*, *Aglionby*, *Sir J. Beckett*, *Buller*, *Sir J. Campbell*, *Carter*, *Evart Fergusson*, *Sir W. Tollett*, *Treshfield*, *Goulburn*, *Sir G. Grey*, *Harvey*, *Jervis*, *Kelly*, *Kennedy*, *Leffroy*, *Lennard*, *Dr. Lushington*, *Lynch*, *Maclean*, *Dr. Nicholls*, *Neeld*, *Daniel O'Connell*, *Pemberton*, *Sir C. Pepys*, *Sir F. Pollock*, *Poultier*, *Præd*, *Pryme*, *Spring-Rice*, *Roebuck*, *Rolfe*, *R. C. Scarlett*, *Shaw*, *Shiel*, *Sir C. M. Sutton*, *Talfourd*, *Tancred*, *Tooke*, *Villiers*, *Wilde y Wilks*. [Ovaj imeniteky nebu-de izvisnega, da sze vre predi na kuliko tu-like zpoznamo z pravodzianczi, koji vu dojduchem parlamentu szedeli, y bers chasz glasniye govorili budu.]

Dana 3. Széchna bil je *O' Connell* pri zpravischu proti ministrialzkoga drustva v *Dublinu*, gdi je oszebito szledecha ochituval: Ufan sze, da od ztrani puka zebrana gozpoda 19. Széchna na szvojih meztah budu. Vsak bi moral najduse 18. v Londin prizpeti; ar 19. zapochme sze rat, koj bu odsudil, jeli ministrium nadalye biti ima, ali ne. *Sir Ch. M. Sutton* je ministrialski kandidat za chazt govoritelya, a g. *Abercromby* dojde od ztrani protiministrialcev. Prezident vu dolnyoj hisi podversen je vszigdar velikomu od-

govoru; a vu protiminizterialzkom parlamentu neszme minizterialecz predsed imati. [Szlušajte! y pohvala.] Iztina je ravno, da Sir Ch. M. Sutton vu zadnym zpravischu ni niti za ravniteleytvo, niti za protivnichtvo biti hotel; ali valya premiszliti, da je on potmajno delal na porushenu ministriuma, koj nam je reformbillu prizkerbel. [Szlušajte!] Kakvu praviczu ima g. Abercromby, najpache gledech na irski puk? Pervich je szin hrabrenoga vojaka, kojega ime vu dichnom zpomenku na she szlavodobitne vojzke zdersava sze y koj sze je leto 1797. onomu naredyenyu szuprotztavil, koje je razdrasilo szerditozt Ircev, koje nye pod vojnichku torturu zpravishe, y koje je Irskoj praviczu vzelo, szebi szamoj naredbe y zakone tvoriti. Pozvali szu ga nazad iz Irke, kajti je bil prevech izkerni priately szvojih szloboschin. Ta izta lyubav, koju je otec nyegov proti ovomu otoku [insul] noszil, preneshena je vu szerdcze szinovo. Meni je iz laztovitoga mojega izkuztya dobro znano, da je szvoju perveshu szlusbu z velikim ztezanyem y to szamo zbog toga prijet, da puku Irskomu haszniti bude mogel. [Głoszna pohvala.] Vszaki anda od ztrani puka zebani parlamentzki kotrig zgubil bi vszu zaufanoot pri zbiratelyih szvojih, da nebi 19. Szechna prez stente na szvoje szebi odlucheno mezto doshel, y g. Abercrombyu odvet szvoj dal.“ G. O’Connell odperl je na to naméru szvoju, 15. Széchna v London putovati, y preporuchil je vszakomu szlobodu lyubechemu parlamentzkomu kotrigu, da nyega naszleuje. Najbolye bi bilo reche im, da szu vre 16. tamo, y da sze zverhu toga med szobum dogovarjaju.

Na to zachme govoriti od gibanya med irskim proztim pukom y veli, da iz chízto politichkoga zroka vu Irskoj vre 20 let nikakvoga lyudomorztva nije bilo. Y szada, prém da nije priately od onoga „chekaj malo“, poziva irski puk, da sze szamo još za kratko vreme mirno zadersava, poteri y szebe za bolysha vrémena uzdersi. Koncza dugovanya nista sze neboji, ar ako szu y szada okolicze malo temne, szvetiti che vendar nazkoro szuncze szlobode. Na izti nachin govoril je O’ Connell jeden dan predi vu nekojem

zpravischu rukodelczev, pri kojoj priliki med oztalemi hvali zbornike *dublinzke*, da sze nedaju podmititi. Dvadeszet, trideszet, petdeszet y zto funtov sterlingov davala je ztranka Orangistov za jeden jedini odvet, ali lyudi, koji visheput nisu vu ztalishu bili, chelyadi szvojoj proztu vechericzu kupiti, odhitili szu noveze y odvetuvali pravichno pred Bogom y szvojum domovinum. Szada dokoncha ovako: „Jenkrat szmo vre Peela y Wellingtona pred Waterloom zklopali, y z pomochjum popravtelyov vu Anglianckoj y Skotzkoj hochemo je y pak potuchi. Szada je pitanye: kako bi to vuchiniti? Ja chut vam kazati: pervich, derste sze zdushno med medyami zakona; drugoch, nedajte vashim nepriatelyom nikakove mochi zverhu vasz. Vszaki zvanzakonzki puka chin jáchi szamo nepriatelye a szlabi moch priatelyov. Josche jedanput, derste sze zdushno med medyami zakona; med ovemi morete szlobodno y z dobrim poszledkom poszluvati, kako szem ja vu tridesetletnom ratu pokazal. Jedna miszel za praviczu y pravednozt sive vu anglianckom puku; vu nebeszah sive pravichni Bog, y Ircei cheju opet narodom pozdati!“ [Halabuchna pohvala.]

„Brightonzka Gazetta“ poveda, da je kraljica zanoszila, y pishe zverhu toga szledecha: Ov zkoroszusbeno potverdyeni glasz, da je Nyih velichanztvo kraljica noszeca, jezt vu obchinckom, navlastito pako vu szadashnyem ztalishu politike, od najvechje vasnozti. Ar po nyem dvojmbeno biva, jeli odvetnicza ztolice princzesicza Viktoria, kchi pokojnoga herczega Kentzkoja ikada na preztolju szledela bude, y po ovom pitanyu pomnyshava sze vasnozti pogodbih gledech na pozakonenyje izte princzesicze.

S p a n y o l z k a.

Z Pamplone od 29. Proszincza. Mina je progglasil jednu naredbu, vu kojoj nazvestujuje vojzki prietyenya madridzka, y ochituje, da ako bi sze vu nyegovoj vojzki najmanysha punta zdigla, on che szmertjum kastiguvati vsze, koji bi sze podztupili szmutnyu delati, bili oni koji im drago, y na kojugod ztran zpadali. — [Kaj bude Mina reklo, ako zbilya szvojum grosnyum tak miszli, kada on

batalion, koj je po szvojoj puntarii ovu proklamaciu zrokoval, vu nyegovu vojzku dozpeje?]

Election de Bordeaux zadersava szledeche piszmo iz Bayonne od 30. Proszincza: „Mladi lyudi vu doliczah Estibar, Anne, Ennes, Ezkabarte, Lizoain, Viztagena, Izaodoa, Ariagonti, Ulezania, Erro y Onciti na broju 1800 poprijeli szu orusje za Don Karla. — Dana 19. je Zumalacarreguy sherege alavezke y biskajzke, med S. Crux de Campco y Urliozom pregledal. Broj vojnikov je bil o kolo 22,000 lyudih.

Dobili szimo novine, da je Erazo z szvojim sheregom Reinozu oszvojil, a Zumalacarreguy je pazil za toga na czelu vojzku Minova, koja je bila zpravlyena pri Puente la Reina. Varash Reinoza je glavno mezto dersave Palenczie, y broji 15,000 stanovnikov y lesi blizu potoka Ebra na czezti, koja iz Santanderu vu Madrid pelya.

Od 30. Proszincza. General Mina vpeyal je vu szvojoj vojzki novi red, razdelivши ju na pet sheregov, koji budu ztali pod zapovedjum brigadirov Oraa y Lopez, y oberztarov Seoane, Gurrea y Ocana.

Iz S. Sebastianu od 30. Prnszincza. Jeden spanyolzki oboruseni brik izishel je z nekulikemi shalupami, da ztrasi okolo biskajzkoj kraja, y vlovishe ladju szumporniczu z robom, koju szu Karlizti v anglianckoj kupili. Ova ladja pelyashe 4,000 pushak, vnogó novacz y 12 spanyolzkikh oficzirov.

Moniteur od 7. Szechna pishe: „Telegrafzko obznanenye iz Bayonne poveda, da je angliancka goletta, Izabella, nakerczana orusjem za vojzku Don Karlovu odredyenim, dana 2. Szechna na morju od spanyolzke szumpornicze, Reine Gubernadone, vlovljenia.

Goletta je pelyala 500 czentov praha puskenoga, 150 mér olova, zto jezer frankov, y 27 oficzirov. Komandant golete je u morje nekoje zaztave y papire pobaczal, kad je spanyolzku ladju priblisavat sze zapazil.“

Don Karlos je dana 1. Szechna vu zprevadyanyu szvojega dvora, telovne ztrase, y

chetirih batalionov Navarrekh vu Santestevan doshel.

Karlitzinzki batalioni od Navarre 5. 6. 7. 8. y 9., koji szu v dolici balanzkoj, pripravlyaju sze za vudriti na Elisondu dana 2. t. m.

Zumalacarreguy sze je z sheztimi navarrezkimi y z petemi alavezkimi batalioni dana 30. Proszincza nahadyal okolo Duranga, y bil je garnisonu onoga varasha nazveztil, da sze predati ima.

Dana 12. Szechna sze nadiaju vu Pamploni 12,000 lyudih narednih sheregov dobiti, za vojzku Minova objachiti. Ov shereg ima chez Tudella y Logrono vu Navarru dojti.

Indicateur de Bordeaux zadersava szledechi izvadek iz jednoga lizta od medye spanyolzke od 29. Proszincza: „Mina je dana 25. Proszincza jedno proglašenye van dal, vu kojem veli, da sze vszi gazde kralyezta Navarrezkoga, bili oni vu spanyolzkoj, francuzkoj ili gdi mu drago, pod kastigú szvoga imetka vu Navarru povratiti imaju. —

Indicateur de Bordeaux od 6. Szechna veli: „Karlizti jako chute potrebochu kralyezku Juntu vu koj varash prenezti. Zato kani Zumalacarreguy ze vszum szvojum szilum na S. Sebastian vudriti, koj je zapert, a zadozta z hranum obzkerblyni nije.“

P o r t u g a l z k a.

Z Lizabone od 25. Proszincza. Herczeg Leuchtenberg je danasz vu ovaj glavni varash doshel; Herczesieza od Bragancze ishla je k nyemu na bred, da ga prime y odvede k kralyczi Doni Marii. Zutra bude pozakonjenye.

R u s z k a.

Na koncu meszecza Grudna leta perveshega vumerl je v Parizu Julij Walentinowich Slivizky, oberztar generalzkoga staba, glaszovit po jakozti szvojoj, a najpache po tom, da je za bitvum pri Ostrolenki na Vishniczi mozt vusgal. Malo pred szmertjum tusil sze je premiuchi, da nyegov pepel vu ztranyzkikh krajih pochival bude. To zachuvshi nyih velichanztvo ruszki czar zapové, da sze mertvo telo oberzтарa Slivizkoga na ztroske korune iz Pariza vu Polyzku dopelya, y tamо ze vszum generalu priztojnum szvetechnum zpravum vu

tverdyaví pruskoga možta, koja od szadu tverdyava Slivizkova zvati sze ima, pokopa. Zapovedal je nadalye czar, da sze dugi nyegovi, koje je ili vu szvojoj bolezti, ili drugach napravil, iz kralyevzke penčnicze zplate. Nyegovi ztaresni dobe na leto penzie 3000 rublyev. Dvem domachem kcherjam, gde je Slivizky ztaluval, y koje szu ga vu bolezti dvorile, podelyeno je 300 czechinov y zvanoga dari iz czarkoga kabinetu.

G e r c h k a.

Pishe sze iz Nauplie od 29. Grudna. Oni lyudi, koji szu v tamniczah bili zbog szumnye delnichtva puntarzke namere Kolokotronove, y zadnyega dogodyaja vu Messinii, jeszu ovih dan vu szlobodu poztavlyeni. Ov chin pravice nam je podpunoma zadovoljil, jer vidi-mo, da szu vnogi nashi zemlyaki, koji szu ztrashno obtuseni bili, nekrivi [nedusni] ochitovani. Ali ako sze z jedne ztrani radujemo, nad oszlobodyenyem nashih zkupvaraschanov y nad neztranoztym szuda, koje ga je izreklo, tak sze saloztimo videchi szlepu ostrochu tol-nacha vojnichkoga, koj je vech tolika salzeta na obszudyenya izrekal. Obchinzko mishlene sze jednoszerchno uzdise proti odluchkom tolnacha vojnichkoga. Ili je falinga vu prilagodyenu naredbe, ili je pomanykanye vu iztoj naredbi, vszikak je dusnozt vlada-nya ovo razvideti y zlo preprechech, falingu popraviti.

A f r i k a.

Iz Algira nam sze pishe od konca Széch-na: Varaschanzka ztanya uzvnosavaju sze na hitrom; europeanzka naselenya znashaju vre blizu 10,000 dúsh. Nashe polyodelzvo dan na dan vsze bolye razpreztira sze. Tergo-vachki zavezi razshiravaju sze. Luka algir-zka pozdravila je 700 ladijih od vszih narodov.

Ztalish nash z Arabi vszaki dan vasnji po-ztaje, izvosnye kós, vojzka, vune y olja bi-la je ovo leto poszve znamenita. Arabi nikaj bolye neseliju, kak sze nam podverchi; ter zato potrebuju z druge ztrani obrambu pro-ti Hajdouten, jedinom pokolenyu, koj nasz y vsze nam podversene puke nepriatelyzkum ru-kum napadyuje. Drustvo za naszelenya vu Algiru poprijemlye najbersje y najztaleshe naredbe, da kak najhitrije bude moguche, du-govanya k szrechnomu koncu dopelya.

P r e m i n u t j e.

Dana 21. Proszinceza t.l. preminul je v.p. strigonzki kanovnik y prepust S. Stephan de Castro. Strigoniensi, Juraj Palkovich, vu 72. letu dobe szvoje. Zvan vnogih zname-nitih nyegvih zaszlusbih za narod y za czirkvu, zpmominyamo jedino, da je iz velike lyubavi, koju je proti domorodczem szvojem Szlova-kom noszil, czelu bibliu ili szveto písmo na materinzki jezik preneszel, y na szvoje ztroske tizkati dal; poszluval je na nyoj trideszet let. Zatem dal je vnoge od drugih vu szlovachkom zpiszane knyige na szvoje ztroske tizkati, tak n. p. Virgiliovu Eneidu, Svatopluka, koje je zpiszal Ján Holy, y oztala.

Dana 16. Szechna bila je vu Bechu szred-nya cena [cursus]:

Zapiszov dersavzkoga duga po 5 p. Ct. v. szr. 102 1/32;	detto	detto	detto 4 p. Ct. v. szr. 95 31/32;
Poszud: z szrechkuvan. od 1820, za 100 f. v. szr.	detto	detto	1821, za 100 f. v. szr. 140 9/10;
	detto	detto	1834, za 500 f. v. szr. 392
Bechke var. Banco-Ohligat. po 2 1/2 p. Ct. v. szr. 62 3/16;			
			Bankakezie. komad 1342 v. szr.

Vu Cz. Kr. Lotterii vu Terztu dana 25. Szechna 1835 jeszu szledechi broji vlecheni:

20, 71, 81, 68, 32.

Pervo szledeche vlechenye bude 7. d. m. 1835.

Novine Horvatzke dvakrat na tjeden, y to vszakiput na pol arkusha v lork y szobolu zhajale budu. Danica sze pako vszaku szobotu na pol arkusha priklopi, zrun Obzanci teleya, koj tulikajske dvakrat na tjeden izide. Cena na pol leta za domache 3 fr. za zvanske 4 fr. szrebra znasha. Predbrojenye josche zmirom terpi tak na Cz. Kr. Postah, kak takaj vu Cz. Kr. priv. Novinariczi Horvatzkoj vu Gozpodzki viliczi Br. 103.

NOVINE HORVATZKE.

TECHAJ I.

Dana 3. Szushcza 1835.

BROJ 17.

Z a g r e b .

Viszokopostuvani g. *Ivan Kiss*, plebanush z Mihalyevecz, dobil je po podelitelyzvju g. grofa *Ladislava Festeticha* faru szv. Juraja od Lopatinecz vu Medyimurju.

B e c h .

Dana 25. Széchna. Nyih Velichanztvo nash Czeszar y Kraly popadyeni szu vchera od ognycieze. Bolezt naredno napreduje, y zato temelyito usanye daje, da sze ztalish zdravja Nyih Velichanztva nazkoro pobolyshal bude.

Dana 26. Széchna. Poklamkam sze je danasz taki po polnochi ztalish bolezti Nyih Velichanztva z povekshavanyem ognycieze pogorshal, odlehnul je opet okolo 5 vure u jutro znamenito. Polehchieza ova terpela je do poldan. Po poldan razsza je nazopet vruchina, ali vendar ne tak jako, da sze nebi usati mochi, da Nyih Velichanztvo mirnéju noch od perveshe imali budu.

Danasz u jutro ob 8. Nyih Velichanztvo na szvoje laztovito potrebuvanye prichesteyni szu.

Dana 27. Széchna. U nochi od 26. do 27. Széchna zpalj su Nyih Velichanztvo du go y mirno, zrok bil je pomanishanye ognycieze y oztales bolezti. Ovo je terpelo do poldana, onda je opet razsza, ali ne tak jako, kano vchera, niti sze nisz druga znamenya bolezti pogorshala.

Velika Britania y Irzka.

Dana 13. Széchna po poldan dersan je tolnach kabinetzki vu departamentu zvanyzkih poszlov, pri kojim nazochni szu bili lordkanzelar, Sir *R. Peel*, herczeg *Wellington*, lordi *Roszlyn*, *Wharncliffe*, *Aberdeen*, *Ellenborough*, de *Grey*, Siri *H. Hardinge*, E. *Knatchbull*, gg. *Goulbourn*, *Herries*, *Wynn* y *A. Baring*.

Standard veli, da mu je moch dana ochituvati, da szu glaszi od zanoshenya kralicze neiztiniti.

Vu nekojim zpravischu protiminizerialzkom vu *Dublinu* na réch *O' Connellovu* dokonchano je, da vszaka grofovia, vszaki varash y vszaka fara po czelom orszagu molbu na kralya napravi, da bi minizterium novi odpuztil. Zpodobne molbe imaju sze takaj radi dotergnyenya deszetine narediti.

Predzolje [tron], naredyeno predi za *Juraja IV.* vu palachah *karlonzkikh*, doneseno je szada vu *gornye hise*, na kojem uvezene [stikane] szlove *G. IV.* oztanu, kajti y ime szadashnyega kralya, *Guelphus IV.*, znamenuju.

Journal de Paris od 20. Széchna na vecher [kojega szmo zvárednum prilikum dobili] zadersava szledeche objavyenye telegrafzko: „Vu *Londinu* 19. Széchna y vu *Calaisu* 20. Széchna, o poldan. *Poszlanik francuzski na g. ministra zvanzkikh poszlor*. *Zpravische obchin* zebral szi je ravno szada *gororitya* szvojega. G. *Abercromby* zebran je med 622 odvetitelyi, zmed kojih 316 glazov na nyega je doshlo. — Sir *Ch. Manners-Sutton* imal je za sze 306 odvetov.

Parlament bude, za pris zugum vszih kotrigov, u torak 24. Széchna kraly u laztovitoj oszobi odperl.

F r a n c u s k a .

Zpravische komore pokliszarzke od 7. Széchna vzelj je napervo vsakojake molbe: 1. da sze dotergne tak zvana politichka prisze ga, 2. da sze pracicze zbiranya na rsze *Francuzse* pretegnu, y to ili po izravnim zbiranyu, ili pak tako, da najpredi vszi varaschani zbornike, zborniki pak ovi pokliszare [deputirane] zebiraju, y najzadnjich 3. da sze to dotergne, da bi szamo on, koj zstanovitu stibru platya, praciczu zbirati imal. Ovi tri predmeti bili szu pretreszani, ali ne potverdyeni.

Z Pariza od dana 11. Széchna. Lizti iz Tolone od dana 5. oglashuju, da sze onde ztavoviti broj ladjih pripravlya, za prevezti 2,000 lyudih vojzke y 80 oficzirov, od kojih sze dva tretja dela vu *Algiru*, a jedan tretji vu *Oranu* izkerczali budu. Chuje sze, da je naméra, *Belidu* oszvojiti y *Abdel Kadera* priszili, da za obrambu, koju vsiva, Francuzkoj harach plati. Obchinzki sze missli, da che tamo iti 62. regiment, a drugi 63., niti sze josh pravo nezna, koji szu brodi odredyeni za ovu zprembu. Danasz sze je govorilo, da je vladanye utverdilo varaske y vojnichke poglavare, koji budu zapovédali u *Belidi*. Od-lazak vojzke je odréđen za 1. Marca.

S p a n y o l z k a

Memorial des Pyrénées objavlyuje od spanyolzke medye: „Karlizti nepreztaju sherege y lumbarde pod *Elisond* poshilyati; chini sze, da oni ovo mezto na vszaki nachin oszvojiti hocheju. *Zumulacarreguy* bi rad, kako sze chuje, szvoje magazine vu ovaj zkoro nepreuzimlyivi grad poztaviti y glavni kvartir *Don Karlov* tamo prenezti, da more onda preato ze vszum szvojum szilum na vszaku ztran vudriti, gde bi nyegova nazochnozt potrebna bila. Govori sze dapache, da Karlizti na *Madrid* vudriti kane; ali pretendentov najvechji vodya zkrovnozt szvoje mochi prez dvojmbe predobro pozna, kak da bi hotel ratogledische premezhti. Za ztalno sze zna, da on nevtrudyeno na tom poszluje, da broj szvojih nadnih sheregov povéksza; vech je cheterti batalion oborusjal, a chuje sze, da che y petoga narediti. Chudnovito je, kako puntarom poleg vszega pazanya, koje sze na medyi obdersava, orusje y hrana od vszih ztran dohadja. Karlizti lahko prek idu, y nigdo ih vloviti nemore. Vetomadne je nekoliko Anglianczev ztranputicze vu *Zugarramurdu* doshlo. Razshiril sze je glasz, da je takajshe szin *Don Karlov* med nyima; chini sze vendar, da ovi glaszi josh potverdyenya potrebuju. Toliko sze zna, da je *Anglianzka* poztala orzan [arsenal] karlitzinkze punte; vnoge zkrovnozti nám budu zkoro ochitovane.“

Sentinelle dés Pyrénées zadersava szlede-che piszmo iz Bayonne od 5. Széchna: „Mi-

na je po czelej *Nararri* proglašil, da che vszaki mular ili mazgar, koj Karliztom robu iz Francuzke goni, y vu tom zapopadyen bude, odmah vuztrelyen biti. Mi temelyito znamo, da je vech vishe takovih mularov poginulo, kajti szu puntarom lizte noszili. — Vu dersavah *Guipuzeoi* y *Alari* szu Karlizti 2500 mladih lyudih na szilu zdigli y oborusjali. — *Zumulacarreguy* je 1. Széchna z 10 navarrekemi y alavezkemi batalioni y z szvojimi konyaniki szelo *Oyon*, jednu vuru od *Logrona*, zaszydzeno dersal.“

Z Madrida od 21. Proszincza. Jedno piszmo iz *Madrida* veli, da na mezto poszlati jednu ztran ondeshnyega garnizona, kako sze je govorilo, vu szeverzke kraje, izti garnizon mora biti z szedmimi batalioni objachen, koji sze od vojzke uzeti imaju.

Drugo piszmo iz *Madrida* od 29. Proszincza poveda, da, kak pervo sze je dozna-lo, da sze *Llauder* povratya vu *Kataloniu*, za prijeti opet szvoju szlusbu, szu liberalezi najvechje krichanye zdigli, y vladanye sze je, kak sze poveda, obszilyeno nashlo, kurira za generalom poszlati, da ga nazad zove. Da sze nechini szramota, che *Llauder* na golu y jalovu chazt para biti podignyen, Izti lizt ponavlyja, da sze josh vszevdily govor od preményanya kabinetu: chinilo sze je, da che *Moscoso*, miniztar domachih poszlow, iz kabimenta iziti; ali sze josh nije znalo, jeli che *Valdes* prijeti szlusbu miniztra ratnoga; vszakojachki glaszi, koji sze od toga do szada chuju, niszku drugo, nego domishlyanya [szumnenya].

Memorial des Pyrenées pishe od *Bidassoe* [potcka]: „Vetomadne je doshlo nekoliko chét karlitzinkih pod zapovedjum *Guibelalda* y *Ituricze*, da objache obszednutje *Elisonda*, y da ga gledaju, na vszaki nachin oszvojiti. Poveda sze, da pelyaju szobom nekoliko lumbarad, koje szu z velikim trudom y za vno-gim zkushanyem vu *Orbayceti* zlijali. Govori sze, da szu vnogi karlitzinksi batalioni zapoved dobili, proti *S. Sebastianu* iti, y da je izti *Zumulacarreguy* z vechjum ztranum szvoje szi-le tamo doshal, da vudari na izto mezto. Stima sze, da ov glavar dersi od najvechje vas-nozti oszvojenye nekojih tverdih mézt, pervo

nego dojde pomoch vu *Navarru*, koju Kriztinczi chekaju."

P o r t u g a l s k a.

Szumpornicza, *Monarch* zvana, z kojum je herczeg *Leuchtenberg* do *Lizabone* doshel, y koja sze je dana 11. t. m. nazad vu *Tal-mouth* vernula, donasha szledeche glasze iz *Lizabone* od 6. Széchna: „Taki za doshaztjem szumpornicze dana 25. p. m. ztupil je herczeg na kopno, y govoril z kralyiczum, zatem verne sze nazad u ladju, gdi je veliko drustvo na obed pozval. Pondelyek ztupi opet na kopno vu drustvu britanzkih y portugalzkih oficzirov y vszigdi ga najvekshum radoztjum y veszelum vikum primu. Ide szvetlo zprevodyen u ztolnu czirkvu, gdi ga patriarki y drugo redovnichtvo primu, ter szada obszlusavano je venchanye szvetechnim nachinom. Czeremonie terpele szu czele dve vure. Po dokonchanyu verne sze kralyevzka dvojicza u palaché a ztanovniki pozdravlyaju ih czelim putem. Na vecher pohodil je herczeg operu, koja je tak puna bila, da sze nije bilo mochi genuti. Nuter ztupivshega prijeli szu radoztnim vikanyem. Varash bil je tri czele nochi razszvétyen. — Herczeg *Leuchtenberg* dobil je mezto vu kabinetu. Glaszi, da sze minizterium na déle premenyal bude, josh zmirom terpe. Med kandidate rachunaju sze *Dom Francisco d' Almeida*, grof *Lavradio*, ne davno na tu chazt podignyen, drugach brat szada prokletoga Marqvia *Lavradia*, komu szu imanya vzeta, ar je y on med onemi 83 pairi bil, koji szu podpiszali piszmo, z kojim *Don Miguela* pozivaju, da konunu prime y konstituciu dotergne. — Herczeg *Leuchtenberg* napravil je grofa *St. Leger Benposta* adjutantom szvojim. Vnosina oficzirov ische vsze moguche nachine, da sze vu nyegov generalstab, kojega kakti feldmarshal nachiniti ima, primu. Y francuzski nekoji oficziiri seliju po *Josefu Bonaparti* nuter dojti.

B e l g i a n s k a.

Vu zpravischu komore poklisszárke dana 11. Széchna prechteta je, na réch *Vilaina XIV.*, szledecha molba, koju szu po nyem pamukari [Baumwollenfabrikanten] vu *Gentu* poklisszar-

zkoj komori predali: „Postuvani reprezentanti! Trideszet hilyad delavczev zriszalo je Vam szvoj ztalish. A Vi im nizte pomochi dali, da pache nizte im niti veruvati hoteli, nego zte z nyimi baratali kano z lasczi, koji sze szamo krivo pritusevaju, da pomiluvanye probude, koje nezaszlusiju. Toga nije mochi vishe podnashati, vszaki dan donasha novu tugu, a vendar niszu po vszoy toj nevolyi tako otupeili, da nebi prevideli, da dosheztnoxt josche kamo gorsha bude od szadashnozti. Zato szu primorani, Vasz pitati, zasto im je zkratyena ona obramba, koju orszag vszoy szvojoj deczi podelyuje. Zdravi razlog y prozti razum im povedaju, da, poklamkam domachih fabrik zadozta je, za obzkerblyenyе czeloga orszaga, chizto je naravzki, da bi sze morala prepovedati uvosnya iz ztranyzkich orszagov, koji szi za nikakvu pregresku nederse, robe nashe izklyuchiti. Stimali szu, da Vi, kojim je izruchenno, zverhu belgianzkoga blaga zkoznuvati, odmah naredbe kakove napravite, kakpervich szu zpoznałe ztranyke szlishajuche, da tak prozta y pravichna naredba belgianzke fabrike od porushenya oszloboditi more. Ali szu od potlam zachuli, da szu nekoji vuchení blagorechniki dokazali, da sze tak lahki nachin neszlase z prepiszi vuchenozti, y da szi rukodelczi szamo zato prepoved uvosnye iz ztranyzkich krajuv seliju, da potlam cena narazete, y ovak troshiteli od ztanovite, za dobichkom pohlepne, ztráni puka zavisze, ter da je to rekshi taj vasni temely, zbog kojega tu dvojnoxt zavadajuchu miszel poprijeli jeszu. Poklamkam je rukodelczem pravicza dana, reprezentanta szvojega med Vasz poszlati, tak che ovaj punoblažnik prez zapletanya, prez vuchenozti y poleg iztine govoriti:—„Broj fabrikantov belgianzkich je dozta znamenit, y nisse bojati, da nebi vu tulikom ztekanyu robu szvoju za lahku czenu dayali; neg poztavimo, da nije tomu tak, bi li to Bog zna kaj takovog bilo, da bi jedan czeli naród za koritz y haszen nekojih szvojih zkupkotrigov z podanyki obtershen bil? Ako li szamo malko ochi okolo szebe hitite, nevidite lí tu, da podanyki, koji szu za perve potrebe odredyení, nekojim szamo, od szreche nadelyením, szluse, da vu chalarnozti sivlenye zprevode? Ni-

ma li orszagov, kadi dobro ztojichi y boga-tushi szamo zato stibru platyaju, da onim pri-pomasu, koji nimaju odkuda ni siveti? Na-rodna marlyivozt belgianzka doshla je pod ni-kaj, nesrzéchna prorochanziva sze zpunyava-ju, y pedeszet do zto hilyad delavczev prez poszla proszilo je Vasz, da im kruha dazte, y Vi chete, iztinu prekasno zpoznajuch, z derhtaviczem prevideti potrebochu dache za szioromahe. Onda bude narod za one ne-srzéchnike, koje zte Vi vu nevolyu porinuli, stibru platyal, onda nadodge predi proroku-vano zlo, kojega sze Vi od prepovédane ztranyzkih rob uvosnye bojite, z tum vendar razlukum, da chutlyivomu chlovéku almustvo hitite, sto szamo obshanozt y mentuvanye krépozti donasha, na mezto da bi mu déla dali, koje, kakvo vre goder bilo, barem chlovéku chutenye chlovéchanzke szvoje chazti oztavi. Morete li tu josh dvojiti, jeli bi stibru orszagu nalosili, da déla prizkerbite, ili pak bi ga z po-danyki pod prilikum dache za szioromahe ob-tershili?“ Ovu réch, postuvani reprezentan-ti, razmeju delavci y vele Vam: Mi netre-bujemo nikakve dache za szioromahe, mi szme pripravni délati, szamo nam dajte déla y ne-mojte sze zpozabiti, da nizte chazti szvoje zato dobili, da tudyine pomásete y branite, nego zato, da szvojim zkupvaraschanom pri-zkerbite vsivanye vszega onoga dobrochin-ztva, koje szu ztarczi nashi imali, y na kojé vu tak bogatoj y lepoj domovini vszú podpu-noma praviczu imaju. Y Vi budete prevideli, da sze jedanput vumarjajuchoj pochasnozti konecz napraviti mora, da vszako zanashanye blise k propazti pelya, ter najzadnyich, da Belgianzka od reprezentantov szvojih zeznati mora, jeli nyejna najpoglavitija szyvers na-rodno - domache marlyivozti prepazti ima, ili ne. Podpiszani oztaju y t. d.“ [Ovdí szlede

podpiszí] — Kada je ova molba prechteta, réche g. *Helias d' Huddeghem*, da sze preda komiszi, koja je odredyena za pregledanye mol-bih, z tim naputkom, da kak najberse miszel szvoju zverhu toga ochituju. Na to je g. *Bakaert* opazil, da, pokéhdob vre vishe mol-bih gledech na fabrikaczi pamuka vu *Moniteuru* stampano je, y ova sze tamо prime, kaj y dokonchano jezt.

Papińska zemlya.

Z Rina od 2. Széchna. Knez *Leopold salernitanzki*, ztricz kralya napolitanzkoja je ovuda vu *Pariz* proshal, za uchiniti, kako sze chuje, dvoju pogodbu z kraljem francuzkim. Perva sze dotiche pozakonena bra-ta kralya napolitanzkoja z jednum princzeszic-zum francuzkum; a druga sze kasza dover-shenya boja domachega vu *Spanyolzkoj*. Lyudi, koji szu dobro vu tom podvuchenii, po-vedaju, da sze kraly napolitanzki ufa, uputiti *Don Karla*, da odpuzti szvoju praviczu za pritzolye szvomu szinu, y da dojde vu *Italiu* za dovershiti szvoje sivliche u *Rinu* ili u *Napoli*. Infant [spanyolzki kralyevich, iliti naszednik pritzolya] *Karlo Ludovico* bi sze onda osenit z mladum kralyiczem, y takо bi izpuyen bil testament *Ferdinanda VII*.

Gericke.

Iz Smirne od 17. Proszinceza. Glaszi iz *Gericke* obznanyuju kralyevzku naredbu, po-leg koje je vu onom kralyevzvu užtanovlyeno 10 szudov perve instanczie, 3 szudi ter-govachki [vu *Siri*, *Patrassu* y *Nauplii*]; 2 szuda apelacie [vu *Ateni* y *Tripoliczi*]; y jedan szud kaszaczie, iliti *areopag* [vu *Ateni*]. — Govori sze, da ruszki czar chini jedan lepi veliki bojni brod delati, koj sze bude zval *Aristides*, y da che ga gerchkomu kralyu da-rovati.

Novine Horvatke dvakrat na tjeden, y to vszakiput na pol arkusha v tork y szo-botu zhajale budu. Danica sze pako vszaku szobotu na pol arkusha priklopi, zvun Obzanicelya, koj tulikajshe dvakrat na tjeden izide. Czena na pol leta za domache 3 fr. za zvanske 4 fr. szrebra zasha. Predbrojenye josche znirom terpi tak na Cz. Kr. Postah, kak takaj vu Cz. Kr. priv. Novinariczi Horvatkoj vu Gozpodzki vuliczi Br. 103.

NOVINE HORVATZKE.

TECHAJ I.

Dana 7. Szushcza 1835.

BROJ 18.

Iz Becha dana 2. Szushcza.

Zvanredni priosek k austrianzkim czesz. priv. bechkim novinam od ovoga dana zader-sava szledecha:

Rachilo sze je Vszamoguchemu, Nyih cz. kr. Velichanztvo Czeszara y Kralya *Franyu Pervoga*, prelyublyenoga nashega dersavnoga Otcza iz toga szveta pozvati. — Nyih cz. kr. Velichanztvo preminuli szu danasz ob 3/4 na jednu vu jutro.

Nyih cz. kr. apostolzko Velichanztvo *Ferdinand Pervi*, nash szada vladajuchi najmi-lozivniji gozpodin, doztojali szu za tim ze-vszema tusnim pripetyenyem szledecha naj-vishja rukopiszma vandati.

Najvishje rukopissmo na pervoga gornye-ga dvorzkoga mestra Kollo reda.

Dragi knese Colloredo!

Rachilo sze je Vszamoguchemu, Nyih Velichanztvo Czeszara y Kralya, viszoko-prestimanoga y prelyublyenoga mojega Otcza iz zemelyzkoga sitka pozvati. Nyih Velichanztvo preminuli szu danasz u jutro ob 3/4 na jednu.

Z chutenyem najglublye salozti zverhu szmerti szvetloga pokojnoga, kojega mudrozt szrechu pukov szvojih oposzred zburkanoga vremena tverdo utemelyishe, kojega pravich-nozt zmosna bishe obramba za vszaku pravicyu, y krépki schit proti vszakoj szvojvolnozti, y kojega krépozti vszim vrémenam za peldu szluse, szledim viszoko zvanye, onim putom iti, kojega je On tak mudro naznachil, y kojim je tak obztojno napreduval.

Ztuplyujem na odvechno moje préztolje, z tverdim napervovzetjem, da chu polag na-kanyanya Otcza mojega tak, kak On, u po-bosnoj zaufanozti vu Boga, szrechu y bla-senztvo pukov mojih putem pravicze za czily vszega mojega terszenya y truda nachiniti.

Pozivam vsze y szlednye organe dvor-

noga y dersavzkoga upravlyanya Mojega, ko-je z tim prez iznimanya vu szvojih chazt-jah, y doztojanztvih potverdyujem, da Mi vu terszenyu Mojem poleg dusnozti szvoje pripomasu, y polag priszege koje szveteehno ponovlyenyne nyim odpustyam, vu odredyenju szvojem poleg obztojehih prepiszov veztovi-to y marlyivo poszluju.

Sto je Vasha dusnozt pri takovoj pri-liku, imate odmah narediti; od zavjetka ovo-ga Mojega rukopiszma vsze y szlednye dvorne stape, dvorna doztojanztva, garde, redne piszarnicze y dvorne szlusbe prez odvlache-nya podvuchiti, da vszaka vu szvojoj vlasti, kaj je nusdno, napravi, ili na kuliko bi potrebu-no bilo, Meni napervoxtavi, najpache pako naruchili budeete dvornim piszarniczam, da prez stente zaradi obszlusavanya exequiil y molit-vih za preobrasenoga Otcza Mojega, y zaradi prérechenya vszakoverznoga veszelja, koje sze z obchinzkum saloztjum szlositi nemore, po vszih dersavah primerna narede.

Vu Bechu, dana 2. Szushcza 1835.

Ferdinand m. p.

Najvishje rukopissmo na hisno-dvorno-dersavnoga kancelara knesa Metternicha.

Dragi knese Metternich!

Ovdi Vam priklaplyam prepisz piszma Mojega, koje szem bash szada na pervoga velikoga dvornoga mesta dal.

Buduchi od nesrzéchnoga pripetyenya, koje Vsze Nasz z saloztjum, a Mene oszo-bitu z najvechjum tugum napunyava, prejako zavzet, uzesem sze za szada szamo na to, da Vam, za vsze zaszlusbe Vashe proti pre-izvishenom Otczu Mojemu, Moj hisi y der-savi, Moje puno zpoznanye, miloschu y do-brotivnozt ochitujem, Vasz takodyer na na-predovanye u szlusbi Vashoj pozivam, ter Vam narucham, da vszim pod Vami ztojechim organom, tak u domachih kak u ztranyzkikh

dersavah, moje potverdyeny'e vszih chaztih y szlusbih nyihovih obznanite y rechete, da im Ja vu zaufanozti na nyihovu zdushnozt y vernezt, z kojum cheju dusnozti szvoje poleg obztojehih prepiszov y u napredak obvershavati, szvetechno ponovlyeny'e uchinyene priszege odpustyam.

Zajedno Vasz opominyam, da sze zbog novoga naszlova [titula] y czimera potrebna vuchiniti y meni predlositi imaju, zbog chesa Vi dvornoj komori vu peneznichtyu y ruderzvu gledech na premembu kovanya novacz, a vszim drovnim stapom y chaztjam, y na koga nadalye zpada, gledech na premembu szlusbennih pechatih; potrebno naputnyeny'e podelili budete.

Vu Bechu dana 2. Szuszcza 1835.

Ferdinand m. p.

Najvishje rukopissmo na dersavnoga y konferenczialnoga ministra grofa Kollowrata.

Dragi grof Kollowrat!

Ovdì Vam priklaplyam prepisz rukopissma Mojega, koje szem bash szada na perva-ga velikoga dvornoga mestra dal.

Buduchi od nesrzéchnoga priptyeny'a, koje Vsze Nasz z saloztjum, a Mene oszobito z najvechjum tugum napunyava, prejako zavzet, uzesem sze za szada szamo na to, da Vam za vsze zaszlusbe Vashe proti preizvishenom Otczu Mojemu, Mojoh hisi y dersavi, Moje puno zpoznanye, miloschu y dobrotnozt ochitujem, Vasz takodyer na napredovany'e u szlusbi Vashoj pozivam, ter Vam narucham, da vszim kotrigom Mojega dersavnoga y konferenczialnoga tolnacha potverdyeny'e obznanite, z tim dodatkòm, da im Ja vu punoj zaufanozti vu nyihovu zdushnu pripomoch u Mojem teskem zvanyu y vu nyihovu dokazanu vernozt szvetechno ponovlyeny'e priszege odpustyam.

Vsze kotrige dersavnoga tolnacha potverdyujem prez iznimke vu chaztih szvojih, y odpustyam im szvetechno ponovlyeny'e priszege, z tum zaufanozti, da oni szada kanoy predi zaklete szlusbe szvoje verno y marlyivo zpunyavalibudu.

Vu Bechu dana 2. Szuszcza 1835.

Ferdinand m. p.

Najvishje rukopissmo na generala karalerie y dvorno-vojnickogol tolnachnoga prezidenta, grofa Hardegg'a.

Dragi grof Hardegg!

Ovdì Vam priklaplyam prepisz rukopissma Mojega, koje szem bash szada na perva-ga velikoga dvornoga mestra dal, kojega zavjetek Vam gledech na upravitelyne organe vojnickogol ravnitelyzta od izzoga navadnim nachinom obznanyen bude; zajedno pako sellim, da Vi mojoh vernoj vojkzi veliki zgubitek, kojega je podneszla, prez odvlake na znanye dazte.

Naputujem ezel generalzvto, vsze oberstare, stapne y gornye oficire, kak takaj vsze vojniko moje vojkze na szvoju priszesnu dusnozti, y nadiam sze, da nyoj primerno poglavari vszaké verzti napreduvali budu, szvoje dusnozti poleg szlusbe y chazti, koje obnashaju, verno izpuniti, y szebi zaufanemi sheregi poleg regulamenta y szlusbennih prepiszov vladati.

Moja vojzka dokazala je vszaku dobnu y u vszakoj priliki krépozti ostroga reda y vojnoga zadersavanya, neporushlive vernozti y szlavne hrabrenozti, y Ja zanasham sze na to, da ove laztovitozti vszigidar u nyejnih redih nashel budem.

Vu Bechu dana 2. Szuszcza 1835.

Ferdinand m. p.

Velika Britania y Irzka.

Kralyevzko-prajzki poszlanik pri londinskom dvoru, baron *Bülow*, doshel je dana 11. na vecher izraven z Berlinia v Londin. Czeszarzko-aztrianzki poszlanik, knez *Esterházy*, y kr. franzuzski poszlanik, grof *Sebastiani*, jeszu takajshe vre vu Lóndinu.

Zbiranye 16. skotzkikh pairov obvershavano je dana 10. v Edinburghu y zishlo je chizto po volyi novoga minizteriuma.

Priprava k vojkzi proti *Eufrati* odjadrila je tedanegda za dugim ztezanyem y dvojenym iz *Liverpoola*.

Jako je vu ochi palo, da je *O' Connell*, akoprem predi navéke govoril je, da neche od kralya nikakve szlusbe prijeti, szada vu jednom blagoréchju, dersanom vu nekoji zkupchini toriev ochituval, da, ako bi sze sza-

dashnyi minizterium poleg volye popraviteleyov premenil, nazopet che mezto vu kabinetu prijeti, ako mu ponudyeno bude.

Ztari radikalecz, *Henrik Hunt*, bivshi predi zkupkotrig dolnye hise za *Preston*, vumerl je vu *Alresfordu* vu 63 letu dobe szvoje, od gute, koja ga je vetomadne vudrila.

Na londinzki *borszi* kazane szu vre note iz narodno-irzke banke, vpelyane po *O'Connellu*. Ove szu od dana 26. Proszinceza 1835 y giasze ovakó: Obécham, laztovniku na potrebuvanye 1. l. vu *Curricku on Siuru* zplatiti. "Ali niti tam nedohadya napervo réch *sterling*, niti obichajno znamenye, y zato ni bilo znati, jeli che sze vu funtih sterlingzkikh ili pak vu ztarom irzkom courantu zplatytati. Nadalye je troje okinchenye na tih banknotah: vu szredini *Hibernia*, ali prez korune, prisloynyena na harfu, y poleg nye irzki vuchji pesz; odzada tergovachke bale, sitek, ratajno orudje, y odjadrechi brod; harfa pochiva na mechu ili na ztaro-irzkoj szuliezi, dersalo je kris; na deszno nahadya sze druga harfa z irzkom gerbom to jezt czimerom, verh kojega vendar na mezto korune kinch shishaka poztavylen je, kojega je *Irzka noszila*; doklam je poszébno kralyezvto bila; jelen vu gerbu pochiva, na mezto da bi zkakal; na levo vidí sze z detelinum, prez rose vendar y cheshlyige, obdani J. Z gora je zvelikémi szlovami napiszano: „*Narodno-irzka banka*,“ z dola, „*Banka Carrick on Siuru*.“ Podpisz je: *Ravnitely i Ortachia [compania]*.

Morning Herald podelyuje obshimi oglasz zverhu odpiranya parlamenta. Dana 19. Széchna imaju vsza zbiranya objavlyena biti. Ob 12 vuri zprave sze zkupa kotrigi obodvih his, vszaki na szvoje szlishajuche mezto. Vu gornyi hisi pové lordkanczelar nazochnim lordinom, da sze Nyih Velichanztvu nije videlo, ovaj dan tamo dojti, y zato imenuvali szu komiszu, koja ima parlament odpreti. Za tim sze pozovu obchine, da pod pelyanyem szvojega pervoga otajnika, gozpona *Leya* pred gornyu hisu dojdu. To im nazvézti lordkanczelar y pridá josh vu ime kralyevkili komiszarov, da Nyih Velichanztvu za zapriszesenyem kotrigov gornye y dolnye hise vu parlament dojdu y onda zroke poveju, zastoszu parlament za-

zvali; kajti sze pako josh mora govoritely dolnye hise zebrati, zato poleg kralyeve volye imaju obchine vu szvojem správischinom mezto to zébiránye zapócheti y zebranoga drugi dan ob 12 vuri gornyoj hisi napervoztaviti, da ga kraly potverdi. Na to odiú kotrigi dolnye hise govoritelya zbirat, koje zbiranyé predi bivati ima, nego kotrigi priszegnú. Za toga zapriszisu sze kotrigi gornye hise. U petak poztave sze obchine z zebranim govoritelyom opet pred gornym hisum, y ovdi novi govoritely szam nazvézti, da je zebran, kojega zatim lordkanczelar vu ime kralyevzke komiszie potverdi. Szada opet odiú govoritely z obchinami, ter nut ztoprav mora on y vszi dolnye hise kotrigi vszaki zoszef priszech. Czeremonia ova terpi vszevdily do torka, koj dan Nyih Velichanztvu vu parlament ztupe, da preztolno blagorechje izuzte.

S p a n y o l z k a.

Sentinelle des Pyrénees pishe: „Pred tri ili chetiri dana szu pri Bergari dva teska boja uchiniyena, med *El Pastorom* y Karlizti, kojih je vnogo vishe bilo, y ztali szu, kako sze chuje, pod zapovedjum iztoga *Zumalacarreguya*. Tukli szu sze dva dana; pervi dan je *El. Pastor* korizt imal pred Karlizti; ali drugi dan je vnogo kvaruval, y bil je priszilyen odztupiti: Karlizti szu ga tirali do *Villafranke*. Jedna ztran zprembe [1 milion frankov] koju szu Kriztinezi chuviali, je takajshe vlovlyena. Za poruchanztvu ove novine pridajem, da szam ju chul od chlovéka, koj je bil nazochen pri obodvojem pripetyenyú.“

Bojno pripetyene, od kojega korespondent *Sentinellin* govori, je potverdyeno takajshe od drugih liztov od spanyolzke medye.

Journal de Paris od 5. Széchna pishe: „Szlusbeno objavlyene generała kapitana *starsze Kaztilie* povéda, da sze je plebanush *Merino* na put bil poztavil, za vudriti iz nenada na varashinecz *Osmiu*, ali da je oberztar *Aspiror*, koj je bil podvuchen od óvoga gibanya, vudril dana 20. na chetu *Merinovu*, y da ju je szledechega dana raztepel.

Puknul je glasz, da je *Merino* nekoliko dan za tim od naravzke bolezti vumerl.“

Z *Pamplone* od 2. Széchna. *Segastibelza*

y *Attrabia* dersé obszédyen *Elisond* z dvimi batalioni, 5. y 8. Obszidechi chekaju *Zumalacarreguya* z shezimi batalioni, koji che pocheti tverdyu *Misericordiu* y varash *Elisond* z lumbardami biti.

Dana 28. Proszincza szu generali *Lorenzo*, *Oraa* y *Lopez* na chelu deszet jezer lyudih predobili pri *Orbizu* jeden alavezki batalion, koji je imal prevzetozt ih dochekati.

Od 5. iztoga meszecza. General *Ocana*, komandant kolone od reserve generala *Mine* je dana 3. vu *Elisond* doshel. Kad je ov shereg nadoshel, szu odzupili Karlizti, koji szu on varash obszedyen dersali.

Oszlobodivshi general *Ocana* *Elisond* od obszidnutja, odishel je dana 4. vu *Sant' Estevan*, gde sze je navarrezka junta nahadyala, koja sze je morala vu *Yansi* odnezti. Iztoga dana je jedna kolona od vojzke kralyichine razmetala fabriku municzie, koju szu Karlizti u meztu *Donni Marii* imali.

Quotidienne noszi popisz 44. sen, koje chine ztran jednoga bataliona senzkoga, pod imenom „ztarinzke kantabrézkiné“ [*antiguas cantabras*], koje szlusiju za nosziti municziu, dneyne zapovedi, y za overshavati druge szlusbe, koje sze znyihovim zpolom szlasu.

Iz *Saragosse* od 4. Széchna. Dana 2. t. m. na vecher je ishlo lyudzvto ovoga varasha na piacz Magdalenzki, y uzelje je dole kip *Ferdinanda VII.* iz szvojega mézta, y poztavilo je na mezto nyega kamen konstituczie. Ovo burkanye republikanzko, zdudyeno od jednoga komplota karlitzinkoga vu regimentu kralyichinomu, koji je vu onom varashu za garnizon, nije josh moglo od obchinzke vlasti potaseno biti.

S z e v e r n a A m e r i k a .

Najnoveje do 25. Proszincza tekuche newyorkzke novine, koje szu u Londin dozpele, povedaju, da je gledech na dûg francuzski vsze mirno bilo, y da je izbor pokliszarzke komore dokonchal, vsza szimo szlishajucha pretreszanya na ztran poztaviti tak dugo, doklam novi kakovi glaszi iz Pariza nedojdu, iz kojih bude mochi videti, kamo francuzko ravnitelyzvto czilya. Zpomenuti lizti nezadersavaju drûgo nish vasnoga. Obchinzki sze je govorilo, da che pri blisnym zbiranyu gozpon *van Buren* na mezto *Jacksona* prezidentom zebran biti, da che vendar vu szudczu, *White* zvanom, jusnih dersáv kandidatu, vasnoga tekmecka imati. — Szeverno - amerikanzke nekoje novine govore sivo od te prevage, koju bi *Newyork* po zebranyu *van Burenu* zadobila. Prezidenztvo poztalo bi takovim nachinom odvetechnum chaztjum za ovu dersavu, aovo bi opet put szamoladanyu odperlo; nadalye opominaju izti lizti, da sze paze na podmietynya, koja vszaki dan bolye napreduju; y riszaju ne najlipshi kip szadashnyega ztalisha dersave. „Ali,“ veli, „jug nash y izhod budu sze zjedinili y preprechili, da sze *van Buren* nezebere; vezdashnya szvojlyubna sziela sze razsziplye y republika bude oszlobodenya.“

Dana 2. Szusheca bila je vu Bechu szrednyya czena [cursus]:

Zapiszov dersavzkoga duga po 5 p. Ct. v. szr. 98 3/8;
detto detto detto 4 p. Ct. v. szr. 91¹¹/16;
Poszud. z szrechkuwan. od 1820, za 100 f. v. szr.
detto detto 1821, za 100 f. v. szr. 137 2/8;
detto detto 1834, za 500 f. v. szr. 574¹¹/16;
Bechkevar. Banco-Ohligat. po 2 1/2 p. Ct. v. szr. 59 1/2;
Bankakcie komad 1269 1/2 v. szr.

D A N I C Z A i z i d e v u T o r a k .

Novine Horvatke dvakrat na tjeden, y to rezakipul na pol arkusha v torik y szobotu zhajale budu. *Danicza* sze pako rezaku szobotu na pol arkusha priklopi, zvun *Obznanitelja*, koj tulikajshe dvakrat na tjeden izide. Czena na pol leta za donuché 3 fr. za zvanzke 4 fr. szrebra znasha. Predbrojenye josche zmironi terpi tak na Cz. Kr. Postuh, kak takaj vu Cz. Kr. priv. *Novinarniczi Horvatkoj* vu Gozpodzki vuliczi Br. 103.

NOVINE HORVATZKE.

TECHAJ I.

Dana 10. Szusheza 1835.

BROJ 19.

Z a g r e b .

Nyih cz. kr. Velichanztvo Ferdinand per-
vi doztojali szu dana 2. t. m. kak na druge,
tak navlaztito na g. ztalishu y rede szlav. var-
medyije Zagrebachke szledechi najmiloztivniji
odpisz poszlati:

Ferdinand po miloschi Bosjoj Austrianzki Czeszar, Vugerzki, Cheszki, Galiczko-Lodomerzki itd. Kraly Apostolzki, Arkiherczeg Austrianzki itd. itd.

Postovani, Chaztni, Poglaviti y Zmosni, Zmosni ter Verli y Plemeniti, Verni Nam Dragi! Rachilo sze je vishnyemu Gozpodinu Bogu Nyih Velichanztvo Czeszara Austrianzkoga, y Kralya Vugerzko-Apostolzkiego FRANYU Pervoga, Otcza Nashega szlavne zpmene najselyneshega, danasz okolo perve vure v jutro z onum szerdcza Nashega saloztjum, koja sze z rechmi zgovoriti nemore, iz ovoga umertelynoga na vekivechno sivlenye pozvati. Prijemshi Mi po Nyegovoj szmerti, — koja Nam je zbog one lyubavi, z kojum szmo seleli, da bi sze kaszno vu nebo povratil, y z Narodi nyemu podlosnimi josh sto najduse vladal, neizmerno tusna, — vladanye y ravnitelyzv Kralyezta takajshe Vugerkoga y Ztran nyemu pridrusenih kakti izravni Izloga negda Gozpodina y Otcza Nashega Naszlednik y Odvetak, po krépozti zakonov Kralyezta, a najpache chlenka 1. y 2. 1723., y najdobrotivnijega Nashega odpertoga piszma kralyezkgoga, koje szmo z prigodom Nashega szvetehnoga koruneny y poszvetyenya van dali: z ovim liztom Vasz z kralyezkom Nashum dobrotivnoztjum nagovarjamo, da poleg Vashe prissesne dusnozti, iztu, koju zte pokojnomu vekovite uzpmene Gozpodinu y Otczu Nashemu pohvalno y ze vszum zasganoztjum dokazali, vernozt, y doztojni vernozt po-szluh, Nam, kakti Vashemu zakonito korunyenu Kralyu y Gozpodinu vszemiloztivnu-izkazati, y ne z manyum hitroztjum y pri-

pravnoztjum vchiniti y pokazati naztojite, ztalni u tom, da Mi na peldu Predyev Nashih, a najpache Gozpodina y Otcza Nashega viszokopostuvanoga, predrago ovo Nashe Kralyezta y vsze nyegove verne ztalishu y rede u szvojih pravicah, blagodarjih, szlobodah y szloboschinah, poleg Nashega poruchnoga nyim danoga piszma neozkrunnyeno y neprekersheno szami uzdersati, y uzdersavati chiniti hochemo, niti nista takovoga ne-prepuztimo, stogod zpazili budemo, da na zdersavanye, korizt y czvetuchi ztalish ovo-ga Nashega Kralyezta zpada; dapache sze na vszaki nachin truditi hochemo, da kakgod je vszaki y szlednyi zmed Vasz Nashega Gozpodina y Otcza za szvoga vszemiloztivnoga Gozpodina y dobrotivnoga Otcza imal, tako u Nasz takajshe odvetka ovoga blagonagnenya izkuszi. Sto, da Vam taki u iztom vladanya Nashega pochetku bolye poszvedochimo, danim na Ztalishu y Rede u szadashnym Zboru zkuplyene kralyezvskim. Odpisom zapovedali jeszmo, da sze izti Zbor u napredak takajshe neogiblyivo vszevdily dersati ima. V oztalom z miloztjum y dobrotivnoztjum Nashum czeszarko-kralyezvskum Vam y vszakomu zmed Vasz naguyeni oztajemo. Dano v czeszarkom Nashem varashu Bechu austrianzkom dana drugoga meszecza Szushcza leta Gozpodinovoga Jezero oszam zto trideszet y petoga. Ferdinand m.p. Grof Adam Reviczki m.p. Franyo Duschek m.p.

Iz Becha dana 4. Szushcza.

Nyih cz. kr. Velichanztvo doztojali szu szlédecha najvishja rukopiszma dati:

Na Nyih czeszarku Visszest gozpona Arkiherczeg Ludvika.

Dragi g. ztric arkiherczeg Ludvik!

Med perva Moja dela pri poprijetju kra-lyuvanya ztavlyam, da Vam genyenim szer-eczem zahvalnozt zrechem, koju zte szi po

Vashem véronom y zasganom podpiranyu Mojega vu Bogu pochivajuchega preobrasenoga Otcza vu velikoj ztrani najvasnijih kralyuvana poszlih pribavili.

Szvédok zaufanozti, koju je blaseno-pokojni Czeszar mudrozti tolnacha Vashega prikazal, chutim sze k onoj selyi pritegnyenoga, da Mi Vi vu teskem Mojem zvanyu onu iztu pripomoch dazte, koju zte Otcu Mojemu zkazali.

Zanasham sze na gluboku previdnozt y izvishena mishlenya, z kojemi zte Vi chine Vashe chez vnoga léta dichno zaznachili, y nadiam sze, da sze nebudete zkratili, Mojemu ovdi zgovorjenomu pozivu, iz kojega najodpertéju zaufanozt videti morete, zadovolyiti.

Vu Bechu dana 4. Szushcza 1835.

Ferdinand m. p.

Na hisno - dvorno - dersavnoga kanczelara kneza Metternicha.

Dragi knese Metternich!

Z jedne ztrani, da detinzu Moju lyubav y najglubje prestimanye proti nepozablyivomu Mojemu Otcu pokasem, z druge ztrani vuputen, da z tim chutenu vernih Mojih podlosnikov zadovolyim, odluchil szem, zpomén Otcza Mojega po podignenu zpoménika ovekovechiti.

Narucham Vam, kanoti obzkerbitelyu akademie obrazecnih umětnoztih, da Mi vu najkrajshim vrémenu osznovu k tomu predlosite.

Vu Bechu dana 3. Szushcza 1835.

Ferdinand m. p.

Z Becha od 5. Szushcza. Nyih cz. kr. Velichanzvo doztojali szu na hisno-dvorno-dersavnoga kanczelana kneza Metternicha szledechi navishje rukopiszmo dati:

Dragi knese Metternich!

Da zadnyovolyna naredyenya Mojega vu Bogu pochivajuchega viszoko-postovanoga y prelyublyenoga Otcza u vszeh ztranah zversheno izpunim, Vam narucham, da sze zkerbite, da ovdi priloseni chlenak Nyegove zadnye odluke vu Mojih dersavah vszakomu obznanyen bude.

Nutri zadersano ganuche ochitovanye lyubavi Pokojnoga proti Szvojim podlosnikom,

Nyegove zahvalnozti Szvojój vojzki y dersavnim szlusbenikom, koji szu dobro szlusili, che za ztalno vu szerczah onih, kojih sze dotiche, vikoviti zpomeník [monument] napraviti, y vszim, kakti Meni za on razlog szlussiti, da z uzterplyivnoztjum na onom putu obztojimo, kojega Nam je Nyegov navuk y Nyegova pelda naznachila. Vu Bechu dana 5. Szushcza 1835.

Ferdinand m. p.

Izvadek iz zadnye odluke Nyih premiunushega Velichanztra Czeszara Franye I.

§. 14. Moju lyubav oztavyam Mojim podlosnikom. Usam sze, da budem za nye Boga moliti mogal, y pozivam je na vérnozt y nagnyenozt proti Mojemu Naszledniku, kakgod szu ju vu dobrich y zlih dnevih Meni izkazali.

Zahvalyujem szerdcheno Mojoj vérnoj vojzki za Meni izkazane szlusbe, z kojemi je Moje preztolje uzdersala. — Pozivam ju, da Mojemu Naszledniku iztu vérnozt y nagnyenozt vszevdily izkase.

Vszim dersavnim szlusbenikom, koji szu Me vérno szlusili, ovde zahvalyujem.

Nyih cz. k. Velichanzvo szu na konyanichkoga generała y predsednika [Prezidenta] tolnachtva vojnickoga, grofa Hardeggę, szledeče najvishje rukopiszmo dati doztojali:

Dragi grof Hardeg g !

Dozvolil szam Mojega gozpodina brata, Arkiherczega Franyu Karola, generalmajorom imenovati; zbog chesza Vi potrebna uchinili budete. Vu Bechu dana 6. Szushcza 1835.

Ferdinand m. p.

Vu torak daňa 3. t. m. je telo Nyih premiunushega Velichanztra Czeszara y Kráľa Franye I. u nazochnozti dvornih vrachitelyov otvoreno y balzamirano, y na vecher ob 10 vuri, po dokonchanom blagoslovlyenu iz preizvishenoga prebivalischa kroz poszlanichke stenge u dvornogradzku farnu czirkvu preneseno bilo.

Zpreda szu ishli dva dvorni furiri, potle je szledel farni kris, za tim redovniki, na glasz molechi, onda dvornogradzke fare nameztnik z dvorbum. Dva cz. kr. pozelyniki

[kamerdineri] su noszili kotel z drobom, za tim jedan cz. kr. poztelynik szreberni pehar z szerczem. Potie suu cz. kr. poztelyniki z pomochjum cz. kr. inoshev u zmosnom otvorenom leszu telo blasenopokojnega Czeszara, u feldmarshalzkoj opravi, ze vszemi znamenyi redov noszili. Uz lesz je ishlo 12 plemenitih dechakov z goruchemi voschenimi baklyami. Cz. kr. arczieri y kr. vugerzka plemenita teleszna ztrasa z golimi szablyami, y cz. kr. trabanti z helebardami po ztranah jeszu ishli. Za leszom je ishal cz. kr. komornik, *Ferdinanda knez Lobkovicz*, kakti nameztnik oztavlyenoga cz. kr. perva komornika, koj zbog bolezti dojti nije mogal. Takajshe kapitani telesznych ztrás y oztavlyeni generaladjutant sze jeszu k zprevodu pridrusili.

U dvornoj czirkvi je telo opet blagoszloveno y na chetiri ztupaje viszoko mezto poloseno; — czeszarzke y kralyevzke korune, z jabukum kralyezta y z batom iliti sezlom, arkiherczeski skrilyak, znamena redov, kak takaj mech, palicza, skrilyak y rukavicze oko lesza na vanykushih od zlatne materie poztavlyene bishe — pehar z szerczem y kotal z drobom je bil pri nogah zvishenoga mertveza poztavyen; — teleszne ztrase suu okolo lesza ztale, y molitvene vure, koje suu josh pervo u preizvishenom prebivalischu od redovnikov y komornikov dan y noch dersane bile, obszlusavaju sze szada takajshe u czirkvi.

Vchera, u szredu dana 4. Szusheza, ob 7 vuri v jutro obchinzko odtvorena je dvorna czirkva za videti mertveza, pri kojemu suu szada takajshe cz. kr. komorniki molitvene vure dersati pocheli. Na vecher ob 6 vuri sze je czirkva za obchinzvo zaperla, — obztrene lesza z ztrasami y obszlusavanye molitev je czelu noch nepreztano terpelo. To izto che bit takajshe danasz y zutra, gde sze na izti nachin pohadyanje ob 7 vuri v jutro pochme, a ob 6 na vecher prezthane. V szobotu na 7. t. m. bude pohadyanje mertvoga tela ob 11 vuri pred poldan dokonchanu y iztu vuru odneszlo sze bude szerdcze v augustinzku dvornu czirkvu y taki za tim drob vu raku sz. Stefana z navadnum szvetehnoztjum polosen bude. Vu szobotu po poldan ob 4 vuri bude sze zadnyich szvetehni zprevod

dersal, koj che do czirkve kapuczinzke na novom piaczu [gde je czeszarzka raka] iz dvora preko dvornoga, mihalyzkoga, josefzkoga y varasko - spitalzkoga piacza iti.

Ov dan sze bude velike dvorne salozti oprava oblekla, koja sze 6 meszecz z szledechum premembum nosziti ima.

Pervich 7 tjednov t. j. od 7. Szusheza do 24. Travna 1835 nosziju najvishja y previszoka gozpoda, kak takajshe vsze musko cz. kr. dvorjanzvo cherno oberryeno naztrugano szukno, malo gumbov, [prevratki (Aufschläge) prez gumbov] z belim peremom, zaruchnemi merlichci od batiztnoga płatna z shirokim rubom, vunene kopice, meche z chernemi nosniczami, modremi kopchami y flor na skrylyaku.

Szledechih 7 tjednov t. j. od 25. Travna do 12. Klaszna izta oprava, prez belih vendar peremov.

Za tim szledechih 6 tjednov t. j. od 13. Klaszna do 24. Szerpna 1835 cherno gladko szukno z omodrenemi mechii y kopchami.

Zadnyich zadnyih 6 tjednov t. j. od 25. Szerpna do 4. Rujna [Septembra] 1835, izta oprava z farbami mechii y kopchami.

Cz. kr. miniztri, otajni tolnachniki, komorniki y zvanyzko dvorjanzvo daju chez czelo vreme salozti cherni livrc. To izto je takajshe vitezom domachih redov dopustyno.

Vsze najvishje y previszoke gozpoje, za tim dame noszile budu pervih 14 tjednov, t. j. od 7. Szusheza do 12. Klaszna 1835, cherno vunenu materiu, z chernim ureszom na glavi, z chernim kinchom, z chernemi rukaviczami y z chernym pahalyiczum [Fächer].

Szledechih 6 tjednov, t. j. od 13. Klaszna do 24. Szerpna 1835 chernoszvilnu materiu, z chernim ureszom na glavi, z chernemi garniturami y z chernim kinchom.

Zadnyih 6 tjednov najzadnyich t. j. od 25. Szerpna do 4. Rujna 1835, zpomenetu opravu, z ureszom na glavi y garniturami iz spicz ili blond y z dragim kinchom.

Tovarushicze y vdove cz. kr. miniztrov, zkrovnih tolnachnikov y komornikov daju chez czelo salozti vreme cherni livre.

Saloztne pohosnozti obszlusavane budu vu augustinckoj dvornoj czirkvi pri odichenom y bogato razszvetyenom salozti grustu vu nazochnozti najszvetleje gozpede, dvorjanzta, rednih vitezov y dámih, y to vu nedélyu 8. Szusheza, y szledecha dva dana vszakiput ob 6 vuri vigilie, za tim vu pondelyak y dva szledecha dana vszakikrat ob 10 vuri pred poldan cherne mashe.

Vetika Britania y Irška.

Drugo vandanye Couriera od 19. Széchna zobcheva nekoja zverhu pervoga parlamentzkoga zpravischa od 19. Széchna, iz kojega szledecha izvadyujemo: Vre czeło jutro, navlaztito pako od poldana pochemshi zkuplyevala sze je vnosina lyudih pred vrti parlamentzkoga ztanya y po blisnyih yulicah. Vishe parlamentzkikh kotrigov, koji szu prepoznani bili, prijeto je z pszikanyem, drugi pako radoztnim plezkanyem. Oszebujno pako chula sze je halabuka, kad sze je herczeg *Cumberland* pokazal y znameniti razdel policzajnih vojakov vertel sze je na vsze ztrani, da vrata odperta zdersi, y prepréchi lyudzty, da szi vu szvojoj nezadovolynozi sta neszlobodnoga nedopuzti. Malo pred drugum vurum odperta je vu *gornyoj hisi* galeria za ztranyzke, kak je druga vudrila, doshel je lordkanczelar na szvoje mézto; zvan nyega pokazali szu sze kralyevzki komiszari, koji szu odredyeni, da parlament odpru, najmre grof *Roxlyn*, arkibiskup *Canterbury*, grof *Jersey* y lord *Wharncliffe*. Poklamkam bi sze bila poleg poszlanoga na kotrice *dolnye hise* poziva, blizo ztotina, med nyimi y Sir *R. Peel*, na pregradju gornye hise pokazala, odperl je *lordkanczelar* z kratkémi réchmi parlament poleg kralyevoga naruchka, y pozval je zatim dolnyu hisu, da govoritelya zebere, y da ga drugi dan ob 3 vuri na pregradju gornye hise napervoztavi, da ga kraly potverdi. Za odhodkom kotrigov *dolnye hise* izvuztil je biskup *Hereford* obichajne molitve, y na to szu lordi zapriszeseni.

Vu *dolnyoj hisi* zkuplyevali szu sze vre od dvanajzte vure. Z pochetka mahom bila je ztizka, kajtri je vszaki hotel pervi biti. Med

oztalemi bilo je videti *O' Connella* pred imenitemi szvojemi irlandzkemi naszlednikni na protivnichkoj ztrani, koja je szilno puna bila. Moglo je biti deszet minut za drugum, kad szu sze Sir *R. Peel* y oztali zkupkotrigi iz palače gornye hise vernuli, y za chasza podigne sze lord *Francis Egerton*, prediosechi Sira *Charlesa Manners-Suttona* za chazt govoriteleya. Zpoméne navlaztito pri tom, da je ovre oszemnajzt lét tu chazt z obchinzkum po-hvalum, iztih dapache szuprotivnikov, obnashal y da szu ga n. p. Sir *Francis Burdett* y *O' Connell* zaradi szvoje neztranozti po-hvalili. — Sir *Charles Burrell*, na protivnichki klipi szedechi, podpira *Suttona*. Za druge ztrani podigne sze g. *Denison*, napervoztavechi kandidata protivnichke ztrani g. *Abercrombya*, ochitujuchi zajedno med oztalémi, da sze govoritely vu politichkikh szvojih mishlyenyih z vekshum ztranum hise szlagati mora. Ovo je szada z tim bolye potrébno, ar prez dvojmbe vnogi jako vasni predmeti pretreszávali sze budu, najmre zbog irlandzke czirkve, zbog odpustyenya pérveshega minizteriuma, zbog onega, da je herczeg *Wellington* vishe tjdnov szam minizterium dersal, y opazil je, kak lahko bi mogla nesloga med nyimi y lordzkum hisum naztati, y kak je onda takajshe zevszma potrebno, da govoritely popraviteleye temelye ima y z vekshum ztranum hise jednakо miszli. Podpiral ga je g. *Ord*, rekshi, da mu sze vre zbog toga ovo zbiranye govoritelya vasno vidi, ar iz nyega ne szamo Angliancka, nego y ztranyzke dersave videle budu, kak che sze dolnya hisa gledech na najnovéje dogodyaje ochituvati. Na to sze zdigne Sir *Ch. Manners-Sutton*, branechi sze proti ochitom zpochituvanyu, kak da je on délnik bil porusheňa pérvéjega minizteriuma. Ali *Courier* zadersava szamo pochetek nyegovoga blagorechja y konecz zbiranya na ztran g. *Abercrombya*, kak szmo vre vu liztu nashem 17. zobchili.

Iz londinckih novin od iztoga jutra, kojega sze je parlament zkupil, vidi sze, da obodve ztranke do zadnyega lipa niszku znale, gdo bude zebran. Zbog toga szu vnože med nyimi y znamenite vadlye nachinyene.

NOVINE HORVATZKE.

TECHAJ I.

Dana 14. Szusheza 1835.

BROJ 20.

Iz Becha dana 6. Szusheza.

Nyih cz. kr. Velichanztvo doztojali szu szlédecha najvishja rukopiszma dati:

Na Nyih czeszarzku Viszozt gozpodina arkiherczegu palatina.

Dragi gozpon ztric arkiherczeg Josef, palatine!

Med Moje perve poszle pri poprijetju Mojega vladanya ztavlyam, da Vam gluboko genyenim szerdczem zahvalnozt zrechem, k kojoj sze pritegnyenoga chutim po Vashih viszokih zaszlusbah, koje szi je Vasha Lyubnozt za Mojega nepozablyivoga preobrasenoga Otcza, y Moje drago vugerzko kralyeztvo chez dobu cheterdeszet blizu let, odkada najvishju dersavnu chazt vu vugerzkom kralyeztvu dichno obnashate, pribavila.

Nadiam sze, da Vi y Moja, obchinzkomu dobru y szrechi Mojih vérnih Vugrov poszvetyena, dersavno-otchinzka namenenya podpirali budete.

Vu Bechu dana 2. Szusheza 1835.

Ferdinand m. p.

Na Nyih czeszarzku Viszozt gozpodina arkiherczegu nameznoga kralya Rainera.

Dragi g. ztric, arkiherczeg Rainer!

Rachilo sze je nedokuchlyivoj odluki Vs zamoguchega, Nyih Velichanztvo, Mojega viszokoprestimanoga, prelublyenoga Otcza, Nashega najmiloztivnijega Gozpodina y Czeszara, danasz vu jutro ob 3/4 na jednu vu bolysho sivlyeny pozzati. Poklamkam Vashoj Lyubnozti ovaj poruchak, koj Mene najglubjum saloztjum napunyava, poshilyam, usam sze tverdo vu Vashu Lyubnozt, da chete dersavno y vojничко kralyeztva Mojega Galiczie y Lodomericie ravnityzvto, koje Vam je Moj blasenopokojni Gozpodin Otacz zaufal, z onum iztum zkerboztjum y na on izti szlavni nachin nadalye voditi, koj Vam je navék czeo zpoznanje od ztrani Mojega preobrasenoga Otcza uztanovil.

Vam je navék czeo zpoznanje od ztrani Mojega preobrasenoga Otcza uztanovil.

Vu Bechu dana 2. Szusheza 1835.

Ferdinand m. p.

Na Nyih kralyezsku Viszozt gozpodina arkiherczegu Ferdinandu austrianzko-ezlezkoga.

Dragi gozpon rodyak, arkiherczeg Ferdinand!

Rachilo sze je nedokuchlyivoj odluki Vs zamoguchega, Nyih Velichanztvo, Mojega viszokoprestimanoga, prelublyenoga Otcza, Nashega najmiloztivnijega Gozpodina y Czeszara, danasz vu jutro ob 3/4 na jednu vu bolysho sivlyeny pozzati. Poklamkam Vashoj Lyubnozti ovaj poruchak, koj Mene najglubjum saloztjum napunyava, poshilyam, usam sze tverdo vu Vashu Lyubnozt, da chete dersavno y vojничко kralyeztva Mojega Galiczie y Lodomericie ravnityzvto, koje Vam je Moj blasenopokojni Gozpodin Otacz zaufal, z onum iztum zkerboztjum y na on izti szlavni nachin nadalye voditi, koj Vam je navék czeo zpoznanje od ztrani Mojega preobrasenoga Otcza uztanovil.

Vu Bechu, dana 2. Szusheza 1835.

Ferdinand m. p.

Nyih cz. kr. Velichanztvo doztojali szu na tajnoga kabinetzkoga ravnityela Martina szledeche najvishje rukopiszmo dati:

Dragi kabinetzi ravnityly Martin!

Szudim, da duge y dichne szlusbe, koje zte Vi Mojemu preobrasenomu Otczu zkazali, na najprimernej nachin po tom zpoznam, da Vam dalyeshnye ravnanye tajnoga kabineta, kogega napredno obztojanye vu doszadashnyoj priliki z tim zgovarjam, zruchim; Vasz na jednomerno nadalyeny szlusbe Vashe pozovem, y Vam zapoved podelim, da vszem zkupkotrigom tajnoga kabineta y Vam pod-

losnem potverdyenye vu chaztjah szvojeh z tim dodatkom odprete, da im Ja szvetechno ponovlyenyne priszege odpustyam; zajedno vendar z punim zaufanyem chekam, danchete Vi Meni, kano y Mojemu odichenomu Otczu, z dokazanum vernoztjum y zamuchlyivoztjum poleg Vashe zaklete dusnozti szlusiti.

Vu Bechu, dana 4. Szusheza 1835.

Ferdinand m. p.

Nyih cz. kr. Velichanztvo Ferdinand pervi doztojali szu na ravnitelyzta vszh dersav odluchke viszoko - lazvitum rukum podpisane, dati, koji szu zpodobni rukopiszmu, na pervoga gornyega dvornoga mestra ravnynom. [Vu nashem 18 liztu].

Nyih cz. kr. Velichanztvo doztojali szu szledecha najvishja rukopiszma dati:

Na gornyega lovachkoga mestra grofa Hoyos-Sprinzensteina.

Dragi grofe Hoyos!

Poklamkam Vasha szlusba kakti najgor-nyega lovachkoga mestra po szmerti Mojega prelyublyenoga Otcza, za kojum po Meni potverdyene dvorne chazti vu szvoje szlusbe ztuplyuju, preztaje, vidimi sze, Vam za znak Moje milosche y zadovolynozi za szlusbe, koje zte vu Vashoj doszadashnoj Mojega gornyega lovachkoga mestra verzti zkazali, veliki kris Mojega leopoldzkoga reda z prikazom taksze podeliti.

Vu Bechu, dana 3. Szusheza 1835.

Ferdinand m. p.

Na generalmajora barona Appela.

Dragi barone Appel!

Verne szlusbe, koje zte Vi vu Vashoj verzti kakti generaladjutant pokojnoga Nyih Velichanztva Czeszara, Mojega Szvetloga Otcza zkazali, prave prilosnozti znamenya, koja zte Vi Preobrasenomu dali, y koja szu Vam szrechu prizkerbela, da Vasz je ze Szvojum oszbeitum miloschum prestimal, ztanovitiju Vam praviczu na Moju oszobitu blagovolynozi y miloschu. Poklamkak genyenoga sze chutim, da Vam za znak ovoga Mojega nagnenya

komanderzki kris Mojega kralyevzko - vugerkzoga sz. Stefanckoga reda podelim, nahadyam za dobro, Vasz zaradi potrebnoga chuvanya y objachenya Vashega szlaboga zdravja, od generaladjutantzke poszlusbe odvezati, y odpustyam Vasz na nezstanovito vreme, z obdersanym doszadashnye platye. Selim, da chez ovo Szebi privuscheno objachenye kak najberse vu ztalish zvershenoga zdravja dozpete, y zadersujem szi praviczu, Vam potlam takvu szlusbu podeliti, koja sze z Vashum selylum kak najbolye szlagati bi mogla.

Vu Bechu, dana 6. Szusheza 1835.

Ferdinand m. p.

Nyih cz. kr. Velichanztvo doztojali szu general-majora grofa Clam - Martinicza Szvojim general-adjutantom imenuvati.

Nyih cz. kr. Velichanztvo doztojali szu narediti, da za Nyih Velichanztvo Szvojega pokojnoga Szvetloga prelublyenoga Otcza vszi y szlednyi dvorni, varaski, vojnichki, dersavni, ztaliski y varasko-poglavarzki chaztniki chez 6 meszecz, pochemshi od 7. Szusheza do 4. Rujna 1835, znamenya salozti nosze, y to pervu poloviczu salozti na civil-uniformi sterchechi flor na skrilyaku y na laktu, k tomu cherne gege y kopice, omodrene kopche, y vezilo na skrilyaku z florom obvito, vu drugoj pako poloviczi salozti, flor szamo na laktu nosziti sze ima.

Za vugerkze dersavne y obchinke chaztnike naredyena je salozt ovako, da sze perve tri meszecze na vugerkzoy civil - uniformi y drugachjih vugerkzih obichajnih opravah flor na laktu, na kalpaku y szablyi noszi; drugu poloviczu salozti flor szamo na laktu oztane. Prichizto chernoj opravi vzeme sze flor iz laka y naglavja. Szablya y oztruge imaju biti omodrene.

S z e r b z k a.

V okolnoztjah burkanja, koje je vетомадне vu Szerbzkoy bilo, neche biti nepovolyno, szledecha od nové minizterialzke kanczelarie kragujevachke y od vladajuchega kneza Milosha Obrenovicha znati.

Pervi chaztniki vladanya jeszu *Abram Petrovich*, rodjen Szerblyin, pervo tergovacz, koj je vech visheput vu *Petrograd* y vu *Czarigrad* z nekojimi vasnimi poszli bil odpravlyen; *Lazar Teodorovich*, rodjen Szerblyin, pervo piszac, vuchen u vnozhih jezikih, zabavlyen u vnozhih poszlih; *Vuchich*, *Bernishich*, *Davdovich iz Zemlina*, ov zadnyi je redaktor szerbzkih novin, y obavlya zvanyzke poszle; *Radijevich iz Banata*, pervo tergovacz; *Alexij Simich*, rodjen Szerblyin, pervo tergovacz, opravlya blagajne poszle [Finanz]. Doszada szu sze vszi ovi lyudi tajniki [szekretari] zvali, a od szad sze imaju zvati *ministri* vu razlichnih granah obchinzkoga upravlyena. Ovi izti podpisuju vsza szlusbena piszma v ime knezovo; jer Nyihova Viszozt, kako sze zna, piszati neumi. *Ztojan Simich*, brat pervoga miniztra, bivshi tatarin [kurir]; *Demetrij Izmailovich*, upraviteley jedine stamparnicze, koja sze vu szerbzkoy dersavinahadya; *Berman*, sidov iz *Hanovera*, szada pokerstjen, je ravnitely izte stamparnicze; *Varthias y Logothetis*, doktori pri knezu; *Brada - Nenadovich*, pervo pop, za tim kapitan knezov, koj je uvik bil uz nyega vu ratnih letah, ov je ztar, ima veliku obitel [familiu], y sive z nyum vu *Bankovi*. *Milosh* ima 60 let, nyegova szupruga [tovarushicza] *Lyubicza* ztanuje u *Posarerczu*, 20 vur daleko od knezovoga prebivalischa. Dva knezovichi *Miloshevi* szini, od kojih ztariji *Milan* 17, a mladji *Mihail* 14 let ima, odhranyuju sze pri materi. Dve kchere *Milosheve*, *Petria* y *Szaska* jeszu vu Vugerkzoj vudate.

Velika Britania y Irzka.

Zverhu czirkvenih premembih ochituje *Caledonian-Mercury*, iz kojega *Times* vishekrat jemlye, szledecha: Opazke je vrédno, da je to pitanye zrok bilo razpustytena ili czeloga ili na déle vszih novéjih minizteriumov, y lahko je moguche, da che na nyoj takajshe ravnitelyzvto Sira *Roberta Peel* pogibati. Pitanye déli sze naravzki na dvé velike szversi, na premembu *Irzke* y na premembu *anglianckie* czirkve, ar akoprem obodvé ove czirkve premembbe potrebuju, vendar sze ta pri obodvih jednako dalko nepretese. O-

krug, do kojega sze premembá vu anglianckoj czirkvi raztegnuti mose y mora, ni vu nikakvoj priméri z onum glaszno szada potrébuvanum premembum, koja za czily ima, ne szamo zle navade vu irzkoj czirkvi dotergnuti, nego nyu y vutverditi y ztalno obzkerbeti, ter najlaglye je mochi zmériti praviczu, koju lord *Melbourne* y Sir *Robert Peel* na ime pravoga y izkernoga popravitelya imati mögu, ako gdo ovih dvih naredyenia gledech na ovo, na vsze sze pretezajuche, pitanye med szobum prizpodobi. Lord *Melbourne* poprijel je najpredi pitanye, koje sze tiche irzke czirkve, y kak Sir *John Cam Hobhouse* ochituje, dal bi bil taki pervi dan parlamentzkoga zpravischa *billu*, z kojum bi nepodneszlyive zle navade irzkoj redovnichtva dotergnul, a nebi bil zato ni pravedne potrébchine irzkih protestantov iz pred ochih puztil. Sir *Robert Peel* szuprotivno poprijel je premembu anglianckie czirkve, a gledech na irzku czirkvu oztavil nasz je zevszema u dvojmbi. Ali poleg onoga, sto to richke novine od nyegovoga plana pishu, nima tu nikakve premembbe; vsze zle navade oztanu pri ztarom; gde pak je kakova pomonyka, ondi sze z novémi podanyki pripomochi ima. Predi véndar, kak odszudimo zverhu plana nyegovoga, pravicza ze szobom donasha, da pretreszemo, sta je Sir *Robert Peel* preméniti poprijel. Angliancka y Wales ima 13,542 fare. Vu 258 farah nije nikakove czirkve. Vu 2626 farah nima farovov, a vu 2183 drugih nije mochi ztanuvati. Anda fali 4809 farovov. Czirkveni dohodki szu vekshi, neg vu kojoj gozpodujuchoj czirkvi, pak vendar szu 3503 fare, koje manye od 80 funtov sterlingzkikh [sterling noszi verh 9 fr. szrebra] donashaju. Redovnichtvo angliancko ima, kak szamo veli, dohodkov na 3,500,000 funt. sterling., gde z druge ztrani Skotzka szamo 350,000 funt. dohoda. Metemtoga josh szu vekshi dohodki anglianckie czirkve, ar szama deszetina, koja uprav na nye dojde, znasha 5,855,891 funt, y tak vszi dohodki anglianckie czirkve daju 9,539,481 funt, gde drugach vsze redovnichtvo czeloga kerstyanztva, Skotzku takaj szimo rachunajuch, szamo 8,591,000 funtov vleche, angliancka dakle czirkva blizu milion funt. vishe dobiva, kak vsze redovnichtvo czeloga

oztaloga kerstyanzta zkupa vzeto, z tum takajshe razlukum, da angliancko redovnichtvo 6,400,000 dush pod szobem ima, ovo pako 195 milionov. Kak che g. Siru R. Peelu moguche biti z kabinetom, vu kojem Stormonti y Knatchbulli szede y rech imaju, pravdeno-mu chakanyu Anglianke zadovolyiti, nemose-mi preszapiti.

S p a n y o l i z k a.

Z Madrida od 4. Széchna. Poszle do-godyaja od 18. je nash varash nemiran y zburkan. Jer kakgoder sze garnizon z varaskum milicziuum neszlase, tak szu kotrigi kabinetu y kamere vu nezkladu med szobom. Vszi vu obchinzhkom sze szlasu vu tom, da nekoje premembe seliju, ali sto sze nachina y szred-ztvihi [mediumov], za ove izpelyati, dotiche, nisu ni malo jedne miszli. Otdud nezado-volnozt y neaufanozt proti vladanyu. — Sheztnajzt batalionov, to jezt 14,000 lyudih, je u Navarru poszlanu. Mina je bil proszil 8,000, obszegurajuchi vladanye; da cheju zadozni biti za dovershiti boj domachi. — Za izpuniti ono prazno mezto, koje je ovih 16 batalionov oztavilo, u jusnoj ztrani, biti che na zkorom 25,000 novakov zdignyeno.

Moniteur pishe iz Bayonne od 9. Széch-na od boja, koj sze je dana 4. pri Arguijasu pripelil: „Vojzka kralyichina, zeztavlyena iz kolón Lorenzove, Oraove y Barenove, vudrila je zorom na Karlizte. Boj je dugo vremena bil neztlanan, ali najzad szu lumbarde, koje je Lorenzo na jako prilichno mezto bil poztavil, rede Karliztov razbile, y vuchinishe ztrashno merczvarenye vu nyihovoj vojzki. Radi che-sza szu bili priszilyeni Karlizti oztaviti szvoj pervi lesaj, puztechu na bojischi 300 mertvih. Broj nyihovih ranyenih je okolo 500. Kri-ztinczi szu 50 szusnyev vlovili, y oszvojili szu izvishe vnosinu pushák y municzie, Lorenzo je 140 mertvih, y 260 ranyenih kvaruval.

S s e v e r n a A m e r i k a.

Poleg najnovéshih liztov, koji szu iz Newyorka do 2. Széchna v Londin dozpeli, kushal je ztanoviti Rikard Lawrence po belom danu prezidenta Jaksona vumoriti. Newyork-za gazetta veli, da je taj chlovec prez vsza-

ke dvojmbe mahnit. — Vu Washingtonu izhadajuchi National - Intelligencer pishe o tom szledecha: Poklamkam je prezident zjedinyenih dersav, bivshi pri nekojem zprevodu, iz rotunde vu priztroshek kapitola ztupil, nadzkochi na jedanput izmed okolztojechega kupa gleditelyov chlovek nekoj, y zprusi na nyega pistolu, koja mu je vendar na szréchu zatajila. Taj hip zgrabi podztuplyiveza vu blini pripetcze nahadyajuchi sze mornarzki lait-nant Gedney, baczi ga na pod, na kaj josh jedanput otajnik Woodburg na nyega mahne, ali negledech na to on drugu pistolu na prezidenta zprusi, koja mu je vendar takaj zatajila. Vmoritelya szada pograbe, y odvedu ga do City-Hall, gdi szu ga szudbeno zpitavali. Ovdje sze je znashlo, da sze zove Rikart Lawrence, szlikar, koj vre blizu tri leta vu Washingtonu ztanuje y da je predi vu Georgetownu ztanuval. Pistole, koje szu mu vzete, bile szu selezne, y kak sze je pri pregledu znashlo, z prahom y kruglyami chverzto nabite. Pri zpitavanyu branil sze je vmoritely zrok kakov povedati, koj ga je k ovomu podztuplyivomu chinu ganul. Kajti pak potrebuvane poruchne noveze hilyadu dollarov polositi nije mogel, zadersan je va vuzi, y na zkorom bude mu prava obeshena.

Vu Cz. Kr. Lotterii vu Terztu dana 7. Szusheza 1835
jeszu szledechi broji vlecheni:
74, 87, 17, 35, 30.
Pervo szledeche vlechenye bude 18. t. m. 1835.

O g l a s z.

Od ravnitelyzta ovdesnyega, najvishim dovolyenyem potverdyenoga zkladnoglasnozni drustva obznanuje sze: da naredne exequie za pokojne P. T. kotrice: poglavitoga gozpona Henrika Mixicha od gornysa Lukavcza dana 16.; Nyih Excell. gozpodina velikoga supana Donata Lukavzkoga dana 23.; y gozpodina kanonika Antona Stögera, dana 27. Szusheza t. l. vu czirkvi sz. Katarine pred poldan ob pol jedenajztoj vuri obszlusave sze budu; na koje vszi, koji nazochni biti seliju, doztojno pozivaju sze.

Vu Zagrebu 14. Szusheza 1835.

NOVINE HORVATZKE.

TECHAJ I.

Dana 17. Szusheza 1835.

BROJ 21.

B e c h.

Vu Szobotu dana 7. t. m. pred poldan ob 11 vuri, odnesheno je, predi po cz. kr. dvorno-gradzkom plebanu blagoszlovlyeno, szerdze pokojnoga czeszara po dveh cz. kr. poztelynikah z zprevajanyem jednoga dvornoga furira, dvih komornih furirov, dvih z vojschenemi baklyami szvetechih plemenitih dechakov, y dvih cz. kr. komornikov, med dveimi arczirkzemi, dvemi vugerzkemi y oszmemi trabanzkemi telesznemi gardami, iz dvorno-gradzke farne czirkve szvetechno kroz augustinzki ganyk vu augustinzku czirkvu, gde szu je prior y oztala bratya prijeli, y vu lotretzkoj kapeli poleg ztaroga obichaja polosili.

Taki na to odpelyan je predi blagoszlovlyen drob, pod gorizpomentum ztrasum y zprevodom na bahatoj kuchiji z sheztericzem, do ztolne czirkve sz. Stefana, gde ga je ztolni kaptolom ze vszim redovnichtvom vu czirkvenoj zpravi prijel y szvetechno vu raku odneszel, ter za obichajnemi czirkvenemi czeremoniami y molitvami tamо polosil.

Po poldan obszlusavan je szvetechni zprevod. Vre ob 3 vuri genuli szu zprednyi iz augustinzke dvorne czirkve k kapuczinom na novom piaczу. Najpre jashe jeden konyanichki komando, za nyim idu vszi spitaleczi, onda vszi redovni duhovniki po dva zkupa, z goruchemi vojschenemi szvetyami — ravno tak vsze varaske y predvaraske fare — nato oficiri vszih purgarzkikh regimentov y chet — za tim varasko vechnichtvo, dolnyo-austrianzki dersavni ztalishi, tolnachniki pri dvornih y dersavnih ztolieczah, prez ikakve razluke ztalisha, y chetiri dvorni stapi, vu opravah salozti y chernih kepenykih.

Za toga zpravlyali szu sze zkupa vu kapucinzkoy czirkvi vitezi zlatoga runa y drugih domachih redov, cz. kr. miniztri, tajni tolnachniki, komorniki y zvanyzki pridvor, dame, rektor magnifikusz y chetiri dekani ov-

deshnyega vszevuchilischa, kak takaj ztolni kaptolom, za tim szamo zaradi toga iz Posuna szimo doshavshi vugerzki zborniki. Bil je takaj vu szakriztiji nazochen cz. kr. pervi dvorni marshal.

Malo predi, nego je tak recheni zprevod iz dvornoga grada ganul, odide cz. kr. pervi gornyi dvorni marshal, pred kem konyaniki jahali szu, do kapucinzke czirkve, gde vre Nyih szada vladajuche Velichanztvo z Nyih Velichanztvom czeszarczem, za tim Nyih czeszarczke y kralyevzke Viszozti arkiherczezi y arkiherczesicze chekaju.

Ob 4 vuri blagoszlovlyeno je mertvo telo po cz. kr. dvornom y gradzkom plebanu, kojemu szu dvorni czeremoniar y kapelani dvolili, vu nazochnozti z goruchemi baklyami ztojehich plemenitih dechakov, telesnih gard, cz. kr. komornika, koj je na mezte cz. kr. gornyega komornika tamо bil; cz. kr. gornyega stalmestra, trih teleszno-gardnih kapitanov, dvih cz. kr. komornikov iz kneskoga ztalisha, y zaoztavlyenoga generaladjutanta. Na to preneshen je leisz iz dvorno-gradzke farne czirkve po cz. kr. poztelynikih z pomochjum cz. kr. telesznh inoshev na dvornu kuchiju, koja sze je nahadyala vu shvajezarzkom dvorischa.

Szada zprevod gene, ter ide kroz dvorni, mihalyzki, josefzki, y purgarzko-spitalzki pijacz — gdi szu vojaki vu redu poztavlyeni bili — proti kapucinzkoy czirkvi.

Red zprevoda bil je szledechi: Najpre jashe konyanichtvo, za tim dojde jeden dvorni einspanier, nato szlede tri chetveromezne dvorne kuchije, z cz. kr. dvornemi furiri y cz. kr. poztelyniki, jeden cz. kr. dvorni furir na konyu, jedna dvorna kuchija z sheztericzem, gde szu sze pelyali tri kapitani od teleszne garde y zaoztavlyeni generaladjutant, jedna dvorna kuchija z sheztericzem, vu kojoj szu szledeli nameztnik cz. kr. gornyega komornika, cz. kr. gornyi stalmester, y obodva cz. kr. ko-

morniki iz kneskoga ztalisha. Za tim dojdu cz. kr. teleszni inoshi vu opravah salozti, szada cz. kr. trabantzka teleszna ztrasa z potihum musikum y z chernim florom na zaztavi, najzadnyich mertvechka kuchija z odicheno na vanykushih lesechim leszom. Vuz kuchiju poleg vszakih vrat idu dva cz. kr. teleszna inosha, za tim ze vszake ztrani shezt cz. kr. plemenitih dechakov z goruchemi baklyami. Poleg josche ishlo je dvanajzt cz. kr. arczirzkikh y dvanajzt kr. vugerzhkikh telesznh gardiztov, potlam z vana dvanajzt cz. kr. trabantzkh telesznh gardiztov. Za mertvechkum kuchijum szlede cz. kr. arczirzki y kr. vugerzki teleszni gardizti na konyu z potihum musikum. Jedna kompania grenadirov y jeden komando kónyanikov zaperli szu zprevod.

Za doshaztjem pred czirkvena vrata podignu cz. kr. poztelyniki, z pomochjum cz. kr. telesznh inoshev lész iz kuchije, y metnu ga v czirkvi na pripravlyenu, z zlatum materium prekritu, tablu; ter ovdi, kada je cz. kr. pervi gornyi dvorni mester najavil, da je zprevod nadoshel, y kada szu sze najvishje y previ-szoke osszobe vu czirkvu na priredyena mezta povdale, — mertvo telo po ovdeshnyem knezu-biskupu, komu szu vnogi biskupi y dolnyo-austrianzki prelati dvorili, blagoslovlyeno, zadnyich po oo. kapuczineh z pomochjum cz. kr. telesznh inoshev vu raku odnesheno, y tamo po knezu - biskupu zadnyiput blagoslovlyeno jezt.

Cz. kr. pervi gornyi komornik, koj z palicium vu rukah taki za leszom v raku je ztupil, dal je szada po jednom cz. kr. komórnem furiru lész otvoriti, y pokazavshi kapuczin-zkomu gyvardianu mertvecza, zruchi ga nyego-voj zkerbi, sto mu je y gyvardian poleg na-vadnoga nachina obechal, na to je lész zapert z dvemi klyuchi, zimed kojih jednoga dobil je gyvardian, drugoga pak o zachoval je cz. kr. komornik, dvorni tolnachnik y gornye dvorno-mesterzke piszarnicze direktor, da ga potlam vu cz. kr. kinchnu komoru polosi.

Za povratkom cz. kr. pervoga gornyega dvornoga mesta iz rake vu czirkvu, odishli szu z nye gornyi drovni chaztniki, kapitani teleszne garde y vszi pridvoruiki, iz koje szu sze vre predi taki za blagoslovom Nyih cze-

zarzka Velichanztva y oziale previszoke oszobe poydale.

Nyih cz. kr. apostolzko Velichanztvo Ferdinand I. doztojali szu vu piszmu, koje szu najvishjemu komorniku grofu *Rudolfu Czerninu* dana 3. t. m. poszlati, ochituvati odluku, po kojoj vszi chetiri, do szada vu szlusbi bivshi cz. kr. komorniki, za nuternu szlusbu kod Nyihove najvishje oszobe zadersani budu. Koja vendar odluka naredno y za Nyih Velichanztva pokojnoga Otcza navadno zvershavanye szlusbe cz. kr. komornikov vu nichem nepremenya.

Ovo sze z tim daje na znanye vszim y szlednym cz. kr. komornikom.

S z e r b z k a.

Dogovaranya vu zpravischu szerbzkom josh vszevdily terpiju; knez *Milosh* je, kak sze chuje, szerbzkому puku podelil znamenie szloboschine, y zverhu toga szu potrebna piszma napravlyena. Poleg odluke reprezentantov je zdersavanye knesevo [lizta civilis] utverdyeno: za nyega na leto 240,000 forintov, za kneg nyu, nyegovu tovarushiczsu [szu-prugu] 100,000 fr.; dvim nyegoyim szinom: vszakomu po 40,000 fr.; dvim bratom vszakomu po 20,000 fr. Miniztri szu odgovoru podverseni, y mora sze zeztaviti tolnach iz 12 kotrigov, koji za sivota u chazti oztanu. Vu oztalom sze chini, da je jako velika szloga med vladanyem y pukom; jer je vu imenu puka lepa szablya z drugimi drugoczenimi ztvarmi knezu poklonyena bila.

Velika Britania y Irzka.

Dana 24. Széchna otvoril je kraly parlament z szledechemi rechmi: „*Milordovi y go-zpodo!* Opitavshi predi volyu naroda, poprijemlyem najblisnyu priliku, da sze z Vami zeztanem vu parlamentu. — Zaizto budete z menom saluvali razorenje jedne ztrani westminsterzkih palach, vu kojih szu predi dugo vremena obodvoje hise parlament obszlusavale.

Taki za tem neszrechnem dogodom naredil szem, da sze vsza naprave za szadashnye Vashe zpravische, na kuliko okolnozti v ovom chaszu dopustyaju, y ja chu z drage volye za

zidanye novoga ztanya vsze osznote prijeti, koje z Vashem porazmenyem za najbolye y najprimernejce znajdyene budu. — Zdruseni moji y vu obchinzkom vsze ztranyzke dersave izkerno ochituju, da cheju z menom vu priately-ztvi oztati, iz chesza sze je nadiati mochi, da mir duse obztane. Jedina iznimka od mirovnoga ztalisha Europe je, josche vszevdily terpechi, rat domachi vu nekojih szeverno-spanyolzkikh dersavah. — Chlanki, koje szem z mojemi zdrusenemi kraljom francuzkem y kralyczami spanyolzkum y portugalzkum napravil, y koji pogodbu, meszecza Travna 1834 nachinyenu, dopunyavaju, da sze z tim laglye czily zadobi; imaju sze Vam predlositi. — Opel z saluvanyem obznaniti moram, da sze Belgianzka z Holandianzkom josche zmirom naravnala nije.“

Gozpodo poklissari! „Naruchil szem, da sze ztroski toga leta popishu y Vam prez odvlake predlose. Gledano je pri tom najvishe na spornozt, y z umirenyem mosem Vam obznaniti, da ztroski letosz manyshi budu, kak vnoga perveja leta. — Szrechni ztalish marlyivozi domache, tergovine y obchinzkikh dohodkov daje nam ufanye, da, negledech na odlucheno vu zadnym zpravischu pomanyshanye stibre, zadozta bude y za one ztroske, koji sze poleg volye parlamenta za zplatyanie skode, zvirajuche iz dotergnyenoga vu britanzkikh naszelischah szusantra, vszako leto nachiniti imaju. — Iztinzki salujem, da sze polyodelztvo vu jako zlocheztom ztalishu nahady. — Preporucham Vam, da premiszzite, nebi li mogli za obzkerblyenemi dersavnemi potrebochami, y z uztanovlyenum domachum vereszium [kreditom], nachin kakov znati za zlehkotyenyne meztnih bremen, kojemi szu obtershena gozpoda zemelyzka y najemityi, y nebi li je mochi pravednejim nachinom pri drugeh laztovitoztjah nadomezti.“

Milordovi y gozpodo! „Predloseni Vam budu glaszi gubernatora mojih naszelisch, kak takaj tolnachi zverhu zpunyenia zakona, na dotergnye szusantrva shetujuchega. — Z umirenyem gledal szem privolyenyne naszelnichkoga zakonitelyzta k iztomu czilyu y koncu, y poleg vszih teskoch, koje z tim zvezane jeszu, ufam sze, da sze dugovanye dobro do-

koncha. — Na vszaki nachin, budite vuputyeni, da chu sze tersziti, vsza parlamentzka naredyenya zevezema zpuniti. — Vnogi szu vasni predmeti, nekoji zmed nyih vre szu prednaztrance vu parlamentu pretresheni, koji sze moraju za dobro naroda zrelo premotriti, y kak najberse dovershiti. — Najvasneji predmet je ztalish deszetine vu Irzkoj y nachini, kojemi bi sze pravichno y chizto dokonchati mogel. Szudu Vashemu predloseni budu nachini, kak bi sze odkuplyeny deszetine vu Anglianckoj y Valiszku zlehkotilo, kak dersavno zakonitelyzvo y obavlyanye juridichkikh poszlov vu czirkvenichtvu popravilo, kak czirkveni red zdersati mogel, y najzadnyich, da oni, koji sze od vladajuche czirkve razluchuju, szloboschinu budu imali, vu hisni zakon poleg szvojega obichaja ztupiti. — Glaszov zverhu ztalisha municzpalzkikh korporaczij od komiszarov josche niszam dobil, ufam sze vendor, da Vam je nazkoro zobchiti budem mogal. — Imenuval szem komisziu, da pregleda ztalish biskupijih anglianzkikh y valiszkikh, gledech na nyihove dohodke y primernejce razdelyenyne biskupzkikh terhov; da pregleda ztalish glavnih y kolegialzkikh czirkev za to, da daju tolnach, kak bi ove za vladajuchu czirkvu hasznoviteje poztati mogle, kak takaj da sze znajde najprikladnejsi nachin, kak bi sze za potrebchine vernih po tom zkerb vzeti mogla, da vszi kotrigi redovnichtva vu szvojih farah ztanuju. Moj oszebiti czily pri tom bil je, da sze szlusba bosja poleg navuka gozpodujuche czirkve vsze bolye y bolye razshiri, y da sze lyubav y stimanye proti toj czirkvi med pukom vsze vishe y vishe utverdi. — Selim takajshe, da zreszno pretreszete ztalish czirkve skotzke, y ischete nachin, kak bi sze y vu tom kralyeztvu pobosnozti prilika bolye razshiriti mogla.“ Na koncu rechi ochitual je kraly zaufanozt szvoju vu parlament, da ehe vsze najprikladnejje y najbolye nachine za uzvnosavanye blaga narodnoga poprijeti, y t. d.

P o r t u g a l z k a.

Lizabonzke novine zadersavaju szledeche piszmo, herczega *Leuchtenberga* na herczega *Terceiru*: „Postovani kerczeg *Terceira*, pair kralyezta, ratni miniztar, y t. d. moj ro-

djache y priatelyu! Ja *Dom Augusto* Vam moju pozdrav, kakti onomu, kojega jako lyubim y prestimavam, poshilyam. Selechi hrabrenoj portugalzkoj vojzki pokazati, kak ja ono izkazanye postenya prestimavam, koje mi je Nyih najverneje Velichanztro, moja prevedra tovarushicza nachiniti doztojala, imenujucha me feldmarshalom vojzke y zachaztnim komandantom hrabrenoga bataliona ztrelezev, z kojim je nevumertelyni herczeg od *Braganze*, moj prevedri tazt zapovedal, jessam odluchil, vojzki za vreme mojega sivlyenia vszakoletnu dotaciu od trih *contos de reis* [15,000 fr.] dati, da sze na 36 letnih penzij podeli, koje sze med vudovicze manyih oficzirov y proztih vojnikov, koji szu vu boju, ter najmre 12 u *Aso-rah*, 12 potle dobrodenya oszloboditelyne vojzke u *Mindello* do uzejta lizabonzkoga, a 12 u liniah lizabonzkikh y u potlashnyih hervanyih najpervo opali, razdeliti imaju. Ove letne penzie imaju po szmerti ovih penzionitzicz drugim, u jednakih okolnoztjah poztavlyenim u-doviczam dopazti. Ova Vam zobchavam za vashe znanye y vladanye. *Dom Augusto*. Vu palachi *las Necessidades* 25. Proszinceza 1835.“

B e l g i a n z k a.

Moniteur Belge od 13. Széchna donasha glasze, da che u Belgianzkoj jedna banka na-pravlyena biti, koja che u *Brusseli* szvoje szedalische imati. Ova che takajshe u drugih varashih filialbanke imati. Gozpon *Brouckere* imia naruchek, da potrebnih podpiszov za zprav-lyanye fonda pobere; a pervi statuti budu 25 let terpeli.

D a n z k a.

Poleg glaszov iz *St. Thomasa* je ondeshnyi gubernator, general *van Scholten*, u Danzku odishal, poklam je poglavarztyu osznowu

za oszlebodyenyе harapov na onom otoku predlosil, koj vendar velike protivschine ima. Osznova je czilyala, da sze szusnym najpervo jedan dan na tjedan, t. j. nedelya, szlobodna oztavi, da szi stogod zaszlusiti mogu, pak da im sze za tim od leta do leta po jedan dan u tjednu odpuzti, dokle bi najpotdam harapi chez 7 let z szobom y szvojim delom gozpodari bili. Ona platya, koju bi vu to vreme zaszlusili, bi sze morala v obchinzku kaszu polositi, y po iztechenyu szedem let, za zver-sheno oszlebodyenyе szusnyev nyihovim per-vim gozpodarom predati.

T u r z k a.

Z *Czarigrada* od 1. Széchna. Pred ne-koliko-tjednov je szultan ishal vu *Bahukli*, da gerchku czirkvu pregleda, koja sze onde zidye. Nyegova Viszozt szi je chinila vsze do najmanye ztvari od mashnikov raztolnachiti, pitashe, sta vszaki kip znamenue, y verlo sze zachudi, da josh czirkva zgotovlyena nije. Od-govoreno mu je, da je tomu zrok neprigodno vreme zimzko.

Kad je pak doznał, da che za poszvet-tyenyе rechene czirkve biti dersana velika szvetechna szlusba, pri kojoj che bit takajshe patriarcha, szultan je zapovedal, da mu sze dan obznani, da bude y on mogal iztu szvetech-nozt viditi.

Dana 12. Szushezä bila je vu Bechu szred-nya czena [cursus]:

Zapiszov dersavzkoga duga po 5 p. Ct. v. szr.	101;
detto detto detto 4 p. Ct. v. szr.	95 5/32;
Poszud. z szrechkuwan. od 1820, za 100 f. v. szr.	—
detto detto 1821, za 100 f. v. szr.	140;
detto detto 1834, za 500 f. v. szr.	591 1/4;
Bechke var. Banco-Ohligat. po 2 1/2 p. Ct. v. szr.	60 17/32;
Bankakczie komad	1332 1/5 v. szr.

Norine Horvatze dvakrat na tjeden, y to vszakiput na pol arkusha v tork y szobotu zhajale budu. *Danicza* sze pako vszaku szobotu na pol arkusha priklopi, zvun Obznanite lyu, koj tulikajshe dvakrat na tjeden izide. Czena na pol leta za domache 3 fr. za zvanzke 4 fr. szrebra znamena. Predbrojenye josche zmirom terpi tak na *Cz. Kr. Postah*, kak takaj vu *Cz. Kr. priv.* *Norinarnicz i Horvatzkoj* vu *Gozpodzki* vuliczi Br. 103.

NOVINE HORVATZKE.

TECHAJ I.

Dana 21. Szusheza 1835.

BROJ 22.

Velika Britania y Irzka.

Dana 24. Széchna odishel je kraly za konchanem blagorechjem iz parlamenta. Josh na vecher ob 5 vuri zpravishe sze obodevi hise, vszaka vu szvojoj szali, da sze pozpomenu zverhu odgovora na kralyevo govorenje. Vu obodvih hisah podigli szu sze vnozi, koji szu razlichno govorili, doklam je zadnyich u d.h. lord *Morpeth* od ztrani protivnikov predlosil, da sze szledecha vu odgovoru pridaju: „Nyh Velichanztvo obszegurati, da verna dolnya hisa zahvalno zpozna, da je poprava narodnoga nameznichtva parlamentu predlosena, y od Nyih Velichanztva moch zakona [lex] zatobila; da sze iz mudrih onih y potrebnih naredeny nadijaju, da miniztri vpelyali budu mude, ter dobro preszudyene y pridne premembe; da szlobodnomiszlecha y biztra politika, koja je narodu pravicu dala, zebrati szvoje nameznike, y koja je zrokuvala oszlobodyenye vszih oszob, koje sze vu Nyih Velichanztva naszelischah vu szusanztvu nahadyashe, prez stente y vélkoszerchno narodnu kontrolu vpeleyala; vsze nedvojmbene tusbe proteztantzkikh diszenterov [drugach miszlechih] dotergla, y vszim czirkvenim zlim navádam, koje anglianzku czirkvu szlabiju, mir v Irzkoj mutiju, y czirkvu vu obodvojem kralyeztvu szmradiju, konecz poztavila bude. — Nadalye naj sze predlosi Nyih Velichanztzu: „Kak jako tusi sze verna dolnya hisa, da szu ove hasznovite premembe najedanput po nepotrebnim razpustyenu parlamenta pretergnyene y vrédyenne bile; po razpustyenu parlamenta, koj sze je zreszno y szerchno terszil takova naredenyia vupelyati, vu koja sze je celi narod zevszema ufal.“ — Potrebuvanye ovo prijeli szu protivniki minizteriuma z velikum pohvalum. Na to szu sze josh vnozi drugi podigli y govorili, y to je terpelo preko pol nochi; kada szu vre vnozi neterplyivni poztali, zdigne sze najedanput Sir R. Peel, y govoril je obshirno y predpoztavil vu szvojem govorenju vsze,

kaj szadashnyi minizterium chiniti kani. Nye-govo govorenje imalo je veliki poszledek. Hotel mu je josh lord *John Russel* odgovoriti, kajti pak je vre jutro bilo, prenesheno je na drugi krat.

Dana 26. Széchna ob 2 vuri o pol nochi prijeto je najzadnyich gorizpomenuto potrebuvanye lorda *Morpetha* z prevagum 7 glaszov.

Perva tri vechera, odkada szu parlamentki poszli techi pricheli, zapiszani szu vu knyigu dolnye hise vre 83 predmeti, koji sze perve meszecze napervozeti imaju; med kojemi za meszec Szushecz med oztalemi szledechi vasneshi napervodohadyaju: Predlosenyе zaradi zidanya novoga parlamentzkoga ztanya za 2. Szusheza; predlosenyе zaradi premotrenya poznanih dogodyajev vu Rathcormaku vu Irzkoj, takajshe za 2. Szusheza; predlosenyе zverhu toga, da novinarzkiem najavitielyom dopustyeno bude, nazochnim vu parlamentu biti pri odvetuvanyu, za 3. Szusheza; predlosenyе zaradi premotrenya narodnoga navuchanya, takajshe za 3. Szusheza; *billa* za dotergnenye uvuzenya zaradi dugov, za 4. Szusheza; dve *bille* zaradi vupelyanya popravkov pri zvershavanyu pravicze vu czirkvenih ztvarjah, za dan 10. Szusheza; *billa* zaradi bolyshega obdersavanya szabata, za 11. Szusheza; predlosenyе zaradi premotrenya proteztantzko - biskupzke czirkve vu Irzkoj, za 12. Szusheza; predlosenyе zbog davolyenya szlobodnoga lizta za londincko vszvezuehilische, za 26. Szusheza; y predlosenyе zaradi toga, da biskupi vishe vu gornyoj hisi szedeli nebi, za 31. Szusheza.

F r a n c z u z k a.

Vre pred vnozemi dnevi govorilo sze je vu pariskeh novinah, da che kabinet razpustyen biti. Ovo sze je dogodilo 20. Széchna. Ovaj dan polosi marshal herczege *Trevizo* vu ruke kralya odpustyenye szvoje, kakti president conseila y vojnichki miniztar. Nato po-

shalye kraly hitroga poszlanika na marshala *Soult*, koj sze je na jednom szvojem imanyu zadersaval, y pozove ga vu Pariz, da kabinet opet szlosi.

Journals des Debats od 23. Széchna piše: Szloseny novoga kabineta zabavlya danasz vsze glave. Jedni ovako, drugi onako szumlye y rachunaju, ali tesko sto van zide, pred nego marshal *Soult* nenadojde, koj pred 8 dani nemose ovdi biti.

General grof *Sebastiani*, komaj je vu London nadoshel kakti poszlanik francuzski, y vre je 1. Szusheza opet v Parizu bil. Poveda sze, da ga je kraly szimo pozval, da bude nazochen pri zeztavlyanyu novoga kabineta.

Od 1. Kolovoza 1830 do 1. Szusheza 1835, anda vu 4 letah y 7 meszecz premenyen je 12 krat minizterium vu Francuzkoj y to ili celi ili pak naztrancze. Nijeden minizterium nije vu iztochnom szvojem zkupaszlosenyu duše oztal od 18 meszecz; najdugshi minizterium bili szu dva, pervi od 13. Szusheza 1831, y ov je terpel 14 meszecz do szmerti *Kasimira Periera*, drugi od 11. Liztopada 1832 tegyil sze je 17 meszecz. Vu ovoj dobi 4 let y 7 meszecz imenuval je kraly 51 miniztra, y odpuztil. Prezidenti vu conseilu bili szu: *Dupont, Lafitte, Perier, Soult, Gerard, Maret-Bassano, Mortier*. Ovo izto vreme imala je Francuzka 8 miniztrov zvanyzkih poszlov, ovi szu: *Jourdan, Molé, Maisón, Sébastiani, Broglie, Rigny, Bresson* y *Rigny* drugoch; chetiri miniztre pravicze: *Dupont, Merillou, Barthe, Persil*; shezt financminiztrov: *Louis, Lafitte, Louis, Humann, Passy* y pak *Humann*. Miniztri nuternyih poszlov bili szu: *Guizot, Broglie, Montalivet, Perier, Argout, Thiers* y *Teste*.

Impartial zadersava szledechi nadopisz od 8. Szusheza o pol nochi: Zeznali szmo vu ovom hipu, da je marshal *Soult* kralyu opet ochituval, da mu nije moguche, kabinet zkupszlositi. — Poleg iztih glaszov, narucheno je marshalu *Gerardu*, da kabinet zeztavi.

T u r z k a.

Iz *Czarigrada* od 28. Proszinca. Prez dvojnozti *Mehemed Ali* szenyá josh uvek od szvoga oszlobodyenya od turzkoga czara, y

necheka drugo neg dobru prigodu, da sze more prez ztraha od czarevoga jarma odkluchi; zna sze takajshe, da sze turzko vladanye pripravno dersi, za nyegovu nameru preprechiti. Dok sze jedni tersze, czara utishiti, y *Mehemed Ali* orusjem groziti, ako sze nezavisznoga [independent] ochitovati podztupi; prilizavaju sze drugi bashi, y potverdyavaju ga u nyegovoj selynoj nameri. Turzko vladanye to vsze dobro pozna, kakti god y vszaki drugi chlovek, koj sze v ovom glavnem varashu z obchinckimi poszli zabavlya; y neche sze dati zadramiti tak lahko, y nebude szvoju vojzku na manye zpravlyalo.

Ovde sze vnogo chini za czivilizacziu; z velikum poszlenoztjum sze naztoji o tom, da sze czezte obchinckie naprave, y poste na nyih upelyaju. Chini sze, da sze czar navadnimi szredzti szlusi, da kakova oblazt nad obichaji y navadami szvojih pukov zadobiti more, davajueh obchincka razveselenya, y danehe za to izte igre y zabave upelyati, koje szu v Europi navadne. Ni sze dakle chuditi, da bude ovde zkoro kazalische zezidano, y taliancka opera v *Czarigrad* uvedena. Izti szulttan ima veliku naszladnozt u pevanyu. U vechernih zabavlyanyih, koje je francuzko poszlanichtvo nyemu na chazt dal, je Nyegova Viszozt szvoje odobrenye verhu zposzbenosti pevajuchih ochitovala, premda nepozna jekika, v kojem sze je pevalo. V obchinckom je ztvar prez pelde, da czar obchincka shetalischa pohadya prez druge pompe, neg u drustvu szamih dvih chaznikov, y da sze razgovara z oszobami, koje tamo na shetnu dojdu. U techaju ovoga leta che czarevich [czarev buduchi naszlednik] szvoje vlastovito dvorjanzto dobiti, y najpredi, da che ga otacz puku pokazati. Jeli to pametno y politichno, hoteti ga ovak popularnim vchiniti, doszudit sze nemore; prez dvojnozti che sze ovo ztannovnikom ztolnoga varasha, koji szu novinam privucheni, dopazti, ali sze drugach miszli vu dersavah. Tamo je josh priatelyev ztarich janicharov, kojim je tern v oku vsze, sto szulttan dela, y koje vszaki korak premembe iliti pobolyshiczibantuj. Iz *Czarigrada* od 13. Széchma. *Ibrahim Pasha* je dana 18. Proszinca bil josh u *Alep-*

pu, y ni sze kanil do 22. u szumporniczu, koja mu je ponovlyeni poruchek doneszla, da odmah u *Kajir* ide, ukerczati. Chini sze, da je Ibrahim szvoj odlazek iz Szirie zato odlosil, jer sze je bila u planinah od *Kisle* punta podigla, koju szu *Egiptonczi* szamo z velikim trudom, y zgubitkom jednoga narednoga pe-shachkoga regimenta y trih lumbarad, utishiti mogli. Takajshe v okoliczi od *Adane* je bilo med *Egiptonczi* y ztanoyniki veliko gibanye, gde je jedan harap czelu puntu ravnal, koja, premda je vu jazkozti vnogo zgubila, josh povszema pogashena biti nije mogla.

Akoprem sze iz zadnyih liztov iz *Aleksandrie* vidi, da sze je *Mehemed Ali* pomogel od zadnye bolezti, v kojoj je lesal, nistarmanye nyegove sile szu tako omlahavele, da sze vrachitelyi jako boje za nyegovo sivlyeny. On sze szam batrivo razgovara od naztojeche szmerti, ali pokasuje szvoju salozt, da nije josh mogal szvoje nakane nye izpelyati, t. j. szultana izbacziti. *Mehemed Ali* cheka nezterplyivno doshaztje *Ibrahimovo*, za zobchiti mu zkrovnozti szvoje politike, y za imati od nyega obechanye, da che verno izvershitи name-nenya szvoga oteza.

Chini sze, da che szam *Mehemed Ali* mir potreti z czarem; jer sze poveda, da je chinil opet izkerzati onih 8 milionov, koji szu vech u jednom egyptonzkom briku bili pripravni za *Czarigrad*, y da je recheno turzkomu komisaru, koj je bil u *Aleksandriu* izplachenye ove dache potrebovat doshal, da mora prez odvlachka on varash oztaviti, pokehdo nima nikakovih izplachany chekati.

Ov glasz je v *Czarigradu* veliko oszunenye zbulil, y czara na szerditozt genul. Nyegova Viszozt je on chasz chinila divan dersati, y predlosila je pitanye, je li sze ova ohola podztupliyozt *Mehemed Aliova* mora ostrochum orusja kastigovati. Divan je ochitol szvoje mishlyeny, da sze takov chin mora pripiszati zlocheztomu zdravju, v kojem sze szada *Mehemed Ali* nahadya, y v kojem je moral bershasz vszu pamet izgubiti; da sze mora chekati, sto che angliancki y francuzuk dvor vu tom poszlu vu *Aleksandrii* opraviti; y da je zverhu vszega potrebeno, z ovimi dvi-

mi morzkimi mochjami razumiti sze pervo, neg sze na shake dojde.

Odobriyshi szultan ov tolnach, naruchi *Reis Effendi*, da o tom z francuzkim y anglianckim poszlanikom gorovi.

Dana 19. Széchna sze je dakle *Reis Ef-fendi* z francuzskim y anglianckim poszlanikom dogovaral, ali nije drugo obavil, neg da szu recheni poszlaniki kurire na szvoje dvore poszli, da im to obzname y popitaju, sto imaju chiniti. Medtemtoga je szultan pripraven na shake dojti, kako sze mose szuditi iz oborusjavanya, koje sze dela.

Glaszi sze, da che sze ruszka flota na proletje pri *Sebastopolu* zkupiti, y da je ruszki poszlanik vszim brodom od szvoga naroda, koji sze u Arkipelagu nahode, nazveztil, da sze odmah moraju u cherno morje povratiti. Du-govanya sze opet meshaju, y chini sze, da sze kasu vnogo pogibelynsha, neg szu pervo bila.

S z e v e r n a A m e r i k a.

Najnoweji glaszi iz Washingtona niszutak mirovni, kak szu perveshi. Na napervoztavlyanye g. J. Q. *Adama*, gledech na to, da francuzka pokliszarzka komora, poleg najnowejih glaszov iz Pariza, zaradi zplatyanya onih 25 milionov frankov, josche zmirom teskoche nekakove dela, dokonchano jezt, da sze ona ztrau prezentovih poszlanicz, vu kojoj od protivnoga fantenya proti Francuzom gorovi, josh pod ovem zpravischem napervo vzeme.

K i n a.

Ladja *Hellas*, koja je vu Dublin dojadrla, donasha szledeche glasze iz *Cantona*, odkuda je 22. Liztopada odishla: Lord *Napier*, nadgleditely tergovine anglianckie vu *Kini*, vumerl je 11. Liztopada vu *Makao* vu szuhom betegu, kojega szu zrokuvala velika ztradanya. Szmert nyegova zrokuvala je vu Cantonu gluboko ganutje. Ali vre predi, 27. Rujna odperlo je kinesko poglavarszvo tergovinu z Anglianckum. — *Canton-Register* pripisuje szmert *Napiero-vu Kinezom*, koji szu bash merzko z nyim batali. *Napier* vre boleztan, zaufal sze je nyim, da ga vu *Makao* nazad odpelyaju. Oni pak szu ga na putu tri-dana zadersali, zaperli, zkra-

tili mu vode y jela, obkolili vszaku noch nye-govu ladju, vudirali *gonge* y *cimbale*, y ne-podneszlyivu larmu zdigali, premda im je vra-chiteiy *Napierov* visheput ochituvai, da sze vu szmertnoj pogibelyi nahadya. — Na mezto nyega poztavlyen je g. J. F. Davis. Chuje sze, da neche nista z Kinezi pocheti, doklam nedobi kakovoga naputka iz Anglianze.

R a z l i e h n a.

Journal de Francfort zadersava pod na-piszom: „*Pilanye republikansko*“ szledechi chlenek: „To nije dozta, da gdo republiku ho-che; mora takajshe znati, kak ju hoche: G. Carrel od Nationala zna vre, pri chem je, y ochituje, da republika szeverno-amerikanzka med vszemi je najbolya; zdrusitelnyi system je najlepsi ideal med vszemi moguchemi systemi, y *National* zebrał je za peldu republiku amerikanzku, ravnno kajti je daleko od nasz, da vszaki nyejna pomanykanya zpaziti nemose. Mi pak imamo pred nami Shvajczarzku, koja takaj je zdrusitelyna republika. Sta szude od nye republikanzke novine? Opitajmo szada vsze radikalcke vu Anglianzkoy, vsze propagandizte vu Francuzkoj y vsze unitarcze vu shvajczarzkoj; vszi jednoglaszno vele: „Shvajczarzka ima zlochezti dersavni zakon, ar nima czenralnoga ravnityzta. Jaka che y szrechna poztagi, ako sze vszi nyejni kanton, premda razlichnoverzne obichaje, nava-de y czilye imaju, vu jedno jedino narodno te-lo zjedine. Ovakovim szamo nachinom mogu-che jezt nye pravo zvezati, da oszlobode domovinu.“ — Tako govore vsze radikalcke novine vu shvajczarzkoj republiki. Polag nyihovoga szuda vsze je zgubljeno prez czenral-noga ravnityzta. — Uzmimo szada k rukam amerikanzke novine y pitajmo, sto one szude. Sta chtejemo tam? Chitamo, da szuprotiv-nim nachinom vsze prepadne, ako sze ondi czenralno ravnityzvo kak bers nezkoren. — Shvajczarzka viche, da nije zjedinyenozi, y hoche ju imati; Amerika viche, da ima pre-vech zjedinyenozi, y neche nista vishe od nye chuti. — „Nash republikanzki system „veli-g. Hayne vu govorenju, dersanom pri szvo-

jem raztanku na zakonitelyzvo vu jusnoj Karolini,“ nemose obzati, ako obztoji czenral-no ravnityzvo. Dobro je bilo znano zachet-nikom nashega dersavnoga zakona, y vszaki podvuchen chlovek k nyim che priztupiti, da sze dersava, vu kojoj tak razlichehi puki, z laztoitemi vechput zevezema protivnemi obi-chaji y czilyi ztanuju, vu jedno jedino narod-no telo zlejati, niti po jednom czenralnou ravnityzlu ravnati nemose, zvun ako sze ovo vu vojnichku okrutnozt prevergne. Vre szi nije mochi manye podneszlyivoga tachitely-noga sistema miszlti, neg bi onaj bil, da na-she ravnityzvo czenralnum ravnityzvom poztane: Polyodelavzke dersave viszele bi od drugud, y bile bi szamo natuliko ravnane, nakuliko bi ih drugim dersavam treba bilo. Vszi anda oni, koji domovinu lyube, vszi oni, ko-jim szveta jezt szloboschina, neka zabe na malovredne szvadye, y neka sze zjedine, da domovinu oszlobode.“ — Ovo su chizto rechi nyegove. Pak sto szledi iz toga? Szledi, da sze pri oszlobodyenyu domovine vu kantonu Bernu potrebuvati imaju szuprotivna onim, ko-ja domovinu vu jusnoj Karolini oszlobodila bu-du. Gdo che biti szudacz pri ovom borenyu? Gdo che nam za ztalno kazati, kako sze domovina vu zdrusitelnoj republiki oszlobadya?“

Dana 16. Szusheza bila je vu Bechu szred-nya cena [cursus]:

Zapiszov dersavzkoga duga po 5 p. Ct. v. szr. 101 ^{15/32} ;	detto	detto	4 p. Ct. v. szr. 95 ^{3/10} ;
Poszud. z szrechkuwan. od 1820, za 100 f. v. szr.			212;
detto	detto	1821, za 100 f. v. szr.	140;
detto	detto	1834, za 500 f. v. szr. 593 ^{1/8} ;	
Bechke var. Banco-Ohligat. po 2 ^{1/2} p. Ct. v. szr. 60 ^{9/10} ;			
Bankakezie komad	1344 ^{3/4} v. szr.		

Vu Cz. Kr. Lotterii vu Gradcu dana 11. Szusheza 1835
jeszu szledechi broji vlecheni:

27, 82, 15, 90, 79.

Pervo szledeche vlechenye bude 21. t. m. 1835.

Vu Cz. Kr. Lotterii vu Bechu dana 11. Szusheza 1835
jeszu szledechi broji vlecheni:

31, 7, 33, 43, 77.

Pervo szledeche vlechenye bude 21. t. m. 1835.

NOVINE HORVATZKE.

TECHAJ I.

Dana 24. Szusheza 1835.

BROJ 23.

Z a g r e b .

Potlamkam ove dane vre tri batalioni, najmre 1. y 2. szl. cz. kr. *Brodzkog* y 1. *Gradiskanskog* granicharzkoga regimenta iz Tirola y Ilirja doshavshi, ovuda domom povernuli sze jeszu, doshel je vchera dana 23. drugi batalion szl. cz. kr. *Gradiskanskoga* granicharzkoga regimenta; y vre danasz domom odputil sze je. Ter ovako szada vech vszi domoszlavni szlavonzke Krajine braniteli y chuvvari, koji vishe lét zvan trojjednoga kralyezta prebivati szu morali, med medyami domovine nahadyaju sze. — Zverhu nyihovoga tak dugoga izoztanka nasz jedino to batrive, da szu barem szuszednim pukom viteski pokazali iztinu rechih: „*A kraluje szva hrabrenost u narodu Szlovinzkomu, ssnaga, jakozt y szerchenost u vojniku Horvatzkomu.*“ Domovina more sze zaizto ponosziti z takovimi szini, koje nyoj vszaka zemlya nenavidi, y koji z vlyudnoztjum y krepoztjum szvojum nyejnu szlavu povekshali y utverdili jeszu.

V u g e r z k a .

Iz Posuna dana 12. Szusheza. Dana 10. t. m. pochela szu sze opet zpravischa szlavnih ztalishev. Ovdi je napervo vzeta osznowa reprezentacie na najmiloztivnejji odpisz Nyih Velichanztva czeszara y kralya Ferdinanda I. od 2. t. m.

Velika Britania y Irzka.

Dana 25. Széchna prijel je kraly deputaciu gornye hise, koja mu je doneszla odgovor na nyegovo predztolno blagorechje. Na to odpovedal je kraly ovako: „Hvala Vam za Vash naredni y doztojni odgovor. Z velikum radoztjum prijimlyem obszeguranya od pripravnozti Vashe, da chete priztupiti k vszim onim naredyeniam, koja za czily imaju, dotergnennye pravednih zrokov k tusbam, y uzdersanye szreche y szloge Mojih podlosnikov.“

Dana 28. Széchna predal je govoritely dolnye hise, kojega je vishe kotrigov zpreva-

dyalo, kralyu odgovor dolnye hise. Nyih Velichanztvo odpoyedali szu na to: „Izkerno Vam hvalim za izrechena vu Vashem narednom y doztojnem odgovoru obszeguranya, da chete Mi na pomoch biti pri vszakom popravlyanyu, koje Ja, z uzdersanyem zakonov nashih, vu czirkvi y dersavi zpelyati kanim. Sal mi je, sto chujem, da sze z Menom gledech na novo zezvanye parlamenta neszlasete. Vsze perwoche [prerogative] koje imam, niszem nikada, niti nebudem k drugomu czilyu potrebuval, kak na napredak obchinzkoga dobra; y ufam sze batrivo, da nijedno, na napredak obchinzkoga dobra shetujuche naredyenye vu pogibely poztavlyeno ili pretergnyeno nebude po tom, da szem Mojim vernim y priklonitim podlosnikom priliku dal, miszel szvoju po izvolenyu szvojih nameztnikov vu parlamentu ochituvati.“

Nekoje londinzke novine zadersavaju vszakojachke poszmeshnicze na deputaciju, koja je ishla z g. *Abercrombyom* k kralyu z odgovorom dolnye hise. Pokehdob kotrigi ove deputacie zvekshinum szu bili skotzki y irzki radikalci, zato sze vu onih pospotniczah *repom* nazivaju, y od onih kotrigov, koji szu, kak sze vidi, zmed sziomaskejih bili, veli sze, da szu onaj dan vszu szvoju opravu, koju szu gde imali, na sze zpometali. Neg y drugach zpochitava im sze od drugud, y to prez vsze shale, zamuszana y nepriztajna oprava, vu kojoj je veksha ztran deputacie pred kralya ishla, y veli sze, da je to velika podztuplyivozt.

Dana 25. Széchna vu dolnyoj hisi govoril je med oztalemi lord *Stanley*, y ovo je bilo najvasneje govorenje, koje ov dan napervo dojdoshe. Lord *Stanley* zpiszal je ztalish szvoj y czele szrednye ztranke [koja najmre niti zevszema za miniztre, niti za protivnike nije] gledech na minizterium y na protivnichtvo, pochemshi ovako: „Ja bi bil zaizto vu ztizki, da szamo moram, ili koju politichku, od namenena plemenitoga priatelya mojega lorda

Morpetha razlichnu miszel, ili pak zaufaneozt vu ravnitelyzto zgororiti, koju, odperto govorech, chutiti nemogu. Izkerno chu im ochituvati, sto me je nagnulo, za odgovor na kralya odvetuvati. Nezgovarjam pri toj priliki szamo mishlenya moja, nego y velike ztrani gentlemenov vu ovoj hisi, koji tak gledech na broj, kak takaj na szvoju razumnozt y vasnozt vu orszagu zaizto med zadnyemi niszcu, y koji jednovolyno sele, z razumnemi szredztsvi [Mittel] popravke dokuchiti. Zpoznajem najpredi z chiztum radoztjum ostroumni, prikladni, posteni y poprek narodnomu zakonu primerni nachin, kojim je moj plemeniti priately [Morpeth] premembu vu odgovoru na kralya napervoztavil. [Velika pohvala od obodvoje ztrani, najmre protivnickhe y ministrialzke]. Niszem sze vendar oszupnul zverhu toga, ar szem dobro vuputen bil, da neche odztupiti od onih chuteny, koja me gizdavoga y szrechnoga chine, da ih zajedno z nyim delim. Ja sze od nyegove miszli zverhu dersavno-zakonzkih pravic y povely [privilegiumov] ove hise, niti najmanye neluchim. Uputen szem, kakgod y on, da praviceu-imamo, zroke, zaradi kojih je zadnyi parlament razpustyen, pred nasz szud potegnuti, y szadashnyi minizterium na odgovor povlechi zaradi razpustyenya dolnye hise, kak takaj zaradi odpustenyia zadnyega minizteruma. Mi imamo praviceu szud nash zverhu toga izrechi y pozpomenuti sze z kraljom zverhu zvershavanya nyegove vu oztalom nedvojmbene pervoie [prerogative]. Priztuplyujem nadalye zevezsema tolmachenu, koje moj plemeniti priately zverhu takovoga ponashanya zgorishe, kakovo bi ja josh kamo ostreshim nachinom, kak on, ochituval; [szlushajte! szlussajte!] razumevam najmre to, da je pri razpustyenu perveshega ravnitelyzta vsza moch vu rukah jednoga jedinoga chloveka poztavlyena bila. [Szlushajte! szlushajte!] Da pak o iz toga nikakovo zlo nije zishlo, to ne-pere takovo ponashanye. Ja nimam nista proti izvishenim prikladnoztjam herczega Wellingtona, szudim vendar, da nyegovo zadersavanye jako pogibelyno narodnim szloboschinam poztati mose, ako to puk chizto tak prepuzti. [Halabuchna pohrala od protivnickhe strani].

Zbog toga szuprotztavlyam sze vre szada kakti zkupkotrig ove hise proti takovomu szilovitomu zjedinyenu mochi, z tim bolye, kajti je to prez zadovolynih zrokov uchinyeno.“ Na to je doshel na poszbeba pitanya od popravkov y zpomenul je najpervich, da niti predztolno blagorechje, niti ono, koje Sir Robert Peel dersal je, nish zadeztnoga nezadersava, kaj bi vendar jako potrebno bilo, zverhu vupelyanya popravkov pri korporacziah anglianckih obchin. Kajti pako ravnitelyzto vu ovom vasnom poszlu tak lehkotno baratye, zato sze vu nye josh manye szada zaufa kak predi. Hoche vendar poterpeti, da vidi, sto che ravnitelyzto napraviti, akoprem nekavum oszebjunum prigodum rech „prememba“ vu czelom predztolnom blagorechju nigdi napervo nedohadya. [Szeme]. To je berschaz aldov, poszvetyen onim, koji toga imena tereti nemogu. [Rozgotom szme] y t. d.

Molba, koju szu Dublinzi proti zebrynu gozpode O' Connella y Ruthrena dali, je najdugsha, koja je ikada pred dolnyu hisu doshla; vishe 500 szvedokov bude pri tom poszlu poszluhnyeno.

Sir Ch. Manners-Sutton, govoritely y predsednik dolnye hise pri zadnyem y pervesih parlamentih, imenuvan je pairom, pod nazivom viscount Canterbury y baron Bottesford.

Skotzki kotrigi bili szu zvekshimum proti onom zgororu vu predztolnom blagorechju, gde veli, da czirkva vu Skotkoj podpornu dobi. Poleg nyihovoga szuda, nije tam treba nikakovih novih czirkvenih ztany, ar ih je itak velika ztran, gde nigdo neztoji, kajti puk vnogo rajshi ima drugo redovnichtvo kak anglianzko, ar je vnogó marlyiveje neg ovo vu podeletyu navuka y v oztalih szlusbah.

Puknul je glasz u Londonu, da szeverno-amerikanckii konzul vu Cowes [otoku Whigt] pripravke dela, za prijemanye velike flotte, koja iz szeverno-amerikanckih dersav dohadya, dojadriti che takajshe nazkoro vishe velikih brodov, fregatt, y manyshih ladjih.

S p a n y o l a k a

Najnoveji glaszi iz Madrida od 22. Széchna [vu Messageru] povedaju, da szu vszi novi miniztri, izvan Valdesa szvoju szlusbu

prijeli. — *Eco del Comercio* obznanuje, da je dana zapoved, da sze onih 27 oficzirov, koji su na goleti *Isabelli Anni* na szvojem prevasanyu iz *Anglianzke* vu *Biskaju*, gde sze sze *Don Karlovoj* vojkzi pridrusiti hoteli, vlovlyeni, na fregatu *Perolu*, vu *Corunni* lesechu prenezti imaju. Zpomenuti lizt stima, da im sze uzbegnutje oblahchati hoche, y poziva poglavarzta galliezancka, da na izte ostru pazku imati moraju.

Obchinzke novine zadersavaju 'szledecha zobchevanya szvoga madridzkoga korespondenta: „U Madridu na 17. Széchna. Ako je vech uzetje francuzke z Karlizti napunyene golete pozornozt na sze povleklo, tak je ova pozornozt josh vishe povekshana bila, kad sze je u szlusbenom liztu iz *Logronna* jedno obznanenye general - komandanta provinczie *Santander* chtelo, u kojemu on szlusbeno pokazuje, da sze u onom bředu ne 27, nego 28 oficzirov, y med nyimi szin *Don Karlo*, kak takaj biskup *leonzki* vlovlyeni nahode. Ne prez zroka suz zkoro vszi journali szvoje zahudyenye ochitovali verhu toga, da vladanye vu szlusbenoj *gaceti* tak vasnu novinu nije potverdilo, ali ako je lasliva, da je nije poreklo. Ali vladanye je obzalo vu szvojem mu-chanyu, sto je vszigdar krepkomu grofu *de las Navas* povdalо u vcherashnyoj prokuradorkoj szeszii blagajnoga miniztra pitati, jel su oni glaszi iztiniti. Ov je rekal, da vladanye nezdersi provincialne lizte za szlusbene, y da to nemore grofu zadozno raztolmachiti, buduch da nikakovo szlusbeno objavlyenyе od toga negovori. Grof *de las Navas* reche, da z tim odgovorom nije zadovolyan, ali je vendar dugovanye pri tomu oztalo. U vcherashnoj *gaceti* sze chteje jedan odpisz najvishega szudbenoga dvora spanyolzkoga y indianzkoga, z kojim sze biskup *leonzki*, *Don Joaquin Abarca Alcoreca* poziva, da sze vu ovodeshnyem klostru obuvenih trinitariov potzavi, y da sze opravda, zasto je iz szvoje biskupie uzkochil, y zasto sze je proti pravdenoj kralyczi zpunktal; ako sze za dva mesecza nepoztavi, tak sze bude vu napredak proti nyemu baratalo.”

Messager des Chambres zadersava szle-

deche piszmo iz *Bayonne* od 24. Széchna: „Vech je pet meszecov proshlo, pokle je *Mina* poglavarzto nad szevernem vojzkum priel, y pokle sze, kak sze veli, z nyejnum organizaczium zabavlya. Chez czelo ovo du-gachko vreme sze je vojzka u gibanye pozavila za guzte zprembe penez, orusja, hrane y municzie zprevadyati, koje su priately Nyih Exczellenczie poleg szvoje dusnožti vu proceszii do medye zprevadyali; kak berse je zlato chez pirenejzke pechinе preshlo, derchi vsza vojzka z szvojim szlavnim vodyum opet u *Pamplonu*, *Estelli*, *Puenta la Reynu*, ili sze ide vu druga utvěrđena mezta zkri-vache igrat. Nigdo nemiszli gibanya *Zutiala-carreguyeva* pretergnuti, koj je poleg vsze ostre zime, koju je v planinali zprevoditi moral, ne szamo szvoju vojzku umhosil; nego joj takajshe pravu vuredbu iliti organizacziu dal, da bude mogla vsza protuletna objache-nya, koja kakti pus polažko iz nutrenyih ztran kralyeztva proti szevernoj ztrani ztupaju, prez haszne napraviti. Tusni journali od poldneva sze mûche, vsze glasze, koje szamo dobiti mogu, na szvetlo dati, szamo da kakovu novinu od ratogledischa [theatrum bell] napervo donezti mogu; ali takove novine niszú vech od nekoliko meszecov nista drugo, nego pripovetzi pripetyenyя pri ovom ili onom odszudyenu kojega neszrechnoga, koj je jednoj ili drugoj vojkzi hranu dopremil, ili je szvoja vra-ta otvoril onim, koji bi je chez koj hip szami razbili bili. U tom ztoji czela dogodovschina rata spanyolzkoga, koj je nistarmanye, poleg valuvanya *Torenora*, koj od toga nesto znati mora, do szada vech pôoviezu *Ardion-zkoga* poszudyenyя, to jezt 200 milionov re-alev poserl. Pervo sze je govorilo, da nije penez, da je malo vojzke, da sheregi nikako-ve zaufanozti vu generalih nimaju y t. d. Sza-da suz tekli y potokom techeju penezi na vla-ztitu odredyenye *Minovo*, prez da bi igdo drugi na rachune pazil; vojzka, koja je pervo vre 40,000 lyudih brojila, je od pochetka te-kuchega leta vishe od 12,000 lyudih objache-nya dobila; a on, koj z nyum zapoveda, nije drugi, nego glaszoviti *Mina*. Nistarmanye dugovanye ne szamo vu pervom ztalishu ozta-lo, dapache josche neizmerno pogibelneshe

poztaло je; jer je krepozne jakozti pri vojzki zkoro poszvema neztalo.

P o r t u g a l z k a.

Z Lisabone od 16. Széchna. Pokliszarzka komora sze je czeloga presheztnoga tjedna z napravlyanyem naredbih verhu prodaje czirkvenih dobár [imány] zabavlyala. Dogovaranya szu sze iz obih ztran z vechjum zkladnoztjum dersala, neg igda pervo. *Don Augusto* ima szvoje szedalische u *pairzkoj* komori, uprav naproti prezidentu, za plechi miniztrov. — *Infanticza Maria Izabella* sive jako uztegnyena, y vishekrať sze je branila po-hodyenya nekih oszob prijeti, koje lyube szadashuyi system. Ministar domachih poszlov je na ponovlyenu proshnyu britanzkih tergovczev ona naredyena porekel, po kojih bi vszi detichi y drugi britanzkih tergovczev pomochniki vojnichkoj szlusbi y varaskim dacham podverseni biti morali, premda sze je varasko lizabonzko poglavarzto tomu protivilo.

F r a n c u z k a.

Zvanrednum prilikum dobivamo iz *Strassburga* szledeche telegrafiske glasze iz *Pariza* od 12. Szushcza, 3 vure popoldan: Kabinet je zeztavlyen. — Marshal *Maison* je vojnichki ministar; herczeg *Broglie* minizter zvanyzkih poszlov; oztali miniztri oztanu vu szvojoj chazti.

R u s s k a.

Iz Odesse od 17. Széchna. Predevchera vu jutro dojadrla je szimo iz Czarigrada szumpornicza ladja „*Czar Mikula*“ vu 49 vurah. Kapitanu izte szumpornicze g. *Coweyu*, koj je josh u Ztudnu [Novembru] p. l. od ztrani ruszkoga czara szultana dare odneszel, prikazal je izti szultan zlatu z gemanti nakityenu tubakiru vu vrednozti 18 do 20,000 piaztrov, a med lyudzvto izte ladje dal je razdeliti 10,000 piaztrov.

S z e v e r n a Amerika.

Glaszi iz Newyorka od 15. Szushcza po-

tverdyuju, da je veksha ztran pokliszarzke komore, koju g. *John Quincy Adam* ravna, nagnyena nepriatelynomu namenenyu prezidenta *Jaksona* gledech na dug francuzski. — *Lieverpoolzki Standard* noszi izte glasze. List jeden iz *Washingtona* vu newyorkzkom journalu od 14. Széchna veli: „Prez dvojmbe zpominate sze josche, da szem Vam vre vu meszeczu Grudnu ochituval, da sze boju vugnuti nebude mochi, ako francuzska pokliszarzka komora neprivolyi k zplatyanu duga. Najnovéshi dogodyaji potverdyuju moje pro-rochanzvto. Kongresz, predi nego bude odvlechen, hoche vsze naredbe napraviti, da dersavu vu navalitelyni y branitelyni ztalish [status offensivus et defensivus] poztavi. Brodovi nashi vu szredozemzkom morju dobili szu zapoved, da odjadre do Gibraltara, za preprechiti, da vu kojoj francuzskoj luki [brodischu] zavjeti, ili vu kojem drugem spanyolzkom brodischu obkolyeni nebudu. Czela nascha morzka vojzka ima sze k boju pripraviti.“

Prezident *Jackson* bude prez dvojmbe o-kapanya imal z g. *Poindexterom*, [szenatzkim kottigom, koj je vre pri vnogoj priliki proti *Jacksonu* vojuval] ar ga je, malo prenaglo, potvoril, da je vodil ruku onoga mahnitoga, koj ga je vumoriti hotel. *G. Poindexter* piszal je lipta prezidentu, vu kojem ga pita, da mu pove, je li ga zbilya, kako sze poveda, obchincki potvoril. Sto mu je prezident odgovoril, nije znano, novine vendar jedne, koje szu ochito proti prezidentu, povedaju, „ni dozta, da ga je zabantuval, nego ga je jösche zeszmehaval.“ — „To nebude pri tom oztało“ veli *Newyork - Commercial - Advertiser*.

Dana 20. Szushcza bila je vu Bechu szrednya cena [cursus]:

Zapiszov dersavzkoga duga po 5 p. Ct. v. szr. 101 13/32;	detto	detto	detto	4 p. Ct. v. szr. 95 3/16;
Poszud. z szrechkuyan. od 1820, za 100 f. v. szr.				—
detto	detto	1821, za 100 f. v. szr. 139 13/16;		
detto	detto	1834, za 500 f. v. szr. 591 1/4;		
Bechke var. Banco-Ohligat. po 2 1/2 p. Ct. v. szr. 62 1/16;				
Bankakczie komad				v. szr.

NOVINE HORVATZKE.

TECHAJ I.

Dana 28. Szusheza 1835.

BROJ 24.

Z a g r e b .

Dana 20. t. m. preminul je vu Zajezdi ondeshnyi viszokopostuvani plebanush y bivshi vice - jasprist, szl. varm. Varasdinzke ztola szudbenoga priszednik, gozp. *Josef Markulia*, u 67 letu vu jeternom saru.

B e c h .

Nyih cz. kr. Velichanztvo doztojali szu z odlukum od 3. Szusheza t. l. na kr. vugerzku dvornu piszarniczcu danum, kralyevzkому tol-nachniku y priszedniku kralyevzkoga szudbenoga ztola, *Gubrielu Bornemiszi*, miložtivno podeliti priszednichtvo pri szeptemviralzkoj tabuli, koje po szmerti Tome Tihányia zprasnyeno bishe.

S z e v e r n a A m e r i k a .

Journal de Havre od 13. Szusheza pische: Ochituvanye, koje g. *Adams* zverhu znamenuvanya szvojega govorenja, koje natuliko vsze pobunishe, vu pokliszarzkoj komori dal je, nije salibog nimalo potishilo nevugodno chutene, koje ovo zrokuvash. Novine, koje vu Newyorku pod imenom: *Courier des Etats Unis* zhadyaju, povedaju: „Gozpodari szumpornicz od *Havre* neznaju, je li bi za onum szumporniczum, koja je dana 16. odjadrila, josh koju poszlali, ar szu vu zkerbi, da nebi morebiti Francuzi u szvojih lúkah ladje szeverno - amerikanzke zadersali. Nam sze vendar vidi, da je ta zkerblyivozt prez zroka. Francuzka nebude pochela nepriyateliyztva, y mi sze nimamo dotle od nye nishta takovoga bojati, doklamgod zjedinyene der-save francuzko blago nezaderse. Takov chin che Francuzka prez vszake dvojmbe vzeti za nazvestyenye rata, a tergovina che pochutiti poszledke.“

Newyorkzke novine od 18. Széchna povedaju, da je g. *Adams* vu zpravischu od 14. szledecha med oztalemi ochituval: Zachul je, da je nyegovo napervoztavlye Newyorkzke

tergoveze vu veliki ztrah nagnalo, y da szu vre oni, koji z francuzkum robum terguju, czenu takove na jedanput povekshali. To mu nikak nejde u glavu [veli nadalye g. *Adams*] kako szu réchi jednoga jedinoga kotriga druge komore tako razumni varash, kano je *Newyork*, natuliko iznemiriti mogle, y kako taj bolye pa-zu na ono, sto je komora rekla, kak na ono, sto je uchinila. Dokonchal je z ovemi rechmi: „Selel bi vszim tergovczem zjedinyenih dersav na znanye dati, da poleg naredyeny, koja szu obodve komore poprijele, nishta sze nije bojati, da bi kakov rat z Francuzkum nantzal. Ovo moje ochituvanye jemlem na sze, pripraven za nye vszigdar odgovarjati. Ufam sze, da che onim, koji szada u ztrahu sivu, mir povratiti, y da cheju oni tergovezi, koji z vezili, spiczami, szvilnemi y oztalemi za senzki zpol odluchenemi, tak hlepno izkanemi robami terse, vu czeni popuztit, ar Bog me chuvaj od toga, da bi ja bil zrok razteche czene rob, koje senzki zpol za kinch naravne szvoje lepote dersi.“

V elika Britania y Irzka .

Dana 10. Szusheza vu dolnyoj hisi napervoztavil je markiz *Chandos* dotergnenye tak-sze na szlad [Malztaxe]. Najpredi predano je vu zpomenutom zpravischu vishe 60 mol-bih, zvekshinum za dotergnenye izte taksze. Markiz *Chandos* govoril je med oztalemi ova-ko: „Taksza na szlad je glavni zviranyek ne-volye y zkwarenya polyodelczev. Zapochela sze je josh za Vilhelma y Marie, y znashala je z pochetka szamo 4 shilinge, potlam je od leta do leta rasszla, leto 1804 do 38 shilingov, doklam je l. 1817 na 20 shilingov opala, y o-vak je do szada oztala. Ova taksza zrokuje, da najemitelyi [arendatori] delavce szvoje pri szebi zadersati nemogu, kak vu negdashnyih dobrih vremenah, niti pivu szami kuhati, y nye z tim zdravim, nyim jedino primernim napitkom zdersavati. Ovo je zrokualo, da sze

szada na ladanyu vsze vishe y vishé sganicza pije, y po tom pregreske razshiravaju, koje zadnyih 20 let ztrashno raztu, y t. d. — Sir Robert Peel govoril je proti tomu y ochituvat, kak bi takovo naredyenye zlochezto bilo za obchinzku veresziu [kredit], y je li bi varno bilo, dersavne dohodke najendanput za 5 milionov funt. sterl. prikratiti. — Za dugim pravdanyem odhityen je ovaj predmet, 192 kotrigi bili szu za nyega, 350 proti nyemu.

F r a n c z u z k a.

Novine pishu od ztrahovite bure, koja sze je dana 11. 12. y 13. v Algiru y po czelom afrikanzkom szevernom primorju podigla. Vszi ztanovniki z Algira, varaschani, brodari, vojaki y vuzniki terszili szu sze, da pomogu vutoj buri; ali vsze zahman. Nova dela na najzkradnyem brodischa naszipu doshla szu pod nikaj. Oszemnajzt ladjih razlichnih narodov je vtonulo; najmre: 1 ruszka, 1 belgianzka, 1 gerchka, 4 szardinzke, 2 spanyolzke, 2 napolitanzke, 4 mauritanzke y 3 francuzzke, med kojemi dve tergovachke a jedna szumpornicza „l'Eclaireur.“ — Moniteur algirzki racuna na 3 milione frankov skodu, koju je preterpelo tergovachtvo ondeshnye. Vre prez toga velika je nevolya v Algiru, a szada josche veksha. Ravnitelyzto bilo je primo-rano z hranum obzkerbeti veliku vnosinu lyudih. Vnogi ovdje sze zadersavajuchi Francuzi delaju priprave k odjadrenyu.

Moniteur od 13. Szushcza, kojega szmo dobili *zvanrednum prilikum*, zadersava tri kraljevzke odluke od pervejega dana. Po pervoju imenuvan je herczeg Broglie prezidentom conseila y minizstrom zvanyzkich poszlov; druga imenuje [doszadashnyega miniztra zvanyzkich poszlov] grofa de Rigny minizstrom nenarednim, a tretja prenasha na nyega za vreme ravnanye vojnichkoga minizteriuma.

Clenek jeden vu Moniteru od gorizpomenutoga dana zadersava obznanenye, da je kurir u Petrograd odishal, koj ima marshalu Maisonu narednu szlusbu vojnichkoga miniztra ponuditi.

S p a n y o l z k a.

Moniteur zadersava glasze iz Madrida od 4. Szushcza, koji povedaju, da je vu onom

glavnem varashu vsze mirno bilo. General Valdes sze jako zabavlya z nachini, kak bi sze rat dokonchati mogal. Dana 8. szu vudrile Minore divizie na Zumalacarreguya kod mozta od Larrage. Buduchi ov od nyih ostro napadyen, odztupil je hitro proti Maneri, oztavivshi 30 mertvih y 60 ranyenih na bojischiu. General Lopez, koj je po boju nadoshal, proganyal je nepriatelya. Na 9. izarda mesecza je 7 puntarzkih batalionov zkushalo iznova na Elisondo vudriti, ali niszu nikaj opravili.

Journal de Paris od 14. Szusheza zadersava szledechi glasz iz Spanyolzke: „Dana 11. szu Karlzti opet badava pokushali Elisond oszvojiti; a imali szu 4 lumbarde y jedan musar.

— Navalenyje je terpelo do nochi, vu nazochnozti nashih [francuzskih] sheregov, koji szu vsze verhe na czelest linii zaszydyene desali. — Dana 10. je Jaureguy z 2500 lyudih u Oyarzun doshal; on ima zapoved u Navarru odnezti sze. — Stima sze, da che on Elisond oszloboditi od obszednutja.“

Galignani Messenger noszi szledechi izvadek iz jednoga piszma iz Madrida od 5. Szushcza: „Kabinet bude zkoro razpustyen. G. Martinez de la Rosa je, za chuvati szvoje zdravje, nakanil iz kabimenta odztupiti y predsedje g. grofu Torenou, blagajnomu ministru, izruchiti. Barem sze tako glaszi, ali mi za to dobro ne ztójimo. Vcheraj je imal angliancki poszlanik audienczu pri kraljevci ravnitelyiczi, pak sze je z nyum razgovaral, kako sze ima minizterium promeniti. Poleg obchinzhkikh glaszov oztane ratni y morzki ministar [Valdes y Figueroa] y szamo tri novi miniztri priztupe, najmre Arguelles za ztranyzke poszle, A. Guerra za domache, a A. C. Manuel ili Ortigosa za praviczu. — Chuje sze, da che infant Don Francisco de Paula, proti komu kraljevca szvoju zlovolynozt vishe ne zkriva, zkoro na put iti vu Andaluziu. — Pockle je Valdes ratni minizterium prijel, szu sze nashi politiczi vszidgar z tim zabavlyali, da szredzta iznajdu, kako bi sze rat dokonchati mogal. Valdes sze jako brini, da vojzki u Navarru objachenye poshalye. Oni regimenti, koji sze iz nutrenyih dersav tamо poshalyu, budu z varaskemi chetami nadomestyeni.“

Chuje sze, da je okolo 50 prokuratorov jednu proshnyu podpiszalo, koja szledecha troja dugovanya zadersava: 1. da sze onoj na redbi zaradi varaske miliczie, koja je chez obodve komore odobrena, kralyevzko potverdyenyne prilosi; 2. da sze provinczialna poglavarzta napute, da ta vojzka berse obo-rusjana bude; 3. da sze vu vszakoj provinczii jedan iz dobrovolyczev zeztavlyeni batalion giblive miliczie napravi, kojega bude moglo vladanye poszlati, kamo bude videlo, da je potrebno, ako bash u zpunktane provinczie. Razlog ove proshnye je ztizka szadashnyih okolnoztih. — Poleg jednoga objavlyenya, kojega je prezident tolnachtva kralyiczi predlosil, je Nyih-Velichanztvo zapovedalo, da vszaki spanyolacz, kojega god zpola y ztalisha, koji kakovu platyu ili penziu iz dersavne peneznice vleche, a zvan *Spanyolzke* ztanuje, ter sze za dva meszecza doma nepovrati, szvoju platyu ili penziu zgubil bude, izvan onih oszob, koje szu zbog vasnih uzrokov vu ztranyzkikh dersavah prebivati dopustyenyne dobile.“

M o l d a v z k a y K a r a v l a s k a.

Iz *Bukaresta* od 8. Széchna. Nash glavni varash sze je chez ova zadnya tri leta jako premenil, a malo je varashev, gde bi czivilizaczia bersje napredovala, kak ovde. Zadnyi rat turzko-ruszki je bil od velike haszne za ovo mezto. Chutila sze je potribocha jednoga gimnaziuma, y zato szu ga vpelyali. Mlades szilno napreduje u jezikih; u matematici y u drugih znanoztjah. Pokle je novi knez, koj je vusgani lyubitely umetnoztih y znanoztih, na vladanye ztupil, ide vsze dobro. Podignutje polyodelzkoga drustva che na zkorom dersavi vtishitelyni plod donezti. Brat vladajuchega kneza je predsednik ovoga drustva. Naredyenya policzie sze od dana do dana bolje utverdyuju. Za preprechiti pogore je vi-she komiszij naredyeno, koje szu z potrebnim gaszitelynim orudjem obzkerblyene, a zvan toga ima vszaki prestimaneshi bojar [ple-menitash] jednu spriczalku doma, da mose ogany gasziti. Ztrasa ide po czele nochi na konyih po varashu. Buduch da je kastiga poztavlyena na one gozpodare, pri kojih bi sze ogany pripetil, zato sze more szegurno

szuditi, da sze vszaki chuva. Predi neg je szadashnyi knez na vladanye ztupil, je zkoro vszaki dan bil pogor, ali od onoga vremena sze' to redko pripetya. Szad je y chez to pogibel pogora pomenyshana, da szu vulicze z kamenyem potaraczane, na mezto sto szu per-vo podpodyene bile. Szadashnyi nachin ku-che zidati je zpodoban drugim varashem, y tak *Bukarest* vszaki dan lepsi poztaje.

Iz *Becha*, dana 20. Szushcza.

Nyih cz. kr. ap. Velichanztvo Ferdinand I. do-ztojali szu vu poszlanom na prezidenta dvorno-vojnichkoga tolnacha, generała konyanich-twa, *Ignacza* grofa *Hardegga*, piszmu od 9. t. m., feldmarshallaitnanta *Stefana Ertmannia* la-ztovnikom peshichkoga regimenta „grof Kri-ztian Kinzky br. 16“; a feldmarshallaitnanta barona *Franyu Csoricha de Monte Creto*, dru-gim laztovnikom peshichkoga regimenta „Fra-nye Ferdinand d' Este br. 32“ najmiloztivneje imenuvati; za tim z drugim na izarda poszlanim piszmom od 12. t. m. Szvojega szlusbeno-ga komornika y majora peshichkoga regimenta „Ertmann br. 16“ barona *Ivana Molla*, y ka-pitana kiraszirzkoga regimenta „arkiherczeg Franyo br. 2“, barona *Augusta Lederera*, koj je k tomu majorom poztavlyen, obodva za Szvoje fligeladjutante miloztivno odebrati.

Nadalye nachinyene szu pri vojzki szle-deche premembe:

Josef Roszner od Roszeneka, penzioni-rani feldmarshallaitnант, poztal je komendantom tverdyave Aradzke.

Oberztsari szu poztali : Oberztlaitnanti : *Franyo Sonntag od Sonnensteina*, komendant bombardirzkoga sherega, vu szvojoj szlusbi; baron *Jakob Lenk od Wolfsberga* od 2. k 1. artileriregimentu; *Ignacz Legedics*, od huzar-zkoga regimenta „herczeg Sachsen-Coburg y Gotha br. 8“, vu regimentu; grof *Fedor Kara-czay od Valje-Szaka*, od dragunkoga regi-menta „Savoyen br. 5“ komendantom tverdyave Kotorzke [Cattaro].

Oberztlaitnanti szu poztali szledechi ma-jori: *Ivan Ponratz od sz. Miklosa y Ovara*, od „herczeg Sachsen-Coburg y Gotha“ huzar-zkoga regimenta br. 8; *Ignacz Podivinsky*, od Szikulzko-granicharzko-huzarzkoga regimenta

br. 11, y *Daniel Csepy od Var Bogyo*, od huzarzkoga regimenta kralya Virtembergzkoga br. 6, vu regimentu; *Karol Calzada*, od peshichkoga regimenta princza Heszen-Homburga br. 19, pri peshichkom regimentu czara Aleksandra br. 2; *Josef Maurer*, od general-kvartir-mesterzkoga stapa, pri Ertmannovih peshakih br. 16; *Malo Ritter od Valpera*, od bombardirzkoga sherega, pri 2 artileriregimentu; *Franyo Brzezina od Birkenhala*, od insinirzkoga sherega; *Josef Skribanek*, od general-kvartir-mesterzkoga stapa, obodva vu shereg; y *Josef Rampel*, komandant 3. garnizonzkoga bataliona, vu szvojoj szlusbi.

Majori szu poztali szledechi peshichki y konyanicki kapitani: *Josef Vanderstals*, od peshichkoga regimenta kneza Bentheima br. 9; *Mikula Mastrovich*, od peshichkoga regimenta princza Hessen - Homburga br. 19; *Gottfrid Conradi*, od peshichkoga regimenta barona Fleischera br. 35; *Karol Hesse od Hessenthala*, od kiraszirzkoga regimenta br. 4; *Josef Sturm*, od huzarzkoga regimenta herczega Sachsen-Coburg y Gotha br. 8; *Imbro Baky*, od Szikulzkoga huzarzkoga regimenta br. 11; *Tomo Dubravay*, od huzarzkoga regimenta kralya Virtembergzkoga br. 6; *Parel Keönczöll*, od palatinal-huzarzkoga regimenta br. 12; *Karol Ivan Stiber*, od peshichkoga regimenta velikoga herezega Badenzkoga br. 59, navuchitely vu Bechko-Neustatzkoj vojничкоj akademiji; vszi vu regimentu, a zadnyi vu szvojoj szlusbi; *Ivan Lusan*, od peshichkoga regimenta Doma Miguela br. 39, pri peshichkom regimentu princza Heszen-Homburga br. 19; *Henrik plemeniti Habermann*, od general-kvartir-mesterzkoga stapa, pri peshichkom regimentu Hoch-y Deutschmeisterov br. 4; *Clemens grof od na Ugarte*, od cz. uhlanzkoga regimenta br. 4, szlusbeni komornik pri Nyih cz. kr. Viszozti arkiherczegu Ludviku, pri uhlanzkom regimentu kneza Schwarzenberga br. 2, vu szvojoj szlusbi; *Anton Krimm*, od T pri 3, y *Vincenz plemeniti Czerny*, od 4 pri 2 artilleriregimentu; *Ludvik Goro od Agyagfalva*, y *Ivan Psalidi*, od insinirzkoga sherega, vu she-

regu; *Anton Hermann*, y *Mikula Philippovich od Philippsberga*, od general-kvartir-mesterzkoga stapa, vu shereg; za tim *Tomo Terzaghy*, od peshichkoga regimenta barona Wimpfena br. 13, placzmajorom vu Mleczih.

Alekszander Eberan, major od peshichkoga régimenta kneza Bentheima br. 9, poztal je komendantom Eibergzko-grenadirzkoga bataliona.

Penzionirani szu: Oberztlaitnanti: *Franyo Richter*, od peshichkoga regimenta grofa Hohenegga br. 20, z karakterom oberzta; *Franyo Eiberg od Werlenegga*, od peshichkoga regimenta grofa Mazuchellia br. 10, komendant grenadirzkoga bataliona.

Majori: *Karol baron od Legisfelda*, od peshichkoga regimenta Hoch - y Deutschmeisterov br. 4; *Josef Zambony*, od peshichkoga regimenta arkiherczega Rainera br. 11; *Franyo Nagant*, od kiraszirzkoga regimenta br. 4; *Sigm Gild od Gilgenburga*, od palatinal-huzarzkoga regimenta br. 12.

Kapitani: *Malo Leser y Josef Kramer od Kronenstreita*, od chezko-garnizonzkoga artillerie okolischa, z karakterom majora y penzium; *Simon Stanojevich*, od 2. vlasko-graniczko-peshichkoga regimenta br. 17, z dodatnum platym, y *Karol Wilfling*, od peshichkoga regimenta barona Fleischera br. 35, obodva z karakterom majora.

Franye plemeniti Mucchio, penzionirani oberztlaitnant, dobil je za tim karakter oberzta, y *Josef Regelsberg od Thurnberga*, penzionirani major, z dodatnum platym, karakter oberztlaitnanta.

O g l a s z.

Od ztrani ravnitelystva ovdesnyega, najvishjim dovolenyem potverdyega zkladnoglasnozti drustva obznamuje sze: da naredne execqie za pokojne P. T. kotrice: gozpona doktora Josefa Stainla dana 1.; gozpona Tomu Kisitku dana 3.; y gozpona kanonika Franyi Xav. Lucicha dana 9. Travna [Aprila] t.l. vu czirkvi szv. Katarine pred poldan eb pol jedenajztoj vuri obszlusavale sze budu; na koje vszi, koji nazochni biti seliju, doztojno pozivaju sze.

Vu Zagrebu, dana 28. Szushcza 1835.

NOVINE HORVATZKE.

TECHAJ I.

Dana 31. Szushcza 1835.

BROJ 25.

Iz Becha, dana 23. Szushcza.

U szadashnym zboru zpravlyeni ztalishi vugerkki, podvuchenii od Nyih cz. kr. apostolzkoga Velichanzta po kralyevzkom odpisu dana 2. Szusheca, o tusnom preminutju pokojnoga Nyih Velichanzta czeszara y kralya Franye pervoga szlavne uzpomene, za tim o tom, da vre szada Szami na predtolje ztupili, y vladanye iztoga vugerkoga kralyezta y zdrusenih dersav poprijeli jeszu, — dokonchasho odmah, vu zahvalnom zpomenku otchinzke blagovolynoti y milosche, koju pokojni vladavecz vernim vugerkim narodnom vu techaju szvojega dichnoga ladanya zkazashe, Nyih Velichanztu szada ladajuchemu czeszaru, szvojemu vre korunyenomu kralyu, ztrahopochitnu priszesnu vernozt najponizneje ochituvati, y zbog toga do najvishjega dvora szvetechnu deputaciu poszlati, koja pred ztolicium kralyevzum gluboku salozt zverhu preminutja Nyih Velichanzta Franye I. y ne-premenlyivu vernozt y podanozt izrechi ima.

Dana 23. Szushcza dobila ja deputaczia miloschu pred Nyih Velichanztvo dojti.

Zpravivsha sze predi u ztanyu kralyevzko-vugerkze dvorne kancelarie, ganula je pred 11. vurum u jutro szvetechno u cz. kr. dvor, kadi je obichajnim nachinom prijeta bila.

Kada pustyena je pred Nyih Velichanztvo czeszara y kralya, dersal je patriarka Jegerzki, kakti govoritely deputacie, pred predtoljem primerno govorenje u latinzhkom [dijachkom] jeziku, na koju Nyih Velichanztvo blagovolyno y miloztivno vu iztom dijachkom jeziku odgovorili szu.

Od ovuda ishla je deputaczia k Nyih Velichanztu czeszariczi-kralyiczi, da takaj Nyoj szvoje gluboko ztrahopochitanye izkase. Nyih Velichanztvo kralyicza prijeli szu govorenje zpomenutoga patriarke miloztivno, odgovorivshi na nye blagovolyno takaj vu dijachkom jeziku.

Najzadnyich odputila sze je deputaczia k Nyih czeszarzkoj Viszozti gozpodinu arkiherczegu *Franyi Karolu*, zatim k Nyih czeszarzki Viszozti oztalim ovdj sze zaderjavuchim, y pri Nyih cz. Viszozti gozpodinu arkiherczegu *Karolu* zcupazpravlyenim arkiherczegom, da szvoje ztrahopochitanye y podanozt proti szvetlomu rodu austrianzkomu zgoverori. Prijeta je vszigdi y odpustyena blagovolyno, zatim pako szvetechno pri dvoru pogostyena, pri kojoj priiliki z tihim muchanyem szvojem pod czelim ztolom pokazala je gluboku salozt zverhu szmerti czelomu vugerkomu narodu nepozablyivoga ladaveца; ovo tiho muchanye bilo je pretergnyeno, kada je za Nyih Velichanztvo szada vladajuchega czeszara y kralya y za vesz szvetli dvor z velikum zasgaootjum zdravicze pila.

Deputaczia ne szamo, kajti joj je naruchoeno bilo, nego y drugach dobrovolyno ishla je k Nyih Velichanztu czeszariczi-materi. Nyih Velichanztvo buduchi josche vu glubokoj salohti, koju im ne davni zgubitak zrodukuvashe, neg y zbog toga, da deputaczia tusni zpomenek neponovi, niszu ju pred sze puztili, nazveztvshi joj vendar hvalu szvoju y blagovolznozt.

Nyih cz. kr. Velichanztvo doztojali szu z najvishjum odlukum od 20. t. m., danum na gornyega komornika, grofa *Czernina*, cz. kr. telovnoga vrachitelya, *Ivana plemenitoga Raimanna*, cz. kr. narednim dvornim tolnachnikom najmiloztivneje imenuvati.

S z e v e r n a A m e r i k a.

Iz journalov Washingtonzkikh od dana 17. Széchna vidi sze, da je g. *John Quincy Adams* vu reprezentantzkoj hisi napervoztavil, da sze diplomatichka dokumenta zverhu poszla francuzkoga komiszii nazad povratiju z tim pozivom, da miszel szvoju zverhu toga *pres stentec* ochituje, koje napervoztavlyenyje prijela je

reprezentanzka hisa, z izpustyanyem vendar rechih „prez stente.“

Lizti iz *Newyorka* od 18. Szechna opisuju, da nepriateljna chutentja proti francuzskoj dan na dan ochivezto raztu. Lizti ovi nisu josche mogli zobchiti, kakovo su chutentje vu Ameriki zbudila perva naredyenja od ztrani Francuzke gledech na ochituvanje prezidenta *Jaksona*; ar ladja, koja je 18. Proszinca Falmouth ozavila, noszeca iz Francuzke glasze zverhu ondeshnyih naredyenij gledech na taj poszel, dojadrla je ravno onda u Newyork, kada je ladja z gorispomenutemi lizti od onuda odjadrila. Zato sze ima josche chakati, kakovo je chutentje vu Ameriki zbulil chin on, da su amerikanckomu poszlanku vu Parizu pashushi ponudyeni. Metemtoga neverujemo, da cheju Amerikanci odmah z francuzkim blagom nepriateljno baratati, stimamo vendar, da cheju pervim hipom diplomaticko obchinzvo pretergnuti.

Velika Britania y Irzka.

Londinske dvorne novine od 10. t.m. zadersavaju naredbu kraljevu, po kojoj imenuje ztalnu komisiju, zeztavlyenu iz 6. oszob, med kojemi su tri generali. Ovoj komisiji je narucheno, da zverhu vszih kod vojzke obichajnih kastig [pedepszih] miszel szvoju ochituje, kak takaj zverhu toga, je li bi dobro bilo, telovne kastige dotergnuti, ter da premembe nekoje vu oztalih kastigah napervoztavi.

Iz *Cantona* dozpeli suu vu Angliancku glaszi od 5. Ztudna [Novembra] l. p., iz kojih chujemo, da suu Hong-tergovczi britanzkim tergovczem znamenito piszmo dali, vu kojem zpoznavaju, da je tamo zadnyich treba nadgleditelya za britanzke poszle zebrati, zajedno vendar odluchuju, da bi ovaj szada, kak y predi, tergovacz bil, ne pak drugi kakov chaznik ravnitelyzta.

Frantzuzka.

Moniteur obznanuje: Minizterialzki tolnoch zpravil sze je zkupa u nedelyu, dana 15. Szusheza ob 1. vuri popoldan, vu minizteriu mu zvanyzkih poszlow.

Graf Sebastiani odishal je dana 14. t.m. u London.

Spaniolka.

Times zadersava szledeche piszmo szvoga korespondenta iz *Bayonne* od 1. Szusheza: „Sze dobe nebi bilo nevugodno, nesto od pa-zlyivozti policzie rechi, koja sze szada u *Bayonni* y blisnyih meztah obdersava. Malo koj dan projde, da nebi koj znameniti Spanyolecz ili koj drugi ztranyzki iz kochie bil zvlechen y pred poglavarzvo, to jezt prefekta, podprefekta, ili iz Pariza poszlanoga gornyege policzie komiszara potegnyen, zbog szumnye, da k Karlitztom vu zpunktane dersave putuje. Po-kle je szironah izpitam, dobi zapoved, da odmah spanyolzku medyu ozavi, ili sze v proztu vuzu poztavi, iz koje ga *gendarmi* od brigade vu nuternyu ztran Francuzke prate. Policzia vszigdar kuche prezjkava z oborusjanum rukum, y to ochito po danu, za najti karlitzinzke korespondencze; ali kuliko ja znam, suu ova-kove ostre naredbe vszigdar szmeshnim y budalaztim priptyenyam priliku dale. Spanyolzki konzul dobiva kadkad velika szlusbena obznanenya, da je gdegod u stali ili na szenuku koja vrecha zbog Karlitzintva szumnyivoga szalpetra ili olova uzeta bila; ali od uzetja konyev, orusja, municzie, oprave y t. d., koja nepreztance put k Karlitztom prek medye najdu, josh konzul nikakovoga oglasza nije dobil. Ali je vendar, jedanput mu je bilo oglasheno, da je 2 ili 300 ztarih podrapanih kabanicz vojnickikh, koje suu pred jednim dnevom iz militarzkih magazinov — zkoro bi chlovek rekjal, bash za ovu zverhu — pro dane bile, na putu proti medji po harmiczarih uzeto kakti v triumfu nazad u *Bayonnu* odvezeno. Vishekrat sze szudi z vinom na szred czezze zadersati moraju, dok pozvani har-miczar vino u szudu na vsze ztrane prebode, da sze nebi nutri karlitzinkoga praha nahadyalo. Na kratkom, nije dana, da sze nebi koja budaschina pripetila, pod izlikum ostroga pazenya. Kak more pak biti, da sze pri takvom ostrom pazenju jedna fela karlitzinzke junte, koja je iz poznatih opraviteleyov *Don Karlovih*, najvech Francuzov zeztavlyena, prez vszake neprilike, bash pred noszom poglavarzva, dapache zkoro pod jednim krovom z policezium zpravlya, y plane kuje? Ovi karlitzinzki opraviteyi davaju buletine zverhu

obladanjih *Zamalacarreguyevih*, oni prijimlyu y razdelyuju peneze, zkerbiju vojzki za hranu, opravu y orusje, y prenashaju vsze to prek medye. Morebit che gdo pitati: gde szu szvedoehanzta za to? Odgovor je prozt y nepogovorlyiv: znano je, da sze karlitzinzka vojzka [prek 25,000 lyudih], koja sze szamo u planinah nahadya, a nikakve tverdye, varasha, ili drugih objachenih mezt nima, kojoj izvan hrane, vyszaka pomoch menyka, nistarmanye vech 18 meszcz z penezi, konyi, puskenim prahom, orusjem, opravum, y t. d. naredno obzkerblyuje. Takajshe nyejni nezdavna zdignyeni novaki [rekrutii] jeszu u malo dan orusjani bili. Ter, pokehdob je nyihova tergovina po morju pretergnyena, tak im oztaje szamo francuzska granicza odperata. Kak je to moguche, da tak velika vojzka vu nazochnozti quadrupel-aliance, na zpomenuti nachin obilnu prates dobiva, prez pripomaganya ili ochite nemarnozti z jedne ili z druge ztrani? Koja je namera takvoga baratanya, to naj drugi dokonchaju.“

P o r t u g a l z k a.

Iz Lizabone od 16. Széchna. Herczeg Leuchtemberg je na 14. u pairzkoj komori, pokle je kakti pair kralyezty priszegal, szledeche govorenje dersal: „Gozpodo! Od onoga chasza, pokle mi je nasha szvetla kralycza z nyejnim izbranyem posteny izkazala, jeszam Portugalacz poztal, y zagovoril szam sze, z ovim imenom meni nalosene dusnozti do konca mojega sivlenya zvershavati. Pönavlyam ovzagovor danasz pred Vami, y potverdyujem ga z priszegum vernozti proti konstitucionalnoj karti, koju imate velikomu duhu y viszokomu razumu szlavne uzpomene czeszara *Dom Pedra* zahvaliti. Ova priszega nebude nigdar prekershena: ja szé za to zavesujem za ono prestimanye, koje moje szerdce tak za moga vlastovitoga, kak za kralyichinoga oteza chuti. Szin jednoga vojnika, koj [dopuztite mi rechi] czelo szvoje sivlenye za peldu posteny y pravdenozti bishe, y koj je vsza na szvoju obitel [familiju] preneshena izvishnya po szvojoi ostroumnozti u tolnachu y hrabrenozti na bojischi zadobil, bih za izabranye kralyichino od onoga ladavca preporu-

chen, koj szvoje rechi nigdar zlomil nije, y koj, premda z jedne ztrani mentuvan vszake pomochi, zvan one, koju u szamom szebi nazhadyashe, vyszakoj vendar prechki, pomanykanyu, muki y pogibelyi umishe protiviti sze, da velikodushno szvoje namenenye—Portugalcem vech pervo danu konstitucziu, a szvoj prelyublyenoj kcheri prez tolje predyev szvojih povratiti — izpuni: od ladavca napokon, koj je prerano szvojoj domovini y szvoj familii odtergnyen, y koj [prez ztraha od historie zalaskan, to jezt lasih potvoren biti] na zkradnyoj szvojoj vuri rechi mogashe, da je vsza szvoja obechanya izpunii. Tak z viszokum preporukum dohadyam k Vam Portugalczi, y ja chu sze vszigdar po mojoj mochi trudit, da sze ove zaufanozti vrednim pokasem. Danasz, hvala duhu y mechu herczega od Braganze, vidi Vasha domovina raztrirane one magle, koje szu ju tak dugo mutile, y morete sze radovati, da vredni pokliszari naroda, u obodvih komorah prez prechke, ze vszum marlyivoztjum, koja ih giblye, z tim zabavlyati sze mogu, da po *Dom Pedru* pdignyeno ztanye objache y narodnu konstitucziu utverde, uztanovechi najpredi one zakone, koji nam ove korizti obszeguravaju, zatim pak zakone poztave, od kojih najbolye y najjednacheje obavlyanye pravicze proti vszakomu varaschanu, t. j. perva potrebocha naroda, y perva dusnost kralyev zaviszi; da portugalzkoj mladesi, koja je usanye domovine, mudro y hasznovito podvuchanye prizkerbiju, y zadnyich da umetnozti, znanozti, polyodelzto, pozpeshnozti y tergovinu podbodu y pdignu. Kak szrechni budu Portugalczi, kad za platyu szvoga truda, dobro domovine y prestimanye, koje kod ztranyzkikh narodov ima, povekshavati sze zpaziju! Sto sze mene tiche, gozpodo, buduchi gluboko ganyen od dokazanyih prestimanya y lyubavi, koje szam od Vasz vyszakoga dobil, dersim sze jako szrechnim, da Vam z ovum prigodom moju najvechju zahyalnozti izrechi, y zkupa ochitovati morem, da che moja najvechja szlavoselya biti, da moje tak priyatno prijetje opravdam. Buduchi uz kralyiczu poztavlyeu, tesko chu joj one pomochi dati mochi, koju bi ona od prevedroga szvoga otcza bila dobivala; ali ov

princip je mene, kak znate, vrednim szvo-
ga priatelyzta nahadyal, zobchaval mi je szvo-
ja viszoka mishlyenya, a kadgod me je takaj-
she u najglublye zkrovnozti szvoga szerdza
chitati puzil. Obechujem Vam dakle, da chu
iz zpominanya mojih razgovorov z nyim, y iz
chinanya nyegovoga ochitnoga sivlyenya te-
melye za moje sivlyenye uzeti. Jeden temely,
koga szam vechkrat chul izgovoriti, y koga
nigdar zaboraviti nechu, bishe: da je spornoz
najpotrebneja krepozi za vszakoga principa,
y najbolya pelda, koju dati more. Z jednum
rechjum, gozpodo, ja chu sze z mojum szla-
bum mochjum z vszakim Vashim terszeniem
zjediniti, da dobro kralyicze y naroda utverdimo.
Predi neg dovershim govorenje, dopuztite mi,
da selyu moga szerdeza izrechem, koju chete
z menum deliti, y koju je zadnyu *Don Pedro*
imal. Ugaszite uzpomenu Vashe neszrechne
nezkladnozti y neszloge. Daj Bose, da bi
vszih takovih rechih, koje bi nam one neszre-
che napominyati mogle, vu Vashom jeziku ne-
zhalo, da nam vishe nikada nazad nedojdu;
budeste szlosni od danasz tak u Vaschem chut-
enu kak u mishlyenu, y Vasha perva miszal
naj bude lyubav nashe domovine y nashe mla-
de lyublyene kralyicze. Ovomu chutenu zje-
dinena, prestimavanyu bogochaztja Vashih ot-
cev, y karti konstitucionalnoj, pridrusite
pokornozi zapovedjam, neznimshi ni one, ko-
je szu nezvershene dotlam, dokle sze poleg
u karti pripiszanoga nachina nepoprave. Szre-
cha dersave zaviszi od pogodbih szlobode, o-
bodve szu kehere reda, y ja sze ufam, da ni-
je nikoga u Portugalzkoj, koj nebi u tom z
menum jednakom miszil. Najbolya y zajedno
jedina szegurnozt reda ztoji u tom, da vszi
tak vladajuchi kak vladani, obchinzke naredbe
y zakone zveto obdersavaju.“

G e r c h k a.

Iz lista nekojega Angliaueza, koj u *Nau-
plii* sive, zvadyujemo szledecha: Koj y kuli-
ko szamo z daleka zna, kakovu pomoch gerch-
ka zemlya ima y kako ztoji, valuvati mora,
da sze nyejn ztalish dan na dan pobolyshava
natuliko, da, ako mir u kralyevtu y ozhalo

Europi uzdersan bude, Gerchka nazkoro u
czvet dojde. Jedino tusiti moramo, da sze u
kralyevtu vnoze zmutnye nahadyaju. Ger-
ki hudim gledaju okom, da sze ztranyzkim
vsze chazti podelyuju, akoprem dozta doma-
chih nije, koji bi takove obnashati mogli. Vu
obchinzkom vendar valuvati moramo, da kra-
leyezvo za tulikemi leti tlachenya, boja y
domache zmutnye, szada vre dva leta mira
sze usiva, y iz nyega zvirajuchih dobrochin-
tvih. — Kerschchanzkih czirkvih nikavih
nimamo, y zato, sto sze nashe vere tiche,
szlushima szamo nekoje miszionare. Puknul
je glasz, da che nazkoro u glavnoj Ateni pro-
teztantzka nemachka czirkva podignyena biti.
— Platya obchinzkih chaznikov je pomeny-
sha: Jedino gerchki poszlaniki pri zvanyzkikh
dvoreh imaju dobru platyu, najmre: 40,000
drakmih na leto, t. j. 9,000 prajzkih talerov,
zvun oztalih dodatkov. Vszaki gerchki mini-
ztar dobiva 2,000 talerov, y to je najvechja
platya czivilzkikh chaznikov. Szudecz ima na
leto 700 talerov, vrachitely 540 tal., kirurg
pri regimentu 420 tal., kapitan 400 tal., lait-
nant 350 tal., oztali chaztniki tak u czivilu,
kak y vojzki nemoraju prevech platye imati,
kak sze iz doszadashnyega vidi. Konzuli
gerchki vu zvanyzkikh dersavah nimaju ni pla-
tye, zvan konzula u Smirni, Aleksandrii,
Korfu y Terztu, zmed kojih vszaki na leto
1400 talerov vleche. — Kapitale je najbolye
polositi vu zidanye his.

Dana 26. Szushcza bila je vu Bechu szred- nya cena [cursus]:

Zapiszov dersavzkoga duga po 5 p. Ct. v. szr. 101 ¹¹ /16;			
detto	detto	detto	4 p. Ct. v. szr. 95 ¹⁹ /32;
Poszud. z szrechkuwan. od 1820, za 100 f. v. szr. 211 1/10;			
detto	detto	1821, za 100 f. v. szr.	140;
detto	detto	1834, za 500 f. v. szr.	—;
Bechkevar. Banco-Ohligat. po 2 1/2 p. Ct. v. szr. 62 ²⁹ /32;			
Bankakcie komad 1337 4/5 v. szr.			

Vu Cz. Kr. Lotterii vu Terztu dana 28. Szushcza 1835
jeszu szledechi broji vlecheni:

7, 51, 1, 88, 84.
Pervo szledeche vlechenye bude 11. d. m. 1835.

NOVINE HORVATZKE.

TECHAJ I.

Dana 4. Travna 1835.

BROJ. 26.

Z a g r e b .

Nyih cz. kr. Velichanztvo doztojali szu z najvishjum odlukum od 21. Szusheza l. t., danum na kr. vuger. dvornu kancelariju, nadobrojnoga tolnachnika nameznoga tolnachtva y adminiztratora veliko - supanzke chazti pri szl. varmedyiji Varasdzkoj, *Ivana grofa Erdödy* od Monyorokeréka, narednim tolnachnikom kr. vug. nameznoga tolnachtva miložtivno imenuvati.

Dana 31. Szusheza preminul je vnogo-postuvani g. *Ivan Chanyi*, vice-jasprist y plebanush u Verbovezu, u 74 letu dobe szvoje.

Dana 1. Travna l. t. preminul je ovdi poglaviti g. *Tomo Prevendar*, doktor mediczine y orszachki fizikuz vu 63 letu, vudren od gute.

Iz Becha, dana 26. Szusheza.

Deputaczia vugerzka ztupivsza dana 23. Szusheza pred Nyih Velichanztvo czeszara y kralja, izrekla je od ztrani czeloga naroda ztrahopochitnu prisesnu vernozt, zajedno predal je patriarka - arkibiskup Jegerzki, *Ladiszlav Pyrker*, kakti blagorechnik deputacie, Nyih cz. kr. Velichanztvo szledechu reprezentacziu, koju szu ztalishi vugerzki, kakti odgovor na kralyevkzi odpisz od 2. Szusheza l. t. vu zmesznom zpravischu dana 20. t. m. ždelali:

Poszvetyeno, czeszarzko - kralyevkzo y apostolzko Velichanztvo!

Gozpodine najmiloztivneji!

Rechi detinzke lyubavi, z kojemi je Vashe poszvetyeno Velichanztvo doztojalo: szmert najlyublyenejega otcza Szvojega, nashega preszvetloga gozpodina y kralja *Franje perva* szlavne uzpmene, nam u miložtivnom odpisu od 2. t. m. obznaniti, ter nasz na delnichtvo salozti Szvoje pozvati, napuyavaju szercza Vugrov najglubjum tugum.

Vszi verni podlosniki placheju z Vashim

poszvetyenim Velichanztvom za pokojnim kraljom, kano za lyublyenim obchinckim otczem; mi pako nezmoremre rechih, kojemi bi britku salozt nashu zadovolyno zrekli; — ar szmo zgubili ladaveza, koj verne szvoje Vugre lyubishe kanoti szine; — zgubili szmo onoga, koj u pogibelynih vremenah kralyuvanya szvojege, zaufajuchi sze u Boga, lyubav y vernozt podlosnikov szvojih, peldnum ztalnoztjum vsze szlape umirishe, kojih potishenyte tulikoga truda je ztalo, y tuliko alarov potrebivalo; — zgubili szmo onoga, koj je dugo pregnani mir povratil, y zdersal ga na blago vernih szvojih pukov do koneza sitka szvojega.

Nezpominamo mi pripetyena, koja szu sze za dichnoga cheterdeszet y triletnoga ladanja szvetloga nashega gozpodina y kralya szlavne uzpmene dogodila; ova szu zprepletena zdogodyaji czele Europe, y po preminutju kralya zpadaju na dogodovschinu; ali zmiszlechi sze iz izvishenih krepozitih pokojnega szvetloga vladavca, ter osivlyeni onum izkernum y ztalnum lyubavjum, koju narod vugerzki proti lyublyenim szvojim vladavczom uvek noszi, delniki szmo salozti Vashega poszvetyenoga Velichanztva z tim bolye, kajti je on poleg obchinckie naroda volye szadashnyi zbor szamo zbog toga pozval, da sze tamo prez prekershenya temelyitih zapovedih y dersavo - zakonzkih pravicz obchincko dobro po novih zakonih utverdi y poveksha, neg y zbog toga, ar szmo sze zevszema ufali, da che nam vsze ono potverdit, sto szmo mi gledech na uzdersanye narodnih pravicz y u napredak obchinckoga dobra nyemu predlosili.

Saloztna vendar szercza nasha podise dobrotivno nego y zajedno zakonito obechanaye, koje nam je Vashe poszvetyeno Velichanztvo, med zkerbjum kralya y u tugi polosenoga szina, dalo, da che zakone, pravice, szloboschine y navade neozkrunyene uzdersati; zbog chesza sze mi tverdo ufamo, da je Vashe poszvetyeno Velichanztvo nadalyenyte sa-

dashnyega zbara zbog toga blagovolyno odluchilo, da sze to miložtivno kralyevzko obechanye zpuni, ter da sze ovako obchinzki poptijetomu od szadashnyega zbara ufanyu y chekanyu, kojega zpuyenye szmert pokojnoga kralya pretergnushe — pod dobrotnim ravnanjem Vashego poszvetyenoga Velichanztva u ovom josche zboru podpunoma zadovolyi. Ovaj vredni nachin, zpoimenek pokojnoga oteza Szvojega szlaviti, bude y verni vugerzki narod z Vashim poszvetyenim Velichanztvom z tim jachjemi y szlajshemi zavezzi zvezal.

Z ovim szladkim ufanyem, puni zaufanozti y detinzke povdanozti pozdravlyamo ztrahopochitno Vashe poszvetyeno Velichanztvo, koje poleg szvetih zavezov, med szvetlim vladajuchim dvorom y narodom uchinyenih, ztoliczu kralyevzku prijemlye. Ponavlyamo priszessnu vernozt, koju szmo Vashemu Velichanztvu vre pri korunenu dali, y dersimo za nashu zakonitu dusnozt, da sze korunitelyni lizt, koj je pri onoj blagonosznoj priliki nachinyen, josh pod ovim zborom med chlenke poztavi. — Molimo pako Vszamoguchega, da nasz Vashe Velichanztvo po dugom y dichnom vladanyu szrechne uchini. Bose Vasz vodi miložtivno dichnim putem, koim je Vashe Velichanztvo na napredak narodnoga czveta, na uzdersanye dersavnoga zakona y uznosavanye blaga tulikih milionov iti pochelo. Mi chemo ztupati po ztazi, koju szu nam predyi nashi zaznachili, koji nikada zamudili niszu, za dobro y chazt szvojih, zakone y szloboschine naroda branechih kralyov, y za uzdersanye naroda, kerv y blago radoztno alduvati, y mi chemo Vashemu poszvetyenomu Velichanztvu, branitelju y chuvaru nashih pravicz y szloboschin, vu szrechi y neszrechi z neporushlyivum ztalnoztjum priztati. — Zavjetek zadnyich goruche nashe selye je: da sze szvetla kralyevzka ztolicza y domovina mednemi zidinami zajemne zaufanozti ogradi, y da sze szvetozt zakonov, kanoti najsegurneja obramba narodnih szloboschin y preztolja kralyevzko-ga, pod szvetlim vladanyem Vashego poszvetyenoga Velichanztva obchuva.

Vu oztalom czeszarzko-kralyevzkoj blagovolynozti y miloschi u glubokoj podlosnozti preporuchenii oztajemo.

Dano u Posunu u nashem zboru dana 20. Szuszcza 1835.

Vashego poszvetyenoga Velichanztva

najponizneji kapelani, szlugi y ztalone verni podlosniki, u zboru zpravlyeni ztalishi kralyeztva vugerkzoga y zdrusenih dersav.

Nyih cz. kr. Velichanztvo Ferdinand I. doztojali z najvishjim piszmem 13. p. m., poszlam na prezidenta dvorno-vojachkoga tolnacha y generala kavalerie Ignacza grofa Hardegga, szledecha zaradi podeleanya nekojih generalauditor-laitnantzkikh y stabzko-auditorzkikh chaztih najmiložtivneje odluchiti:

Vu izprasnyenu chazt generalauditor-laitnanta y juzticz-referenta pri generalkomandi vu Chezkoj, ima sze prenezti generalauditor-laitnant *Diebel* iz Galicie.

Generalauditor-laitnanti y juzticzreferenti poztali szu: *Stapzki auditor: Franyo Karol Sutsche* vu Berni [Brünn], oztane na meztu; — *Josef Lettocha*, vu Talijanzkoj, odluchen u Zagreb;

Franyo Bitterlich, vu Bechu, odluchen u Lavov [Lemberg]; y

Alojz grof Castiglione, vu Lavovi, odluchen u Gradecz.

Karol Konrs, stapzki auditor u Budimu, ima sze u Bech, a

Franyo Huittel, stapzki auditor u Veroni, k vojzki vu Talijanzku prenezti.

Stapzki auditori poztali szu szledechi auditori:

Franyo Petrovich, od kiraszirzkoga regiminta princza Fridrika szaszko br. 3, odluchen u Budim,

Anton Bartaszovich, garnizonzki auditor vu Dubrovniku, odluchen u Zadar;

Josef Reska, od ulanzkoga regiminta kneza Schwarzenberga br. 2, odluchen u Bernu, y

Josef Baumrucker, od varasdinsko-kri-sevachko-granicharzko-peshichkoga regiminta br. 5, odluchen u Lavov;

za tim aktuar *Franyo Peszler*, u Veroni, oztane na meztu.

S z e v e r n a A m e r i k a.

Iz Washingtona dana 7. Széchna. Vu zpravischu pokliszarzke komore od 2. Széchna doшло је napervo vishe molbih, vu kojih ztanovniki dersave Newyorkzke prosze, da sze szusanztvo y tergovina z szusnyi u kotoaru Kolumbiu dotergne. Jedna zmed ovih molbih bila je podpiszana po 800 gozpojih.

B r a z i l i a n z k a.

Newyorkzke novine od 24. Széchna zadersavaju glasze od nekakove revoluezie, koja je dana 7. Proszincza u Pari u Brazilii po-dignyena. Oboruseni szelyani, k kojim sze je naredna vojzka priklopila, navalishe na varash. Puntari, umorivshi prezidenta, vodyu, luke kapitana Inglisa y vnoge ztanovnike, domache y ztranyzke, zebiali szu szi nove poglavare. Do 21. bil je varash u tusnom ztalishu y vszi poszli szu zaveznnuli. Veksha ztran tergovczev zadersavala sze je na lesechih u brodischu ladjah y zvekshinum hoteli szu vu Maranham pobechi. Metemtoga naztala je med novoimenuvanim poglavarzvom szvadya, koja je varash u veliki nemir pozavila. Poleg glaszov, koji szu dana 16. t. m. izraven iz Brazilie vu Londin dozpeli, potishena je vu Pari punta. Jeden Anglianecz zgubil je pri toj punti sivlyenye.

V e l i k a B r i t a n i a y I r z k a.

U ztanovitom zhodischu, dersanom u Westminstru dana 11. t. m. o tom, da sze do-zpomenu zverhu nachinov, kak bi sze stibra na obloke dotergnula, pochime oberztar Evans govoriti zverhu zkratyenia penezne pomochi: „Predmet ov je za czeło kralyeztyvo zevsze-ma vasen. Oszebito bi bilo seleti, da sze gozpora, koja szu u szadashnym minizteriumu, od onde izrinu, jerbo szudim, da je nyim malo leseche na orszachkom dobru, y da szamo nekoje na skodu vnozh pomagali budu. Nebojim sze ni málo, da che to velikoga truda ztati, nye od onde zpehnuti, akoprem sze szada za mal chasz u dobrom ztalishu nahadyaju, sto sze vendar dotiche zkratyenia penezne pomochi, ovo naredyenye zvezano je z relikum pogibelyum za obchinztyvo, y zdiglo bi bershasz po czelom kralyeztyvu manye ili vi-

she larme. [Szlushajte.] Ovo naredyenye da sze izpelya, zavdalo bi u City veliku zkerb, tergovina bi zaveznula, y vnogi prestimani lyudi dozpeli bi po tom u najvechju ztizku. Ja nevidim tu potreboche, da bi sze koj tak zresni nachin poprijeti moral. Ako vre nebi nikakvoga drugoga puta bilo, kojim bi sze to zpelyati moglo, onda bi to naredyenye preporuchil, ali ima josh dozta predmetov, pri kojih veksha ztran opet proti miniztrom pokazala sze bude. Vzemimo szamo velike platye dersavnih chaztnikov, czivilzku liztu, pomen-shanye vojzke, koja sze szegurno na 15 do 20 hilyad lyudih pomenyshati mose, nadalye ztalish Irzke, czirkvene poszle y vnoge druge predmete, pri kojih miniztri prez vszake dvojmbe manyshu ztran za sze imali budu, y t. d. Z nyim jednako govoril je Sir S.Whalley.

S p a n y o l z k a.

Journal de Paris od 17. Szusheza zader-sava szledeche glasze iz Spanyolzke: „Do-shavshi Mina u doliczu Ulzama, nameri sze dana 12. kod Lizaso na Zumalacarreguya, vodechega iz Amescoas devet batalionov, k kojim sze je priklopilo onih pet batalionov, koji szu Elisond obszochili bili. — Nazkoro naztal je ostri harcz. Karlizti odhityeni szu na vsze ztrani. — Mina je izti dan nadoshel u Legasu pri Santestebani, odputivshi sze odmah proti Elisondu. — Jauregiy bil je 12. u Lesaci; imal bi sze k Mini priklopiti.

P o r t u g a l z k a.

Glaszi iz Lizabone od 23. Széchna obznanuju premembu minizteriuma portugalzko-ga. Biskup Coimbra, minizter nuternyih poszlov, zahvalil sze je na szlusbi y poztal je pairom. Na mezto nyega imenuvan je gozp. Freire, a herczeg Palmella miniztrom zvanzzkich poszlov. Doneshena je naredha, po kojoj vszi, koji sze odperto naszledniki Doma Miguela nazivaju, chazti, naszlove y nakitynya zgubiti imaju.

N e m s k a.

Journal de Franefort od 19. p.m. zader-sava pod napiszom: „Zadnyi zmed nashih czeszarov“ szledecha premishlyavanya zverhu

preminutja Nyih Velichanztva *Franye I.* y zverhu poprijetja vladanya Nyegovoga Naszlednika: „— Pak sta che rechi Europa, kóju salibog tulika neszloga y tuliki nazlob rattergava, na taj velebiti dogodyaj, kojega danasz pred ochima ima? Vidimo tu neizmernu dersavu, iz zevezema razlichnoverztnih delov zkupzeztavlyenu; vu kojoj vishe kak trideszet milionov lyudih pod ravnitelyzvom jednoga jedinoga sive; vidimo milu nego y zajedno jaku oblast, ar sze jednakim nachinom na zakone szamoladanya, y na obichaje obitel [familie] naszlanya. Da gdo veruje mudriashom nashe dobe, stimal' bi, da vech nima perhkejega ztanya neg je ovo, ar je nyegova zponya szamo jeden chlovek, ovaj pak umreti mora. Kada ih koj szlusa, miszli, da schaztje trideszet milionov lyudih na jednoj jedinoj glavi pochiva, y da szmert, kada sze z koszum szvojum glave te doteckne, zemlyu z razvalinami pokriti mora, koje sze vu ztrahovitom zmeszu zkupa ztechu y szmotaju. To bi ztanovito bil konecz vszih velikih dersav, y najmochnejih orszagov na tom szvetu, da szu piszezi nashe dobe pravi proroki y da szu nyihova navuchanya iztina. Ali gledajte szamo, kako im providnozt odgovarja, y kako sze pripetyenya na tom szvetu nyima na szramotu preobrachaju. Tamo, gde je poleg nyihova szuda, gozpon vsze bil, umre gozpon, y nish sze nije premenilo; tamo, gde je, kak vele, neizmerna bolta na jednom jedinom ztupu lesala, vdere sze ztup, pak vendor ztany tak chverzto y tak terpno ztoji, kak szmo ga naveke ztati videli. — Priafelyi szamoladanya, ova pelda more vasz batriveti! Providnozt y narava tak za vasz vojuju kak y zakoni chlovezhanzki; y pripetyenya, koja szada pred vami bivaju, dokasuju zadovolyno, da jedino u vashih temelyih zakrite szu zkrovnozti reda, szloge y ztalnozti, koje szam Bog szvetu je ochitival na terpozt y ztalnozt zemelyzkoga drustva. — Ovo zpoznanye vodilo je najpacche vnuka Marije Terezije y ravnalo mu szerdze y nyegovu politiku. Za diku malo sze je brinil, ar je szudil, da sze k czilyu — szrechi najmre szvojih podlosnikov — poszve

drugim putem shetuvali mora, neg je onaj, po kojim szadashnye ztoletje z halabukum y dikoselynoztjum poztupa. Z vkanlyivezi puka ostro je baratal, terszechi sze czelo szvoje sivlyeny, szebi zaufano ztado, kakti pametni paztir y lyublyeni otec od vszake takove vkanlyivozti obchuvati. Pak jeszu li ga nyegove namere na krive pute zpravile? Zabertvite szi vuha pred govorenym mudriashev, ako hochete zverhu toga szuditi, y gledajte na chine y zvershetke nyegovoga cheterdeszet y triletnoga vladanya. Zmiszlite sze na ona muchna vremena, na zmir povrachajuche sze pesche takovoga ravnitelyzvta y na vsze one boje, koji szu Europu razorili, y na vsze one revoluczije, koje szu ju vu temelyih ztreszle. Pitajte onda ztanovnike austrianzkoga czeszarzta za nyihov mir, za nyihovo blago, za nyihov napredujuchi ztalish; pak onda szudite zverhu ladanaya *Czessara Franye!*“

Dana 30. Szusheza bila je vu Bechu szrednya cena [cursus]:

Zapiszov dersavzkoga duga po 5 p. Ct. v. szr. 101 ^{27/32} ;	detto detto detto 4 p. Ct. v. szr. 95 ^{23/32} ;	Poszud. z szrechkuwan. od 1820, za 100 f. v. szr. —;
detto detto 1821, za 100 f. v. szr. 140 ^{1/4} ;	detto detto 1834, za 500 f. v. szr. 591 ^{9/16} ;	Bechke var. Banco-Ohligat. po 2 ^{1/2} p. Ct. v. szr. 63;
Bankakcie komad 1333 ^{1/2} v. szr.		

Vu Cz. Kr. Lotterii vu Gradcu dana 1. Travna 1835
jeszu szledechi broji vlecheni:

20, 48, 13, 75, 29.

Pervo szledeche vlechenye bude 15. t m. 1835.

O b j a v l e n y e.

U torak dana 7. y u chetertak dana 9. Travna [April] predpoldon ob 10, popoldan pako ob 3 vuri, bude vu ovdesnyoj kraljevskoj akademiji obdersavano polletno izpitavanye vuchenikov ovdesnyega zkladnoglasznozti drustva. Ovo sze vszim y szlednym P. T. kottigom iztoga drustva od ztrani ravnajuchiega izbora na znanje daje.

Vu Zagrebu, dana 4. Travna 1835.